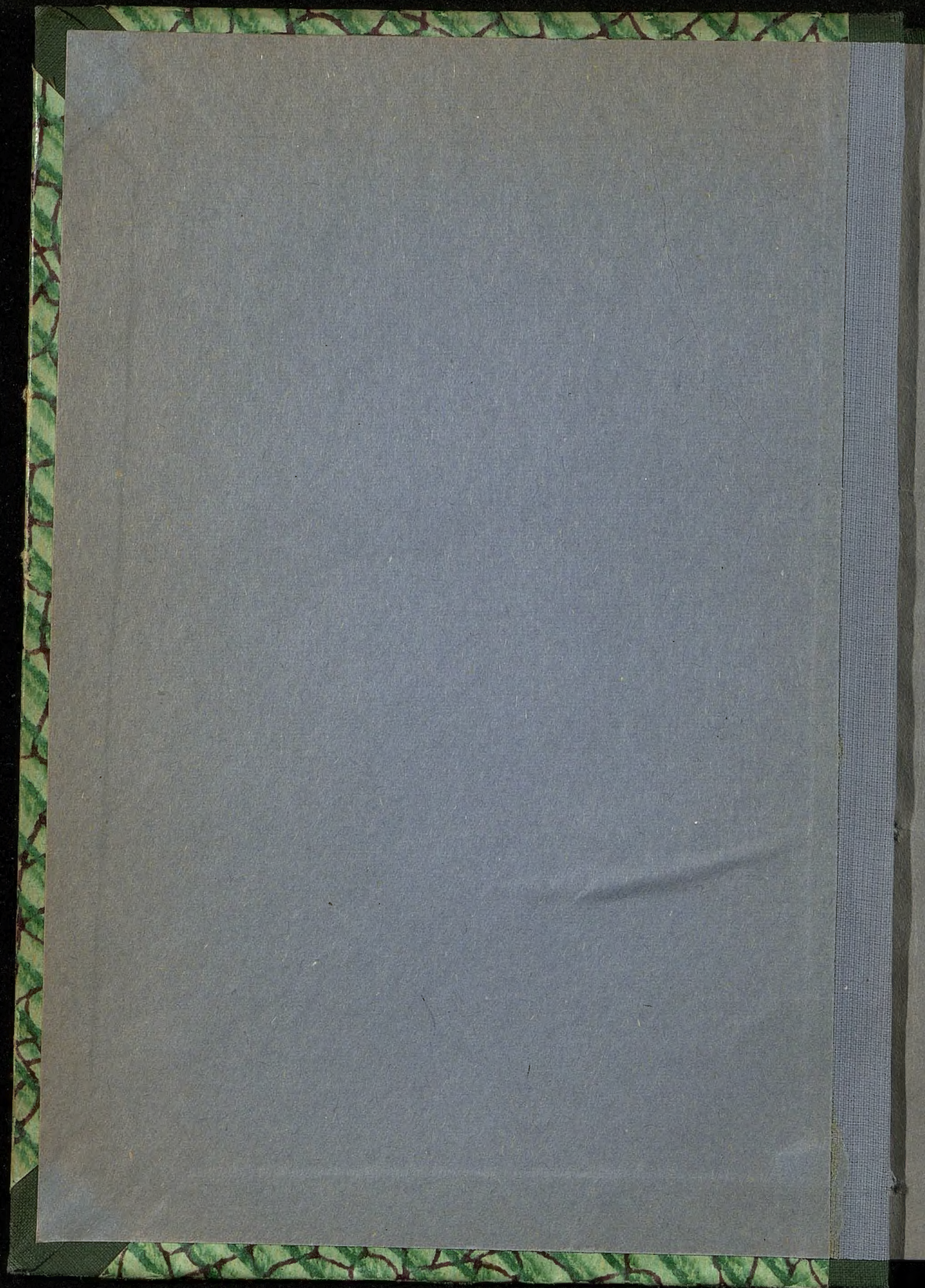

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ

ОБ

РУ́СКОМ ЈЕЗИ́КУ,

ПОПА́ ЈУ̂РКА КРИЖА́НИЩА,

презва̂нјем Се́рблянина, ме́джу Ку̂поју и Ву́ноју рика́ми, во уjе́здех Би̂хџа гра̂да, окол Дубовца́, Озља́ и Ри́бника остро́гов.

Пи́сано къ Сиби̂ри

Ли́та ҂зро̃д.

Москва.

҂аѿнѳ.

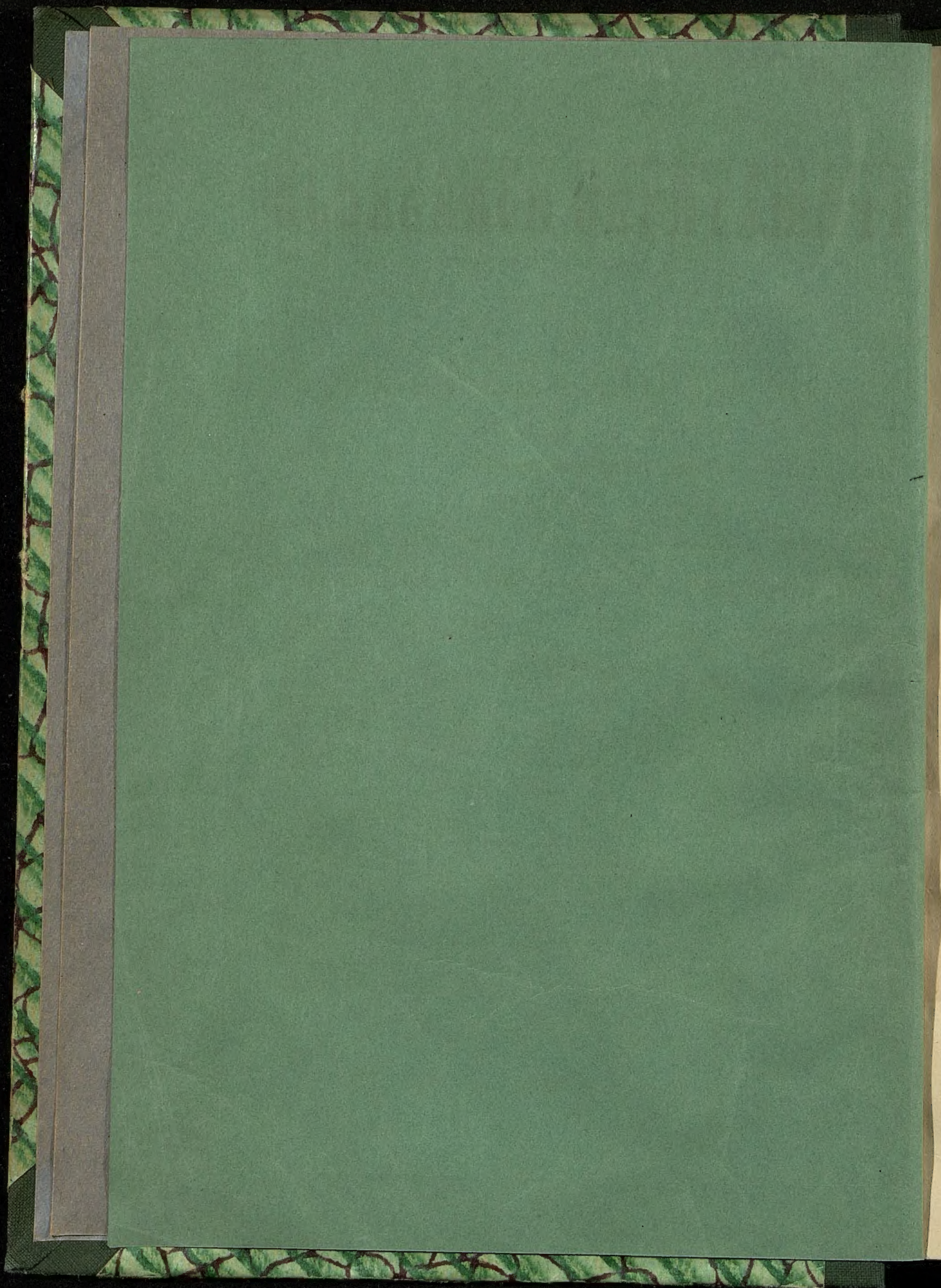

ГРАМАТИЧНО ИЗКАЗАНЈЕ

ОБ

РУСКОМ ЈЕЗИКУ,

ПОПА ЈУРКА КРИЖАНИЩА,

презванјем Серблянина, меджу Купоју и Уноју риками, во ујездех Бихуша града, окол Дубовца, Озља и Рибника острогов.

Писано в Сибири

Лита ҂зрод.

Москва.

В Университетской Типографии.

҂аѡнѳ.

Печатать позволяется,

съ тѣмъ, чтобы, по отпечатаніи, представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва, Декабря 3 дня, 1859 года.

Цензоръ А. Драшусовъ.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Безъ сомнѣнія, какъ названіе етого сочиненія, такъ имя єго виновника, языкъ, правописаніе и самое мѣсто, выставленныя мною на заглавномъ листѣ, не говоря уже ничего о содержаніи, цѣли и образѣ изложенія, невольно вызываютъ издателя къ объясненію. Вотъ оно:

Не находя въ собственноручной рукописи, служившей мнѣ для изданія, особеннаго заглавія для етого сочиненія, я рѣшился выставить, вмѣсто єго, то, которое употреблено сочинителемъ въ началѣ єго Предисловія (Предговоря) и въ заголовкѣ самаго сочиненія, «Граматично изказане,» т. є., Граматическое объясненіе (сказаніе), изслѣдованіе. Правда, въ концѣ Предисловія своєго, сочинитель называетъ єго разъ Граматикой («а про сю *Граматику* чаю,» и пр.), но безъ всякаго отношенія къ самому Рускому языку. Подъ Рускимъ же языкомъ онъ разумѣетъ вовсе не нашъ Рускій (общенародный, письменный, или простонародный, разговорный), но такой, который всѣ Славяне могутъ понимать, «се єст от самих Русянов, и от Словинцев, и от Лехов, и от Чехов,» и т. д., слѣдовательно, Общеславянскій, «просудил єсем говорит будто *общим* никоим єзиком, даби от всих било разумлено;» для того, избѣгая чужаго въ словахъ и словосочиненіи,» «в ричех и в составленю бесиди,» употреблялъ склоненія и окончанія, «претвори

и завершаня ричем,» которыя общѣе, или же, по крайности, большинству обычнѣе, «коя сут общенія, илити внозим нашим отминам (нарѣчіямъ, діалектамъ) обична.» Такой языкъ, по его мнѣнію, былъ, или долженъ быть, древнѣе всѣхъ прочихъ, письменный языкъ Славянскихъ народовъ, «придньи и книжньи наш єзик,» и называется не Славянскимъ, «Словинскимъ,» но Рускимъ, «по правде морал би се зват Руским.» Замѣчательны причины, склоняющія его къ тому. Нѣкогда было шесть Славянскихъ царствъ, — говоритъ онъ, — да и теперь еще шесть же главныхъ народовъ и нарѣчій, «шестеро бо никогда бяше кралество, и даже до днеска шестеро єст людство и шест єзичних славньихъ отмин в нашем народу, рекши: Русяни, Лехи, Чехи, Болгари, Сербляни и Херватi;» но всѣхъ древнѣе, знаменитѣе и глава всѣмъ — народъ и имя Руское: «изме́джу всих пак тих народних предилов наистаріе и осталним всим зачално єст людство и име Руско,» по тому что всѣ они вышли изъ земли Руской, «из Русиновъ произишли.» Одни пустились на Югъ, по ту сторону Дуная, и тамъ основали три Государства: Болгарское, Сербское и Хорватское, а другіе на Западъ, по сю сторону Дуная, и положили начало Польскому и Моравскому или Чешскому королевствамъ: «єдни преидоше чрез Дунай, обладали пространіе државі и раздѣлиша се на три Кралества, прозвани бише Болгари, Сербляни и Херватi, а ини пак загони Руского же народа, пошедше от Востока на Западъ, обседоше по сей странѣ Дуная и основаше Лешско и Муравско илити Чешско Кралества.» А что Греческіе писатели упоминают больше о Славянахъ, а не о Рускихъ, то это по тому, что перешедшіе за Дунай назывались первоначально Славянами, «ино изперва зваху се єдиним именом Словинци, потому у Грековъ Словинско име учинило се єст паче познано.» Это привело нашихъ лѣтописцевъ къ мысли, будьто бы нашъ народъ получилъ начало свое отъ етѣхъ Славянъ, будьто

Русы, Ляхи и Чехи пришли оттуда; напротивъ, Руской народъ испоконъ живетъ въ своей родинѣ, на Руси, а всѣ прочія вѣтви вышли изъ нея и появились гостьми въ нынѣшнихъ ихъ земляхъ; стало быть, Руской народъ и имя всѣмъ прочимъ начало и корень: «наши летописци понепщише, будто даби нашему народу зачате било от Словинцев, да биху Русяни, и Лехи, и Чехи отонуда били симо пришли; далихо Руско поколене и име пребивает во изконивичной своей домовине, в Руси, а остални загони вси из Руси же произидоше и появиши се нови гости в странах, в коих сада пребывают; становито ест, еже Руско племе и име ест осталним всим вершина и кореника.» Оттуда, желая означить однимъ общимъ именемъ всѣ наши шесть поколѣній съ ихъ языками, должно употреблять названіе кореннаго народа, и по тому, не Руской языкъ вѣтвь Славянскаго, но на оборотъ, особливо языкъ книжный, какъ корень прочимъ, родился у старѣйшаго поколѣнія, у Рускихъ: «родил се у найстаріего поколеня, у Русяновъ.» Возьмите любую Церковную книгу, и вы найдете въ ней въ десять разъ больше словъ, сходныхъ съ Рускимъ общимъ языкомъ, нежели съ Славянскимъ (т. е., Южныхъ Славянъ): «десет крат веще згаджают се кньиги цирковни з Руским общинимъ, неже со Словинским изговором.» Слыша все ето, невольно припоминаете себѣ новѣйшія изслѣдованія перваго Славянскаго критика-историка и филолога, Шафарика, дошедшаго до одной съ Крижаничемъ мысли и вывода только въ слѣдствіе самыхъ обширныхъ и изумительныхъ своей глубиной и проницательностью изслѣдованій, при пособіи всей современной учености, который доказалъ намъ справедливость показанія безыменнаго Равенца (886) о нашей Руси, изъ коей, по словамъ его, вышли всѣ Славяне: «unde Sclavinorum exorta est prosapia,» а также Баварскаго Географа (869 — 890), утверждающаго, что ето было такое царство, «ut ex eo

cunctae gentes Sclavorum exortae sint et originem, sicut affirmant, ducant.» Съ другой стороны, невольно приходятъ на память и мнѣнія другихъ современниковъ нашихъ о старѣйшинствѣ и почетѣ Рускаго народа и єго языка между Славянскими нарѣчіями, представляющаго собой цѣлую самобытную половину относительно всѣхъ прочихъ, взятыхъ вмѣстѣ (Палацкій, Надеждинъ и Максимовичь), даже до самаго названія Славяноцерковнаго языка Рускимъ (Зубрицкій). Разумѣется, я не хочу етѣмъ сказать, чтобы упомянутыя мнѣнія отъ того что либо выигрывали въ своєй основательности: указываю только на замѣчательную проницательность, объємъ помысловъ, ученость и знаніє языковъ древнихъ и нарѣчій Славянскихъ моєго Серба. И когда же и гдѣ? Въ половинѣ XVII-го вѣка, на Руси, и въ Сибири! Какъ мѣтко очертилъ онъ въ нѣсколькихъ словахъ состояніє главныхъ Славянскихъ нарѣчій въ своє время! Булгарскій до того потерянъ, по єго словамъ, что єдва существуєтъ; Польскій на половину принялъ въ себя словъ изъ чужихъ языковъ (Макаронскій языкъ XVII и половины XVIII в.), Чешскій нѣсколько чище (время Австрійскихъ драгонадъ и Єзуитскаго преслѣдованія), Бѣлорускій (тогдашній книжный въ Вел. Княжествѣ Литовскомъ и Малоросіи) хуже самаго Польскаго: перенимая все у Поляковъ, нравы, законы и языкъ, Бѣлорусцы черпали изъ мутнаго колодца, и по тому не въ состояніи подать намъ чистаго питья; а Сербскій и Хорватскій только способны къ объясненію объ однихъ лишь обыходныхъ предметахъ, такъ что одно слово у нихъ Рускоє, другоє Угорскоє, третьє Нѣмецкоє, четвертоє Турецкоє, пятоє Греческоє, шестоє Итальянскоє, или Албанскоє. И Церковный языкъ испещренъ не только Греческими, но даже Латынскими и Нѣмецкими словами. Участіє послѣдняго въ Церковномъ, какъ извѣстно, въ наше только время доказано. Недовольный ни языкомъ Богослужебнымъ, слиш-

комъ ужь переиначеннымъ въ его время на Греческій образецъ, «како сутъ Греки нашу бесиду на свое копито набили», ни другимъ Славянскимъ, Крижаничь, послѣ долговременнаго размышленія, какъ бы помочь такому горю, рѣшился, при помощи своего необыкновеннаго тогда знанія всѣхъ почти Славянскихъ нарѣчій, написать Граматику Славянскаго языка, пользуясь при составленіи ея, каждымъ изъ нихъ по крайнему своему разумѣнію. Такимъ образомъ, положивши въ лексическомъ отношеніи въ основаніе книжный Рускій языкъ, въ которомъ больше чѣмъ гдѣ либо уцѣлѣло словъ, годныхъ и нашему языку свойственныхъ («привластнихъ»), какъ языкѣ, употребительномъ въ Государственномъ управленіи, законовѣдѣніи и всякихъ дѣлахъ народныхъ (по тому что гдѣ нѣтъ «ни кралевских приказов и народного устроеня или законоставя во властитомъ (родномъ) езику, тамо по нудже казит се език и погибает; а гди ест кралествено дило и народно законоставе во своем езику устроено, тамо език обикает битъ обилній и от дне до дне творит се стройній»), а въ граматическомъ Сербскохорватскій, въ особенности тотъ, которымъ говорили въ то время въ его родномъ краѣ (между рѣками Купой и Уной, въ собственной Хорватіи), и который чище и ближе всего сохранилъ въ себѣ произношеніе и т. п. къ старинному коренному Рускому (по его понятію, т. е., Общеславянскому) языку, онъ, послѣ 20-лѣтнихъ занятій исправленіемъ языка, сложилъ всѣ свои мысли и думы о немъ въ «Граматичномъ изказаню.» Уже выше замѣтилъ я, что такое разумѣетъ онъ подъ Рускимъ языкомъ, и, однако же, не смотря на заблужденіе его въ етомъ случаѣ, на естественную невозможность создать одному лицу языкъ для своего народа, а тѣмъ болѣе для нѣсколькихъ, «даби от всих било разумлено,» хотя не онъ послѣдній мечталъ о томъ, по тому что языкъ становится общимъ для многихъ народовъ

только богатствомъ, цѣнностью произведеній на немъ и стеченіемъ особенныхъ благопріятныхъ обстоятельствъ государственной жизни употребляющихъ его (на пр., Греческій, Латинскій, Французскій), все таки попытка Юрія — необыкновенное явленіе не только въ области Славянской Филологіи, но и вообще Европейской. И точно, кромѣ первыхъ Граматическихъ опытовъ у Чеховъ (Гуса, Клатовскаго, Бенешовскаго, Нудожера, Драховскаго и Розы), Поляковъ (Заборовскаго, Паркоша и Менинскаго), Рускихъ (по Церковному языку: Зизанія и Смотрицкаго), и прочая Европа, большею частію, пробивалась Донатомъ, Альмаромъ и под. имъ; а по тому, встрѣтить такое граматическое твореніе, въ которомъ сочинитель стремится создать изъ многочисленныхъ родственныхъ нарѣчій одинъ общій языкъ, всѣмъ равно доступный, и создать не на обумъ, съ критическими пріемами, сравнительнымъ изученіемъ всѣхъ ихъ, развѣ ето не замѣчательный подвигъ? Хотя онъ не достигъ своей главной цѣли, однако, основную идею провелъ всюду строго и систематически стройно; а проводя ее, сколько сдѣлалъ остроумныхъ, глубоко вѣрныхъ и поразительныхъ замѣчаній вообще о Славянскомъ языкѣ и разныхъ его нарѣчіяхъ! Сколько новыхъ правилъ и особенностей подмѣтилъ и первый высказалъ, такихъ, которыя только въ новѣйшее время лучшіе Европейскіе и наши Славянскіе Филологи, опираясь на всѣ пособія и богатства науки и средствъ, обнародовали намъ? Исчисленіе ихъ и соотношеніе съ послѣдними много потребовало бы времени и далеко бы отвлекло меня: читатели, знакомые съ современнымъ состояніемъ Филологіи и Языковѣдѣнія въ Европѣ и у Славянъ, найдутъ почти на каждой страницѣ подтвержденіе сказанному мною; а для прочихъ замѣчу только, что уже незабвенный К. Ф. Калайдовичь (въ своемъ Іоаннѣ Ексархѣ Болгарскомъ, стр. 121 — 122) удивлялся здравымъ сужденіямъ

и открытіямъ Крижанича. «Читателямъ нашимъ, думаю, любопытно будетъ знать, что сочинитель сей Грамматики, писавшій болѣе, нежели за полтораста лѣтъ предъ симъ, встрѣчается съ такими мнѣніями, которыя почтеннѣйшіе Филологи, Гг. Востоковъ и Болдыревъ, предложили ученому свѣту въ наше время. На стран. 96 онъ говоритъ: *всякое прилагательное имѣетъ два отличія: простое и изрядное. Простыя прилагательныя знаменуютъ просто, каково есть что, на пр., великъ, а, о, а изрядныя показываютъ вещь на изредъ* (т. е., въ нѣкоторой высшей степени качества, если такъ должно понимать слова его: «изредна оказуют вещ на изред, и знаменито бит такову») *и дѣлаются чрезъ сложеніе простыхъ съ слогами ій, ая, ое, на пр., великій, ая, ое.* Также и Г. Востоковъ (прим. 53) согласно съ нимъ называетъ прилагательныя усѣченныя *простыми*, и производитъ отъ нихъ *сложныя*, но только чрезъ прибавленіе личнаго мѣстоименія й, ꙗ и ѥ (онъ, а, о), а не просто слоговъ *ій, ая, ое.** На стр. 123 нашъ Сербъ раздѣляетъ всѣ глаголы на *однократные, многократные и неопредѣленные*, и опредѣляетъ ихъ согласно съ Г. Болдыревымъ. Далѣе замѣчаетъ онъ, что неопредѣленные глаголы суть коренные, и что отъ сихъ происходятъ многократные и однократные; что почти всѣ неопредѣленные глаголы, слагаясь съ предлогами, превращаются въ однократные (съ послѣдними онъ смѣшиваетъ совершенные), на пр., *посижу, полежу*; что нѣкоторые глаголы въ сложеніи съ предлогами имѣютъ два знаменованія: многократное и однократное (слѣдовательно одною формою выражаютъ и настоящее и будущее время), на пр., *завожу, обхожу.* Все сіе говоритъ и Г. Болдыревъ въ своемъ *Разсужденіи о средствахъ*

---

* У сего же Серба мѣстоименіе *онъ* имѣетъ въ род. *го*, въ дат. *му*; Поляки и Булгары и теперь такъ пишутъ, а Сербы и Хорваты перемѣнили *го* на *га*. Ето подтверждаетъ мнѣніе Г. Востока.

исправить ошибки въ глаголѣ (Труд. Общ. Люб. Росс. Словесн. Ч. III.). Но Грамматикъ нашъ поступаетъ еще далѣе, утверждая рѣшительно, что въ Русскомъ языкѣ будущее время однократныхъ глаголовъ совершенно одинаково съ настоящимъ; при семъ онъ предлагаетъ въ примѣръ такія формы, которыя нынѣ употребляются только въ будущемъ времени, на пр., *дамъ, реку, ступлю, возстану, приду, учиню* (стр. 129). Сію мысль находимъ мы и у Г. Болдырева.— На стр. 133 Сербъ говоритъ, что для составленія сложныхъ формъ глагола мы имѣемъ четыре помогающихъ: *есмь* (єсемъ), *буду, хочу* (хощу), *имѣю* (имаю), изъ чего видѣть можно, что онъ *различаетъ* глаголъ *есмь* отъ *буду;* и Г. Болдыревъ также различаетъ послѣдніе два глагола.» Ето сужденіє, между прочимъ, показываєтъ намъ, что Калайдовичь внимательно читалъ Граматику нашу, и, пораженный необыкновенными єя достоинствами, желалъ єй изданія. «Приведенныя нами мѣста показываютъ,—заключаєтъ онъ своє сравненіє,— что сей достохвальный трудъ достоинъ изданія.» Исполняю желаніє покойнаго труженика - археолога, до сихъ поръ єще незамѣнимаго никѣмъ у насъ, перваго, указавшаго мнѣ въ своємъ Ексархѣ на ето сокровище. Ставлю себѣ въ непослѣднюю честь и заслугу, что судьба опредѣлила мнѣ пустить въ свѣтъ, чрезъ 182 года, трудъ етого славнаго нашего Граматика, *отца сравнительной Славянской Филологіи*, и перваго на семъ поприщѣ въ цѣлой Європѣ; я уже не говорю ни слова о томъ, что онъ же не только *первый Сербо-Хорватскій Граматистъ*, но, вмѣстѣ съ тѣмъ, и *первый, писавшій на Сербо-Хорватскомъ языкѣ*, который у него, при всей примѣси Церковнаго и Рускаго, гораздо чище, нежели у многихъ послѣдующихъ писателей. При томъ не должно забывать, что ето былъ Сербъ изъ Хорватіи *Католическаго исповѣданія*, даже *священникъ*, промѣнявшій,

въ землѣ Православной, Абецеду на Кирилицу, хоть и первую, какъ увидимъ въ свое время, не совсѣмъ забывалъ.

Неизвѣстно, когда и зачѣмъ прибылъ онъ къ намъ, но, судя по словамъ его, уже въ 1665 г. (октября 7-го дня), времени написанія Предисловія къ своей Граматикѣ, уже до того оконченной перепиской, онъ жилъ у насъ болѣе 20 лѣтъ, трудясь, между прочимъ, безпрестанно надъ задуманной Граматикой: «юже давніє от двадесети лит начал єсем думат и трудитєє в єзика изправлєню, и помищат непрестанно всачину, гдѣ коли могахи что к сему наминєню годно обличит и на ум побрат.» Слѣдовательно, прибытіє єго въ Россію можно пологать около 1645 г., когда на югѣ Церковь Православная боролась, въ лицѣ безсмертнаго Митрополита своєго, Петра Могилы, съ Уніей и Католиками (1633 — 46), а на Сѣверѣ немилосердно хозяйничали въ, прекрасномъ само по себѣ, исправленіи книгъ Церковныхъ, при добродушномъ и недальновидномъ Патріархѣ, Іосифѣ (1642—52), извѣстныє начальники послѣдующаго раскола, протопопы Авакумъ и Иванъ Нероновъ, попы Лазарь и Никита, дьяконъ Федоръ Ивановъ (справщикъ), и начальникъ Типографіи, Князь Львовъ. Вѣроятно, и онъ, въ ето время *волненій переводныхъ*, какъ ученый и знатокъ древнихъ (Греч. и Латин.), новыхъ (Європейскихъ) и Славянскихъ языковъ, не могъ удержаться отъ предложенія услугъ своихъ по дѣлу исправленія, что неминуємо влекло, при тогдашней шатости власти обѣихъ спорящихъ сторонъ, къ непріятностямъ; но я убѣжденъ, что Сербъ вовсе непричастенъ, уже по своєму образованію, заблужденіямъ и расколу Авакума съ братіей, хотя и былъ сосланъ вмѣстѣ съ однимъ изъ єго товарищей, буйнымъ дьякономъ Федоромъ. Соображая показаніє єго самаго въ «Обличеніи Соловецкой Челобитной,» писанной въ 1675 г., что прошло уже 14 лѣтъ, какъ онъ находится въ Сибири, открывается время єго ссылки.

туда, т. е., 1661 г., спустя 5 л. послѣ ссылки Авакума, и въ годъ возвращенія его съ Байкала въ Москву, съ которымъ онъ и видѣлся, по его же словамъ, въ Тобольскѣ (см. ниже); слѣдственно, ето случилось во время усиленія раскольниковъ въ Москвѣ и разлада Патріарха Никона съ Царемъ. Въ ето то время Юрій, «зрещ на шатост, коя се ест учинила дляради кньижних преводовъ,» и сидя въ холодной и пустынной Сибири, пишетъ свое Изказане, съ цѣлію и свою лепту принести въ етомъ дѣлѣ: «наипаче чаял есем полезно дило сотворит, да бих сих своих мало годних, да вного-литних трудов не утаил.» Онъ думалъ тѣмъ не только приспѣть исправленію и совершенствованію, по своимъ понятіямъ, языка книжнаго, но даже и умиренію тогдашняго народнаго волненія: «Процинял бо есем, ова помищеня или обличеня не лихо ко *исправлѣню*, ко изтежаню и къ *совершеню* езика, него тож и к *упокоеню народнихъ сьсор* бит поспишна.» Прекрасны и возвышены слѣдующія за тѣмъ мысли его объ исправленіи книгъ своего времени, ограничивавшемся, какъ извѣстно, по большей части, одною *буквою*. Я всегда былъ того мнѣнія, — говоритъ онъ, — что какъ порча языка въ Церковныхъ книгахъ никого не вводитъ въ осужденіе, такъ равно и исправленіе ея никому не доставляетъ спасенія, напротивъ, одно лишь сердце благочестивое и въ добродѣтели неутомимое спасаетъ всякого: «Мое бо присудженe всегда сицево ест било: еже нити сказа езика никого же не осуджает, нити исправлене бесиди никого же спасает, но сердце благочестиво и в добродителех неутомно, по Божіей милости, добивает спасеня. И по сему, хотя бяху Цирковніе кньиги и десет крат худже преведени били в говореню неисправном (не велю въ разуму), таково неисправлене никому же не би спасеніе цисти препачило (стало на пути спасенія). И никако же нист достойно дляради такових пулних (ничтожныхъ)

причин цирковного раздора чинит, нити для граматичних поблудков (заблужденій, ошибокъ) соблажнят се и духовну любов разарят.» При всемъ томъ, хотя изза неисправности въ письмѣ и языкѣ не слѣдуетъ волновать и колебать Церковь: «въ Божей циркве шатост чинит,» однако же, исправленіе языка и духовныхъ бесѣдъ весьма полезное дѣло, какъ способствующее яснѣйшему уразумѣнію смысла: «або посабляет кь леглему изреченю и ко уразумленю всакихъ благоговейних дум и души спасающих совитов.» И по тому «Граматично радине (исправленіе) всакако дознавае се бит потрибно.» «Но, быть можетъ, спросятъ меня, — заключаетъ онъ: — хорошо ли предлагаемое тобою Граматическое изслѣдованіе?, скажу въ отвѣтъ, что одинъ человѣкъ, особенно безъ совѣта съ другими, всего знать не можетъ, какъ ето выпало на долю мнѣ, грѣшному, «се дило дилат без всакого совита,» мнѣ, «*живущему дляради моьих гриховъ во отлученю* от чловичского общеня и совита.» Но все таки, думаю, объ етой Граматикѣ, что въ ней все, особенно трудное, довольно изслѣдовано и объяснено, а что неудобно было для меня, то послѣдующіе труженики рѣшатъ, равно какъ всѣ мои пропуски и ошибки легко откроютъ, пополнятъ и исправятъ: «А про сію Граматику сице чаю и суджу: еже вь ней всакіе вещіе тяжкости по достанку есут изпречтени, и лед неудобя послидующим по мни трудолюбцем претерт. И гди есемъ я что презрил, или пропустил, или поблудил, лехко будет отсели иним охотником обличит, и прибавит и изправит.» Трудъ свой Юрій кончилъ на бѣло, въ Сибири, 4 года послѣ ссылки въ нее.

Спустя ровно 10 лѣтъ потомъ неутомимый Сербъ, не смотря на всѣ лишенія и душевную горесть отъ бездѣйствія, пуще всего томившую его, въ продолженіе 14-лѣтняго пребыванія

въ Тобольскѣ, какъ самъ выражается въ слѣдующемъ сочиненіи: «Четернадесте бо лѣт юже преживох, и еще до вольи Божіе живу в сей Сибирской вузе, Богу Всемогущему многогрѣшен, а всему міру *безделенъ*, *некорестенъ и непотребен. Никто же бо от мене не изпрашает ни какова же рукодьля, ни послуги, ни совета, ни помощи, ни работы*, а Божа и Царска милост питает ме тако *безделна*, будто нику скотину въ котцу,» взволнованный поведеніемъ Силовецкой обители въ отношеніи къ Руской Церкви, обители, отвергшей опредѣленія Москов. Соборовъ 1666 и 1667 въ особой Челобитной къ Царю, и потомъ явно взбунтовавшейся, подаетъ и свой голосъ въ етомъ важномъ дѣлѣ, потрясавшемъ тогда всю Великую Русь, пишетъ свое: «*Соловецкой челобитной обличеніе*, на 231 стр. или 116, л. въ 12 статьяхъ. Вотъ ея полное заглавіе: «Соловѣчска челобитна об суеверству и об раздору: зь обысньенјем Јурка Крижанища презванјем Сербльнина.» А внизу: «Писал поп Јурај Крижанищ, презванјем Сербльнин, во ѿг году вь Сибири;» а на 2-й стран.: «Писано вь Тоболску во ѿг году, Марта вь ка,» но зачеркнуто. Сначала слѣдуетъ челобитная, а за ней уже «Обличеніе,» которое, какъ показано на стр. 38, приписано имъ Корнилію, Митрополиту Тобольскому. На 42-й стр. читаемъ: «Об раздору и об јединости церковној припоминок кь велепочтованым отцем иноком Соловецким на јих челобитје кь великому Государю, послано во роѕ году. Јурко Крижанищ прозванјем Сербльнин, смирено челом бијет. «Первое свѣдѣніе объ этомъ сочиненіи Крижанича сообщилъ намъ тотъ же неутомимый Калайдовичь (въ I. Екзархѣ Болгарскомъ, стр. 122—123), прибавляя, что «Поликарповъ, извѣстный Директоръ Духовной Типографіи, переложилъ оное въ 1704 году, на Русскій языкъ. Оно въ 4-ку, и писано собственной рукой сочинителя; хранится теперь въ Синодальной библіотекѣ подъ N. 839. Не имѣя случая видѣть етого сочиненія, а также и читать переводъ Поликарпова, я удовольствуюсь сдѣсь приведеніемъ нѣсколькихъ

отрывковъ изъ него, сообщенныхъ мнѣ неутомимымъ, ученымъ и обязательнымъ библіографомъ нашимъ, *В. М. Ундольскимъ.*

Стр. 46.... Примите человитје и молбꙋ от грѣшника јиже издавна желаюхи ꙋ вас пребывати: и вашими стими молитвами спасатисе. Ов том бо јесем зде въ Сибири и человитје подавал, и много молил: дабы ме Велики Гдрь повелѣл къ вам превести. И свидоки ми јесꙋт к том Гдрови началники; но не могох добыти чловика: јиже был моје солзы и человитје къ црскомꙋ величествꙋ послал или донесел. Слѣдовательно, Крижаничъ, первоначально, сосланъ былъ не въ Тобольскъ, а въ другое какое то мѣсто Сибири. Какъ раздирателенъ етотъ вопль его въ ней: «но не могохъ добити чловика, иже был мое солзы и челобите къ Царскому Величеству послал, или донесел!»

Стр. 49. Четернадесте бо лѣт юже преживох, и јеще до вольи Божјие живꙋ, въ сеј Сибирској вꙋзе. Богꙋ всемогꙋщемꙋ многогрѣшен, а всемꙋ мирꙋ безделен, некористен, и непотребен. Никтоже бо от мене не изпрошајет никакоже рꙋкоделы, ни послꙋгы, ни совета, ни помощы, ни работы, а Божы и Царска милост питајет ме тако безделна: бꙋдто никꙋ скотинꙋ въ котцꙋ... Важно, въ высшей степени, ето показаніе его. Не въ немъ ли должно искать причины бездѣйствія, некорысти и непотребы Юрія? Соображая время вѣроятнаго прибытія его въ Россію, и тотъ духъ, который тогда господствовалъ въ ней противу всего, добраго и худаго, Католичества, едва ли не отгадаемъ, «гриховъ, длярадя коихъ онъ попалъ во отлученіе отъ человѣческаго общенія и совѣта», въ Сибирь. Хотя, по происхожденію, и соплеменникъ, однако, будучи все таки иноземцемъ, Латинскимъ еретикомъ, не крещенцемъ, а обливанцемъ, Юрій, разумѣется, при всей чистотѣ своихъ намѣреній, при всемъ желаніи подать и свой ученой голосъ въ общемъ спорѣ, живо волновавшемъ всѣхъ, отъ простолюдина до Царя, можетъ быть, даже безъ всякихъ Католическихъ замысловъ, не сходясь въ мнѣніи своемъ съ тогдашними представителями нашей мудрости, легко навлекъ на себя подозрѣніе, а за нимъ, по шатости време-

ни, и ссылку. То, по крайности, очевидно, судя по єго словамъ, что на него смотрѣли, какъ на «Римскаго єретика,» хотя онъ, какъ самъ выражается, и не былъ «тако тверд Латинник, да *не быx рад и готов* был причаститисе *от светіє Московскіє церкви єреєв*; токмо, дабы ме они хотѣли пріяти.» Стало быть, єму *недовѣряли*, и тѣмъ болѣє недовѣряли, что онъ же имѣлъ неосторожность притомъ кой въ чемъ вразумлять ихъ, на пр., какъ ниже увидимъ, въ излишности перекрещиванія обращающихся изъ Латинства къ Православію, какъ того требовалъ, въ порывѣ увлеченія, самъ Патріярхъ Филаретъ (Соборъ 1620 г.), тѣмъ болѣє, что Восточный Патріархъ, Іеремія, въ бытность свою на Руси, «запретилъ той ереси быти.» Находя єто ненужнымъ и по ученію Церкви, и по здравому разуму, и по распоряженію Цареградскаго Патріярха, ученый Сербъ, при всемъ желаніи сдѣлаться Православнымъ, могъ возмутиться отъ такого требованія, хотя нѣсколько извиняємаго тогдашнимъ положеніємъ, но все таки осязательно лишнимъ, слишкомъ строгимъ и даже, по замѣчанію самыхъ иностранцевъ (Колинса), отстранявшимъ Папистовъ и Лютеранъ отъ принятія Руской Вѣры, что прежде гораздо чаще было. Єто тѣмъ чувствительнѣє казалось для него, что онъ былъ къ тому єще самъ «попъ,» а съ другой стороны єто же обстоятельство тѣмъ болѣє вызывало, вѣроятно, подозрительность нашу. Јеще хощете ко мнѣ речьи: ты јеси простак, а не пастр ни ꙋчитель, и сверх того инозе- мец: и не крещен, но обливан, и Латински јеретик. Како адда чинишь себе сам нашим ꙋчительем? На то вамь ꙗ отвещꙋю перво. Ськꙋлико се дотичет Римские јереси: ꙗ нисем тако тверд Латинник, да не быx рад и готов был причаститисе от светие Московские церкви јерејев: токмо да бы ме они хотѣли приꙗти. А что онъ не былъ причастенъ современному движенію Рускаго раскола и єго толкамъ, лучшимъ доказательствомъ тому служитъ єто сочиненіє єго, равно какъ и самоє свиданіє

съ возвращавшимся съ Байкала, протопопомъ Авакумомъ, общеніе съ попомъ Лазаремъ, съ дьякономъ Федоромъ и др. Требованіе перваго отъ Юрія прежде исповѣдать свою Вѣру, и потомъ уже принять отъ него благословеніе, и отвѣтъ послѣдняго, показываютъ, во первыхъ, что на него смотрѣли враждебно, какъ на еретика, а во вторыхъ, что и онъ въ такомъ случаѣ (который безпрестанно могъ повторяться) глядѣлъ на лица осторожно, не со всякимъ пускался въ толки, тѣмъ болѣе съ людьми, которые были сами въ Вѣрѣ «осумнѣны.»

Стр. 129—132. А мы пак и Аввакума видихом: и зь Лазаром вь сем градѣ Тоболску не мало времѧ живохом, и много крат говорихом, и ıдохом и пихом. И Аввакум тими (когда јего из Даурцев к Москве везаху) послакши по ме, взшел бяше ко мнѣ на крилце, и хотеще мнѣ на листву ступити и взити, рече: не ходи симо: стој тамо: и јзповѣдь каковы јеси веры. Ја рекох: благослови отче, а он отвещал: неблагословлю. Исповѣдь первлы свою веру. А ı отвещал: отче велю честны: ја верую все јеже верует света апостолска соборна церков. И јерејско благословљенје пријемлю вь чест, и прошу его вь чест. И об вере јесем готов справитисе пред Архијерејем, а пред тобою путником (:и јиже јеси сам об вере осумньен) нит мнѣ чесо об вере нашироко говорити, ни справлıатисе. Аще ты не благословиши: благословит Бог. И остај зь Богом. Видите ли отци: не быше ли тој ваш апостол из числа оних: јиже велет, далеко буди от мене: не касајмесе: не были тој был со Симоном фарисејцем, и зь Јудою, Марији Магдалины, и Гда осудил: когда она приступаше, и господньи ногы целоваше.

Подобное нѣчто было у него и съ спутникомъ его въ Сибирь. Когда пак ж быхи сь Ѳедором поддıаком вь Сибир везен: Ѳедор умивашесе и пиıаше из једного ковша со мною. А когда пак быхом у Татарина воды зачерпнул. Ѳедор не хотıаше веще умиватисе из оного ковша. Нит ли пак и то светост и чистота оних: јиже к Апостолом велıаху: за что учитель ваш зь мытарми и зь гришникми ıдајет? Тојже Ѳедор пришедши симо: и не имиющи јеще вуса на чубах, чинıаше се зде вь церкви учительем, и быше досаден градским женам, али жены му отвещаша: пођи ты домој својеје жены учить.

Напослѣдокъ, сюда же относится и бесѣда его съ попомъ *Лазаремъ*. А ов Лазарꙋ пак знаjет сеj град: jеже мꙋ никогда вꙋлицы выкахꙋ тисны, и люди jего под рꙋкы водиша, когда сам не могаше до дома приtти. И никогда ꙋ мене Лазар зь гостми сидещи: настал выше приповидати басни гадкы. Како ди ника баба хотещи помладитисе, на пꙋтꙋ нага раком чеплаше, и прочно. Тако да гости повисиша лица срамꙋющисе от Jерея чꙋти таковы ричи. И онь то пострегши рекел jест ко мнѣ: Jюрю ди, како то выкаjет, да мы всегда дꙋховно зачинаjем: а по мирскꙋ завершаjем? И ѩ по разходꙋ гостеj jего опоменꙋл: отче велю Лазаре разсꙋди: до чего jест достигла Христова церков и каково овидно jест jеjе ꙋстроjенjе, аще го мораjем мы изправлати. Мы велю тако неизправни, да и басни срамотны баjем: и вꙋлицы нам хмельним бываjут тисны. То ни сꙋт знаки апостолов, ни посланих от Бога ꙋчительек, на изправлѣнiе церкви. Етѣ многознаменательныя и полновѣсныя слова: «Отче, Лазарю, разсуди, до чего дошла Христова Церковь и каково жалостно єя устройство, єсли уже мы должны єго исправлять, мы, говорю, столько сами неисправные?» обличая намъ настоящій взглядъ єго на тогдашнихъ нашихъ Церковныхъ преобразователей, не даютъ ли, повторяю нѣкоторымъ образомъ ключа къ єго отлученію отъ общенія съ людьми? Легко могло статься, что онъ, при своємъ образованіи и раздражительномъ характерѣ, говоривалъ прямо въ лице: «Врачу, врачу!» и пр.

Єсть єще сочиненіє єго «Об светом Крещеню,» котороє хранится въ Синодальной же Библіотекѣ подъ № 826, рукопись на 91 л., въ 4-ку, черневой съ поправками екземпляръ; оно расположено въ видѣ разговора Богдана съ Милошемъ, въ 232 статьяхъ. Одинъ уже выборъ лицъ достаточно указываєтъ на Серба, а тождество руки не оставляєтъ ни какого въ томъ сомнѣнія. На л. 1-мъ: Об светом крещеню. Раздѣл а҃ яко нит второго крещеня. А Апостол к Єврейцем, в главе 5, нит бо, ди, возможно. Л. 6-й. Предѣлъ в҃ совѣтъ об прекрещеню.

Въ началѣ написано тою же самою рукою нѣсколько разъ на поляхъ: «Смотрите, Государи Архіереи.»

Сличите съ етѣмъ сказанное мною выше о перекрещиваніи.

Но етѣмъ не окончивается замѣчательная дѣятельность нашего Серба. Онъ еще оставилъ послѣ себя два огромныхъ листовника, писанныхъ собственною его рукою въ той же Сибири и съ означеніемъ года и дня мѣсяца; въ етѣхъ листовникахъ содержатся чрезвычайно важныя бумаги его, частью сочиненія, а частью матеріялы, на Рускомъ и Сербо-Хорватскомъ языкѣ, изъ коихъ одна имѣетъ для нашей исторіи особенное значеніе; но обо всемъ етомъ въ другое время и въ другомъ мѣстѣ. Теперь окончу мое извѣстіе объ отцѣ Сравнительной Славянской Граматики нѣкоторыми замѣчаніями о внѣшнемъ видѣ его «Граматическаго изказаня. Ето рукопись въ листъ на 420 стр., писана, какъ видно изъ прилогаемаго при семъ снимка, скорописью (отнюдь же не полууставомъ, какъ показано въ І. Ексархѣ Болгар.), и принадлежитъ библіотекѣ Московской Духовной Типографіи № 47. Въ ней нигдѣ не выставлено имя сочинителя, но обстоятельства, упоминаемыя имъ въ Предисловіи, и тамъ и сямъ въ самой Граматикѣ, сходныя съ такими же другихъ его сочиненій съ полнымъ означеніемъ уже его имени, далѣе, тождество почерка и языка, не оставляютъ ни малѣйшаго сомнѣнія о настоящемъ ея сочинителѣ. Первый, сообщившій о ней свѣдѣніе, былъ сочинитель «Новаго опыта историческаго Словаря о Россійскихъ писателяхъ,» помѣщеннаго въ «Другѣ Просвѣщенія» 1815 г. (№ VIII), который, однако же, назвалъ его «*Юріемъ Бѣлинымъ*,» что ошибочно, какъ замѣтилъ то уже и К. Ф. Калайдовичь, вмѣсто «*Юрій Серблянинъ.*» Видно, что покойный Митрополитъ, Евгеній, не видалъ собственной рукописи, но основался въ отзывѣ о ней на спискѣ съ Каталога рукописей и книгъ Москов-

ской Духовной Типографіи, составитель коего, по недосмотру, изъ «Серблянинъ» сдѣлалъ два имени, «Сербъ Бѣлинъ.»

И Граматично изказане, и Обличеніе принадлежали нѣкогда извѣстному Справщику Духовной Типографіи, Священнику Нікифору Семенову, какъ показываетъ собственноручная скрѣпа его на поляхъ первыхъ листовъ: «Книга Справщика Іереа Никифора Сүмеонова.» Представляемое теперь «Граматично исказане» напечатано мною Церковными письменами для сохраненія всѣхъ особенностей его, столько, какъ видите, оригинальныхъ.

О. Бодянскій.

МОСКВА.
28-го сентября,
1848 года.

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ.

КО ЧТИТЕЛЬЕМ ПРЕДОПОМИНОК:

Об писму и об говоренју нашем, вь сих предочних кньижицах.

Наиперваье молю всакого доброхотна чтителья ових кньижиц, да се неподивит сему моему начину писма и говоренја: зачто оно несходитсе во всем со обичним Руским писмом. Равно бо како вь Греческом језику разнити суть отмини: и Гречески писательи кињ Атичанскоју, кињ Дорскоју, кињ обциеју отминою јесут писали: а једнакоже от всих без похули чтени били: сице и ја начају се, јеже и моје се говоренје от всих Руского народа поколеньи и отмин будет разумльено: се јест от самих Русјанов, и от Словинцев, и от Лехов, и от Чехов. J дльаради сего проусудил јесем сице говорит (:будто обшим никоьим језиком:) даби от всих било разумльено. Странщини бо овди никаковиже нист: ни вь ричех, ни вь составльенју бесиди. А претвори и заваршанја ричем такова избрах, која сут общенија,

и́лити вно́жим на́шим отми́нам оби́чна. Си́це ја проциньахи го́дно би́т. А вса́кинь па́к да гово̂рит и пи̂шет, ка́ко ли́пльe би́т сȣ̂дит: и по апо́столовом јзро́кȣ, вса́кинь во својем ра́зȣмȣ да ȣдово́льитсе.

Зна́но бȣ́ди и се́: јеже и ја̂ со о̂бщ̆ением блȣдо́м јесем поблȣди́л вь си́х кньи́жицах: гди говоре̂щ об при̂дньем и кньи̂жном на́шем јези́кȣ, безди́ јменова́л и написа́л ьи јесем Слови̂нским, а достоја̂ше написа́т Рȣ́ским: и ли́хо јȣже послиди соверше̂нја и преписанја кньи̂г, обличи́л јесем си́цев поблȣ́док: об ко́јем чи̂нитсе оби̂лније изјавльенје вь посли́дȣјȣщем предгово̂рјȣ.

Граматичномȣ изказанјȣ, об Рȣском језикȣ

ПРЕДГОВОРЈЕ.

Об језикȣ сем, об којем разправȣ овди чинит, зь божьим пособом, наминихом, наипервлье знат јест триби, коьим јменом годитсе јего зват. Сь погрешенјем бо јест ȣчиньено да језик наш сеь, коьим ми кньиги пише, и божьие слȣжби отправльајем, зоветсе словинским: гди по правде морал би се зват Рȣским. Шестеро бо никогда бјаше кральевство, и даже до днеска шестеро јест льȣдство, и шест језичних славниьихъ отмин, вь нашем народȣ: рекши Рȣсјани, Лехи, Чехи, Болгари, Сербльани, и Херватти: и ови троьи послидньи общим себи јменом зовȣтсе Словинци, и Задȣнаици. Јзмеджȣ всих пак тих народних предилов, наистаријe, и осталним всим зачално јест льȣдство и јме Рȣско: и се једино давнивим Гречким и Римским писательем јест било познано, и четсе вь старих кньигах написано. А остална та вса поколенја, како сȣт из Рȣсјанов произишла, тако по нȣдже и јмена ньихова јесȣт младжа от Рȣского јмена: и дривньим писательем нисȣт могла бит видома. Лихо послидȣјȣщих виков писательи јнородни (:својеродних бо ми нимајем:) повидајȣт нам: како во време цара Маврицијa наипервлье Словинци преидоше чрез Дȣнаь, и јавишесе въ државах Римского кральевства, вь коьих и до сего дне пребивајȣт. Јно из перва тими звахȣ се једином јменом Словинци: а послиди никојего пак времена, бивши обладали пространије државы, раздилише се на три кральевства: и от војвод своьих прозвани бише Болгари, Сербльани, и Херватти. А јни пак загони Рȣскогоже народа пошедши от возтока на запад, обседоше по сеь стране Дȣнаја, вь разнитих државах: и основаше Лешско и Муравско, илити Чешско, кральевства. Бȣдȣщи пак, јеже Словинци непре-

станно зь Грекми и зь Римльанми војевахꙋ, и ньихових немало держав завладали бјахꙋ: потомꙋ ꙋ послидньих Греков Словинско јме ꙋчинилосе јест паче познано, неже обще всего народа Рꙋско јме: и сија јест причина више-реченомꙋ погрешенјꙋ: да послидньи Греки во своьих кньигах споминајꙋт гꙋше Словинско јме: и да наши литописци понепщише, бꙋдто да би нашемꙋ народꙋ зачатје било от Словинцев: и бꙋдто да бихꙋ Рꙋсјани, и Лехи, и Чехи, отонꙋда били симо пришли. Далихо покамиста Рꙋско једино поколенје и јме јест познано дривньим писательем: и оноже пребивајет во изконивичноь својев домовине, вь Рꙋси: а остални загони вси из Рꙋси же произидоше, и појавишесе нови гости вь странах, вь коьих сада пребивајꙋт: ставовито јест, јеже Рꙋско племе и јме јест осталним всим вершина и кореника. J потомꙋ, когда хощем општим јменом објат, и разꙋмит все наше шестеро поколенје, и всих шест језичних отмин: несподобитсе ьих зват новичним Словинским, него паче предавним и кореничним Рꙋским јменом. J сице не Рꙋска отмина Словинскије отмини плод: него Словинска, и Чешска, и Лешска отмина, јесꙋт Рꙋского језика отродки. А најпаче сеь језик: коьим кньиги пишем, и нист, и неможет по правде зват се Словинскиь, него Рꙋскиь Кньижниь, или Дривньи језик, Перво тим: јеже сија отмина јест осталним петерим или шестерим кореника: и потомꙋ без сꙋмньенја родила се јест ꙋ најстаријего поколенја, ꙋ Рꙋсјанов. А второ тим: јеже сеь кньижниь језик вного подобньи јест днешньеь Рꙋскоь општинноь, неже којеьнибꙋд Словинскоь отмине: и се се доказꙋјет во ових кньигах, вь раздилꙋ јг: гди јест пописано, чим се разнит отмина Рꙋска, от Сербскије, и от Херватскије. Смотра во ми на они тамо изпречтени разници, и вземши кньнибꙋд лист цирковних кньиг: везди хощем обрест десет крат вноже мист, вь коих кньиги разнетсе от Словинскије ричи, неже таковних мист, вь коьих би се разнили отъ Рꙋского општинного говоренја. J потомꙋ десет крат веще згаджајꙋтсе кньиги зь Рꙋским општинним, неже со Словинским изговором.

Нимајем пак сциньат, бꙋдто да би наш сеь језик вь које дривньје време бил добро изтежан, изправльен, обилен, и ко изреченјꙋ или ко преведенјꙋ всаких иноjезичних весид паче пригоден, неже јест днес. Никогдаже во вь ньем нист било нијединого кньижного писательа: нити коего великого и ꙋстројеного и об-

стојалного кральества: каково днес по божјеь милости јест ово славно Рȣско господарство. Вса во наша више-речена поколенја, зашедши во своја тамошньа новоселја, со временом впадоше под овласт иних народов, чȣш Нимцев, Вȣгров, Влахов, и Тȣрков: и изгȣбише кови третинȣ, кови половину ричеь својего, отеческого језика: и всакиь ден веще гȣбет. Гди во вь којем народȣ нист кньижних писательев: ни кральевских приказов, и народного ȣстројенја или законоставја, во властитом језикȣ: тамо по нȣдже казитсе језик и погибајет. А гди јест кральествено дило, и народно законоставје, во својем језикȣ ȣстројено: тамо језик обикајет вит обилниьи, и от дне до дне творитсе стројниьи.

Јно потомȣ ȣ Болгар нист чесѡ искат: тако во тамо језик јест изгȣбльен, да мȣ једва слид остајет. Ȣ Лехов половина ричеь јест от иних разнитих језиков примишена. Вь Чешских кньигах обритајетсе језиьк чистиьи от Лешского: далихо и он немало закальен. А Сербльани пак и Хервати тако сȣт изгȣбили својȣ дединскȣ бесидȣ, да оприч домашньего дила, ни ов каковомже ином дилȣ немогȣт којеје годније повисти сотворит: и како јест ов ньих никто написал, Хервати, ди, и Сербльани всими језикми говорет, а ничесоже неговорет. Перва во ȣ ньих рич јест Рȣска, втора Вȣгерска, третја Нимечска, четверта Тȣрска, пета Гречска, или Влашска, или Арбанаска. Сице тамо говоренје јест изкажено, по примиси тȣджих ричеь: далихо по всем том смотра на граматична правила, нигдиже нечȣјȣтсе завлаки гласа тако правилни, ни ричеь хош своьих хош тȣджих тако чисто изриканје, ни обличје говоренја приднемȣ и извирному Рȣскомȣ језикȣ тако подобно и властито: како се чȣјет ȣ Херватов. Али пак то не везди: него лихо вь једином малом кȣтȣ земльи: около кȣпи рики, во ȣјездȣ Дȣбовца и Озльа и Рибника острогов. Онамо во во време Тȣрских послидньих прогонов, и при взетјȣ Херватскије столици Бихша града (:меджȣ престерми гори, и въ тежко преходна миста:) сохранило се јест херватско и Сербско больарство. Ј кȣлико јест још досели остало старого зачалного и чистого изриканја, тамо се јест обритало, за мојего дитинства. А се потомȣ, јеже тамо дльаради стермих гор, и дльа неплодних рик, нист никаковаже прејезда ни торговства, и јнородних льȣдеь мало приходит, кови вихȣ изрок казили. Јз сȣпротивна пак овди на Рȣси,

изриканје тими и граматично правило, јест никꙋлико из својего миста помекньено: али пак ричѣ годних и нашемꙋ језикꙋ привластних, вного веще јест ꙋ Рꙋсјанов, неже ꙋ Херватов, или гдиниводи инди: а се дльаради приказних писем, и всаких народних дил, која на Рꙋси домашньим језиком бивајꙋт отправльана. Билорꙋскиь пак језик не менье от Херватского и от Лешского, него паче и мерже јест изкажен, и нарꙋжен, и всакими страншщинами и превратми засмешен. На ꙋзор произнесим чтонибꙋд: вь кньижнцах, коьим јест надписанје КАТИХИСИС, чтꙋтсе странскије ричи, Артикꙋл, Окрꙋпꙋл, Лꙋцифер, из Дрꙋкꙋ: и јних веще сицевих наказ. Таможе Нимечского бесидного обличја, илити ричѣм состава изражанје, гди пишет: Что за ꙋченје есть вь сем поздоровленји? рещ бо бјаше: Каково ученје (:или паче, каков наꙋк:) јест вь сем поздравльеньи? Таможе наказен и сꙋпротивен превод из Латинска (:in statu peccati:) (вь достоинствѣ грѣха:) гди бјаше превест: Вь грѣшном пребиванјꙋ: илити, Живꙋщ вь непокајанјꙋ. Сице же и по јних Кијевских кньигах все полно јест такових наказ и мерзостѣй, коих нист возможно чест, без огньꙋси и без возрꙋшенја желꙋдца на бльꙋванје. Билорꙋсјани бо вь подивльенјꙋ держет всакије Лешкије нарави, и закони, и језик, и изражат ьих настојет. Видꙋщ пак да Лешска отмина от примиси разнитих језиков преизлишно јест загньꙋшена: нист чꙋдо, јеже Билорꙋсјани из калного стꙋденца черпајꙋщи, немогꙋт нам подат чиста напоја.

А про превод светих божьих и цирковних кньиг, које нам преведоше Греки, что речем? Нист нам трибе на се отвещат; дило само говорит. Несмотрим ми того: јеже сꙋт преводники никоје Гречкије и Нимечкије ричи, а Латинских и довольно число, без нꙋжди вь кньиги вписали: него се обличит понꙋжно морајем: како сꙋт Греки нашꙋ бесидꙋ на своје копито набили: се јест, бес состав и обличје нашего језика (:по обзорꙋ на своь језик:) изо дна извратили и претворили: тако да ни он јест Гречкиь, ни он Рꙋскиь језик. Гледи раздила јд.

Мелетиь Смотритскиь дльаради својего трꙋдольꙋбја, и дльа печалности, којꙋ јест носил про общенꙋ ползꙋ, пишꙋщ Граматикꙋ, достојен јест памети и вногије хвали: и бил би доспил вещи народꙋ пособније, даби се небил соблазнил по обзорꙋ на Гречкије преводи: и даби небил захотил нашего

језика на Гречскије и на Латинскије ȣзори претварјат. Всакиь во језик ймајет своја властита правила; разнита от ӣних: и неможетсе по ӣного језика ȣзорех илити правилех изправльат.

Ови ȣбо всије причини ја̂ вногокра̂т размишльајȣщ и просȣджајȣщ, јȣже давније от двадесети лит, начал јесем дȣмат и трȣдитсе вь језика изправльенјȣ: и помищат непреста̂нно всачинȣ, гдиколи могахи что кь семȣ наминьенјȣ годно обличит и на ȣм поврат.

А вь садашнье пак вриме, зре̂щ на шатост која се јест ȣчинила дльаради кньижних преводов: наипаче чајал јесем полезно дило сотворит: да вих сих своьих мало годних, да вноголитних трȣдов неȣтаьил. Процииньал во јесем, ова помище̂нја или обличе̂нја, не лихо ко изправлье̂нјȣ, ко изтежа̂нјȣ, и кь соверше̂нјȣ језика: него тож и ко ȣпокојенјȣ народних сьсор вит поспишна. Моје во присȣдже̂није всегда сицево јест вило: јеже нити сказа језична никогоже неосȣджајет, нити изправлье̂није весиди никогоже неспасајет: но сердце влагочестиво и вь доврод̂ителех неȣто̂мно, по во̂жјеь милости, довивајет спасе̂нја. Ј посемȣ, хотја вихȣ цирко̂вније кньиги и десет кра̂т хȣдже преведени вили вь говоре̂нјȣ неизправном (:невельȣ вь разȣмȣ:) таково неизправлье̂није никомȣже неви спасе̂нније цисти препачило. Ј никакоже нист досто̂јно дльаради таковиих пȣлних причи̂н цирко̂вного раздора чинит: нити дльаради граматичних повлȣдков соблажньатсе, и дȣхо̂внȣ льȣбов разарјат.

Хотја пак нестро̂јност писма и језика нист тȣлика ве̂щ, да ви дльа ньеје досто̂ино вило вь во̂жјеь цирқве шатост чинит: једнакоже изправлье̂није језика, и ȣстроје̂није дȣхо̂вних весид, нист сȣјетно, него паче верло полезно дило; аво посабльајет кь легльемȣ изрече̂нјȣ, и ко ȣразȣмлье̂нјȣ всаких влагогове̂јних отечских дȣм, и дȣши спасајȣщих совитов. До сих во вриме̂н во всаких преводех наших, вь никоьих мистех вного јест риче̂ь, а мало разȣма. Чȣјетсе шȣм вногих нескладних, превра̂щених и облâманих риче̂ь: а разȣмит ьих, и дȣшније никаковије ползи из ньих изне̂т нист возможно. Ј посемȣ Граматично радиније, хотја оно јест злочесто, всакакоже дознавајете вит потривно. Ј како влажениь Јероним велит: Несподовитсе возгорджат малих веще̂ь, вез коьих велики овстојат немогȣт.

А бȣдет пак кто от мене возпросит, и речет: Ти об своjем сем Граматичном изказанjȣ что велиш? Jестли оно совершено, и ко изправльенjȣ jезика довольно? и jа отвещȣjȣ, jеже неможет jедин чловик всего знат: наипаче без изпитанjа и без совита иних: jакоже мни грешномȣ лȣчилосе jест се дило дилат без всакого совита. Jзпитат бо и провидат ни об чемже нист ми било како, живȣщемȣ дльаради моьих грихов во отлȣченjȣ от чловичского общенjа и совита: и потомȣ немогох и немогȣ совершит Ричила, илити ричних кньиг: вь коьих би по алфавитном редȣ всакие речи разставльени и изтолковани били. J да на ȣзор что принесȣ, овот jа помньȣ никоjе речи своjего матерного Словинского jезика, а что знаменȣjȣт, незнаjȣ: какоти jесȣт, Пачног, Шȣрjак, Jетерва, Залва, Сласт, Лисjак, Жбрил, Просинец, Сичен, Свибен, Ожȣjак, и иниjе. А вь Руском jезикȣ тож вногих ричеь неразȣмиjȣ: какоти, Бит, Мечта, Сверип, Проча себе, Jедноличен, Подлинен, и иних. А вь Латинском jезикȣ вногих ричеь незнаjȣ превест тако, како вь триби било: се jест, како jе льȣди во общеном и обичном говоренjȣ преводет, или изрикаjȣт. Jно сице без допроса и совита нист возможно jединомȣ чловикȣ Ричилних кньиг содилат. А про сиjȣ Граматикȣ сице чаjȣ и сȣджȣ: jеже вь ньеь всакиjе вещиjе тажкости по достанкȣ jесȣт изпречтени и разбистрени: и лед неȣдобjа послидȣjȣщим по мни трȣдольȣбцем претерт. J где jесем jа что презрил, или пропȣстил, или поблȣдил: лехко бȣдет отсели иним охотником обличит, и прибавит, и изправит.

Писано вь Сибири: лита ҂зрод, октобра вь з̃ ден.

ГРАМАТИЧНОГО ЈЗКАЗАНІЈА

РАЗДИЛ А.

Об Словех.

1. Пика јест најменьше знаме вь писму: какот овди: јесꙋт три пики.
   Јз пик постајет Черта: какот овди, ІЗО, јесꙋт три черти.
   Јз черт постајет Слово, јли Чертина: какот овди, А, Б, В, јесут три слова, три чертини.
   Јз слов постајет Склад: какот овди, по, ча, ток, јесут три.
   Јз складов постајет Рич: какот овди, початок, јест једна рич.
   Јз ричеь постајет Бесида: какот овди, Початок мꙋдрости јест војазен господны, јест једна бесида
2. Кꙋлико јест вь којем језику простих гласов: тꙋлико морајет бит и слов. А вь Словинском језику јест кв простих гласов: и слов тꙋликоже: се јест
   А, Б, В, Г, Д, Є, Ж, З, І, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, Ꙋ, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ь.
3. Чертини се дилет на Гласници, и на Негласници. Гласнии јест пет: А, Є, І, О, Ꙋ. Осталниј̃е чертини се зовꙋт негласницами: зато јеже об себи гласа нимајꙋт, и безгласниц јзречени бит немогут.
4. Склад који јест складен из двих гласниц, зоветсе Двојгласница. Двојгласници јесꙋт дви: Ѧ складено јз Є, А: јли јз І, А: и Ѣ, складено јз, І, Є.
5. Негласници се дилет на Шꙋмни, и на Тонки. Шꙋмници јесꙋт: које девел, јлити, шꙋмеш глас јмајꙋт, да вих мали отроки јзрещ не могꙋт. Отроки во тонко, јли пентаво говорет сице, Бозе нас сцедрив: гди ви рещ шꙋмно, Боже иаш щедрив. Шꙋмниц јест осем: просто писани јесꙋт, четири, Ж, Ч, Ш, Щ: а складени зь јером четириже, ЛЬ, НЬ, ДЬ, ТЬ. Осталниј̃е јесꙋт тончици.
6. Јор (:Ъ:) ниет слово: но мистогласје, јлити знаме опꙋщенꙋ које гласници. Нимајет во никакова гласа: и пишетсе право лише на оних

мистех, гди опушщајем коју гласницу: какот. Съсудит, Къ теби, Сь тобоју, Будъ: вь место Сосудит, Ко теби, Со тобоју, Буди.

7. Јошще наши писци ужикају осемнадесети лишних слов:

ѕ, ѧ, ѯ, ѳ, ѱ, и, й, ї, оу, ѵ, ѷ, ѷ, ѷ, ѡ. э, Ѓ, э, є. и везаних складов, ы, ѥ, ы, ю, ж. Ј ми об тих всих вь наприд-шеству хошщем учинит јзывлење.

РАЗДИЛ В.

Јзјавлење об Граматичних ричех.

Вь граматике јесут никоје ричи, које се вь общем говоренју неразумију: и тим изјавлење јест сицево.

Об бесидних раздилех.

Бесида, јлити говорење човичско, раздильајетсе на осем раздилов: и ти раздили јесут: Јме, Јменика, Ричина, Медолење, Предложок, Приричок, Спојење, и Возкликнење.

1. Јме јест једен раздил бесиди, јлити рич, којеју се зовет всака вешщ, видна и невидна: какот, бог, човик, небо, земльа, лип, горд, липота: гордост.

2. Јменика јест рич, која се кладет вь мисто јмена: какот, ја, ти, он.

3. Ричина јест рич, која се претвараjет по трим особам, и по разним времена: какот, јмају, јмајеш, јмает: јмајем, јмајете, јмају. Јмаxи. Јмат-хошу.

4. Медольење јест рич јмену сподовна: разви что знаменујет време садашнеь: какот, јмајушщ, ведушщ, водешщ; или проминьено: какот, јмал, вел, водил: јман: веден, воджен.

5. Предложок јест рич, која се кладет пред јменом: какот, без, во, воз, дльа, до, јз, за, ко, кроз, мед, на, над, об, от, оприч, по, под, пред, през, прем, против, скроз, со, у, чрез.

6. Приричок јест рич, која кь Јменом и кь Ричинам придчвена објасньајет ньихово знаменовање: какот, Ритко говорит, Липо јест справен, Льуто сердит.

7. Спојење јест рич, која спајајет и разреджајет бесиду: какот, А, Або, Ако, Аче, Будет, Да, Ј, Јако, Јеже, Јли, Јно, и остална.

8. Возкликнење јест рич, која знаменујет разније серца страсти и возрухи: какот, Ах, Ох, Хаь, Хоь, Оле, Ојбо.

Примети бесидних раздилов.

Примити, или припадки, бесидних раздилов јесут ови: Число, Племе, Прегиб, Претвор, Превијање, Начин, Време Особа, и Творење

1. Число јест троје. Јединично: кт, Човик, Ја, Јмају.
Вножинно; кт, Льуди, Ми, Јмајем.
Двоьично: кт, Ми два човика јмава.

2. Племе јест троје. Мужско: кт, Ов брат мој драг.
Женско: кт, Ова сестра моја драга.
Нијединско: кт, Ово дите моје драго.

3. Прѣгивов јест седем. Јменник, којим се что јменујет: кт Брат, Краль, Земльа.

Зовник, којим что призивајем: кт, Ô брате, Ô кральу, Ô земльо. Крозник јдет за предложком Кроз: Кроз брата, кральа, земльу.

Јскерник јдетъ за предложкомъ Јскер: Јскер брата, кральа, земльи.

Придивник за предложкомъ При: При братѣ, кральѣ, земльѣ.

Противник за предложком Против: Против брату, кральу, земльѣ.

Орудник за предложком Со: Со братом, кральем, земльеју.

4. Претворов или Узоров јменних јест осем.

Пѣрвиь узор јмен мужеских, јдущих на негласници тонки: кт Брат.

Вториь Мужеских, јдущих на Шумници: кт Краль.

Третьи Женских и мужеских, јдущих на А: кт Риба, Владика.

Четвѣртиь Женских, јдущих на Негласници: кт Рич.

Пѣтиь Нијединскихъ, јдущихъ на О: кт Лито.

Шестиь Нијединских, јдущих на Е: кт Лице.

Седмиь Придивних, јдущих на Тончици: кт Велик.

Осмиь Придивних, јдущих на Шумници: кт Нишш.

5. Превијање ричин јест троје.

Пѣрво ричин јдущих на АМ: кт Јмам.

Второ ричин јдущих на ЕМ: кт Ведем.

Третје ричин јдущих на ЈМ: кт Водим.

6. Начини ричин јесут четири.

Повидалниь, којим что повидајем: кт, Јмам, Ведем, Водим.

Заповидалниь, којим заповидајем, и просим: кт, Јмаь, Веди, Води.

Придивалниь се придивајет ко Сполјенју: кт, Да бих јмал, вел, водил.

Неокончаниь, који нимајет окончаније особи, нит числа: кт Јмати, Вести, Водити.

7. Вримен ричинних јест шест.

Садашнье: кт Јмам, Ведем, Водим.

Проминьено Кратко: кт Јмах, Ведох, Водих.

Проминьено Долго: кт Јмахи, Ведихи, Водјахи.

Проминьено Совершено: кт Јмал сем, Вел сем, Водил сем.

Пром: Пресовершено: кт, Бјахи Јмал, Бјахи, Вел, блахи Водил.

Пришестно: кт Јматшу, Вестишу, Водитшу. Буду јмал, вел, водил.

8. Особи јесут три. Пѣрва: Ја јмају, Ми јмајем.

Втора: Ти јмајеш, Ви јмајете.

Третја: Он јмајет, Они јмајут.

9. Творенје илити Обличје всаких ричеь разлучајем по двих обзорех. Пѣрвиь обзор: Простота, и Складенје.

Другиь обзор: Кореника, и Произведенје.

Рич проста јест, Лип, Прав, Вера, Ходим.

Рич складена јест, Преaип, Правоверје, Отходим.

Рич кореничнa јест, Лип, Прав, Вера, Ходим.

Рич произведена јест, Липота, Права, Верен, Ходити.

РАЗДИЛ Г.

Об претварању імен.

Узор первиь Брат. Узор второиь Краль.

	Јединица.				Вножина.		Двоица.
Јменник.	Ов	Брат.	Ов.	Крал.	Ови Брати,	Кральи.	Два Брата, Кральа.
Зовник.	Ô	Брате.	Ô	Кральу.	Ô Брати,	Кральи.	
Крозник.	Кроз	Брата.	Кроз	Кральа.	Кроз Брати,	Кральи.	
Јзкерник.	От	Брата.	От	Кральа.	От Братов,	Кральев.	Двеју Брату, Кральу.
Придивник.	При	Брате.	При	Кральe.	При Братех,	Кральех.	
Противник.	Ко	Брату.	Ко	Кральу.	Ко Братом,	Кральем.	Двема Братма, Кральма: или Братома, Кральема.
Орудник.	Со	Братом.	Со	Кральем.	Со Братми,	Кральми.	

Узор третьи Рива. Узор четвертиь Рич.

Јединица.				Вножина.			Двоица.
Ова	Рива.	Ова	Рич.	Ови	Риви,	Ричи.	Двe Риве, Ричи.
Ô	Риво.	Ô	Рич.	Ô	Риви,	Ричи.	
Кроз	Риву.	Кроз	Рич.	Кроз	Риви,	Ричи.	
От	Риви.	От	Ричи.	От	Рив,	Ричев.	Двеју Риву, Ричју.
При	Риве.	При	Ричи.	При	Ривах,	Ричех.	
К	Риве.	Ко	Ричи.	Ко	Ривам,	Ричем.	Двема Ривама, Ричма.
Со	Ривоју.	Со	Ричју.	Со	Ривами,	Ричми.	

Ѹзор пе́тнѣ Ли́то. Ѹзор шестнѣ Лице.

Ово	Ли́то.	Ово	Лице.	Ова	Ли́та,	Лица.	Две Ли́те, Лици.
Ô	Ли́то.	Ô	Лице.	Ô	Ли́та,	Лица.	
Кроз	Ли́то.	Кроз	Лице.	Кроз	Ли́та,	Лица.	
От	Ли́та.	От	Лица.	От	Ли́т,	Лиц.	Двеју Ли́ту, Лицу.
При	Ли́те.	При	Лици.	При	Ли́тех,	Лицех.	
Ко	Ли́ту.	Ко	Лицу.	Ко	Литом,	Лицем.	Двема Ли́тма, Лицма:
Со	Ли́том.	Со	Лицем.	Со	Литми,	Лицми.	Или Ли́тома, Лице́ма.

Обличе̂није на пре́ткоу пе̂рвнѣ, и вто̂рнѣ.

Јменни́к Једини́чнѣ претво́ра 1го и 2го.

1. Ко пе̂рвому ѹзо́ру присто́јет и́мена Му́жска́, ко́ја се заверша́ју́т на не-гласни́ци Тонки́је: ка́кот ра̂в, кро̀в, Бо̂г, гра̂д, мра́з, во̂лк, во̀л, со̀м, си̂н, сто̂лп, гла̂с, та̂т, гри̂х.

2. А ко вто̂рому ѹзо́ру присто́јет, ко́ја се конче̂т на негласни́ци Шу̂мније: се́ јест, на Дь, Ж, Ль, Нь, Ч, Ш, Щ: и на Ц, и Ь: кт̃, до̀ждь, му̂ж, кра̂ль, коњь, вич, ко̂ш, пти́щ: ста́-рец, ра́ь, жре̂веь, зми́ь, зно̂ь, ву̂ь.

3. Господа̂р, ца́р, кне̂з, паст̃и̂р, по кметском и по да̂вном изро́ку, изрика́ју́тсе сь прива́вју негласни́ци Ь, и ја́ут по вто̂ром ѹзо́ру, сице: гсда̂рь, ца́рь, кнѧ̂зь, паст̃и̂рь, ô господа̂рју, ца́рју, кнѧ̂зју, паст̃и̂рју, кроз гда̂рја, ца́рја, кнѧ̂зја, паст̃и-рја. со гда̂рјем, ца́рјем, кнѧ̂зјем, паст̃и̂рјем, от господа̂рев, царе̂в, кнѧзе̂в, паст̃и̂рев. А по чистом и̂з-року претвара́ју́т се воздиль пе̂р-вого ѹзо́ра: кроз господа́ра, ца́ра, кне̂за, паст̃и̂ра со господа̃ром, ца́-ром, кне̂зом, паст̃и̂ром. От госпо-да̂ров, ца́ров, кнезо̂в, паст̃и̂ров. Си-цеж, го̂ст, го́ста: а не́ гость, го́стја.

4. Ко пе̂рвому пре̂тво́ру присто́јет и́мена ја́ду́ща на О, ако бу́ду́т ѹмень-ша̂лна от му̂жски́х, или власти́та му̂ж-ска̂: кт̃, Борко̀, Вла́дко, Ву̂чко̀, Ми-ла̂нко, Ми́рко, Ра̂јко, Ста̂нко, Ста̂р-ко, Стојко̀, Ле́шко, Ме́шко: Дани́ло, Мано̂јло, Миха̂јло: сице, ô Владко, кроз Вла́дка, со Вла́дком. Ізноми́ Ми́ко, Ми̂хо, Іво: и ако јест још-ще које ино, сице до̂лгим вла̂ком повличено̀. Сицева во ја́ут по тре̂-тјем ѹзо́ру, ô Ми́ко, кроз Ми́ку, со Мико́ју.

5. На́родна и Поми́стна и́мена (:въ једини́чном, и во двоьи́чном чи̃слу, во вси́х пре̃гибех:) има́ју́т двоја́ко́ творе̂није. Іли во ьим се прибавлья́-јет при̂ра́стнѣ склад ЈН: сице вь

народних, Болгарин, Сербин, или Сербльин, Херкатин, Гречин, Влашин, Вугрин, Жидовин, Персин, Турчин, Татарин, Харапин, Ормльанин, Арбанасин, Нимчин, Хиспанин, Франчин, Аглинчанин, Дачанин, Свидин, Циганин, Индиjанин: и въ помистних: Римльанин, Московльанин, Столичанин, Киjевльанин, Смоленсчанин, Дубровчанин, Новградjанин, Белградjанин, Самарjанин, Бенетчанин: и въ ових общих: Христjанин, Больарин, Властелин, Поганин, Граджанин, Народжанин, Земльанин, Мирjанин, Станьанин, Дворанин. Зовник: о Болгарине, Римльанине, Христjанине. Кроз Болгарина: и остално.

6. Jли се изрикаjут без прирастка: сице, Болгар, Сербель, Херват, Лех, Чех: Арбанас, Аглинец, Влах, Вугер, Грек, Дак, Жидов и Жид, Нимец, Ормльан, Перс, Татар, Турок, Харап, Хиспан, Франок, Свид, Циган. Jндиjан. Римльан, Московльан, Столичан, Киjевльан, Смоленсчан, Дубровчан, Новградjан. Христjан, Больар, Властел, Поган, Граджан, Народжан, Земльан, Мирjан. Зовник: о Болгару, Сербльу, Херввате, Лехе, Чеше, Арбанасе, Аглинче, Влаше, Вугру, Грече, Даче, Жидове, Жиде, Нимче, Ормльане, Персе, Татару, Турче, Харапе, Хиспане, Франче, Свиде, Цигане, Jндиjане: о Римльане, Московльане: о Христjане, Больару, Властеле, Погане, Граджане, Народжане, Земльане, Мирjане: кроз Христjана: и остално.

7. Русjанин, и Русин: о Русjанине, Русине. Ови Русjани, и Руси: Русjанов, и Русов.

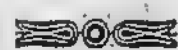

Зовник Jединичнь 1го и 2го.

1. Конечна слова Г, З, К, Х, Ц, преминьаjутсе овди на шумна: сице, Бог, кнез, своjак, вуjец, Влах, Скомрах, сиромах: о Боже, княже, своjаче, вуjче, Влаше, Скомраше, сиромаше. Невог, или невожец, о неборе, и неворе. Синок, о синко. Воз, дроз, мраз, слиз: о возе, дрозе, и ост:

2. Господ, господар, господин: о господе, о господару, о господине: и сь обсиченjем, о Господи.

3. Кончина Р пристоjит ко первому узору: лише зовник творит на У: кт, дивер, о диверу: о Владимиру, о Митру, о Хектору, о Алексанору. А кончина Ц пристоjит ко второму узору: лише зовник творит на Е: кт, старец, о старче: добродиjец, о добродиjче.

4. По Руску, и по Херватску, jменник может стоjат вь мисто зовника: кт, о кнез Богдан буди милостив: вь мисто: о княже Богдане. Ходи симо братец: за братче. J сице во всих претворех.

5. А въ писнех может и зовник стоjат вь мисто jменника: какот овди,

Још наЂче весидити добрињ Марко Кральевищу,

А нато му одговори Радосаве Сиверинче.

Просто бјаше рещ: Марко Кральевищ, Радосав Сиверинец.

6. Превратно Лехи от кюнчини К, творет зовник на Ѹ: о простаку, о чловеку, о ученику. І Смотрицкињ пишет, о Марку. Реци, о простаче, о чловиче, о учениче, о Марко.

7. Јмена Гречка, која у Греков јдут на ОС, а у нас на АЬ, ЄЬ, ІЬ, ОЬ, и на Р, влудно се творет у нас на Є: кт, Николаь, Архелаь, Алексеь, Јурь, Дињ, Антонјь, Василјь, Григорјь, Сисоь: зло о Николае, о Алексје, о Георгје, о Александре, о Прохоре. Право пиши: о Николају, о Архелају, о Алексеју, о Јурју, о Дију, о Антонју, о Василјју, о Григорију: о Сисоју, о Александру, о Прохору: оприч јединого Петер, о Петре,

Крозник Јединичнињ 1го и 2го.

1. От јмен знаменујущих Душатије, илити Живущије вещи, крозник идет на А: кт Хвалите господа. Коња и јездеца овалил јест вь море, Тож вивајет и ов мертвих осовах: кт, Погревоше мертвеца: или, мертва чловика.

А от знаменујущих Недушатије вещи, крозник се творит једнак јменнику: кт, кроз град; ов камен: за рувеж. Сицеже јдут и која незнаменујут душатих осов по једину, но по вногу: вт народ, совор, гојем, скот, полк: кроз народ: и остално.

2. Блудно адда јест речено: Буди ми вь Бог защитител: псалом. 30. Порази всык первенец: пс. 77. Сотвориша телец: пс. 105. Јзтнит ы ыко телец: пс. 28. Право реци: Буди ми вь Бога защитителья: Поразил јест всакого первенца: Сотвориша телца: Јзтнит је ыко телца. Зложе јест речено: Бог спасет Сијона: пс. 68. Положиша Јерусалима вь овощное хранилище: пс. 78. Поразшему Єгипта: пс. 135. Право реци: Бог спасет Сион. Положиша Јерусалим. Поразившему Єгипет

Јзкерник Јединичнињ 1го и 2го.

1. Јкерник сеь изходит на А, а не јнако. Ѕатож овличаь: Паче камене честна, пс. 18. Дому Ыыковлья, пс. 113. Тому пути нит. Прошлого году. Право реци: Паче драга камена. Дома Јаковлья. Тому пута нит. Проминьеного года.

Се творење на У, јест Лешщина. Лехом во јест верло овичен сеь изрок: Того часу, того року, зь воку, зь глоду. Реци: Того часа, того рока, из вока, от глада. Јзкер камена, корена, пламена, ремена, гортана, степенья, сежнья: а

не́ Јзкер ка́мене, ко́рене, пла́мене, горта̄не, степе́не, и ј̂на.

2. Јменни̂к словет, пре̄гиб корени́чнь: а оста̂лни пре̄ги́би слову̂т произво́дни. Произво́дни пре̄ги́би, вь нико́вих Јменех јесꙋт, Јменнӣку ра̄вни чӣслом скла́дов: кт҃, орѐл, орла̀. Ѧ въ нико́вих сꙋт до́лжи от Јменнӣка́ једни̂м скла́дом: кт҃, ди́вер, ди́вера. Гди́ пак сꙋт ра̄внѝ, и гди́ до́лжи: не́ вь ј̂нов, неже въ Херва̂тсков језич́нов отми́не, мо́жетсе пода́т пра́вило. Произво́дни во пре̄ги́би јесꙋт равноскла́дни со Јменнӣко́м, гдико́ли (:по Херва̂тсков отми́не:) вь посли̂дньем скла́дꙋ Јменнико́вом, стови̂т гласни́ца Ѧ, не протѐгньена висо̂ким вла̂ком: кт҃, Ви́тал, Па́вал, бꙋ̂бань, ога̀нь, вра̄бац, ота̀ц, оста̀н: Ви́тла, Па̂вла, бꙋ̂бньа, огньа̀, вра̄бца, отца̀, остна̀. Сице, ова̀н, овна̀: лапа̀т, лапта̀: папа̀р, папра̀: са̀н, сна̀.

3. Јзни́мльꙋтсе ј̂мена скла̄де̂на: и ова̀ расту̂т једни̂м скла́дом: кт҃, обра́з, обра́за: за̄клад, за̄кла́да.

Ј ко́ја сꙋт неꙋдо́вно изгово̂рна, дльа ради соше̂стја вно́жих негла́сни̂ц: ка́кот, језда̀ц, језда̀ца: врабча̀ц, врабча̀ца. Претве̂рдо бо би било изрече̂нје, Језда́, врабчца̀.

Ј тꙋ̂джа ј̂мена то́ж растꙋ̂т: кт҃, Јва́н, Степа́н, Ла́дан, Ша́пран: Јва́на, Ла́дана. Оприч Пе́тар, Па́вал, Ма́рац, Петра̀, Па̄вла, Ма̂рца.

4. Ѧ гди ко́ли пак вь посли̂дньем скла́дꙋ Херва̄тѝ изрика́јꙋт Е, І, О, или Ꙋ: или гди бꙋ́дет Ѧ повличено́ висо̂ким вла̂ком: та́мо се произво́дни пре̄ги́би творе̂т сь прираст̂енјем: кт҃, пе́пел, пе́пела, пелин, пели́на, кꙋ̄колл, кꙋко́льа, ла́бꙋд, лабꙋ́да, чꙋва̂р, чꙋва̄ра.

По Рꙋ́скꙋ.				По Херва̂тскꙋ.			
	Е.		Е.		Е.		Ѧ.
Пли́вел,	пли́вела.	Па́вел,	Па̂вла.	Пли́вел,	пли́вела.	Па́вал,	Па̂вла.
Пе́пел,	пе́пела.	Ви́тел,	Ви́тла.	Пе́пел,	пе́пела.	Ви́тал,	Ви́тла.
Ко́рен,	ко́рена.	Сѝчен,	Сѝчна.	Ко́рен,	ко́рена.	Сѝчан,	Сѝчна.
Пламен,	пла́мена.	Грꙋ́ден,	Грꙋ́дна.	Пла́мен,	пла́мена.	Грꙋ́дан,	Грꙋ́дна.
Сивер,	си́вера.	Ви́тер,	ви́тра.	Сивер,	си́вера.	Ви́тар,	ви́тра.
Би́сер,	бисе́ра.	Сви́дер,	сви́дра.	Би́сер,	бисе́ра.	Сви́дар,	сви́дра.
	О.		О.		О.		Ѧ.
Ого̀н,	ого́на.	Ого̀нь,	огньа̀.	Ого̀н,	огона.	Ога́нь,	огньа̀.
Ꙋро́к,	Ꙋро́ка.	Ја̄рок,	ја̄рка.	Ꙋрок,	Ꙋро́ка.	Ја̄рак,	ја̄рка.
Со́пот,	со́пота.	Ла́кот,	ла́кта.	Со́пот,	со́пота.	Ла́кат,	ла́кта.
Гро́хот,	гро́хота.	Но́гот,	но́гта.	Гро́хот,	гро́хота.	Но́хат,	но́хта.

Овако из разнитих јменниковиһ кончин (:Пепел, Витал:) можетсе познат, гди јест бит, или невит прирастенју. А гди сут једнаки јменники (:Пепел, Вител:) неможетсе знат, зач један растет, Пепела: а другиь нерастет, Витла: а не Витела. Јз Херватского адда изрока јест трибa правило творит обди, и на јниһ никоьиһ мистех: како хощем изказат овди ниже: под крозником вножинним и при превијанју ричии.

5. От Безг, Зид, Лед, Лев, Лов, Пень: нереци по Лешку, Јзкер Безу, Зду, Лду: Лва, Лва, Пньа: него реци: Безга, Зида, Леда, Лова, Лева, Пеньа.

Придивник Јединичниь 1го и 2го.

1. От јмен јдущиһ на Г, К, Х, творитсе придивник по Руску, и по Херватску, на Гѣ, Кѣ, Хѣ: при Богѣ, зракѣ, духѣ. А по јниһ отминах, на Зѣ, Цѣ, Сѣ: при Бозѣ, зрацѣ дусѣ.

2. Ризво говорещ, опущајетсе двојгласница Ѣ: и от тонкиһ кончин придивник се изрикајет на І, или Е: при Брати, и при Брате. А от шумниһ, на І: при Кральи, при Огньи, при Мужи, при Дитищи. А на Е, не су тол ладно, при Кралье, при Огнье.

3. Русјани часто, а Херватi всегда, творет придивник једнак противнику: то јест, на У: и велет, при Богу, при чловику, при Брату, при Кральу.

Тож се чинит и вх јниһ всиһ претвореһ, јмен обстојниһ, јеже вх мисто придивника јединичного вездн липлье ужива јем противника: кт, при литу, при лицу.

4. Потому адда, что смо рекли, ов прегиь вноголично се может изрещ: сице.

При Богѣ: при Боги: при Боге: при Бозѣ: при Бози: при Бозе: при Богу.

При зракѣ, зраки, зраке: зрацѣ, зраци, зраце: зраку.

При духѣ, духи, духе: дусѣ, дуси, дусе: духу.

При Братѣ, брати, брате: при брату.

При кральѣ, кральи, кралье: при кральу.

При ногѣ, ноги, ноге: нозѣ, нози, нозе.

При рукѣ, руки, руке: руцѣ, руци, руце.

При сохѣ, сохи, сохе: сосѣ, соси, сосе.

При литѣ, лити, лите: при литу.

При лици: лицу.

Противник Јединичниь 1го и 2го.

Ов прегиь јмајет дви кончини: једну на У: а другу на ОВИ по первом, или на ЕВИ по втором узору:

ктѿ Ра̂бꙋ, ра̂бови: кровꙋ, крово́ки: дрꙋ̂гꙋ, дрꙋ̂гови: гра̂дꙋ, гра̂дови: кнѐзꙋ, кнѐзови: мра̂кꙋ, мра̂кови: волꙋ, воло́ви: шꙋ̂мꙋ, шꙋ̂мови: си̂нꙋ, си̂нови: сто̂лпꙋ, сто̂лпови: ми̂рꙋ, ми̂рови: гла̂сꙋ, гла̂сови: та̂тꙋ, та̂тови: грихи, грихо́ви. Дождьꙋ, дождьеви: мꙋ̂жꙋ, мꙋ̂жеви: зми́јꙋ, зми́јеви: кральꙋ, кра̂льеви: коньꙋ, коньеви: вра̂чꙋ, вра̂чеви: Ми́лошꙋ, Ми́лошеви: дити́щꙋ, дити́щеви: ста̂рцꙋ, ста̂рцеви. Али Херва̂ти николиж неꙋживајꙋт тоје́ кончи́ни на ЕИ: и зн кме́тскꙋ јꙋ почита́јꙋт.

2. Не́ пра́во адда́ се вели̂т, Цареви, Госпо̂деви. Реци́, Царови, Госпо̂дови: и́лити па́че, Царꙋ, Господꙋ.
Всꙗкомꙋ пꙋ̄ти, пс: 35. Неꙗ́сити пꙋстѝнномꙋ, пс. Горта̄ни́ моемꙋ, пс. 21. Ка́мени, Степе́ни. Попра́ви, и реци: Вса́комꙋ пꙋ̄тꙋ. Нејасѝтꙋ. Горта̄нꙋ мојемꙋ. Ка́менꙋ, Степе́ньꙋ: и оста̂лно.

Орꙋ̂дник Једини́чнњ 1го и 2го.

1. Пѐрвњ ꙋ̂зо́р творѝт ОМ: вторњ ЕМ ч̄, зњ Бра́том, сњ Кра̂льем. Кончи́на Р, творѝт ОМ: а Ц, творѝт ЕМ: кт̄, зњ Господа̂ром, сњ Пасти̂ром, сњ Чꙋва̂ром, сњ Ми́ром. Со старцем, сњ вꙋ̂јцем, со за̂јцем. Пꙋ̂т чинѝт Пꙋ̂том, и пꙋ̂тем.

2. Пред Царем Госпо̂дем, пс. 97. Горта̄нем своим, пс: 113. Еле́ом, пс: 22. Реци́, пред Царом, Гдо̂м, Горта̄ном. Еле́јем.

Јменнѝк Множи̂ннњ 1го и 2го.

1. От кончи̂н Г, К, Х, се́њ јменник (по Рꙋ́скꙋ и по Херва̂тскꙋ:) творѝтсе на Ги, Ки, Хи: кт̄, Дрꙋ̂ги, Своја́ки, Сирома́хи: а по Се́рвскꙋ, и по Ле́шскꙋ, изхо́дит на Зи, Ци, Си, кт̄, Дрꙋ̂зи, Своја̂ци, Сирома́си

2. А по изби̂ткꙋ, и по припро́стом изро́кꙋ, двојескла́дни јменни̂ки́ преминьа́јꙋтсе на Ове, и на Еве: (или́ти стерпнѝје, на Ови, Еви:) кт̄, Ра̂би, мра̂ви, дрꙋ̂ги. Ра̂бове, мра̂вове, дрꙋ̂гове, гра̂дове, кнѐзове, ко̂лкове, воло́ве, три̂мове, сто̂лпове, дворо́ве, бра́тове. Орли, Овни: Орло́ве, Овно́ве. Дождье́ве, мꙋ̂жеве, кральѐве, коньѐве, ши́шеве, пти́щеве. Ј Ра̂бови, мра̂бови, и ост: Си̂нове, пс: 4. Би̂сове, пс: 94 Зми́јеве, пс: 148. Бра̂чеве, пс: 87. Ли́пльеи пра̂вије, Си̂ни, Би́си, Зми́ьи, Бра̂чи.

Јно обли́чи, јеже о́во заверше̂ние на Ове, или Ови, необрита́јетсе ј̂нако, него тројескла́дно: ли́ше вњ Рꙋ́скоњ и вњ Ле́шскоњ отми́не сли́шитсе и до́лже: кт̄, Тата́рове, Наливајкове: за Тата́ри, Налива̂јки.

3. А ј̂није кончи́ни, на ЈЕ, и на Е, јесꙋ̂т згола́ сказни и ме́рзки: кт̄ Царје, Бра́тје, Кнѐзје, Пасти̂рје, зви̂рје дꙋбра́вни, пс: 103. Пꙋ̂тје,

Ҭа̑тје: Мꙋ̑жје, Стра̑жје, Господје, Го́лꙋбје, Жѐрјавје, Ла́бꙋдје, Пи́незје, Чꙋ̑ва̑рје, Господа̑рје: Рꙋбѐжје, Кова̑чје, Пало́шје. А Јошче го́ре, Свиди́теле, пс: 26. Прија́теле, Кра̑гꙋ́ле, Метꙋ̑ле: Степе́не, Ка́мене, Гражáне.

Пра́во се вели̑т: Ца́ри, Бра́ти, Кнезѝ, Пасти̑ри, Звѝри, Пꙋ̑ти, Та̑ти: Мꙋ̑жи, Стра̑жи: Госпо̑ди, Го́лꙋби, Жѐрјави, Ла́бꙋди, Пи́нези, Чꙋва̑ри, Господа̑ри: Рꙋбѐжи, Кова̑чи, Пало́ши. Свиди́тельи, Прија́тельи, Кра̑гꙋ́льи, Метꙋ̑льи: Степе́ньи, Ка́мени, Граджа́ни.

4. То́јже побла̀док се чини̑т и вь придѝвних: пи̑шꙋ̑т ЩЕ, вь ми́сто ЩИ: Си́нове Ефре́мли налеца́јꙋ̑ще и спи́јꙋще лꙋ̑ки, пс: 77. Би́хом весела̀шчеж, пс: 125. Реци́, Сини Ефре́мови напина́јꙋ̑щи и спрꙋ̑жа́јꙋщи лꙋ̑ки. Би́хом весе́лꙋщи се: или па́че, ве́сели.

5. Христја́нин, Бољарин, Властелин, Господи̇н, Мирја́нин, Пога́нин: и Поми̑стна, да На́родна ја́мена: кт, Граджа́нин, Наро́джанин, Земља́нин, Московља́нин, Столичанин: Рꙋ̑сјанин, Болга́рин, Херва̀тин, Сѐрбин, Гре́чин, Пѐрсин, Тꙋ̑рчи̇н, Фра̑нчин, и оста̑лна, во все́м вножи̑нном числꙋ̑ отми̑щꙋ̑т прира́стник склад ИН: и творе̑тсе сице, Христја́ни, Боља́ри, Власте́ли, Господи, Мирја́ни, Пога́ни: Граджа́ни, Наро́джани, Земља́ни: Рꙋ̑сјани, Болга́ри, Херва̀ти, Сѐрби, Гре́ки, Пѐрси, Тꙋ̑рки, Фра̑нки: и оста̑лна.

6. Зовни̑к вножи̑нный во всѝх претво́рех, јест једна̑к сь јменни̑ном.

Крозни̑к Вножи̑нный 1го и 2го.

1. Се́ь преги́в по Херва̑тскꙋ изхо́дит на Е: кроз Бра́те, кроз Кра̑лье. Ј вь ца́рских кньига́х 4, вь главе 18, чте́тсе си́це: Ј изведе́ ца́р Аси̑рјьский Сама́рја́не вь аси́ријꙋ. Ј си́це ли̑по се разлꙋча́јет крозни̑к от јменни̑ка. А Рꙋ́сјани и Ле́хи творе̑т се́ь пре́гив на І: и не мо́гꙋт ризлꙋ̑чи̑т крозни̑ка́ от јменни̑ка: и вно́го кра̑т ьим поста́јет неꙋ̑добно разꙋми́нје: и по нꙋ̑же никогда мора́јꙋт ꙋжи́ват јзкерника вь ми́сто крозни̑ка, и говоре̑т си́це: Поби́ли сꙋ̑т Пѐрси Тꙋ̑рков: вь ми́сто недоꙋ̑много изрече́нја си́цева: Поби́ли сꙋ̑т Пѐрси Тꙋ̑рки. А по Херва̑тскꙋ, без недо̑ꙋмја си́це се изрика́јет: Поби́ли сꙋ̑т Пѐрси Тꙋ̑рке. Сицеж веле̑т вь пи́сни,

Ка́жите ми кле̑те Тꙋ̑рке:
Да корва̑вим ви́ле рꙋ̑ке.

2. Али обли̑чаь: јеже Јзкерник мо́жет стоја́т вь ми́сто крозни̑ка, лиш вь једини́чном, и во множи̑нном числꙋ́, а не́ во двоьи́чном: вь јменех вещѐь дꙋша́тих, а не́ вь бездꙋ̑шних: и то́ лише вь мꙋ̑жско̑м пле́менꙋ, а не́ вь јном. То́ж и вь јмени́ках, и вь придѝвних јменех: кт: Јего̀, Го̀, за Ни̇: Нас, Вас,

Ньих, Бих, за Ни, Ви, Је. Мовьих, Твоих, Своьих, за Моје, Твоје, Своје. Ми льубим вас своьих добрих пријательев. Вь мисто: Ми льубим ви своје добрије пријатели. По Херватску: ми льубим вас своје добре пријателье.

3. Вь мисто кончиии Е, мерзко и блудно се чтет вь никовьих мистех поставльено ЈА, или А: кт, Возложат на олтар твоь телца, пс: 50. Егда разнствит небесниь царја, пс: 67. Свызати царја ьих пути, пс: 129. Уповати на кнызы пс: 117. Умудрыы младенца, пс: 18. А вь јних мистех правије стоьит, И: кт, Поразившему цари велија, пс. 135. Јзби цари крипки, пс: 134. Порази ызики многи пс: 134. Сохраних пути жестоки, пс: 16. J разбијет младенци твоја, об камен, псал: 136.

Все поправи сице: Возложет на олтарь твоь телци: или телце. Когда разлучајет небесниь цари: или царе. Свезат цари ьих (:или царе ьих:) путми. Надијатсе на кнези: или на кнезе. Јже умудрајет младинци: или младинце. Јже јест поразил цари (:или царе:) великије. J избил цари крипкије. Поразил јазики (:или паче, народи, или народе:) вногије. Сохраних пути (:или путе) жестокије.

А просто и право по Херватску, сице: Јже јест поразил царе велике: и избил царе крипке. Поразил народе вногe. Сохраних путе жестоке.

4. Всих претворов јмена, обстојна и придивна, ако на концу, или вь конечном складу, јмајут ова слова, Г, К, Х, могут је преминит вь З, Ц, С. Али то лише вь оних мистех: гди Херватн на кончине, или вь конечном складу, изрнкајут I: какот от јмен, Друг, Пророк, Влах: Кньига, Рука, Соха: Благо, Млико, Бручо: Драг, Велик, Тих: Херватн.

Вь придивнику велет: При кньиги, при руки, при сохи: а вь мужских и вь нијединских, при другу, при пророку, при Влаху: при благу, при млику, при бруху, и по кметску, при други, при пророки, при Влахи: при благи, при млики, при брухи. Премина при Друзе, Пророце, Власе: при Кньизе, Руц, сосе: при Блазе, Млице, Брусе.

Вь јменнику Херватн велет: Ови Други, Пророки, Влахи: Ови Драги, Велики, Тихи, Мужи.

Премина Друзи, Пророци, Власи: Дрази, Велици, Тиси, мужи. Херватн: при Других, Пророких, Влахих. Драгих, драгим, драгими. Великих, Великим, Великими. Тихих, тихим, тихими.

Премина. При Друзех, Пророцех, Власех. Дразих, дразим, дразими, Велицих, велицим, велицими. Тисих, тисим, тисими.

5. А гди Херватн изрикајут Е, (:хошти вь јних Отминах будет I:) тамо непреминна стојет слова Г, К, Х:

Какот вь сем крознику вножинном, мужских імен, Хервати велет: Кроз Друге, кроз Пророке, кроз Влахе. Кроз Драге, Велике, Тихе, Муже.

І вь женских, вь ізкернику једи-ничном: От Кньиге, от руке, от сохе. От Драге, от Велике, от Тихе Жене.

І вь імени́кув, да Кроз Крознику вножинном: Ове Кньиге, Руке, Сохе. Ове Драге, Велике, Тихе Жене. Кроз Кньиге, руке, сохе. Кроз Драге, Велике, Тихе Жене.

А по Руску, на Ги, Ки, Хи: Кроз Други, Пророки, Влахи. Кроз драги, велики, тихи мужи. От кньиги, руки, сохи. О драги, велики, тихи жени. Ови драги, велики, тихи жени. Кроз кньиги, руки, сохи. Кроз драги, велики, тихи жени.

6. Хервати во всих імениках: и вь придивних іменех, мужского племе-на, уживају Ізкерника вь мисто Крозника: кт, Добри добрих льу-бет. А невимо зач вь обстојних іменех тогож нечинет: невелет во, Други другов льубет: него велет, Други друге льубет. А вим вь ово-двих мистех једнака јест прича: и право се велит ободвоје: Добри други добре друге льубет: и Доб-ри други добрих другов льубет.

7. А вь женском и вь нијединском племену неможет Ізкерник стојат вь крозника мисто. Добро во сло-вет вь мужском племену: Ја Ньи кормльу: и Ја јего кормльу. А вь женском нерећи, Ја јеје кормльу: но лише, Ја ју кормльу. Сицеж добро: призови мојих пријательев: Призови моје пријательe: и призо-ви моје пријательи. А вь женском не добро: Призови мојих сестер: него лише, призови моје сестри: или сестре.

Вножинни Ізкерник 1го и 2го.

I. Вса імена первого и второго прет-вора, липо и правилно се творет на Ов, и на Ев: кт, Рабов, го-лубов: Левов, жерјавов: Другов, берлогов: Градов, Лабудов: Мразов, Кнезов, образов: Волков, свидоков: Волов, постолов: Јармов, разумов: Синов, Христјанов, граджанов, снов, от сон: Столпов, потопов: Дво-ров, диверов, пастиров, господаров, царов: Тергов, властов, обругов: Татов, хертов, сопотов: Грихов, сиромахов. Зајцев, стрицев, старцев: Змијев, ратајев: Пужев, рубежев: Врачев, крајачев: Кошев, палошев: Птичев, дитичев: Дождьев, слидьев: Краль-ев, пријательев: Коньев, степеньев. Ово, велим, јест најлипше и најп-равје изглашанје: и сице говорет Хервати. Али по небриженју вес-дних умителев: и по вногих отми-нах нашего језика: постало јест овди (и на іних мистах:) вного разниц, и незгодја, и сказ.

2. Смотрицкиь чинит сеь прегиб јменнику јединичному сподобен: кт, от Пророк, от јарем, от воьин, от Римльан, от клеврет, от отец, от ходатаь, јереь, мравиь, зноь, крагуь, льубодеь.

А от никоьих чинит дви кончини: кт, от тих друг, и другов: От дом, и домов: От син, и синов: От грих, и грихов: От жрец, и жерцев: От врач, и врачев: От мытеж, и мытежев: От сведитель, и сведительев. От Пастиреь, от господеь.

3. По Херватску (:како смо рекли:) все идет правилно на Ов, и Ев: оприч никоьи мало јмен: се јест, Коньь, Крат, Лакат, Новац, Нохат, Отац, Пас, Пинез. Јскер Коньь; трих Лакат, новац: от нохат: наших отац: от пас, от пинез: вного Крат. Јлити, Лакот, ногот, новец, отец, пес. Муж, от мужев, и мужеь, и мужиь. От Льудеь, и льудиь. Не реци, от власиь, грошиь, зубиь, мисециь: него от власов, грошев, зубов, мисецев.

4. А вь јних вногих јменех, оприч правилного творенја на Ов, Ев, (:које јест обично льудем племенитим, и чистије весиди вригуцим:) по другом обличју творитсе сеь прегиб сподобен јменнику јединичному: али тако, да будет високиь завлак на конечном складу јзкерника: или јнако да будет вь завлакех разница: какот вь овиь: Ов конец, Пророк. Постол, Сапог, Облок, Орел, и вь јних равного завлака јменех: От тих конец, пророк, постол, сапог, облок, орел. Ј најпаче от јмен, коьимсе придиваjет прирасток ІН: кт Болгар, Влах, Турок: От Болгар, Влах, Турок, (:или паче Турков:) от Татар, Харап, Ормаьан, Хиспан, от Грек, от Херват. От Христјан, Римльан, властел, граджан, земльан, мирјан, поган.

Долгиь завлак преходит во високиь. кт, Нимец, Вугер, Краньец: Јз Нимец, из Вугер, из Краньец. Али и от тих народних јмен, не от всих идет таково творенје: право во се велит, От Русјанов, и от Русов: От Сервов, Персов, Лехов, Чехов, Словинцев, Франков: а не, от Русјан, либо Рус, Серб, и остало.

5. А гди јест Остриь завлак, тамо никакож липо нестоьит то обсичено творенје: кт, Цар, врат, вич: витер, сивер, вител: Камен, Ремен, Пепел: Учитель, Светитель, Владатель: Правитела, мученик, обризанец. От тих Царов, витров, каменов, учительев, правительев, обризанцев. А не, от Цар, от витер, от камен, от мученик: и остално.

6. При Високом завлаку тож се разумијет: кт Друг, град, стан: Овојак, чувар, златник, крајач: Госпо-

да̂р, ȣченик: Трȣ̂дник, ми̂тник: Пе̄день, сȣ̂жень: Держа̂вник, подда̂нник. От дрȣго̂в, градо̂в, стано̂в: От своја̂ков, ȣченико̂в, трȣ̂дников, сȣ̂жньев, держа̂вников. А не́, от дрȣ̂г, от ста̂н, от своја̂к, от ȣчени̂к: и оста̂лно.

7. При До̂лгом за̄вала́кȣ то́ж: најпа́че вь складени̂х јменех: кт̄, закон, на̂ȣк, прӣмет, за̄влак, при́клад, за̄мир. От за̄ко́нов, на̄ȣков, прӣме́тов, за̄вла́ков, прӣкла́дов, за̄ми́ров. А не́, от зако̂н, от на̂ȣк, от приме̂т, и оста̂лно.

8. Бене́тки, Верхо̂вци, Коле́новци, Нова́ко́вци, Јва́нищи, Кȣ̀знеци: и ако јест које јно сицево поми́стно и вножинно јме. Јз бене́ток, из верхо́вец, коле́новец, новако́вец, из јва́нищ, из кȣзне̂ц. Јлитн, из бене́тков, верхо̂вцев, јва́нищев, кȣ̂знецев.

9. По Се́рбскȣ, вножи̂нинь јзкерник во вногих јменех, всих претворов (соприч четке̂ртого:) твори́тсе на А, зь До̂лгим за̄вала́ком: сице, от овиx Бра̂та, овиx Кра̂лья, овиx Ко̄нья, овиx рӣва, овиx ова̄ца, овиx ко̄за, овиx ље̄та, овиx лӣца, овиx време̄на: тиx кне̄за, тиx господа̄ра, тиx мисе̂ца. А никогда и на ОВА, или ЕВА: тиx воло̄ва, дрȣго̄ва: тиx враче̄ва, сȣжнье̄ва. Али сицево изрика̂нје јест ска́зно, и него́дно наслидова̂нјȣ.

Приди̂вник вножи̂нинь 1го и 2го.

1. О́в пре̄гиб идет на ѢХ. Али Рȣ̄сјани ли̂пље го изрикајȣт на ЕХ; и Херва̄ти на ИХ: при Бра́тех, при Кра̂льех: при Бра́тих, при Кра̂льих.

2. От кончи̂н, Г, К, Х: при Дрȣге̂х, свидоке̂х, Вла́хех: и при Дрȣзе̂х, свидоце̂х, власе̂х: или при Дрȣги̂х, при Дрȣзи̂х: и оста̂лно.

3. Вь сино̂х Бо̂жьих, пс: 88. Рецн Вь сине̂х, или сини̂х.

Проти̂вник Вножи̂нинь 1го и 2го

1. Твори́тсе једна̂к сь Орȣ̂дником јединичним: кт̄, протнв Бра́том, против Кра́льем. Льȣ̂ди чини́т льȣ̂дем.

2. Непреда́жди звѣ́ре́м дȣ̂ш, пс: 73 Рецн, Не преда́ь звиром дȣ̂ш.

Орȣ̂дник Вножи̂нинь 1го и 2го.

1. Овогó пре̄ги́ба кончи́на јест МИ: со Бра́тми, со Кра̂льми. Али вим вногокра̂т опȣща́јетсе М: ако из ко́јего предло́жка, или из ј̂није рӣчи, бȣ̂дет мо̂щ разозна́т ов пре̄гиб, от јменника: кт̄ Зь двими бра́тми, За тими Кра̂льми.

2. А бȣ̂дет да вь којем ми́стȣ не́ бȣ̂дет разозна̂нја: и та́мо јест три̂ба изре̂щ М: какот, Ла̂ктми миринт: Пе́рстми сти́снȣ̂т, Прија̄-

тельми извидат. А не Лакти мирит, Персти стиснȣт, Приjательи извидат.

3. Сицеж и при лехком разознанjȣ, ника jмена неотмишȣт слова М: кт҃, Зь добрими льȣдми пришел: Трими перстми приjал. А не, зь льȣди.

4. Хервати везди ражи изрикаjȣт М: оприч такових мист, где (:дльа сошестjа негласниц:) неможетсе произгласит М: кт҃, Ови, Орли, Отци, Овни; Со овими Орли со Отци, со Овни. Невозможно бо jест изрещ, Орми, Отцми, Овнми.

Добро се велит, Зȣби своьими, пс: 36: Али липлье, зȣбми своьими.

5. Како смо више показали об Jзкерникȣ, также и овди, различно се преминьаjȣт завлаки: сице,

Jеднакнь завлак. Ови воли, Коньи, Леви: Палоши, Топори, Постоли. Со волми, коньми, левми: Палошма, топорми, постолми. Ови Пси, Конци, Новци, Посли, Огньи. Со пси, конци, новци, посли, огньи.

Долгнь завлак. Ови Грихи, двори, кльȣчи, пȣти: Со грихми, дворми, кльȣчми, пȣтми, ножми.

Ови Больари, вирники, вратники, главари, господи, господари: гортани, златники, краjачи, ковачи, метȣльи, пастири, чȣвари. Со больарми, вирникми, вратникми, главарми, господми, господарми, и остално. Ови Jарки, Jарми, Кланци, Вȣгри, Нимци. Со jарки, jарми, кланци, вȣгри, нимци.

Високнь завлак. Гради, Кнези, Враги, Стани. Со градми, кнезми, врагми, станми. А вь jних мистех jест непреминен: кт҃ Марко, Миланко, Станко. Со Марки, Миланки. Педень, сȣжень сежень: Со педньи, сȣжньи, сежньи. Державник, митник, травник. Со державникамии или со державники: со митникми, со травникми, или-ки.

Острнь завлак везди стоьит не преминен: кт҃, Брат, перст, херт. Со братми, перстми, хертми. Jединокладец, Черноризец, Биломистец. Со jединокладци, со черноризци, со биломистци.

Со мȣченикми, зь голȣбми, зь лабȣдми: Со граджанми, народжанми, земльанми: и остално. От ногот, пинез: Со нохтми, пинезми, и пинезми.

6. Нимци и Жидови jесȣт ȣ Лехов наш jезик мерзко сказили: а Билорȣсjани сȣт того скаженjа вного завзели: и на сем мистȣ чинет нестерпен поеврат, jеже об прегиб творет на АМИ, а придивник на АХ: сице, Братами, кральами, отцами, концами, краjами, послами. При братах, кральах, отцах, концах: и остално.

Тож чинет и вь jних претворех: кт҃, Со Речами, Летами, Лицами, Словами, Польами. При Речах,

словах, полвах. За, Ричми, Литми, Лицми, Словми, Польми. При ричех, словех, польех, или—их.

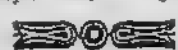

ОБЛИЧЕНЇЕ НА

третїи претвор

Jменник Jединичнии 3го.

1. Ко третјему претвору пристојет јмена јдуща на А, и на Е, Женского и мужского племена: какот, Ова Бесида, глава, рука, Госпожа; кнегинва, кралвица.

Ова Тете, Зоре, Миле: Доре, Маре, Jеле.

Ов Владика, Војвода, Старосга: Станиша, Радонва, Грувица.

Ов Раде, Стана, Грубе: Ноје, Јозке, Jесе, Jефте:

2. Симо пристојет јмена мужска јдуща на О, со Долгим завлаком: кт, Мико, Михо, Jво, Jуро, Бено. От Михи, Мики. Со Михоју; Микоју.

Аколи будет јн завлак: пристојет ко первому претвору; кт, Владко, Борко, Станко. От Владка, Борка, Станка. Дитко, Ладо.

Зовник Jединичнии 3го.

1. Jзходит на О: кт, о Мајко, сестро, главо, дружино, сирото. О владико, о војводо,

2. Смотрицкии велит: јеже јмена јдуща на Жа, Лва, Нва, Ча, Ша, Ща, Ца, и JА, творет зовник на Е: кт, о Мреже, о Земле, о кнегинве, о туче, о душе, о пище, о царице, о Ладје, о Jлије. Али то нит во всем јстина.

3. Женска во на ЦА: ако сут утворена от мужских обстојних, кт Кралвица, баница, владичица.

J ако сут уменшална: кт, Сестрица, главица, овчица,

J ако сут складена: кт, Богородица, Доброчинница: таква идут на Е, и на А. кт: о Кралвице; о сестрице, о Богомолице: илити, о Кралвица, о сестрица, о Богомолица.

Сицеж и она, која се творет от Придивних: кт, от Див, Свет: Десни, Стар, Шуб, О Дивице; Светице, деснице, старице, шубице: илити, о дивица, светица, десница. А никови овакова и на О изрикају: О Дивицо, о десницо.

От Госпожа, и Госпа: о Госпоже; о Госпе.

4. Jна пак вса (сприч тих возпоменених:) јдуша на Ца: и на ЖА, ЛА, НА, ЧА, ША, ЩА, JА: творет зовник на О: кт, о птицо, клицо, жицо, герлицо, голубицо, ла-

стовницо. С Кожо, сажо, рожо, межо,
О стражо, мрижо, велможо, хижо,
вежо, грижо, лижо.
О земльо, вольо, дриводельо, терпкульо, тернульо.
О кнегиньо богиньо, диньо, рабиньо, вольариньо, Русиньо, Лехиньо, Чехиньо, Влахиньо, вишньо, свиньо.
О тучо, драчо, качо, сичо.
О душо, чашо, пашо, Грубишо, Станишо.
О срищо, несрищо, дащо, плащо, кущо, пищо, пущо.
О щащо, и о щаще, от щаща.
О ладјо, дјадјо, градјо или гражо, змијо, судијо, сердијо, водопијо.
Ј от туджих: о Маријо, Софијо, Наталијо, Јсторијо, Философијо.
О Јлијо, Јеремијо, Захаријо.
Ј липлье на А: о Марија, о Софија; о Јлија, о Јеремија: а от женских особи знаменујущих на Е, о Марије, Софије, Наталије: а не о Јсторије, о Геометрије: но на О.

5. Братја, Дитја, или дитца, Господја, Кнезја, Друзја, вь јменнику и вь зовнику јесут Нијединска, и вножинного числа: и зато вь зовнику идут на А, и не јнако: кт, О Дитца, о братја, о господја. А кончина ЈЕ јест мужского племена: от Господ, брат, кнез: кт, о наши господје, о мили братје. слишите. А вь осталних прегибех јесут женского племена. Псалом: 122, вь руку господьи своьих, Реци, вь руках господьи скојеје.

6. Вь јменех чловичкије особи знаменујущих, пристојније и почтеније се видит, творит зовник на А, нег на О: кт о Микула, о Војвода: о Дубравка, о Валашка, о Кнегинья.

Крозник Јединичнь 3го.

1. Бране, Ноје, Јозве, Мике, Јуре, Јване, и јна Островлачна, вь производних прегибех пријемльут прирастење: сице, ов Ноје, о Ноје, кроз Нојету, Јзкер Нојети, при Нојете, ко Нојете, со Нојетоју. А по Херватску: Јзкер Нојете, при Нојети, ко Нојети.

2. А Раде, Стане, Грубе, Вуче, Пере, Паве: Зоре, Јаге, Миле, Јеле, Маре: и Мико, Михо, Јуро, Јво, Бено: и ако јест које јно Долгим влаком повличено: произглашајутсе сь прирастенјем, и без ньего: кт, Кроз Раду, и Радету: кроз Миху, и Михету. Јзкер Ради, и Радети: от Михи, и Михети. Јли, от Радете, от Михете.

Јзкерник Јединичнь 3го.

1. Смотрицкиь овди чиниит разлученје вь знаковницах, илити вь конечних негласницах: и велит, јеже јмена јмајуща Тонкије знаковници,

чинет Јзкерник на И: кт, Риба, Слава, Книга: Јзкер Риби, Слави, Книги.

А јмена јдуща на Шумије знаковници: се јест, на Жа, Лља, Нља, Ча, Ша, Ща, Ја, творет Јзкерник јединичнињ (:и Јменник, да Зовник, вножинније:) мужска на І: а женска на Ѧ. А крозник вножинниљ мужска на Ы, или Ѧ: а женска једино на Ѧ: какот,

Мужска: Тов, Пијаница, Јуноша, Велможа, Захарија, Предотеча.

Женска: Таја Пијаница, Душа, Мрежа, Анастасија, Луча.

Муж: От того Пијаници, Јуноши, Велможи, Захарјљи, Предотечи.

Жен: От тоја Пијаницѧ, Душѧ Мрежѧ, Анастасјѧ, Лучѧ.

От тоја Рабињѧ, Гордињѧ, Светињѧ, Матињѧ, Ладѧ.

(:обличањ Лешчину: и неговори, ов Пијаница: но ов Пијанец, ова Пијаница: какот, ов старец, ова старица:).

2. Ми пак такова правила нехвалим: зато јеж бесиду чинит двојбену, и неизразумну, и слишит мерзку. Або гди јест триба различно чинит прегибом окончање: тамо нист разници: рекши меж Јменником јединичним, и меж производними прегибми: кољи по том правилу вси једнако изходет на А: кт Једна Душа, кроз вногије Душа.

3. А сверх того такова неразличного творења на Ѧ, илити на А, нигдиже нист вь общем људском говоренју: разви лише у Лехов јест ничто тому сподобно. Русјани бо всије тије производније прегиби једнако и липо творет на І: хош сь тонкими, хош со шумними негласницами: и изрикајут добро сице,

От Стражи, кожи, межи. От вољи, земљи, постељи. От Дињи, вишњи, чришњи. От Тучи, сичи, кучи, От Души, чаши, паши. От Кущи, пращи, срищи. От Птици, жици, лисици. От змији, ладји, судији. От Марији, Меланији, Евдокији. От Јлији, Јеремији. А Хервати, и вси Задунајци тож, вса та јмена изрикајут на Є: кт, от страже, от воље, от диње, от туче, от душе, от куще, от птице, от змије, от Марије, от Јлије.

4. Лише једини Лехи на сем мист, чинет разбор во знаковницах: и при тонких творет јзкерник на І, а при шумних на Є: и велет,

Од риби, од глави, од бради. Од страже, од душе, од воље, од пивнице, од столице, од земље, од ладје, и остално: Ј Билорусјани Лехов смотрещ, вь мисто Є, кладут Ѧ, или А: от душа, от пивница.

5. То завершање јзкерника на А, либо на Ѧ, тако јест мерзко, негодно: да бисмо је морали нарочно вь писму замитат, хотја би оно и вь общем говорењу било уживано. А сада пак са кулико па-

че сподобитсе заверщ то превратно изриканје: и чинит разлȣченје производних прегибов, от јменника: поколи и вь общем језикȣ везди се чинит то разлȣченје. Никтож во вь общеь весиде не говорит сице, от светија Богородица: Спаси Господи дȣша наша. Но сице: от светије Богородици: и Спаси Господи дȣши наши. Ј сицеж ов осталних.

6. Затож, гди во псалмех јзкерник стоьит поставлен сице: Спасенје десница его, пс: 19. Част чаша их, пс: 10. Краснаја пȣстинька, пс: 64. До Јдȣмеја, пс: 59. От срыща, пс: 90. От стража ȣтреньаја, пс: 129. Си измѣна десница вишньаго, пс: 76. Поправи сице, Спасенје десници јего. Част чаши ьих. Красота пȣстинни. До Јдȣмеьи. От срищи. От стражи јȣтерньије. Са измина десници вишньего. Сице во тамож исто на јних мистех стоьит добро написано: Ј чаши мојеја, пс: 15. От плода пшеници, пс: 4, До дȣши мојеја, п 68.

А гди стоьит крозник вножинниь сице: Вереја желѣзнија сломи, пс: 106. Обращајаь дȣша, пс: 18. Молньија ȣмножи, пс, 17. Поправи сице: Вереьи желизни сломи, Обращајȣщ дȣши. Молньи ȣвножи.

Придивник Јединичниь 3го.

1. При Ногѣ, Рȣцѣ, Сохѣ: или при Нозѣ, Рȣцѣ, Сосѣ,

2. Опет на овом мистȣ Лехи, Билорȣсјани, и Смотрицкиь, чинет непотрибен разбор меж знаковницами: и при тонких изглашајȣт IЄ, или Є: кт҃, при Рибје, Главѣ, Рȣце: а при шȣмних изглашајȣт I: какот, при стражи, при ладьи, при земльи.

3. Али пак нам нист пригодно таково разбиранје: но паче вса јмена сего претвора могȣтсе овди кончит на Ѣ: При Рибѣ, главѣ, кньигѣ, и остално при стражѣ, земльѣ, кнегиньѣ, тȣчѣ, дȣшѣ, кȣщѣ, ладјѣ, змијѣ, Меланијѣ.

Јлити по Рȣскȣ вса на Є: кт҃, При Рибе, главе, кньиге. При страже, земльe,. кнегинье, тȣче, дȣше, кȣще, ладје, змије, Меланије.

Јлити по Херватскȣ вса на I: кт҃, При Риби, глави, кньиги. При стражи, земльи, кнегиньи, тȣчи, дȣши, кȣщи, ладьи, змиьи, Меланьи.

4. Противник јединичниь јест придивникȣ во всем једнак.

Орȣдник Јединичниь 3го.

1. По Рȣскȣ, со знаковницами Тонкими, кончитсе на ОЈȣ: а со Шȣмними, на ЄЈȣ: кт҃. со Главојȣ, со Дȣшејȣ.

2. А по Херватскȣ, по Сербскȣ, и по Лешкȣ, идет на ОМ: кт҃, со Рибом, Главом, Драгом, Брадом. Со

стражом, земльом, диньом, тучом, душом, кущом, змијом, Меланијом, Јлијом.

3. А на времена Хервати, вь место кончини ОЈУ, или ЕЈУ, скращено изглашајут У: кт, Своју руку го бијет: над все земльу кральујет: Колнетсе душу. Се јест, Својеју рукоју: над всеју земльеју: Душеју се кленет.

Јменик Вножинный 3го.

1. Јменик, Зовник, и Крозник вножинни, јесут једнаки со Јзкерником јединичним: и творетсе по Руску вси на І: кт, Овије Глави, о глави, кроз глави. Ови слуги, о слуги, кроз слуги.

2. А по Херватску вси на Е: кт, Ове Главе, о главе, кроз главе. Ови слуге, о слуге, кроз слуге.

Јзкерник Вножинный 3го.

1. Ов се творит от јединичного јменика: отнемши конечну гласницу А: кт, ова Рука, Глава, Куща: Ових Рук, Глав, Кущ.

2. А будет да се припетит сошестје вножних негласниц, и учинитсе претвердо изреченје: јно тада пред последнеју негласницеју прибавльајетсе гласница: по Руску тими Е, или О: а по Херватску А: кт Сестра, Служба, Бритва, Ладја, Устна, Занка, Мирка, Петльа. Ових Сестер, Служев, Ладев, Устен, Петель: Бритов, Занок, Мирок. Херватски: Сестар, Служав, Ладав, Устан, Петаль. Бритав, Занак, Мирак. Претвердо во би било изрещ: Сестр, Служб, Ладь, Устн, Бритв, Занк, Мирк.

Оверка: от Оверк, и Оверкь, и Оверви: Остерва, Свекерва, тоже.

Ов Двоичних Прегибех 3го.

1. Три перви прегиби ового третјего претвора, вь мужеском племену нисут уживани: никтож во неговорит овако, Два војводе, Два слуге, Два старосте. Него паче говорим по вножинном числу: Два војводи, Два слуги, Два старости. А по Херватску, Два војводе.

2. А что Смотрицкий удајет овако говорит: Два војвода, Два судија: то јест напрасно издумано, и нигдиж неслишено изреченје.

3. Смотрицкий вличет наш језик, да би сподобен бил во всем Грецкому и Латинскому. Ј будущ, јеже вь оних језикех јесут ника јмена двојего племена (:мужеского и женского:), потому јест он и вь нашем језику ника јмена поставил двојеплеменна: се јест, Војвода, Судија, Воин: Пијани-

ца: и та̀ во двоичном числу ве-
лит изговарат сице: Вь мужском:
Два̂ војвода, Два̂ судија, Два̂ во-
јна, Два̂ пијаница. А вь женском:
Двѣ војводѣ, Двѣ судньи, Двѣ
војнѣ, Двѣ пијаницѣ. Али вь
том јест изјавен поблудок: або
Војвода, Судија, Војин, николиж
несут слишена вь женском племену.
А Пијаница у Словинцев николиж
неслишено вь мужском: но лише вь
женском.

ОБЛИЧЕНИЈЕ НА

Четвертинь Претвор.

Јменник Јединичнинь 4го.

Ко четвертому узору пристојет јмена
женского племена, која изходет на
негласници: кт҃, Скорв, Верв, Жерд,
Пратеж, Свирал, Казен, Милост,
Рич, Прокош, Вешт, и јна.

Зовник Јединичнинь 4го.

Никови творет сеь Зовник на І, вь
ових двих јменех: Крипост, Радост:
кт҃, Господи крѣпости моја, псал:
17. Али ми того нехвалим: и вно-
го менье на Е: Радосте моја, псал:
31. Рици, О крипост моја, О ра-
дост моја.

Орудник Јединичнинь 4го.

1. От Мисел, Басен, Казен: реци Ми-
селју, Басенју, Казенју: а не Ми-
слју, Баснју, Казнју: нити Ми-
слију, Б снију.

Ј сицеж Бојазен, болезен, прија-
зен, ребер, писен, Прокош, и јна
овим једнака.

Ј во вножине: Миселми, Басенми,
Казенми: а не Мислми, Басними,
Казними. Нити по Лешку, Мис-
лјами, Баснјами, Казнјами.

2. Херватии изглашајут ов прегив дво-
јако: на ЈУ, и на ЈОМ: кт҃, Ри-
чју, Милостју, Любаву: и Ри-
чјом, Милостјом, Любавјом. Ј си-
цеж во всих сего узора јменех.

Јзкерник Вножиннинь 4го.

1. По Руску идет на ЕЬ: кт҃, Ри-
чеь, скорбеь, милостеь, радостеь,
напастеь, мислеь, ратеь, нощеь.
2. А по Херватску на ІЬ, или на І:
кт҃, тих ричиь, скорбиь, милостиь:
или, Свих ричи, скорби, милости,
радости, напасти, мисли, рати, но-
щи. Псалом 24: От всих скорбиь.

Придивник, и Противник Вно-
жиннинь 4го.

1. По Руску идут на ЕХ, да на
ЕМ: кт҃, Вь Заповидех, вь скор-
бех, вь милостех, на санех.

Ко заповидѣм, ко скорвѣм, къ милостѣм, къ санѣм.

2. А по Хервàтскꙋ на ИХ, да на АМ: кт, Вь заповидих, вь скорвих, вь милостих, на саних.
Ка заповидам, ка скербам, кь милостам, кь санам.

3. Покоь скранјам моьим, псалом 131. Лешщина. Реци, Покоь скранѣм моьим.

4. Гꙋсли, Јасли, Дрождньь, занеси ко третјемꙋ ꙋзорꙋ. Нереци, от гꙋслѣь, ко гꙋслѣм, вь гꙋслех, зь гꙋсеами. Него реци: От гꙋсел, ко гꙋслам, вь гꙋслах, зь гꙋслами.

ОБЛИЧѢНЈА НА

Пѣтиь и Шѣстиь Прѣтвор

Јменнѝк Јединичниь 5го и 6го.

1. Ко пѣтомꙋ ꙋзорꙋ пристојет јмена ниједѝнска, која се кончѣтсе на О: кг, Нево, Божество, Богатство (:и внога, сицева на СТВО:) дерво, дриво, диво, кладиво, огньиво, Олово, Слово, Очиво, Чриво. Благо, Бердо, Бльꙋдо, Говедо, Надо, Стадо, Чедо, Чꙋдо. Желизо. Млико, Око. Верло, Бранило (:и јна сицева на Ло ꙋтворена от ричии: кг Висило, Мирило:) Весло, Вратило, Герло, Дило или Дело, Жало, Зело, Зачало, или Зачело, Ѕло, Јадрило, Јакло, Били, Кадило і Кердело, Клепало, Коло, Кресало, Кресло, Крило, Кормило, Кромисло, Кропило, Масло, Крꙋтило, Мило, Омело, Парило, Пекло, Помело, Прело, Пресло, Прꙋгло, Рало, Рило, Начало, Сало, Седло, Село, Тегло, Терло, Тило, Тнало, Трꙋпло, Цꙋло, Чило, Шило. Билмо, Пасмо, Писмо, Повисмо. Бервно, Брашно, Влакно, Вретено, Гꙋвно, Дно, Зерно, Колено, или Колино, Лоно, Лꙋкно, Наковално, Окно, Платно, Полено, Рꙋно, Стегно, Сꙋдно, Сꙋкно, Тлакно. Бедро, Ведро, Видро, Довро, Дꙋро, Јадро, Језеро, Јꙋтро, Ребро, Сребро. Месо, Просо. Блато, Длито, Жито, Злато, Јато, Копито, Корито, Лито, Мисто, Мито, Млито, Решето, Сито, Тенето, Сто, Ꙋхо. Ј множинна, Тла, Косна, Јетра, Надра, Врата, Пꙋта, Ꙋста, Ложесна.

2. Ј која се кончѣт на МЄ: а вь јзкерникꙋ пријемльꙋт прирастниь склад НА: кг, Вриме, времена: Време, Знаме, Јме, Племе, Раме, Симе, Слиме, Стриме, Тиме. Ова по Чешскꙋ изходет на НО: Ово Јмено, Племено.

3. Ј која се кончѣт на Є: а вь јзкерникꙋ јмајꙋт прирасток ТА: кг, Бравче, бравчета: Дижле, Гꙋсе, Дите, Дрꙋжинче, Ждрибе, Живинче, Зкире, Јагнье, Кльꙋсе, Кнеже, Козле, Коньче, Кꙋре, Момче, Осле, Отроче, Пахолье, Песче, Пиле, Пишще, Прасе, Робе, или Робче, Свиньче, Теле, Хертче, Хлапе, Цꙋце, Шщене, и Небоже.

4. А къ Шестомꙋ ѹзорꙋ пристоіет вса остална імена, изходеща на Є: Коіа чꙋш нимаіꙋт приразтка во ізкерникꙋ: а таковл іесꙋт,

5. Ѹменьшаална нм ЦЄ: кт, Дитет-це, Очце, Жалце, Коленце, Оконце, Сикалце, Сердешце: и іна.

6. І Мистна на ЩЄ: Днишще, Дво-ришще, Огньишще, Превивалишще, Жи-лишще, Привижишще: и іна.

7. І Совирална на ІЄ: Билје, Дривје, Звирје, Зелје, Каменје, Овоще, Тернје, Гермје: и іна.

8. І Дијанна на НІЄ, и на ТІЄ: се іест, коіа знаменꙋіꙋт дијанје: кт, кованје, мольенје, Хотинје. Битје, Житје, Дертје.

9. І Склаедена на ІЄ: кт, Обилје, Обличје, Возглавје, Поглавје, По-довје, Ѹдовје, Неѹдовје, Несподовје, Ѹдолје, Прегорстје, Приличје, Раз-личје, Разпꙋтје, Препꙋтје. Благо-наравје, Доброчинје, Правоверје, Пре-верје, Полꙋверје. Замосковје, По-морје, Подонје, Подꙋнавје, Посавје, Покꙋпје, Запражје, Задꙋнавје, За-горје, Верховсанје, Побрижје.

10. І вса остална ідꙋща на Є: кт; Веселје, Вꙋже, Вꙋсанје, Годишще; Димнье, Дꙋпльє, Здравје, Јаје, Ја-це, Келје, Копје, Лице, Ложе, Мо-ре, Оје, Плеще, Полье, Ратовиш-ще, Сердце, Солнце, Стаје, Ти-сꙋще, Топоришще, І вноживно Пльꙋ-ще.

11. А кончина СТВІЄ іест сказна и некористна. Неговори, Царствје, Ве-личествје, Пришествје: него реци, Царство, Величество, Пришелство. І сице ова, и вса ідꙋща на СТВО, пристоіет ко петомꙋ ѹзорꙋ, а не шестомꙋ.

Ізкерник Јединичнинь 5го и 6го.

1. Ова імена, Дриво, Коло, Нево, Слово, Тило, Чꙋдо, по Роскꙋ при-јемльꙋт прирастенје СА: кт, Дри-веса, Колеса. Дльаради овиꙋ, и дльа всих осталних імаꙋщих приразтки СА; НА, и ТА. Смотрицкинь кла-дет особито претваранје, сице:

Ово Слово, Іма, Дєта.	Словеса, Імена, Дєтата.	Два сл҃са, Імена, Дт҃та.
От Словесе, Імене, Дєтате.	Словес, Імен, Дєтат.	Сл҃сꙋ, Іменꙋ, Дт҃тꙋ.
При Словиси, Імени, Дєтати.	Словесех, Іменех, Дєтатех.	
Ко Словеси, Імени, Дєтати.	Словесем, Іменем, Дєтатем.	Сл҃сема, Іменема, Дт҃ема.
Со Словесем, Іменем, Дєтатем.	Со Словеси, Імени, Дєтати.	Сл҃сама, Іменама, Дт҃тама.

2. А по Херватскѵ прираcток СА нист обичен вь јединичном, и во двоьичном числѵ, а во вножинном изрикајѵт двојаво: сь прираcтком, и без њего. А претварајѵтсе вса та јмена правилно, по петом ѵзорѵ: сице.

Ово Слово, Јме, Дите	Слова, и Словеса, Јмена, Дитета.
От Слова, Јмена, Дитета	Слов, и Словес, Јмен, Дитет.
При Слове, Јмене, Дитете,	Словех, и Словесех, Јменех, Дитетех.
Во Словѵ, Јменѵ, Дитетѵ	Словом, и Словесом, Јменом, Дитетом.
Со Словом, Јменом, Дитетом	Словми, и Словесми, Јменми, Дитетми.

Дви Слови, Јмени, Дитети. Двијѵ Словѵ, Јменѵ, Дитетѵ. Двима Словма, Јменма, Дитетма.

3. Сицеж Дрива и Древеса, Кола и Колеса, Неба и Небеса, Тила и Тилеса, Чѵда и Чѵдеса. Али Хервати и во вножине неради ѵживајѵт того прираcтка: оприч овиx двиx јмен, Небеса, и Вѵшеса: и что Краьинци велет, со словесом.

4. Потомѵж и јмен растѵщих на ТА, неѵживајѵт ради во вножине: него вь мисто ньих ѵживајѵт јних: сице, Бравчета, Ждребета, Јагньета, Момчета, Отрочета, Пахольета, Пищета, Ровета, Телета, Хлапета, Цѵцета, Щенета, Невожета: вь мисто тих велет, Бракци, Ждрибци, Јаньци, Момки, Отроки, Пахольки, Пищенци и Птенци, Робци, Телци, Хлапци, Цѵцки, или Щенци, Невожци.

Гѵсета, Козлета, Ослета, Пиплета, Прасета: Гѵсищи, Козлищи, Ослищи, Пиплищи, Прасищи.

Кнежета, Кнезищи, и Кнезовищи, и Кнезја.

Дитета: Дитци, Дитищи, и Дитца: и по Рѵскѵ Дити, и Дитја.

Живинчета: Живина. Дрѵжинчета: Дрѵжина, и Челядники. Лише когда се које число отразно изречет: тогда ѵживајѵт тиx јмен на ТА: кт, Дви телета: Три телета: Четири телета: Пет телет.

5. Море, по Рѵскѵ, От Морја, При Мори, Кь Морјѵ, со Морјем. По Херв: От Морa, При Морѵ, Кь Морѵ, Со Морем. Рки: Три Морја, Хрки: Три Мора.

Придивник Јединичник 5го и 6го.

1. От јмен петого ѵзора Придивник јединичник се творит на Е: а вножинник на ЕХ: на слове: на словех, и словесех. На јмене: на јменех, На селе: на селех. На језере: на језерех.

А по Рꙋскꙋ, на Ѣ, или ѢХ: вь словѣ: вь кловесѣх. Во ӏменѣ: во ӏменех. Вь селѣ: вь селѣх.

А по Херватскꙋ, на І, и на ІХ: Вь слови: Вь слових. Во ӏмени, Во ӏмених: Вь сели: Вь селих. Ӏлити паче: Вь словꙋ: Во ӏменꙋ: Вь селꙋ. Ако Хервати неꙋживаӏꙋт ради придивника: но вь нього мисто противника.

4. А от ӏмѣн шестого прѣтвора Придивники идꙋт згодно на Ї, и на ІХ: кт, При Ложи, Польи, Ӏманьи, Пришестьи, Сердци, Мори. При Ложих, Польих, Ӏманьих, Отшестьих, Сердцих, Морих.

3. Псалом 4: Вь сердцах ваших. Лешщина. рецй, вь сердцих ваших Ӏ сице стоьит во псалмꙋ 34.

4. Серби льꙋбет Двоӏгласницꙋ Ѣ: и велѣт, Тѣло, Лѣто: ӏлити Тјело, Лјето. А Лехи велѣт, Тјало, Лјато. А Рꙋсјани (вь общем своӏем ӏезикꙋ:) и Хервати, льꙋбет Простије гласници: и рѣзко изрикаӏꙋт, Тило, Лито: или Тело, Лето. Ӏ затож, гдиколи вь кньигах стоьит на писано Ѣ: тамо Рꙋсјаном и Херватом ӏест вольно и обично изрећи, хош просто І, хош просто Е. Какот вь том лѣтѣ, можетсе изрећи на четверо: Вь том Лети: Вь том Лете: Вь том Лити: Вь том Лите.

5. Ӏ сь послидньи ꙋзрок ӏест от ӏних пригодньи. Се ӏест, да двоӏгласница Ѣ везди вь срединах риечь изречетсе за І: а на кончинах за Е. вь Лѣтѣ: Вь лите. Ӏно сице вь петом ꙋзорꙋ липо изрикаӏем придивник на Е: Вь селе, Вь стаде, Вь окне. А још липлье по Херватскꙋ на ꙋ: вь селꙋ, вь стадꙋ, вь окнꙋ.

6. Али вь шестом ꙋзорꙋ не творим на Е, но лише на І: Вь мори, Вь польи, Вь сердци. Да бꙋдет разност от Ӏменника, и от Кроздника, кои се изрикаӏет на Е: Вь море, Вь полье, Вь сердце.

Ӏзкерник Множинник 5го и 6го.

1. Како вь третјем ꙋзорꙋ, тако и овди, зарад сошестја множих негласниц, прибавльаӏетсе гласница Е, или О. Какот, вь место Весл, Пргл, Седл: велитсе, Весел, Пргел, Седел. Сицеж, Пасем, Писем, Бербен, Брашен, Влакен, Гꙋбен, Лꙋкен, Наковален, Платен, Стеген, Сꙋкен, Тлакен, Ведер, Видер, Јадер, Ӏꙋтер, Ребер, Кросен, Ложесен, Ӏетер, Надер, Ӏ от Дно, Зло, Сто, Тла: Ден, Зол, Сот, Тол, Всань, Димень, Дꙋпель, Јајец, Копеь, Сердец, Солнец. От Ојѐ, тих Оьи. От СТВО, идет СТОВ. Невели от Царств, Господарств, Кральевств: него рећи, От Царстов, Господарстов, Кральестов: и остална. От ꙋменьшалних, Очце, Дривце, Оконце: тих Очец, Дривец, Оконец: и остална по томꙋж.

2. От ЩЄ, идет Щ: Годишщ, Дворищщ, Огньищщ, Плещ.

3. От НІЄ, ТІЄ, идет І: кт, от овиx Імањи, Владањи, Чтењи. Овиx Пришестьи, Зачетьи, Житьи.

4. От тиx Обличьи, Помистьи, Подклитьи, Прегорстьи, Разпутьи. І от тиx Помистеь, Подклитеь, Приморе, Побрижеь, Прегорстеь, Разпутеь, Обличеь. А от НІЄ, кажетсе стерпно бит и НЬ: какот, Імањ. Владањ, Чтењ, Учењ, Ізказањ, Мишљењ, Дијањ.

Орудник Множинниь 5го и 6го.

1. Правилно изходит на МІ: кт, Оо Бердми, Вужми, Польми, Врименми, Дитетми, Дијањми.

2. Али зарад претверда изрока, опущајетсе М: кт, Оо Брашми, Краљевстви, Дупльи, Надри, Солнци, Житьи, Несподобьи, Днишщи, Дворишщи, Јајци. Псалом 149: Овезати пути, Реци, Овезати путми.

Об Неправилних.

Неправилна јесут: Ден, Мати, Дщи, Братја, Господја, Дитја, Друзја. Кнезја, Мужја. Сватја, Синовја: Око, Ухо: и та се претворајут сице.

Ден. Херватски Дан.

1. Ов Ден: дан.	Ови Дни.	Два Дни.
О Ден, дневе.	О Дни.	
Кроз Ден, дан.	Кр. Дни.	
От Дне, днева.	От Ден, дан.	Двију Дневу.
При Дни, дневи.	При Днеx, днии.	
Ку Дни, дневу.	Ко Днем, дневом.	Двима Дневма, и днема.
Оо Днем, дневом.	Оо Дневми, Дни.	

Мати.

2. Ова Мати.	Овије Матере, ри.	Дви Матери.
О Мати.	О Матере, ри.	
Кроз Матер.	Кроз Матере, ри.	
От Матере.	От Матер.=рев.	Двију Матерју.
При Матери.	При Матераx.	
Ко Матери.	Ко Матерам.	Двима Матерма.
Оо Матерју.	Оо Матерми.	

Дщи̂: по Рȣ́скȣ До̂щ: по Херва̂ткȣ Щи̂.

3. Ока До̂щ, дщи̂, щи̂.	Овије До́щере, дще́ре, ще́ре: ри.	}	Дви̂.
О̂ До̂щ, дщи̂, щи̂.	О̂ До́щере, дще́ре, ще́ре: ри.	}	До́щери,
Кроз До́щер, дще̄р, ще̂р.	Кр: До́щере, дще́ре, ще́ре. ри.	}	Дщери, Ще́ри.
От До́щере, дщере̂, щере̂.	От Дощере̂ь, дщере̂ь, щере̂ь, щери̂	}	Дви́јȣ До́щерјȣ,
При До́щери, дщерѝ, щерѝ.	При До́щерах, дщера̀х, щера̀х.	}	Дщерјȣ̂, Щерјȣ̂.
Ко До́щери, дщерѝ, щерѝ.	Ко До́щерам, дщера̀м, щерам.	}	Дви́ма До́щерма,
Со До́щерјȣ, дщерјȣ, щерјȣ.	Со До́щерми, дщерми̂, щерми̂.	}	Дщерма̂, Щерма̂.

4. Оќо, и Ȣ̂хо, во вножи̂нном чӣслȣ́ јесȣт Ниједи̂нского, и Же̂нского пле́мена: и претварајȣтсе по Пе̂том, и по Четве̂ртом ѿзо́рȣ,

			Дви̂ О́чи, Ȣши. О́ки,
Ово О́ко, Ȣ̂хо.	Ова О́ка, Ȣ̂ха: Оче̂са. Ȣше̂са. Ови́је Очи, Ȣши.	}	Ȣ̂хи,
От О́ка, Ȣ̂ха.	От О̂к, Ȣ̂х: Оче̂с, Ȣше̂с. Оче̂ь, Ȣше̂ь.	}	Двијȣ Очи́јȣ, Ȣши́јȣ.
При О́кѣ, Ȣ̂хѣ.	При О̂кѣх, Ȣ̂хѣх: Оче̂сѣх, Ȣше̂сѣх, Оче̂х, Ȣше̂х.	}	О́кȣ, Ȣ̂хȣ.
Ко О́кȣ, Ȣ̂хȣ.	Ко О́ком, Ȣ̂хом: Оче̂сом, Ȣше̂сом. Оче̂м, Ȣше̂м.	}	Дви́ма Очи́ма, Ȣши́ма:
Со Оком, Ȣ̂хом.	Со О́кми, Ȣ̂хми: Оче̂сми, Ȣше̂сми: Очми̂, Ȣшми̂.	}	О́кма, Ȣ̂хма.

Бра́тја, Господја̀.

5. Бра́тја, Господја̀, Витја̀ или дитца̀, Друзја̀, и Кнезја̀: во двих пе̂рвих пре́гибех јесȣт Вножи̂нного чӣсла́, и ниједи̂нского пле́мена. А вь пети́х послѝдньих пре́гибех, Јединичного чӣсла̀, и же̂нского пле́мена: какот.

Вножи̂нно чӣсло́: Ниједи̂нско пле́ме.

Ова Бра́тја, Господја̀, Дрȣзја, Кнезја̀, Дитца̀ јесȣт добра̀.
О̂ Бра́тја, Господја̀, Дрȣзја, Кнезја̀, Дитца̀, бȣ́дите добра̀.

Јединѝчно чӣсло: Же̂нско пле́ме.

Кро́з окȣ Бра́тјȣ, Господјȣ̀, Кнезјȣ̀, Дрȣзјȣ̀, Дитцȣ̀.
От на́шије Бра́тьи, Господьи̂, Дрȣзьи̂, Кнезьи̂, Дитци̂.
При на́шеь Бра́тьи, Го:подьи̂, Дрȣзьи̂, Кнезьи̂, Дитци̂.
Ко на́шеь Бра́тьи, Господьи̂, Дрȣзьи̂, Дитци̂.
Со на́шејȣ Бра́тјејȣ, Господјејȣ, Дрȣзјејȣ, Кнезје́јȣ, Дитцејȣ.

6. От ј́мена Ди̂те, Херва̄ти́ во вножи́на веле̂т Дитца́, вь мисто Ди̂те̂та. А Рȣ́сјани липльє веле̂т Ови Дитѝ. О̂ Дитѝ, Кроз Дитѝ, От Дите̂ь. При Дите̂х. Ко Дите̂м. Со Дитми̂.

Корв, Льȣков, Це̂рков,

7. Ле́хи ни́ковьим ј́меном ј́дȣщим на ВА, придајȣт ошȣ́мльење: и вь мисто Ти́ква: Ле́дви веле̂т Ти́квја, Ле́двје. Ј, какѐ смо повидали, под

Ізкерником третјего претвора (: на листѹ лг, на числѹ, 4:) вь такових творет изкерник на Ѳ: и велет, от земльє, от ладје, от тиквје: что би рещ, от земльи, от ладьи, от тикви. Сицеж, вь место Бѹква, Бриска, Жегва, Малва, Јетерва, Мерква, Оберва, Ротква, Хорѹгва, Церква: велет, Ова Бѹкјев, Броскјев, Жагјев, Жолв, Јатрев, Мархјев, Брев, Роткјек, Хорѹгјек, Церкјев.

Ізкерник. От Церквје, Хорѹгвје, Роткве и остално.

8. Того гледещ Билорѹсјани чинет та јмена неправилна. І Смотрицкиь велит је претварат, јако МАТИ: сице, Јединица. Таја Матер или Мати. От тоја Матере: и остално. Вножина. Тија Матери. От Матерь. При Матерех. Ко Матерем. Сицеж: таја Дщи, Льѹбов, Кров, Церков, Свекров: или таја Матер, Дщер, Льѹби, Крви, Церкви, Свекри.

9. Али триба јест знат: јеже сказно илити владно јест вь Јменникѹ рещ, ова Матер, Ова Дщер, и Льѹби, Крви, Церкви. Никтож во тако неговорит: лише Краьински Хервати сказно велет, Ова Кри.

10. Право пак се велит Корв (: а из Лешска Кров:) и Льѹбов, или по Херватскѹ льюбав. І ова дви идѹт правилно, по 4 взорѹ:

Ова Корв, Льѹбов, и Льѹбаб.	Овије Корви, Льѹбви, и Льѹбави.
От Корви, Льѹбви, и Льѹбави.	От Корвиь, Льѹбвиь, и Льѹбавиь.
При Корви, Льѹбви, и Льѹбави.	При Корвех, Льѹбвех, и Льѹбавах.
Ко Корви, Льѹбви, и Льѹбави.	Ко Корвем, Льѹбвем, и Льѹбавам.
Со Корвјѹ, Льѹбовјѹ, и Льѹбавјѹ.	Со Корвми, Льѹбовми, и Льѹбавми.

11. А јмена на ВА тож вса јесѹт правилна, и идѹт по третјем взорѹ: какот,

Ова Хорѹгва. О Хорѹгво. Кроз Хорѹгвѹ. От Хорѹгви. При Хорѹгвѣ. Ко Хорѹгвѣ. Со Хорѹгвојѹ. Овије Хорѹгви. От Хорѹгов. При Хорѹгвах, Ко Хорѹгвам, Со Хорѹгвами. Сицеж идѹт, која се творет от Ричиь: кт, Битва, Боритва, Братва, Бритва, Витка, Гонитва, Женитва, Жетва, Биства, Клетва, Коситва, Молитва, Листва, Локва, Нашва, Паства, Плѹтва, Ситва, Терзатва. І јна на ВА: кт, Брадва, Гѹжва, Залва, Јазва, Јелва (: или Јела:), Котва, Кѹропатва, Мерва, Москва, Мѹрва, Ситерва, Пардва, Пигва, Пѹгва, Розгва, Свекерва, и Свекри, а не Свекров, Смоква: и Церква, по Херватскѹ Цирква (: из Греческије ричи Κυρјακи и Нимцем Кирка:) и по Рѹскѹ, Церков О Церкво, и О Церков. Кроз Церквѹ, и Кроз Церков. От Церкви. При Церквѣ. Ко Церквѣ. Со Церквојѹ, и Со Церковјѹ. Овије Церкви. От ових Церков (: а не от

Церквиь:) При Церквах. Ко Церквам. Со Церквами.

Пет, Шест, Седем.

12. Ова јмена, Пет, Шест, Седем, Осем, Девет, Десет: во трих первих прегибех, јесут Овстојна: и Јединичного числа: и Нијединского племена: кт̄, Все десет мужевь јест пришло.

13. А вь послидньих Четирих прегибех, Јединичного числа, јесут Овстојна же: али Женского племена, и Четвертого претвора: кт̄, От Пети, При Пети, Ко Пети, Со Петју. Со всеју десетју мужевь.

14. А во Вножинном числу нимајут Трих первих прегибов, а вь осталних прегибех јесут придивна: и всих трих племен: кт̄, От Петих, При Петих, Ко Петим, Со Петими. Зь десетими мужми, женами, дитетми. Сицеж и ньихова Производна: Једенадесет, Дванадесет, Двадесет, Тридесет.

ОБ ОКУДНИХ.

1. Једино Јединично число јмајут Собирална на ІЕ: кт̄, Орудје, Оружје, Звирје, Овошје.

2. Уменьшална јадуща на Д, сь прирастком ТА јмајут вса числа: али во вножинном числу кажутсе бит не вь вах пригодна: и вь мисто ньих уживајем јних Уменьшалних. сице, За Бравчета, Ждривета, Јагньета, Небожета, Пишщета, Прасета, Телета, Шщенета: велим, Бравци, Ждривци, Јаньци: Небожци, Пишщенци, и Птенци, и Птишщи, Прасци, и Прасишщи, Телци, Шщенци. А за Гусета, Козлета, Коньчета, Курета, Ослета, Песчета, Пиплета, Хертчета: велим, Гусишщи, Козлишщи, Коньнци, Куришщи, Ослишщи, Псишщи, Пиплишщи, Хертишщи: А Кнеже Кнежета, рич Лехом обична, у осталних Словинцев (:и вь јединичном числу:) видитсе вит неладна: илити дитинска, и нечестна. Затож, ако разумијем кнежа сина: велим, Кнезовишщ, и Кнежишщ. А коли разумијем мала Кнеза: велим, Кнезец; Кнезци.

3. А Дите, и Дитина: и (:вь мисто Дитета:) Дитца: и по Руску Дити: велитсе об малих, и об најменьших, илити ссушщих. Дитишщ, и Дивичица: Дитви от Дитец, и Дитишщи. Хлапец, и Хлапци. Велитсе об јмајушщих зь десет, и веше лит. Чехом Пахольок, Пахольки: А Руско Рове, Ровета: и Лешско Хлапе, Хлапета; и Пахольета: и Сербско, Момок, Момче: јесут по пригодии ричи.

Младинец: и Дивојка, Руски, Младец и Младица: велитсе об јмајушщих 20 лист, и веше. Чедо или Чадо, рич честна: велитсе об дитех наших всакого возраста: об младих и старих. Отрок, Отроки (:рич утворена, от Отродок, Отродки:) велитсе об ближньих, и об далеких

дитѣх: ов синѣх, и внꙋкех, и превнꙋкех, и ов дошерах.

Једино Вножинно число јмају.

4. Ова Мꙋжева. Веси (за мирило:), Грꙋди, Зарꙋки, Јзсикки, Креститки, Лꙋди, Мождјани, Овирки, Повирки, Сꙋдки, Ꙋгледи, Ꙋпроси, Чаои, Часи (за часовно орꙋдје:), Шцапци, за персти, от шцапа: Шципци от шципанја.

5. Ова Женска. Вили, Вилици, Гаши, Грабльи, Гꙋсли, Двири, Дрождјьи, Јкри, Јменини, Клишчи, Конопльи, Крестини, Лѣдви, Мекини, Нарти, Нашви, Новоселини, Ножици, Нож̂ни, Нож̂ници, Оклопи, Окови, Отрови, Перси, Повлайни, Посиньи, Похви, Похвини, Рогльи, Родини, Сани. Свисли, Свитици, Словиньи, Топлици, и топлица: и Лешко. Зарꙋчини.

Двири, Перси, Сани, идꙋ по Четвертом Ꙋзорꙋ. Окови, Отрови, по третјем, и по четвертом. Остална вса по третјем: и по Хервацкꙋ кончеће на Е: кт, Виле, Гꙋсле, Дрождјье.

6 Ова Нијединска. Врата. Дана (се јест бачевно дно:), Весла, Кросна, Пꙋта, Тенета, и тенето, Тла, Ꙋста. Јасла, Јитра, Надра, Пльꙋща: и Јасли, Јитри, Пльꙋщи.

7. Ов начаток: Омет: Ова Верига, Вереја, Ꙋстна, јмају вса числа: сꙋпрот Смотрицкомꙋ: кињ им дајет једино Вножинно. Књиги, за Латинско Liber: Мощи, за Навꙋзи, Amuletum: Желиза, за пꙋта, Compedes: Сињи, за предхрамје, Vestibulum: Пинези, за Pecunia: јмају лише Вножинно число. А Књига, за грамотꙋ, Epistola: Мощ, за силꙋ Vis: Желизо, за рꙋду, Ferrum: Сињ, за овсињенје, Umbra: Пинез, за Numus: јмају вса числа.

8. Ника јмена јмају лише једин, или два, или три прегиби: Кт, Вах, Влиз, Вон, Дил, и ина.
Вꙍ вах добро: Не вꙍ вах липо.
Вꙍ влизꙋ града: На влизꙋ: Из влиза.
Вон, Вони, јзвони, От изкони.
Вꙍ дил, Воздил, Воздлꙋ, Подил, Подлꙋ.
Вꙍ забитци, Вꙍ забиткꙋ.
Вꙍ зад, На зад, јз зада, От зада, На зади, дꙋ. Вꙍ прид, и ост: Вꙍ јав, Вꙍ јави. Вꙍ тал, Вꙍ тльи.
На извит, Безꙍ изма, Сꙍ измом.
Сꙍ Кол, Доноли, Отноли. Поколи.
Сꙍ тол, Дотоли, Оттоли, Потоли.
Јзкони, Отизкони. Након, Напокон.
Вꙍ мис, Вꙍ миси сꙍ чим.
Вꙍ низ, На низ, Јз низа, Вꙍ ни-

зу, на низу.
Пол чесо, Въ пол, Возпол, Напол.
На полу пута,
По полу, рубльа: или пача, На поли пута. По поли рубльа. По полам: по половина.
Въ прик: По прик, На прик, Јз прика, Отиз прика, Во прики.
Возпрот, Супрот, Навозпрот, Отизпроти.
Дальаради, зарад: а не просто, Ради.
На разен, По разни, Въ т н, Тиком.
Въ шир, Все широм. До сели, От сели, По сели.
Трива јест, Нит трибы: или паче, Въ трибе јест. нит въ трибе: и по Херватску. Въ трибы јест, Нит въ трибы, и со опущением предлога, Трибы јест: за Въ трибы јест.

О ПЛЕМЕНЕХ ІМЕН.

1. Імена јдуща на А јесут женского племена: кт, Глава, земльа, Вода.
2. Али мужского племена јесут ова: Видовина, Владика, Водопија, Војвода, Дриводельа, Дјадја, Јарига, Оправда, Предотача, Разстрига, Слуга, Староста, Старишина, Судија, Туджина, Худина, Щаща.
3. J јнојезична: Алхимиста, Геометра, Митрополита, Папа, Патрїјарха, Појета, Донатиста, Махјавелиста, Калвиниста, и ина. Сице бо се такова изглашајут на А, изъ Латинского изговора. А по озбору на Греческиј језик, говорим сице: Патрїарх, Митрополит, Пиит, Геометер, Алхимист, Донатист. А Лехи изнимечска, Папеж.
4. Привави и ова туджа: Баша, Гидија, Делија, Јарконда, Јумација, Јуноша, Јунота, Катана, Кихаја, Пашара, Спахија, Харамбаша, Харахмија.
5. J ова Кметска, и припроста: Вельможа, Невижа, Јужика, Кожимека. J ова Лешека Влачуга, Каланка, Мужчьина, Не ота, Щура.
6. А что Лехи говорет: Ов возница, ов Пијаница: то јест згола нестерпен блуд. Таковож јест Сербско, Потурица, Свадльивица. Реци: Возник, Пијанец, Потурченец, Свадльивец.
7. Симож и најпаче пристоејт властита мужем Імена: Кт, Вуница, Вукоја, Грубиша, Гуньа, Гуньила, Добриньа, Кмита, Мальута, Мирчета, Мната, Могила, Неманьа, Немира, Радонь, Радоньица, Радула, Сердија, Славата, Станиша, Страхина. J Придивки: Калита, Лопата: и ина сицева. J туджа: Грижка, Јакша, Івица, Јурица, Кузма, Микита, Микола, Палвша, Тома, Лука.
8. J која јдут на ІНА: ако сут от мужских произведена: и знаменујут великост тила, или возгорджење: кт, Ов мужина, Ов коньина, Ов чловичина.

9. Ника јмајут двоје знаменовање, и двоје племе.

Ова Старшина: вноже државников.
Ова Дружба: совит.
Ова Дружина: чельад.

Твоја Сирота, пишут никоьи, ако јест жена: Твоь Сирота, ако јест мўж. Али то јест обладно. Пиши везди Твоја Сирота: и Уменьшално Сиротица, а не Сироток. От изкони Сирота идет от Сир: како Липота, от Лип. А нине, вь мисто Сирота (:се јест Сирост:) велим, Сиротинство. Ова Дитина реци и об мужском сполу: а не ов Дитина: но ов Дитиш.

Лехи велет, Ов Худина, и Ова Худина: али зло. Право, Ов Худина, Ова Худинка.

Херватн: Ов Тўьина, ова Тўьинка: об льудех. А об пчелах, Ова Тўьица, Овије Тўьнци.

10. Јмена јдуша на Е, и на О, јесу, нијединска: кт, Ово Племе, Дите, Море: Небо, Олово, Дриво.

Јзнимаьутсе Властита Мужска: кт. Грбе, Рада, Стане. Владко, Мирко, Станко.

Ј Женска: Зоре, Јаге, Мила.

~

Кончини на Негласници.

11. Јмена, која се кончет на негласници, јесут мужского племена, кт Ов град, Живот, Мир.

Ов Старишина: један државник.
Ов Дружба: друг.
Ов Дружина: друг.

12. Јзнимаьутсе, и кь женскому племену пристојет вса јдуша на ОСТ, кт, ова Драгост, Крипост, Милост.

13. Женскаже јесут и ова: Зов, Ков, Оков, Скорв, Хлев, Берв, Верв, Ков, Корв, Льубов, нельубов, Оков, Отров, Плав, Цив, Витов, Ледов, Лждов, Мерков, Розгов, Ротков, Хоругов, Церков: поправи, Витва, Ледва, Мерква: Розгва, Ротква, Хоругва, Церква и паче Цирква. Блед. Груд, Жерд, Заповид, преповид, проповид, Злед, Бид, Обвид, Увид, Кад, Кид, Лошад, Мид, Ненад, Очред, Пед, Плошшад, Рухльад, Снид, Стерлед. Тверд, Чельад, Шуд, Чади, Врж, Крадеж, Лож, Младеж, Правеж, Пратеж, Продаж, Сверж. Галуз, Гмаз, Маз. Вил, подвил, прибил, убил, Бол, Верзел, Дал, Досталь, Добродител, Жврил, Згибел, погибел, Зибел, Купел, Мель, Мисел, Обител, Обўтел, Печал, не печал, Пишшал, Рал, Свирал, Свисли, Скел, Скрижал, Скрил, Сол, Умител, Неумитель, Цинел, Шшел. Басен, Блазен, неблазен, соблазен, Бојазен, небојазен, Болезен, Брањ, Васен, Голен, Дань, Длан, Жмень, Јаблан Казен, неказен, Ксень, Льубезен, нельубезен, Лохан, Печень, Писен, Плисен, Пријазен, непријазен, Разен, Сани, Синь или Син, Скрани,

Орон, Стери, Студен, Кишень, Черњ. Кап, Клуп, Коп, Степ. Бир, Двири, Мочвар, Ребер, Немар, Твар, потвар, сткар, нествар. Вас или Вес, Јерес, О, Перси, Рис, нерис, Примис, Смис, несмис, Снас, Тес, за тришчьину. Болест, Борт, Верет, Верт, Вит, Власт, невласт, област, Вист, невист, Звист, не звист, повист, приповист, Гат, Горст, Дест: Вртут, Жест, Завист, Кист, Клит, Корист, Некорист, Кост, Крельут, Лат, Лест, нелест, прелест, прилест, Маст, помаст, Мест, помест, Нат, Нит, Обрест, Ост, Отрест, Памет, непамет, Паперт, Папрут, Паст, напаст, пропаст, Перт, Перут, Перхут, Пест, Печат, Пласт, Плет, Пост, Порасел, Постат, Посвист, Псост, Рат, Рукојат или Руковет, Сат, Сваст, Свист, Сеножет, Серст, Сиворот, Сит, Скатерт, Сласт, несласт, Смерт, Смет, Снаст, Снит, Страст, Теост, или Тоост, Хот, нехот, захот, похот, прихот, Част, Чельуст, Чест, нечест, Четверт, Чрит, Щшет. Дич, Жолч, Луч, Мелоч, Пральуч, Рич. Ветош, Вуш, Глуш, Кокош, Пиш, Прокош, разкош, и разкоша, Сриш. Вещ, певещ, Дощ, Мещ, Мощ, немощ, Нощ, Пещ, Пигуш, Пащ.

14. Рус, Резан, Суздал, Твер, Астракан, Казан, Об, Перм, Сибир, Чуд.

15. От Вем, идет Вист, повист, совист, звист, приповист, несовист, незвист. А от Видим, Лехи велет Завист, зло: реци Завидније, Завидженје, или Ов Завид, от ов Вид. А от Вем: ова Заповид, изповид, оповид, отповид, преповид, ороповид.

16. Греческа јесут: Јерес, Полуверје. Јзвест, Вапно. Тетрад, Четверица. Јар, Весна. Благодат, Милост. Латинска: Кад, Чам или Водонь. Луч, лучина, Трищина, Посвит: а Луча, Прамен, Прак. Ветош, Старина.

Нимечка: Жупел, Сира. Конва, Конов, Оловенка. Понва, Понов, сковрада. Мадеж, Пигуш, или Змаза.

17. У Смотрицкого ника јмена стојет неправо поставльена.

Та Двер, та Гусль: реци: Двири, Гусли, лише во вножине.

Та Слань, та Чашщь: реци: Слана, Чашща, по третјем узору.

Та Плѣнь, та Удоль: реци: Тоь Плин, то Удоље.

Та Стебль, то стебеље: Та Зель, то зеље. Реци, то Стабло или Стебло: то Ставаље и Стебеље. То Зело, Зеље.

То Удесо: реци тоь Уд, или Вуд.

Тије Плещи: реци, та Плеща. Паче меда и Сота, пс: 18, реци, Паче Меда, и Сати.

18. Аз, Буки. Глагол, и остална Словна јмена, јесут Нијединска, по обзору на рич Слово. Какот, Ово Аз, ово Глагол, јест липо писано:

вѹд да бисмо рекли, Ово слово Глагол јест лѣпо написаjо. А нѣкоьи ова изрикаjѹт и вь мѹжеском племенѹ: Ок Аз, ов, Глагол. Али лѣплье јест изрикат, придиваjѹщ Слово: сице, Слово Аз, От Слова Аз, Ко словѹ Аз. А найпаче вь оних; коьих нѣт знат како пригибат: кт, Бѹки, Живите, Мислите, Рци, Ша, Щa, и вь иних.

19. А ова наслѣдѹjѹша јесѹ кметскта: Дâнь, реци Даща, Бѣр. Дево, Ревер. Жизн, Живот или житје. Лошад, конь. Пажит, Паша или паства. Отхлâн, Бездна. Продаж, Продаjа. Твердь, Твердина или тверджа, Червень, Черльен. Чернь, Община, или льѹдство, или хлапство, Сохль, Стâдь. Чâдь. Хâб Хлjâб.

Об Двојеплеменних.

20. Ова наслѣдѹjѹща јмаjѹт двоје знаменовâнје, и двоје племе.

Ок Јесен: јесеново дриво,	Ова Јесен, четверт года.
Ок Перст, чâст рѹки.	Ова Перст, землья раздробльена.
Ок Пест, толкач.	Ова Пест, горст.
Ок Плот, градја.	Ова Плот, зло: право Полт, месо.
Ок Пѹт, циста, стеза.	Ова Пѹт, Херватски, за Полт.
Ок Плат, платно.	Ова Плâт: даща, вир.
Ок Обид, полѹдêнно виденје.	Ова Обьид, превного виденје.
Ок Щип, розгва вгажена.	Ова Щип, Щеп, Чеп: Ланец.
По Херватскѹ зло, Ок Грêз.	По Рѹскѹ право. Ова Грêз.
По Хер: зло, Ок Бѣль за одивало.	По Рѹ: пра: Ова Бѣль, сказа Пшенично.
По Хер: зло, Ова Нарав.	По Рѹс: пра: Ок Нарав.
По Рѹ: зло, Ова Сажень.	По Хер: пра: Ок Сежень.
По Рѹ: Ова Пjâд.	По Хер: правије, Ок Педень.
Лехом, Ок Свâрв, казна,	Херватом: Ова Скôрв, печал.

Лехом из Нимечка, Ова Миш, Ок Пещ. Право, Ок Миш, Ова Пещ.

Ок Крок, покритје. Ова Кров, и правије Корв.

Ок Чин, Ок Зачин. По Хер: зло, Ова Зачин: заред.

Ова Мисел. Ок Замисел, нам: Прем: Промисел, Ѹмисел.

Ова Коп. Ок Подкоп, окоп, прекоп.

Ова Мид. По Хер: зло, Ово Мидо.

Ова Казен, Наказен, Оказен: и Наказа, Проказа, Оказа: отсели Казнѣ.

Ок Наказ, Приказ, Ѹказ, Доказ, Разказ: от Кажем.

Ова Бѣр. Ок Јзбор, Набор, Побор, Собор.

Ок Запис, Јзпис, Препис, Разпис: Ок Отписок. Список.

А не Ова Запис, Разпис, Отписка.
Ов Вертеж, Грабеж, Кладеж, Клатеж, Метеж, Рвеж, Сквеж, Чертеж. Ова Младеж, Пратеж.
По Хер: ова Берла. По. Леш: правије, ово Берло.
Ово Војство, и Војско: а не Војнство: нит Ова Војска: како Хервати сказно говорет, из Влашска.
По Хер: право, Ов Торвх. Зло по Леш: Брх, и по Р: Брхо.
Рсјани из Гречска велет, Једна Тисјаща. Лехи, из Нимечска, Једен Тисонт. Хервати право једно Тисуще, какот, Једно Сто, Једно Тисущно число.
Вь мисто, та скверна, велим Та Поган, Та Нечист: тоје погани, тоје нечисти. А развмијущ мужску особу: велим, Ть Поган: Ть нечист
Лехи велет, Ова Разкош. А Хервати, Ова Разкоша: ова Прокша, прокши: и ова Прокош, Прокши.
Лехи зло. Ова Јемела. Хервати право, Ово Омело.
По Хер: из Латинска: Ов Пакал, пакла. По Леш: правије. Ово Пекло.
Ов Псалтир, право. Ова Псалтир, блудно.
Ова Порука, за поручење, Ов Порук, по Херватску, за особу која се ручит: али привије по Руску, Поручник, или Порученик.

Претваранје Придивних јмен.

Седмь Претвор.

	Једниница		Вножина		Двоьица	
	Просто	Јзредно	Просто	Јзредно	Просто	Јзредно
Ов	Велик.	Великь.	Велики.	Велики	Два велика.	Великаја.
Ова	Велика.	Великаја.	Великије, ки.	Великије.	Дви велики.	Велики.
Ово	Велико.	Великоје.	Велика.	Великаја	Дви велики.	Велики.

Что јест Просто, Придивно, и что Јзредно: гледи ниже.

	Просто. Једниница	Јзредно	Просто. Вножина	Јзредно.	Просто. Двоьица	Јзредно.
О –	Велик	Великь.	Велики	Велики.	Д. Велика.	Д. Великаја.
О –	Велика	Великија.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велики.	Д. Велики.
О –	Велико	Великоје.	Велика	Великаја.	Д. Велики.	Д. Велики.
Кроз	Великого	Великого.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велика.	Д. Великаја.
Кроз	Велику	Великују.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велики.	Д. Велики.
Кроз	Велико	Великоје.	Велика	Великаја.	Д. Велики.	Д. Велики.

От	Вели́кого	Ве̂ликого.				
	Вели́кије, и,	Ве̂ликије.	Вели́ких	Ве̂ликих.	Д. Вели́кȣ	Д. Ве̂ликијȣ.
	Вели́кого	Ве̂ликого.				
При	Вели́ком	Ве̂ликом.				
	Вели́ковь	Ве̂ликовь.	Вели́ких	Ве̂ликих.	Д. Вели́кȣ	Д. Ве̂ликијȣ.
	Вели́ком	Ве̂ликом.				
Ко	Вели́комȣ	Ве̂ликомȣ.				
	Вели́ковь	Ве̂ликовь.	Вели́ким	Ве̂ликим.	Д. Вели́кима	Д. Ве̂ликима.
	Вели́комȣ	Ве̂ликомȣ.				
Со	Вели́ким	Ве̂ликим.				
	Вели́којȣ.	Ве̂ликојȣ.	Ве̂ли́кими	Ве̂ликими.	Д. Вели́кима	Д. Ве̂ликима.
	Вели́ким	Ве̂ликим.				

О̂смиь Пре̄творь

Ов	Си̂нь	Си̂ньинь.	Сӣньи	Си̂ньи.		
Ова	Сӣнька	Си̂ньаја.	Синьи́је. ньи:	Си̂ньје.		
Око	Сӣнье	Си̂ньеје.	Сӣнька	Си̂ньаја.		
О̂	Си̂нь	Си̂ньинь.	Сӣньи	Си̂ньи.	Д. Сӣнька	Д. Си̂ньаја.
	Сӣнька	Си̂ньаја.	Синьи́је, ньи:	Си̂ньије.	Д. Сӣньи	Д. Си̂ньи.
	Сӣнье	Си̂ньеје.	Сӣнька	Си̂ньаја.	Д. Сӣньи	Д. Си̂ньи.
Кроз	Синьѐго	Си̂ньего.	Синьи́је, ньи:	Си̂ньије.		
	Сӣньȣ	Си̂ньȣјȣ.	Синьи́је, ньи:	Си̂ньије.		
	Сӣнье	Си̂ньеје.	Сӣнька	Си̂ньаја.		
От	Синьѐго	Си̂ньего.				
	Синьѝје, ньѝ,	Си̂ньије.	Сӣньих	Си̂ньих.		
	Сјньѐго	Си̂ньего.				
При	Сӣньем	Си̂ньем.			Д. Сӣньȣ.	Д. Си̂ньијȣ.
	Сӣньевь	Сӣньевь.	Сӣньих	Си̂ньих.		
	Сӣньем	Си̂ньем.				
Ко	Синьемȣ̀	Си̂ньемȣ.				
	Сӣньевь	Си̂ньевь.	Сӣньим	Си̂ньим.		
	Синьемȣ̀	Си̂ньемȣ.				
Со	Сӣньӣм	Си̂ньим.			Д. Синьи́ма.	Д. Си̂ньима.
	Синье́јȣ	Си̂ньејȣ.	Синьи́ми	Си̂ньими.		
	Синьи̂м	Си̂ньим.				

Обличѣнїе на Прѣтвор

Сѣдмиь и Ѳсмиь.

Jменник Јединичниь 7го и 8го.

1. Ко сѣдмому узору пристојет вса придѣвна, која изходет на Тонкије негласници: кт, Груб, Благ, Крив. Гѣрд, Бѣрз, Јак, Вѣрл, Голем, Лин, Лип, Сир, Кос, Крут, Лих. Оприч Вес, Вса, Все.

J која идут на I, или Ib, сь тонкими знаковницами: кт, Руски, Небѣски, Земѣльски: Силниь, Небѣсниь, Земѣльниь.

2. А кь осмому узору пристојет јмена јдуща на Шумници, и на Ц, и на Ь: кт. Свиж, свижа, свиже: Риджь, Туджь, или Туь, Буь, Шуь, Моь, Твоь, Своь, Двоь, Троь, Наш, Ваш, Ниц, Врущ, Горещ, Кипещ, Ѣрдѣщ, Спещ, Бдѣщ, Нищ, Тощ, Вищ.

J која идут на I, или на Ib, со шумними знаковницами: кт, Ближиь, Бержиь, Дражиь: Больиь, Легльиь, Липльиь: Внутерньи, Јзкерньи, Ближньи: Большиь, Горшиь, Меньшиь: Вещиь, Гущиь, Пущиь: Вищиь, Нищиь, Тощиь. Вишньи, Јзподньи, Домашньи, или Домащи. Божьи, Трѣтьи, Дивьи.

Зовник Јединичниь 7го и 8го.

1. Во всих Придивних јменех зовник јест једнак со јменником. Блудно адда никоьи из Грецка Мужско племе творет на Е: кт, Что се хвалиши Силне, псал: 51. Чловѣче равнодушне, псал: 54

J Нијединско плем тож: кт, Уме, безначалне, Сообразне Божьи Слове Реци право:

Что се хвалиши Силниь Чловѣче равнодушниь. Уме безначалниь. Сообразноје Божје Слово.

Крозник Јединичниь 7го и 8го.

1. Ов Крозник вь Мужском (да Јзкерник вь мужском, и вь Нијединском:) племену: творетсе по Руску на ОГО во всих јменех: а у Лехов всегда на ЕГО: а у преводников везди на АГО: а у Херватов, при Знаковницах Тонких на ОГА; а при Шумних на ЕГА: какот,

По Руску: Великого, Малого: Большого, Меньшого.

По Лешску: Великјего, Малего: Большего, Меньшего.

По Преводничскꙋ: Великаго, Малаго: Большаго, Меньшаго.

По Херватскꙋ: Великога, Малога: Большега, Меньшега.

2. Затоже обличаь: јеже при Шꙋмних негласницах нист липо нит право писат АГО, нит ОГО: (Большаго, илити Большого): но право се пишет ЕГО: какот, Мојего, Твојего, Нашего, Вашего, Большего, Старшего, Тꙋджего, Дивјего, Тешщего. А не, Мојаго, Нашаго, Старшаго, и остално.

3. А при тонких негласницах может стојат АГО: кт҃, Великаго, Добраго. Али ми паче хвалим ОГО: Великого, Доброго. Зато јеж склад ОГ јест обичен Рꙋсјаном, Херватом, Сербом, и Чехом: а склад АГ нигдиже вь льꙋдех неслишитсе: и некимо, вь којеь стране, и когда вь предавних викех би бил ꙋживан.

4. Прегиби идꙋщи на кончинꙋ ГО, и на МꙊ, могꙋтсе скратити: по извеоженјꙋ складов, АГ, ОГ, ЕГ, ОМ, ЕМ: кт҃, Коньа добра, и јездеца силна, провергел јест вь море. Добрꙋ мꙋжꙋ. Вернꙋ пријательꙋ. Нищꙋ чловикꙋ.

Чньи, Ньегов, Ньеьин, Ньихов, пријемльꙋт то скращенје, а Моь, Наш, и осталније Јменики непријемльꙋт. Невелим во Нашꙋ дрꙋгꙋ: но нашемꙋ дрꙋгꙋ. Јзредна, јмена ритко пријемльꙋт скращенј.

5. Јмена обстојна вещев недꙋшатих, вь первом и во втором претворꙋ, чинет Крозник једнак јменникꙋ. А Придивна, когда бꙋдꙋт сь таковими вь кꙋпи поставльена: творет и она крозник једнак со јменником. Кт҃, зь Дꙋшатими: Хвалите господа небесного, Видил сем драгого пријательа. А зь Недꙋшатими: Господи даь нам видит свит небеснь: Видил сем једен драг камен.

Јзкерник Једниничнь 7го и 8го.

1. Ового прегиба Женско племе јмајет дивнꙋ необстојалност вь окончeнјꙋ: и вного-различно се изрикајет: кт҃,

По Рꙋскꙋ: на ЕЕ, от Всее, Сее.
на НЕ, от Великие, Малие.
на ОЕ, от Великое, Большое.
на ОЬ, от Великоь, Большоь.

Ꙋ Смотрицкого на ЕѦ: от Всеѧ, Овоеѧ.
на ИѦ: от Благиѧ, Нищиѧ, Синовниѧ, Божиѧ.
на ІѦ: от Россійскіѧ.
на ЫѦ: от Свѧтыѧ, Вселенныѧ.
на ОѦ: от Тоѧ.
на ѢИ: от Вселеннѣй.

на ИИ: от Благи, Павлови, Варнавини, Россійски.
на ЫІ: от Свѧты, Едины.
на Ѧ: от Нищѧ, Синовнѧ, Павлѧ, Варнавлѧ.

По Летскꙋ на ѢѢ: от Теѣ, Светеѣ, Лекшеѣ.

По Херватскꙋ на Ѣ: от Велике, Больше, Меньше.

2. Јз тих петнадесети кончин, три јесꙋт годни къ писмꙋ: ЕЈЕ, ИЈЕ, И. Јменики во право идꙋт на ЕЈЕ: кт. Мојеје, Твојее, Нашеје, и Нашије: Сеје, Теје, Всеје, Овеје, и Овије, Оније: Којеје и Које: Всакоје и Всакије. По Херватскꙋ стегнњено: от Моје, Твоје, Наше, Се, Те, Все, Ове, Оне, Ке, Всаке. А Придивна всака идꙋт на ЕЈЕ, и на ИЈЕ: проста, и Јзредна: кт, От Великеје, Великије: Синњеје, Синњије. От Великеје, Великије: Синњеје, Синњије. Ана И могꙋтсе завершат Придивна Проста (се јест Неизредна:) ако стојет зъ Обстојними въ ред: кт От Велики жени: От темни ношчи. Али липлье и разꙋмније се видит Еје, да Ије: от Добреје или Добрије жени: От темнеје или Темније ношчи.

3. Јно сице право бꙋдет реш: Јз Господнњи вольи: илити Јз господнњеје вольи: илити Јз господнњије вольи, земльа јест сотворена. А неизразꙋмно и неладно (сводиль Смотрицкого:) сице: Јз господнња вольа земльа сотворена. От наша кꙋшча: до ваша земльа. Реци радши: От нашије кꙋшчи; До вашије земльи.

4. Такова изриканја на А, либо на Ѧ, нист чꙋт нигдниже въ льꙋдском говоренјꙋ. Гледи, что јест речено под Јзкерником третјего притвора.

От Преднњи, Заднњи: и от јних (гди се Ѣ слојно изрикајет:) женско племе ꙋтварать сице: От Преднније, от Заднније. А гди се Ѣ изрикајет отразно: какот, Божѣи, Чловичѣи, Рибѣи: реци тож От Божѣије, Чловичѣије, Рибѣије. J дльа легльего изреченја, от Божије, Чловичије, Рибије.

Придивник Јединичнић 7го и 8го

1. Женско племе ового прегиба, творет Херватти вазди на ОѢ: (при Великоѣ, при Синњоѣ:), а Лехи вазди на ЕѢ: кт, при Мальеѣ, при Нашеѣ. А Рꙋсјани правије зъ разбором, при Тончицах изрикајꙋт ОѢ: а при Шꙋмницах ЕѢ: кт при Великоѣ, при Синњеѣ, Нашеѣ.

2. Въ Рꙋском, въ Херватском, и по простꙋ во всем Словинњском језикꙋ, неизходит сеѣ прегиб јнако, неж на ОМ, ОѢ. ОМ: либо на ЕМ,

ѢЬ, ѢМ: кт҇, при Малом, Маловь, Малом: Нашем, Нашевь, Нашем. Лише ꙋ Лехсв превратно се кончит на ИМ, ѢЬ, ИМ: кт҇, при Малим, Малевь, Малим: Добрим, Добревь, Добрим. Јли на ЈѢМ, ЈѢЬ, ЈѢМ: кт҇, при Великјем, Великјевь, Виликјем, Польскјем, Польскјевь, Польскјем.

3. Отсели избирајет он наказнивь преврат, кивь се неможет без огньвсн

На мѣстѣ свѧтѣм, пс. 23.

На мѣстѣ злачнѣ, пс: 22.

Вь земли пꙋстѣ, пс: 62.

Вь пꙋстинѣ безводнѣ, пс: 106.

Вь елеи маститѣ, пс: 91.

Вь гласѣ трꙋбнѣ, пс: 46.

Вь домѣ Давидовѣ: пс: 121.

Во псалтири десѧтострꙋннѣм.

Право сице: На мѣстѣ светом. Вь церквѣ великовь. На мѣстѣ злачном. Во светом (или, во светꙋ:) живеши. Вь земльѣ пꙋстовь. Вь пꙋстинѣ Јꙋдејсковь. Вь пꙋстинѣ безводновь. Во ꙋдолју плачевном. Вь јелеи маститом. Вь законѣ господньем. Вь гласѣ трꙋбном. Вь домꙋ божјем. Вь домꙋ Давидовом. Вь пꙋтѣ непорочном. Во псалтирѣ десетострꙋнном.

4. Тонкоје слово К непремињавајетсе во јно слово, неже вь Ч, или вь Ц: кт҇, Чловик, Чловиче, чловици. Ј затож нестерпна сказа јест рещ: При Јзраилстѣм, При Царстѣм: вь место, при Јзраиилском, при Царском слишат: јеже ꙋ Смотрицкого чтем написано сице.

Ѡ том Россијстѣм, или Россијстѣ.

Ѡ той Россијстѣй, или Россијстѣ.

Ѡ том Россијстѣм, или Россијстѣ.

Что би право рещ: Об том Рꙋском, Об товь Рꙋсковь, Об том Рꙋском. Јното ова кончина, на ѢМ, ѢЬ, Ѣ, всакако јест блꙋдна, мерзка, и негодна: и на И тож: какот

Вь Церкви велицѣ, пс: 21.

Во свѧтѣм живеши, пс: 21.

Вь пꙋстини Јꙋдејстѣй, пс: 62.

Во ꙋдолѣ плачевнѣ, псал: 83.

Вь законѣ господни, псал: 1.

Вь домꙋ божји: псалом 51

Вь пꙋти непорочнꙋ: пс: 100.

Противник Јединичнивь 7го и 8го.

1. Јдет на ОМꙋ, ОѢ: или на ѢМꙋ: кт҇, Ко Великомꙋ, Великовь: ко Синьемꙋ, Синьевь.

2. Јли по Скращенју: Ко Великꙋ: Ко Синьꙋ.

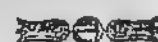

Орꙋдник Јединичнивь 7го и 8го.

1. Јдет на ИМ, ОЈꙋ, (или ѢЈꙋ:) ИМ: какот,

Со Великим, Великојꙋ, Великим. Со Синьим, Синьејꙋ, Синьим.

А не на ѢМ. Ј затож сказно се велит: Сь тѣм: Зь Добрѣм: Со всѣм: Со всакѣм: и остална.

Право реци: Сь тим. Зь добрим, Со всим: Со всаким.

2. Сь Богом Аврамлем, псал: 46. Пред Гдем сотворшем, пс: 94. Духом верном, пс: 47. Духом владичном пс: 50. Право реци. Зь Богом Аврамльим. Пред Гдом сотворшим. Духом верним. Духом владичским.

3. Добро, Зло, Благо, Лихо, Дурно, Худо: когда сут Обстојна, јдут по петом Претвору, на ОМ, какот Лито, со Литом: сице. Со всаким Добром: Пред великим Злом, или Лихом: Јди зь добром: Јди со злом: Зь великим благом. А когда сут придивна, идут по седмом претвору: на ИМ: кт, зь добрим здравјем, Зь благим вриеменом: Со злим по годјем.

4. По петомже претвору идут и јна придивна Ниједииского племена: когда преступет вь Обстојних обличје: хотја се не по всих прегивех претвалајут: какот, Просто, Велико, Мало, Лехкор, Тихо, Само, Једино, Болно, Полно, Давно, и јна. Какот, Јз проста: Јз давна: Јз лехка: Јз тиха. По просту, по лехку, По тиху, По малу, по Велику, По једину. На једину, На саму. До полна, До болна, До лиха: и остална тим сподобна. А не, До лихогот Јз простого, Јз давного, По тихому, По малому; и остално. Лише која не приjемльут скращенја, от оних изрикаь полно, илити по Седмом и Осмом претвору: По старому, По своjему, По нашему, По вашему, По новому.

Во свјатем твоем, псал: 73. Реци: Во светом твојем: или Обстојно, Во свету твојем.

5. Оприч Добро, Зло, Благо, Лихо, Худо, Дурно: јна придивна неизрикајутсе во Орудннку, на ОМ: но токмо на ИМ. А најпаче. Колико, Толико, Николико, Овуликo, Онуликo, и Благо когда стоит за Вного. Кт, Куликим веще, Туликим мене. А Велико, Вного, Мало, идут на ИМ, и на ОМ: кт, Великим веще, Малим мене. Пред Малом, и пред Великом: Хотја сь малом, хотја сь великом. Не со вногом: Вногим липлье.

Јменник Вножиннь 7го и 8го.

1. Мужско племе овогo миста изходит не отминно на И. Ј затож не без блуда никоьи Медольенја изрикајут на ІЄ: какот, Синове Єфремли налецајуще и спјуще луки, пс: 77. Бихом веселящеся, пс: 125. Право реци: Сини Єфремльи, (или паче, Єфремови:) напинајущи и спружајущи луки: Бихом веселещи се: или паче, Весели. А во псалму 105, право стоит: Блажени хранящи суд, и творящи правду. По Словинску властито: Блажени, иже хранят суд, и творят правду.

2. Не можемсе пак доста начудит. зачто преводники вь мужском сего миста окончану, пишут двоје И: сице Великии, Светии, Нищии: гди вед ни вь каковојже Словинского језика Отмине ми неможем узрит слида нит подобја, тому удвојеному слову и. Вь Руском отмине слишитсе сицево удвојенје: да лихо невимо, не от преводников ли ест взето се говоренје, паче неже от народного обичаја.

3. Женско племе сего јменника јест једнако со Женским Јзкерником једининим: и идет на Еје, Иje, јли И. Лише обличаь: јеже овди липлье стоьит кончина И, неж вь Јзкернику. Овди во липо велим: Три свети жени придоше ко господньему гробу. А вь Јзкернику липлье: От једнеје светеје жени: или от једније светије жени, јест Христос драгоју мастју помазан: нежели, От једни свети жени.

4. А особито, гди јме придивно поеидујет за ричиноју Јесут, или за Бјаху, или за Будем: тамо јест потрибно изрещ Јменник на И; а не на ИЕ, нит на ЕИЕ: кт, три Марии јесут свети: или, бјаху свети. Веије сотворенијe доши будут суджени. Не, Светије, нит Судженије.

5. А вь никоьих мистех видитсе вит поноужно изрещ на Е: какот овди, Наше матере, Сиjонье дощере. Тврдо во се видит рещ: Наши матере: како велим, Наши сестри. Можем рещ и сице: Нашије матере, Сиjоньије дощере.

6. Обличаь: јеже Херватти льубет ризов и кратток изрок: и везди, гди јест пригодно, скращајут ричи. А особито во Јзкернику Женском, два склада ЕIЕ стегајут вь једен склад: и завлачет високим влаком: и вь мисто Мојее, Твојеје, Својеје, велет Моје, Твоје, Своје. А вь јменнику вножином, вез продолженја, и вез високого влака велет, Моје, Твоје, Своје дощере. По томуж и вь јних јменех везди, гди јест удатно, во јзкернику високим влаком продолжајут Е: кт, от Добре, от Лехке, от Топле. А вь јменнику не продолжајут: но велет, Добре, Лехке, Топле изве.

Ј ово се кажет вит причина: зач вь јменнику вножином липлье стоьит кончина Е, неж во јзкернику јециничном. Або Е продолжено, не тако ладно се преминьајет во И.

А гди у Херватов во јзкернику нист продолженого Е, ливо високого завлака (:се јест, во јмајущих Остер влак:) тамо и јзкерник ладно се творит на И: кт, Херватти би рекли, От горе мале: або мал, јмајет Остер влак. Ј потому до псалму 41, добро, От гори мали.

7. Во всих претворех, слова ова. Г, К, Х, вь кончинних складех, стојеща пред гласницеју И, или пред-

Ѣ, преминьаютсе вь З, Ц, С. Потомуж и овди, ко јменнику: и вь зовнику: вь Мужском племену, велим Драги, Велики, Плахи: и Дрази, Велици, Пласи. А вь Женском племену јменника и зовника: и вь мужском да вь Женском Крозника: велим, Драги, Велики, Плахи: и Драгије, Великије, Плахије: а не Дрази, Велици, Пласи: нит Дразије, Велиције, Пласје.

За что пак Мужско и Женско племе на сем мисту, хотјаж обоје једнако јдет на И: не обоје преминьајет знаковниц: тому јест причина, јеже ти прегиби из перва нисут се вси једнако кончили на И, но различно: какоти и сада у Херватов различно се кончет: сице.

Муж: Ови Велики, и Велици.	О Велики, и Велици.	Кроз Велике.
Жен: Ове Велике.	О Велике.	Кроз Велике.
Није: Ова Велика.	О Велика.	Кроз Велика.

Крозник Вножинни 7го и 8го.

1. Ако јест рич об човичеких мужских особах: и лучит се изрећи придивно јме једино, без обстојного: јно Херватти уживају јзкерника, вь мисто Крозника: какот, Ми смо ьих видили здравих, и цилих.

Аколи пак туджe будет трива и обстојно јме отразно изрећи: јно Херватти бојетсе изрећи по Јзкернику: и изглашају сам Крозник властито: сице, Ми смо оне ьуде видили здраве и циле. А Русјани и Лехи, и без обстојного јмена, и со обстојним, изрикају Јзкерник вь мисто Крозника: сице,

Ми смо ьих видили здравих, и цилих.

Ми смо видили оних ьудеь здравих, и цилих.

А по Крознику: Ми смо видили оније ьуди здрави, и цили. гледи Крозника Вножинного, Претвора первого.

2. А со Отрицалними ричинами и по нуже всегда стоьит Јзкерник вь Крозника мисту: кт Ми нисмо видили оних ьудиь. А не, Нисмо видили оније ьуди.

3. Псалом 123, Уко живи непожерли би нас. Реци: Убо живих не пожерли би нас. А право по разуму: Може бит живих пожерли бих у нас.

Јзкерник Вножинни 7го и 8го.

1. От кончин Г, К, Х, во Јзкернику, и во осталних послидујущих прегибех, можетсе учинит преминьенје на З, Ц, С: кт, Дразих, Велицих, Тисих: Дразим, Велицим, Тисим: и остално. Али липльe јест

изрикат без премини: Драгих, Великих, Тихих: и остало.

2. Кончину сего Језкерника, и осталних множинних и двоичних прегибов, Серби изглашају со двојгласницеју Ѣ: и сь преминоју слов: сице,

От Дразѣх, Велицѣх, Тисѣх, Лѣпѣх.
Ко Дразѣм, Велицѣм, Тисѣм, Лѣпѣм.
Со Дразѣми, Велицѣми, Тисѣми, Лѣпѣми.
Двеју Дразѣју, Велицѣју, Тисѣју, Лѣпѣју.
Двема Дразѣма, Велицѣма, Тисѣма, Лѣпѣма,

3. А Русјани и Хервати волет ризво изговарат чисту гласницу И: без преминьења слов: сице,

От Драгих, Великих, Тихих, Липих.
Ко Драгим, Великим, Тихим, Липим.
Со драгими, Великими, Тихими, Липими.
Двију Драгију, Великију, Тихију, Липију.
Двима Драгима, Великима, Тихима, Липима.

4. Језкерник неидет јнако, неже на ИХ. От вод мног, пс: 17, реци, От вод мнозих: или пачe, Многих.
Синов Корнов, пс: 43, реци, Корнјевих.
От уст лвов, от рог единорожь, пс: 21, реци, от уст Левових, от рогов једнорожчих.
Вь сердци враг Царев, пс: 44, реци, Врагов Царових.
От устен неправеден, пс: 119, реци, От устен неправедних.
От человѣк неправеден, 139, реци, От льудиь неправедних.
Дѣло рук человѣческ, пс: 113, реци, Дѣло рук чловѣчских.
От днѣь льут, пс: 93. реци, от дѣн льутих.
Ни от изход, ни от запад. ни о пуст гор, пс: 74, реци, Ни от изхода, ни от запада, ни от пустих гор.]

Придивник множинниь 7го и 8го.

1. Јдет на ИХ, и не јнако. Во устнах лстивах, псалом 16, реци, Во устнах лестивих. Вь водах многах, псал; 106, реци, Во водах мнозих: или пачe Многих.

Противник множинниь 7го и 8го.

Јдет на ИМ, и не јнако. Синовом Лотовом, пс: 82, реци, Сином, Лотовим. Птенцем врановом, пс, 146, реци, Птенцем Врановим.

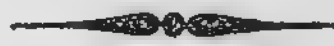

РАЗДИЛ Д.

Об Јмену.

Или об разнитом раздильењу и обличју јмен.

Обстојно.

Обстојно јме јест: које само об себи, без јного јмена вь бесиде стојат може: кт, Бог, Небо, Чловик, Земльа.

Придивно.

Придивно јме јест: које не може без Обстојного стојат вь бесиде: и претвараjетсе на три племена: кт, Велик, велика, велико: Силен, силна, силно: Славен, славна, славно.

Об Обстојних.

1. Властита и Общена.

1. Властито јме јест ко јединов којев вещи прилащено: кт, Мӯж: Радован, Кӯновица, Волга, Москва. Общено јест, које се велит обо вножих вещех: кт, мӯж, Радован и Милош, и јни. Гора: Кӯновица, и рила, и снижник: и јније. Рика, Волга, и Дон, и јние. Град: Москва, и Новград, и јни.

2. Народна.

2. Народна словӯт, која знаменӯјӯт, народ. Различно се завершајӯт: кт, Рӯсин, и Рӯсјанин; Словинец. Сербин, и Сербель, Херват, Чех, Лех. А не, Рӯсак, нит Росин, нит Рось: нит Словјанин, Славенец, нит Сербенин. Прибавльаjет вим се склад ИН. Латинец, не Латин. А женска народна: Рӯсинња, Лехинња, Чехинња, Сербинња, Херватица, Болгарка, Словинка. Влахинња, Тӯркинња, Татарка, Харапка, Жидовка: и остална, Вӯгрица, Нимица

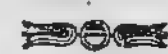

3. Домовина.

3. Знаменӯјӯт домовинӯ: а изходет на НИН, и на ЕЦ: кт, Земльанин, Граджанин, Нароџанин, Помистјанин, Поднепранин, Запражанин. Московльанин, Римльанин, Новграджанин. Московец, Новградец, Цариградец, Јеросалимец, Босанец, Загорец, Заморец. Задӯнајец. Поморец, Подонец, Подӯнајец, Посавец. Пригорец, Приморец. Прекопец, Кримец.

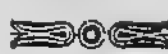

4. Особна разнита.

4. Знаменӯјӯт Чловическије особи: а творетсе, на АЧ.

1. От ричин. Ковач, Крајач, Слӯхач: и на ТЕЛЬ,

Створитель, Спаситель, Владатель: и на ЕЦ.

Водец, Ловец, Певец, Гӯдец, Свирец, Чтец, Кӯпец, Продавец: Богомолец, Јединовладец, Мистодержец, Доброчинец, Злодијец, Льӯдоморец, Лицимирец. Богородица, Доброчинка, Злодијица.

2. От Медольѣнја, на ЛЕЦ, и на ВЕЦ: Ткалец, Јзбижалец, Стојалец, Бивалец, Жилец, Кормилец. Дилавец, Скакавец, Казавец, Јзкушавец, Слишавец. Ткалица, Жилица, Кормилица.

На ЛНИК: Зачалник, Началник, Целовалник, Сидилник.

На НЕЦ: Знанец, Посланец, Прогнанец, Ризанец.

На НИК: Мученик, Ученик, Свещенник (не Свещенник:) Убијеник, Плиньеник, Подданник, и Подданец; Преданец, и Предавец: Предложеник.

3. От Јмен Сустојних: на АР: Бравар, Овчар, Птичар, Рибар, Псар, Звонар, Чолнар, Бродар, Кльучар, Корчмар, Лончар: Митар, и Митник: Месар, и Месник. Господар: Господарица (не Господиньа:), Кльучарица. Корчмарица. Польанец, от Польана.

4. Ј от Придивних на ВЕЦ: Светец, Старец, Младец, и Младинец, Јединец, Торговец, Самец, Дивец. Дивица, Светица Старица, Младица, Самица, Јединица, Торговка. Царовци, Кральевци, Бановци, Кнезовци.

На НИК: Державник, Верстник, Племенник, Говорник, Поручник, Намистник, Уредник, Заповидник, Приказник, Покојник, Покорник, Пустинник, Должник, Особујник, Промиселник, и стегньено Промисник: а не Ремесник. Промисел: а не Ремесло. Дашник. Сианик.

5. Ј вь Недушатих вещех кладетсе, ВЦ НЦА, и НИК: кт, Пивница, Темница, Свитлица, Студеница и Студенец, Главатица, Миденица, Стекленица, Златница, Златинница, Желтица, Модрица, Горньица, Јзподньица, Солница, Кральевица.

Златник, Димник, Корник, Травник, Миденик, Сребрник.

6. Јз предложков и из имен, на ВЦ: Загорец, Поморец, Подонец, Пригорец, Приморец: и јна.

7. На АК разнита: Новак, Дивак от Диво: Дивјак от Дивьи. Лудјак, Худак, Лежак, Тежак, Жерак. Вујак. Бильак, Весельак, Девельак, Гольак, голец. Линьак, Черньак, Глупец, глупак, Тупец, тупак, Слипец, слипак, Нимец, Нимак. Доврак, Дурак. Босак, Косак. Простак, Глухак, Горчак, Горшчьак, Ланьшчьак. Польак. Голубиньак. Звирньак, Овчак: за Овчьи, Звирьи голубиньи хлив, или котец.

8. Синовска на ИЩ: Царовищ, Кральевищ и Кральищ, Кнезовищ и Кнежищ, Бановищ, Војводищ, Господищ не Господичищ: Богдановищ.

9. Дощеринска по Руску на ОВНА, или ЕВНА: Царовна, Кральевна, Кнезовна: Богдановна.

А по Херватску, и по Руску на ЧНА: Царична, Кральична, Господична, Војводична, Јльична, Сердьвична, Микулична, Микитична.

Женинска, от мѹжеских общених на ИЦА: Царица, Кральица, Баница, Ковачица. И на ИНЬА: Кнегинья, Больаринья, Војводинья, Старостинья.

А от Властитих идѹт Владална: кѿ Богдан, Богданов: Раде, Радин: Лѹка, Лѹкин. І от сих Женинска: Богдановица, Станковица: Радиница, Лѹкиница, Фоминица, Микѹлиница, Микитиница. І от общених: кѿ, Дјаковица.

10. Придивки (:се јест призовишща:) идѹт многи на ИЩІ, и на СКИЬ: и от тих женинска на КА: кѿ, Кожанишка, Владковишка: Маглајска, Солинска.

5. Настојанна.

Јдѹт на СТВО: а знаменѹјѹт Битјестан, промисел, и всако настојанје, вх којем се кто бавит: кѿ, Царство, Јединовладство, Краљество, Владательство, Кнежство, Банство, Господство, Господарство. Рабство. Хлапство, Подданство, Кметство, Подложенство, Предложенство, Тежачство, Торговство. Отачство, Материнство, Братство. Пријательство, Свидочство.

Ова кончина СТВО, идет от једних Обстојних: а не от Придивних: нит от Медольења: нит от ричин. Затоже, от јмен, и от медолбења, Блажен, Лѹкав, Послѹшен, Проклет: криво се творит, Блаженство, Лѹкавство, Послѹшенство; Проклецтво. Право реци. Блаженост, Лѹкавост, Проклетје, или Клетва. От Бѹй, Мног, Глѹп, Лаком, Скѹп, Тајен, Тежок, и иних: Невели Бѹјство, Множество, Глѹпство, Лакомство, Скѹпство, Тајнство или тајна, тажество: Но право реци, Бѹјест, Множина, Глѹпост, Лакомост, Скѹпост, тајност, тажкост.

От ричин тож: нереци, Бегство, Рождество, Естество, Сѹщество, Чѹвство: но право, Биг, или Бижанје, Битје, Биток, Чѹтје.

Лише от Богат, Ѹбог, Велик, Свет: велитсе Богатство, Ѹбожство: Великост, Светост: и во јном разѹминјѹ, Величество, Светство.

І от Обстојних, која јдѹт от Придивних, или от Медольеньи: какот, Јединец, Знанец, Посланец, Прогнанец, Подданец, Предложеник, Подложеник, Мѹченик, Ѹченик, Младинец: велитсе, Јединство, Знанство, Посланство, Прогнанство, Подданство, Предложенство, Подложенство, Мѹченство, Ѹченичство, Младинство. От Окајан, идет Окајанац, и Окајанник: Окајанство, о паче окајанје.

Во творенјѹ јмен на СТВО слова Тонка преминьајѹтсе на Шѹмна: и по Рѹскѹ прибавльајетсе Е, и велитсе ЕСТВО: кѿ, Бог, Божество: Кнез, Кнежество. Мѹж, Мѹжество: Чловик, Чловичество: Отец,

Отечество: Ковач, Ковачество: Сиромах, Сиромашество: Скомрах, Скомрашество.

Али по Херватску, и правје, изрикајутсе без слова Е: сице, Божство, Кнежство, Човичство, Отечство, Ковачство, Сиромаштво, Скомраштво, Драчтво. От Син, Вор, идет Синовство, Воровство: а от Краль, Кральевство, и Кральество. А Лехи сказно изрикајут чрез Тонкије негласници: сице, Бозтво, Кнеството, Мужство, Човечство, Отецтво, Ковацтво, Сиромаство.

Придивна на СКИЬ: потомуж се творет: по Руску, Дражескиъ, Кнежескиь, Мужескиь, Човическиь, Греческиь, Отеческиь, Нимеческиь, Чешескиь, Лешескиь, Влашескиь, Турческиь. По Лешску: Враскиь, Кнескиь, Мускиь, Човицкиь, Грецкиь, Отецкиь, Нимецкиь, Ческиь, Лескиь, Влаcкиь, Турецкиь. А правије: Вражскиь, Кнежскиь, Мужскиь, Човичскиь, Гречскиь, Отечскиь, Нимечскиь, Чешскиь, Лешскиь, Влашскиь, Туречскиь, и Турскиь.

6. Дијанна.

6. Знаменујут дијаније, или вещ и дело, које се дијет: а творетсе от Ричин, на

НЈЕ: кт Дијаније, Слуханије: Небриженије, Пренесеније, Преселеније: Хотиније, Миније, Таније.

ТЈЕ: Битје, Чутје, Јздертје, Овжертје, Умертје, Взетје, Пришестје, Пролитје, Подпертје, Запертје, Житје.

ТВА: Битва, Боритва, Братва, Женитва, Жетва, Биства, Клетва, Коситва, Молитва, Ситва.

БА: Грозба, Жалоба, Прозба, Свадба, Служба, Судба, Тужба.

ОК: Положок, Останок, Описок. Придивок.

ТОК: Добиток, Убиток, Јзбиток, Збиток, Житок, Ужиток, Нажиток, Доспиток, Початок, Свиток, Напиток:

А: Мина, Цина, Плаща, Сича, Драка, Свада, Спона, Заслона, Постаза, Забава, Привада, Навада.

АЬ: Корачаь, Держаь, Заложаь, Обичаь, Роджаь, Уроджаь, Спрежаь, Ступаь.

ЕЖ: Вертеж, Грабеж, Метеж, Прабеж, Полтеж, Рубеж, Сербеж, Скубеж, Лупеж.

ЕНЬ: Сежень, Отавень, Степень, Ражень, Сужень.

Ј на всакије негласници: кт, Рак, Корб, Стог, Ход, Вез, Бой, Рок, Јзрок, Урок, Бол, Ум, Закон, Покоп, Умоо, Затор, Раздоръ, Разборъ, Плес, Претес, Свит, совит, Громот,Ках, Здах, Бич, Вопель: Возток, Запад, Примет, Примир.

Оло пак се творет Дијанна на ЛО, и на КЛ: кт, Зачало, Начало, Порекло. Реии, Почеток, Зачетје,

Начѣтїе. Придивок, Јакка, Впписка, Забавка, Посилка, Оснлка, очна Отавка, Стојка, Оцѣнка: Рецн Објавлѣнје, Јзпис, Забава, Посланје, Осланје; Очна постака, Стојанје, Оцињѣнје.

7. Каковостна.

7. Знаменују каково јест что: а творетсе отъ Придивних: на ООТ, ТА, ВА, НА, ДА: кт, Драгост; Благост, Кротост: Доброта, Нищета, Сујета: Худова, Злова: Висина, Ширина, Глубина: Правда. Јних сицевих гледи ниже.

8. Собирална.

8. Въ јединичном обличју знаменују множину, а идут на ЈЕ: кт, Звиеје, Дривје, Зелје, Листје, Каменје, Коренїе, Гермје, Тернје, Терстје или тростје, Рожје, Китје, Латје, Натје, Плетје, Судје, Посудје, Орудје, Оружје.

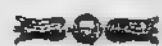

9. Мистна.

9. Знаменују мисто, а идут на ЩЕ, и на НЬА: какот, Огнищще, Двориццє, Днищє, Жилищє, Пребивалищє. Поварнья, Товарнья, Чуварнья, Коньушнья: Мїлнья, Училнья, Метлнья.

Јмена Градска, по Руску, и по Лешску, изрикајутсе просто въ Придивних сличју, въ мужском племену: на ОВ, ВВ, ЛЬ, ВСК: кт, Песков, Краков, Кијев, Путивель, Јарославель, Смоленеск, Можајеск, Бранеск. А Хервати би рекли на ВЦ: Песковец, Краковец, Кијевец, Дубовец. Јли въ Нијединском племену: Песково, Краково, Кијево, Путивлье, Јарославлье, Смоленско, Можајеко, Бранско, Придивникъ: Вь Кијеву, вь Можајску: и вь Кијевом, вь Можајском. Въ сицевих властитих јменех всакоје страни обичаь јест лип и прав.

10. Орудна.

10. Знаменују орудје оружје и рухльад: а идут на ЛО: кт, Творило, Шило, Рало, Сикалце, Клепало, Гладило, Тнало, Кропило, Кадило, Бранило, Одило или Одивало, Подвијало.

11. Подбилина:

11. Знаменују подбилину, јлити из чесо что, а идут на ЇНА: кт,

Звирира, Говедина, Зидина, Дубовина, Брезовина, Јеловина.

12. Сподобна.

12. Знаменују сподобу, или прилику: а иду на ІКА: какот, Солика, Кореника, Медуника, Сребрика, Ребрика, Метлика, Лисника, Чеслика.

13. Уменьшална.

13. Мужска иду на ЕЦ, ІЦ, ОК: кт, Братец, Коньиц, Синок. Женска иду на ЦА, КА: кт, Дивичица, Сестрица: Мајка, Дошка. Ниједниска иду на ЦЕ: кт, Дривце, Словце, Колце, Седелце, Тилце, Очце, Ушце. А не очко, ушко. Ниједно во уменьшално јме нејдет право на КО: него вса на ЦЕ: кт, Бервенце, Писемце, Зерице, Коленце, Луконце, Оконце, Платенце, Поленце, Коритце, Решетце, Ситце, Братца, Устеца; Брименце, Знаменце, и знаменьице. Дитетце, Звиретце, Јагньетце, Прасетце, Куретце: Топорищице, Ратовищице: Зельице, Платьице, Јманьице, Јајечце, Копејце, Ложце, Сердешце. Солнешце: Херватом, Сердашце, Сунашце, А не Седелко, Лукошко,

Јајечко, Серденко, Солнешко, и сотална.

14. Складена из Предложков и Јмен.

14. Кончина ЈЕ: из Предложков и Јмен: какот, Бездушје, Безредје, Безделје. Возглавје, Вознежје. Загорје. Заморје, Залисје, Заричје, Засинје. Изделје, Изредје, Надвоје. Надгробје. Недомирје, Незгодје, Непогодје, Несподобје, Неверје. Обличје, Овершје. Отродје, Поглавје, Побрижје, Подненје, Погодје, Подобје, Поморје. Подножје, Подгорје, Подклитје, Премирје, Прегоретје. Преверје, Предвирје, Предхрамје. Размирје. Увечје, Удолје, Устранје.

Јна на ЕЦ, ОК, НИК, КА, ЦА: кт, Заморец, Озимец. Напрсток, Приглавок, Оглавник, Поглавник, Намистник. Завертка. Нарамница,

15. Складена из Јмен, Ричин.

15. Јз јмена, и из ричин, или из двих јмен на ЈЕ: Богочестје, Доброчинје, Благоверје, Полуверје, Кривоверје, Правоверје. Лицимирје, Зем-

льомирје, Ѕвиздочетје, Корволитје, Благонравїе, Худоделје, Благословльенје.

Въ Гречском и въ Нимечском језикех, јест без числа вного сицевих јмен, којих наш, и Латинскиь језик и јни никоьи језики, никакож немогут једноју ричју ладно превест: оприч никоьих мало: кт, Teologia, Богословје: Orthodoxia, Правоверје а не Православїе: Prosopolipsia, Лицимирје. J из Нимечска, Руkоделје: или паче Ручно дело, Работниь Промисел, а не Ремесло, нит Ремество: Промиселник, или Промисник, а не Ремесник. Мужска на ЕЦ: Једновладец, Мистодержец, Богомолец, Доброчинец, Добродијец, Злодијец, Худоделец, Злочинец, Балваномолец, Корволијец, Водопијец, Чернориѕец, Лицимирец, Биломистец. Верослав, Јарослав, Радослав, Мирослав, J просто без кончини ЕЦ: Богдан, Злодиь, Звировоь, Мухомор, Лицимир, Листопад, Братолом. Льутовоь, Скоровоь, Радивоь, Хервоь, за Херловоь; Благдан, Косогор.

Јз Ричини, и из Јмена: Льубимир, Казимир, Владимир, Владислав, Мутимир.

J Придивна на ЕН: Благоверен, Правоверен, Благонаравен, Злонаравен, Лицимирен, Богомолен, Братоломен, Маловерстен. J просто без кончини ЕН: Вертоглав, Головрад, Черноок, Кривонос, Кривоуст, Кривоног, Керньеух, Косоок: Злочест.

16. Кончина на ТВА.

16. Ситва, Жетва, Коситва, Братва, Тергатва, Ловитва, Молитва, Битва, Боритва, Бритва, Женитва, Клетва, Плутва, Пеква, Локва.

17. Кончина на ЈНА.

17. Знаменујет Дриво, илити Лис, и всаку подвилину: кт, Брезина, Дубина, Јелина: и Брезовина, Дубовина, Јеловина, Ѕидина, Повалина.

Месо: Бравина, Говедина, Звирина, Зајчина, Куретина, Мертвечина или Мерцина, Сланина, Свижина, Ветшина.

Кожу: Козловина, Овчина, Козина, Јеленина, Телетина.

Мисто: Вершина, Оридина: Кончина, Краьина, Вкутрина.

Јманје: Отчина, Дидина, Бабшина.

Дил: Половина, и Половица, Третина, Четвертина и Четверт, Петина, Осмина, Десетина.

Благдан: Годовини, Крестини, Јменини, Новоселини.

Великост, и возгорждење: Мужина, Чловичина, Коньина, Женина, Главина. А зло Мушчина, Женшчина.

Куликост, или миру: Должина, Ширина, Глубина, Висина, Низина: и Долгота, Широкост, Високост, а не Висота.

Приверстанје: Большина, Меньшина, Вершина, Старшина:

От Простих придивних: Новивна, Старина, Давнина, Всачина, Врушина, Кипушина, не Кипучина: Равнина, Планина, Живина, Сушина, Сировина, Зеленина, Варенина, Крашенина, Тончина, Легчина, Славина, Светина, Горшчина, Кметшчина, Мишанина.

От обстојних: Дружина, Солина, Милостина, Благостина, Литина, Долина, Знаковина, Родина, Слатина, Рогатина, Батина.

Знаменујут землю, или Државу: Царшчина, Баншчина, Кральевшчина, Страншчина, Домовина, Влашчина, Нимшчина. Словиньи, или Словиншчина; Греччина. Оваже имена знаменујут и Народньи закон: и језика властитост.

Во складенју, сице: Рудокопина, Звиројидина, Корторовина, Зимолезина, Жабокречина.

18. Отрицална.

18. Невера, Немир, Непокој, Нечест (а не Безчестје:), Неслава, Немоћ, Непријазен, Нерис, Невольа, Несрића, Нехајанје, Неврижење. Незвист, Несовист. Нездовје, Несподовије, Неред, Нередје, Нечастје.

А нерећи Несчастје, Безчестје, Безчестен, Безздовје, Безсовистје, и јна сим сподобна.

Об придивних.

J. Проста, и Jзредна.

J. Всако об близу Придивно име, имајет двоје обличје. Проста придивна знаменујут по просту, каково јест што: кт҃, Велик, велика, велико: Мал, мала, мало: Свет, света, свето.

А Jзредна оказујут вешь на изред, и знамените бит такову: а творетсе от Простих: прибавивши склади IЬ, АЯ, OIЕ, или ЫЕ: и надивши Високиь завлакъ, ако го ниест на простом: сице, Великиь, великаја, великоје: Малиь, малаја, малоје: Светиь, светаја, светоје,

По Руску се велит OЬ въ место IЬ: Великоь, Малоь, Светоь: Большоь: Меньшоь, меньшаја, меньшоје. Тоь, таја, тоје, или та, то.

А Хервати изрикајут вез Ь, IЯ, IЕ: и једином лише завлаком разлучајут Jзредна от простих: кт҃,

Велики Велика Велико Велику	за	Великиь Великаја Великоје Великују
Велики Велике Велика	за	Великиьи Великије Великаја
Таь,	та,	то.

А гди на Прôстих бȣ́дет Висо̂киь завлак: та́мо ни́ст разни́ци меджȣ прôстим и ȷзрêдним: кт, Бôльших, Бôльшим, Бôльшими.

Јзре́дна нетворе̂тсе от все́х Јмени́к: него ли́ше от Се́ь, То̀ь, Ки́ь. По Рȣ́скȣ, Сиȷа, Си́ȷе: Та́ȷа, То́ȷе: Ка́ȷа, Ко́ȷе. По Херва̂тскȣ; Се́ь или Са́ь, Са́, Се́: Та̀ь, Та̀, То̀: Кӣ, Ка̂, Ко̂.

Нетворе̂тсе ни от Влада̂лних: кт от Госпо̂день, Бра́тов, Кра̂льев: и от ȷ̂них, об ко́ьних гледи́ тȣ̂дже вь слӣд.

Нит от ȷ́дȣщих на І, со Шȣ̂мними знаковни́цами: кт, Тре̂тьи, Блӣжньи, Дне̂шньи, Дома̂шньи, Јȣ̂трошньи, Лӣтошньи, Внȣ̂терньи. Пи́ши Тре̂тȷа, тре̂тȷе: Блӣжньа, ближнье. А не́, Тре̂тȷаȷа, тре̂тȷеȷе: Блӣжньаȷа, ближньеȷе. А от Бȣ́ь: реци́, Бȣ́ьи, бȣ́ȷа, бȣ́ȷе: Сȣ́ьи, сȣ́ȷа, сȣ́ȷе: Шȣ́ьи, шȣ́ȷа, шȣ́ȷе. Ди́вьи, ди́вȷа, ди́вȷе. А не́ Бȣ́ȷаȷа, бȣ́ȷеȷе.

От Верста̂лних то́ж: кт, Бо̂льши, бо̂льша, бо̂льше: Ме̂ньши, ме̂ньша, ме̂ньше: Ли́пльи, ли́пльа, ли́пльe. А не́ Бо̂льшиь, бо̂льшаȷа, бо̂льшеȷе. Хотȷа́ж ни́ковьи и си́це говоре̂т: али не́ пра́во. Верста̂лна бо ȷ́мена и са́ма́ всегда́ ȷесȣ́т Јзре́дна; и ни́сть им на́добна прибава ІА, ІЄ.

Дрȣ́ги, дрȣ́га, дрȣ́го: и Дрȣ́гиь, дрȣ́гаȷа, дрȣ́гоȷе.

2. Поде̂нна, Верста̂лна, Верхо̂вна.

2. Поде̂нно ȷ́ме (се́ ȷест, ко́ȷе на поде̂щȣ, или́ти на днȣ́ стоьит) про́сто, и без приверста̂нȷа знаменȣ́ȷет что коли: кт, Вели́к, Ма́л, Све̂т. Верста̂лно ȷ́ме приверставаȷ́ет ве̂щи: и знаменȣ́ȷет ȷеднȣ ве̂щ (со обзо́ром на дрȣ́гȣ) ве́ще или ме́нье бит каковȣ: кт, Ве́щи, Ме̂ньши, Свети́ьи. Верхо̂вно, или Преверста̂лно ȷ́ме ȷест, ко́ȷе ȷеднȣ ве̂щ от все́х ве́щȣ, или ме́ньшȣ бит знаменȣ́ȷет: кт, На̂ȷве́щи, На̂ȷме́ньши, Наȷсвети́ьи.

Верста̂лно ȷ́ме се твори́т от Поде̂нного Же̂нского: премини̂вши А, на ІЬШИ: или по Лȣ́шскȣ на ЄІШИ: е̂ȷши: кт, Си́лен, си́лна: Силни̂ьши, Силне̂ȷши, - е̂ȷши: То́пел, топла̀: топлӣьши, Топле̂ȷши, - е̂ȷши. А чистиьим изрече̂нȷем, по Херва̂тскȣ и́дет на ІЬИ: или по Рȣ́скȣ на ЄЬИ: Силни́ьи, Топли́ьи, Свети́ьи: Силне́ьи, Топле́ьи, Свете́ьи.

А При́ри́чки и ȣ Ле́хов не̂ȷдȣт на Ше: но́ на ЄЬ: а пра́во на ИЄ, и на ЄІЄ: кт, Силни́ȷе, Топли́ȷе, Свети́ȷе: Силне́ȷе, Топле́ȷе, Свете́ȷе. Ј от Корени́чних рачли́чно, кт, Бли́же, Бо́лье, Ве́ще, и оста̂лна.

Корени́чна бо Приди́вна (се́ ȷест, ко́ȷа ни́сȣт от ȷ̂них ри́чеь изведена́:) кра́ще се творе̂т: си́це,

Верстаниа от Кореничних.

Б. Гр8б: Гр8бши, и Гр8бльи: Гр8бльє. Онцеж, Љ8б, Сл8б, Гл8бок, Гл8бши, и Гл8бльи.

В. Здрав: Здравиьи: Здравије. Онцеж, Кривиьи, Л8кавиьи, Јаловиьи, Новиьи, Правиьи, Ризвиьи, Ониьи, Онровиьи, Черствиьи, Дешев, Дешевльи. Пантов, Пантвиьи, Вижљивиьи.

Г. Благ. Блажши и Блажи: Блаже. Онцеж, Вног, Долг, Драг, Наг, Нажи, и нажиьи. 8бог, 8божши, и 8божиьи: Невог.

Д. Блид: Блидши, и Блиджи: Блидже. Онцеж, Герд или Горд, Л8д, Млад, Рад, Р8д, Онд, Тверд, Х8д.

Ридок: Риджи, и Рижи: Жидок. Сладок, сладши, слажи.

Ж. Д8ж: Д8жши, Д8жиьи: Д8жије. Овиж, Ридж, Т8дж, Гож.

З. Берз: Бержши, Бержи: Берже. Близок, В8зок. Дерзок, Мерзок, Низок, Тежок. Ближши, Ближи: Ближе: и остал.

Ђ. Б8ђ: Б8ђиьи: Б8ђије. Дивиьи, О8ђиьи, Т8ђиьи.

К. Бридок; Бридчиьи: Бридчије. Гибок, Горек, Дик, Једнок. Кроток, Мелок, Пласк, Ризок Терпок, Шивок. Јнаков, Јначиьи.

Велик: Векши, и Вещи: Веще. Висок: Вишши, и Виши: Више. Далек: Дальши, и Дальи, Дальє. Близок, Ближши, Ближи: -же Жарок: Жарчиьи, -чије. Жолкок: Жолкчиви и Жолкльи: Жолкчије, и Жолкльє. Жесток, Жесточиьи, и Жешши: Жесточаје, и Жеще. Јак: Јакши и Јачи: Јаче. Керхок: Керхчиьи, и Керхльи. Крипок, Крипчиьи и Крипльи. Легок, Легчиьи, и Легльи: Мекок, Мекчиьи, и Мекльи, Тонок: Тончиьи, Тоньи.

Керхльє, Крипчије, Крипльє: Легчије, Легльє: Мекчије, Мекльє: Тончије, Тоньє, Широк: Ширши, и Шири: Шире. Браток: Крачи: Краще.

Л. Бил: Билши, и Билиьи. Билије. Весел, Мил, Кисел.

Верл: Верлиьи: Верлије. В8тел, Гол, Медел, Нагел, Охол, Охола Охоло, Овел, овла, овло, Окр8гел, Рахел. Топел, Цил, Ш8пел, Херл.

Зол: Горши, и Гори: Горе от Горок.

Мал: Меньши, и Меньи: Меньє.

М. Голем: Големиьи: Големије. Видом, Знаком, Лаком, Ним, Питом, Сам, Овидом, Хром.

Н. Лин: Линије. Онцеж, Косен, План, Поган, Позден, Полон, Празен, Разен, Ран, Рисен, Онњ, Слан, 8веч[е]н. Вль8ден, Дивен. Гнь8сен: Гнь8снињши, и Гнь8сније. Онцеж, Болен, Бриден, Вль8ден, Давен, Дробен, Д8бен, Жален, Зелен, Јавен, Косен, Красен, Лагоден, Ладен, Лезен, Манен, Обшен, Позден, Поздниьи, -није, не позджи, позд же. П8лен, Ребен, Р8мен, Онлен, Мачен, Окромен, Ок8ден, Тајен, Тисен, Тр8ден, 8вечен, Черльен, Черн.

П. Лип: Липши, и Липльи: Липльє. Гл8п, Кр8п, Слип, Т8п, Оверип, Оверипиьи:

Р. Бистер: Лъут, Лъутши, Лъущи: Лъуще Бистриьши, и Бистриьи: Бистрије. Бодер, Мокер, Мудер, Остер, Пестер, Хор. Хитер, Шщедер. Добер: Лучши, и Лучи: Луче. Больши, и Больи: Болье: Спор; Спорши, Спорньи: Спорије. Стар: Старши, и Стариьи: Старије. Јар, Сир, Скор, Шщир.

С. Кос: Косиьи: Косије. Кус, Лис, Рус, Бос.

Т. Богат: Богатши и Богатньи: Богатје. Сицеж, Властит, Кньаст, Махнит, Разнит, Прост, Свет, Сит. Честит. Част; Чашщи, Частиьи. Чист; Чишщи, Чистиьи.

Густ: Гушщи: Гушще, Жолт, Пуст, Толст.

Јст: Јстиьи: Јстије. Крут, Крутши, Крущи: Круще.

Лъут, Лъутши, Лъущи: Лъуще:

Х. Глух: Глуши, Глухиьи: Глуша, Глухије. Сицеж, Лих, Плах, Сух, Тих. Ветох, Ветши, Ветшиьи.

Щ. Нишщ: Нишщиьи: Нишщије. Общ, Тощ, Вишщ, Вруш.

Ш. Лош: Лошиьи.

Каковостна обстојна, от Кореничних.

Б. Грубост. и грубина: Лъубов, и лъубост, Слабост.

В. Дешевина, дешевост: Здравје, Јаловост, Каковост; Кривост, Кривина, Кривица, Кривда: Лукавост: Новина, новота, новица. Первина, от Первнь. Первинство, от Первинец. Правост, правда, правица. Ризвост. Сивина. Сировина, Сировост. Черствина, Черствост. Плитвост, Плитвина. Вижливост. Удовство, от Удовец.

Г. Благост, благостина. Вножина. Должина, долгота. Дражина, Драгост. Нагост, нагота. Орогост. Тугост. Убогост, и Убожство, Невожство: от Убожец, Невожец.

Д. Влидост. Гердост, Гордост, Лудост. Младост. Радост. Рудост. Рудина. Сидост. Сидина. Твердост. Худова.

Ж. Дужест. Риджина. Свижест. Свижина. Туджина, Гожест.

З. Берзост. Близина, близост. Дерзост, дерзкост.

Ь. Бујест. Дивјачина. Сујета. Тувина

К. Бридкост, Великост, Величство. Високост, висина. Вузкост, вузина. Всачина. Гибкост. Гладкост. Глубина, глубокост. Горкост, горчина, горест. Далекост, дальина, даль, диль. Дич, дичина. Жаркост, Жестокост. Жидкост, жижа. Жолч, жолкост. Јакост. Једнакост. Верхкост, Краткост. Крипост. Кроткост и Кротост. Куликост. Лехкота, Легота, Легчина, Лехкост. Мехкота, мекота. Мелкост: (мелоч), Мелчина. Мерзост, мерзкост. Низкост, низина. Плаcкост.

Жолкост, Тежкост, и тегота, тежава: а не Жолкоща, нит Жулкоща, нит Тежкоща. Ридкост. Сладкост, Сласт. Тегота, тежкост.

Тежа́ва: Pondus, Grauitas. Терпко́ст. Тончи̂на. Шибко́ст. Широко́ст, ширина.

Л. Билост, вили̂на. Боле́ст. Ве́рлост. Весе́лје, весело́ст. Бȣ́тлост. Голота̀. Жа́лост. Жалоба̀, Зло́ст, Злоба̀. Зле́д. Кисело́ст, кисели̂на. Ма́лост. Медло́ст. Ми́лост. ми́лостина. На́глост, Обло́ст. Окрȣ́глост. Охо́лост. Ра́хлост. Топло́та, Ци́лост. Шȣ́плост. Хе́рлост, Че́лост.

М. Видомо́ст. Големо́ст. Знакомо́ст. Лакомо́ст, Нимота̀. Питомо́ст. Самота̀, Сами̂на. Свидомост. Хромота̀.

Н. Бидност. Вльȣ́дност. Вридност. Гнȣсота̀. Да̂вност. Ди̂вност. Дробно́ст, дробни̂на. Дȣ́рност, дȣ́рост. Зелени̂на, зелено́ст. Ја̂вност. Једно́ст, Једи̂ност, и Једи̂нство от Једи̂нец. Косно́ст. Красота̀. Ла́годност. Ла́дност. Лезно́ст. Ли̂ност. Манено́ст. Медле́ност. О́бщеност. Плани̂на, плани̂на, пла̂ност, Пога́ност, и Пога̂нство от пога́нец. Поздно́ст. По́лност. Пра̂здност. Пȣ̂лност. Ра̂зност, разни́ца, Ревно́ст. Риснота̀. Рȣмени̂на, рȣмено́ст. Си̂ньест, синьи̂на. Скро̂мност. Скȣ̂дност, скȣ̂дост. Сла̂ност, Слани̂на, Слани̂на. Та̂јност. Тиснота̀, ти̂сност. Трȣ̂дност. Ȣве̂чје. Черльени̂на, черлье́ност. Черни̂на, Че́рност.

П. Глȣ̂пост. Крȣ̂пост. Липота̀. Слипота̀. Тȣ̂пост. Свери̂пост,

Р. Бистро́ст. Бодро́ст. Го́рест. Добро́та. Ја́рост. Модри̂на, -ост. Мокрота̀, Мȣ̂дрост. Острота̀. Пестрота̀, Сирота̀, или Сироти̂нство. Ско́рост. Спо́рост. Ста́рост. Хитро́ст. Щедрота̀. Щи́рост. Хороба̀.

С. Босота̀. Косота̀, Кȣ̂сост. Ли́сост, Лиси̂на. Рȣ̂сост, рȣси̂на.

Т. Бога́тост: и Бога́тство от Бога́тец. Гȣ̂ща, гȣсти̂на. Жо̂лтост, жолти̂на. Јстина. Кньастота̀. Крȣ̂тост, Льȣ̂тост. Махни̂тост. Простота̀, Пȣсти̂на, пȣ̂ща. Све̂тост светѝна. Си̂тост. Толсти̂на, то̂лща. Хластота̀, Части̂на, ча̂ща. Чистота̀.

Х. Ветши̂на, Глȣхота̀, Лихота̀. Пла́хост. Сȣхота̀, сȣши̂на. Ти́хост, ти̂шина. Нищета̀. О́бщина, Врȣщи̂на, Тощи̂на, а не́ Тощета̀, ни̂т Тощета̀. От Пи́ш, Пихота̀. Ло́ш. Ло́шест.

з. Влада̂лна.

3. Влада̂лна знаменȣ̂јȣт ве̂щ којȣ от кого бит вла̂данȣ, или одержа̂нȣ: а творе̂тсе от јме̂н пе̂рвого и вто̂рого пре̂твора, на Ов от Тонки́х; а на Ев от Шȣ̂мних знаковни́ц, ка́кот, Бра́тов, Кне̂зов Господа̂ров, Мȣ̂жев, Зми́јев, Кра́льев, Сȣ̂жньев, Кова̂чев, Ми́лошев, Бири́щев, Стоја̂новищев.

От Ц, по Рȣ́скȣ и́дет ЦОВ: по Херва̂тскȣ ЧЕВ: кт, Отцо́в, Стри̂цов, Вȣјцов, Бра́тцов: или па́че Отце́в, Стри̂цев, Вȣјцев, Бра́тцев, Пра̂вије: Отче́в, Стри̂чев, Вȣјчев, Бра́тчев.

Л Лехом ска́зно и неразлȣчно все и́дет на Ов: Мȣ̂жов, Кра́льов, Кова̂чов, и оста̂лна.

Ле̓хи же не̓ пра̓во ови̓х Владаа̑лних јме̑н ўживаюўт, вь мисто Пристојаа̑лних (об ко̓вих хо̓щем овдиж въ ре̑д повида̓ть:) и веле̑т: Стоўлови изва̓, Покоўјовиь слу̓га: вь мисто, Сто̑лна изва̓, Поко̑јниь слуга, илити Поко̑јник, Русјани то̓ж не̓ право веле̑т: Часово̓е де̓ло, Годово̓е жалованје, Дворо̓вов чловик, Кормо̓вовь чловик: чтоби ре̓щ, Ча̓совно де̓ло: Годо̑вно жалованје: Дво̑рскиь чловик: Кормо̑вниь чловик.

От тре̑тјего и Четве̑ртого претво̓ров, Владаа̑лна иду̓т на ИН: кт̄, Жени̑н, Госпо̓жин: Владикин, Ста̓ростин, Војводин. Ми̓кин, Ра̓дин, Ра̓доньин, Мику̓лин. Ма̓терин, Воще̑рин.

Овди̓ неједи̑на Тончи̓ца непреминјается въ Шу̑мницу, ра̑зви лише Ц вь Ч: кт̄, Ца̓рица, Ца̓ричин, Бани̓ца, Бани̓чин: Сестри̓ца, Сестри̓чин: Ста̓рица, Ста̓ричин. А по Ру̓ску: Ца̓рицин, Бани̓цин, Сестри̓цин, Ста̓рицин.

От Ниједи̑нских иду̓т Влада̓лна на Шу̑мније негласници: сице, Гове̓дж, Дите̓щ, Ждри̓вещ, Ја̓гньещ, Пи̓плещ, Ро̓вещ, Те̓лещ, Дружи̓нчещ, Живи̓нчещ, Шщенещ.

А̑ по Кметску и от Му̓жских и от Женских јме̑н творе̑тсе Влада̓лна на Шу̑мници завершена̓: ка̓кот,

ДЖ: Војводж, Дја̓дж. Ж: Кне̑ж, Ль: Братовель, Синове̓ль, Мику̓ль, Дани̓ль, Авра̓мель, Ја̓ковель,

НЬ: Госпо̑день, Сино̓вень, Богда̓нь, Іва̓нь, Сијо̑нь, А̓ронь, Завуло̓нь. Ч: Члович, О̑тч, Стри̑ч, Вујеч, Ста̓реч, Диви̓ч, Влади̓ч, Нова̑ч, Поко̑јнич, Ду̓хо̑внич, Пи̑сча вума̓га. Ш. Патрија̑рш, Вла̓ш, Же̓ниш, Сирома̓ш, Скомра̓ш.

Щ: Митрополи̓щ, Ста̓рощ, Ми̓кищ.

Попра̓ви: и ли̓пле изре̓ци: сице: Војво̓дин, Дја̓дьин. Кне̑зов, Бра̓тов, Си̓нов, Мику̓лин, Даньи̓лов; Авраха̓мов, Богда̓нов, Іва̓нов, Сијо̓нов, или Сијо̑нскиь, А̓ронов, Отче̓в, Стри̑чев, Ву̓јчев, Ста̑рчев, Диви̓чин, Влади̓кин, Нова̓ков, Поко̑јников, Духовни̓ков, Пи̑шчев, Патрија̑рхов, Вла̓хов, Же̓них, Сирома̓ховъ, Скомра̓хов, Митрополи̑тов, Ста̓ростин, Ники̓тин.

Ли̓ше от Бо̑г, Госпо̑д, Чловик, Дра̑г: ли̓по се вели̑т, Бо̓жьи, Госпо̓день, Чловиков, и Члович, и Чловичьи, Вра̑ж и Вра̑жьи: Ја̓ковов и Ја̓ковель.

4. Пристојаа̑лна.

4. Пристојаа̑лна знамену̓јут, једну̓ ве̓щ ко дру̓гов пристоја̓т: а творе̓тсе на ЬИ, НЬИ, СКИЬ, НИЬ. Разни̓ца јест сиева: јеже Владаа̑лна знамену̓јут ве̓щ от једне̓је особи̓ бит одержа̓ну: а пристојаа̑лна ко вно̓жим осова̓м, или къ веще̑м како̀ ни бу̓д пристоја̓т: кт̄, Кра̓льев ко̓нь: једно̓го Кра̓льа конь. Кра̓лье̑вскиь сто̑лниь гра̑д: гра̑д ко вно̓жим по̓ реду кра̓льем простоје̓щ. Чловиков живо̓т: једного̓ чловика живо̀т Чловичскиь живо̓т: вно̓жих чловиков живо̓т.

ЬЙ: Божьи. Дивичьи, и Дивическиь: Чловичьи, и Чловическиь. Песьи, Рибьи, Птичьи, Козьи, Воловьи, и Воловскиь, Говедьи и Говедскиь. Кравьи. Гусиньи, Голубиньи. Жерјавиньи.

На НЬИ се творет Пристојална от Приричков, илити от разних ричиц. Какот ова пристојеща къ мисту: Овдишньи, Ондишньи, Здишньи Индишньи, Вездишньи: и Овдешньи, Ондешньи, и остаала, Когдашньи. Гдишньи. Тотишньи, от тоти: Тотешньи, от тоте. Тутошньи, от туто. Тамошньи. Домашньи, и Домащи. Всудньи, Повсудньи. Ближньи, Јзкерньи, Дальньи, Горньи, Јзгорньи, Згорньи. Дольни, Јздольи, Здольи. Вишньи, Нижньи. Оверхньи, Овишньи, Јзверхньи, Јзкишньи. Јзподньи, Оподньи. Внутерньи. Јзвоньи, и јзвонскиь. Придньи, Предньи. Прежньи, Ориднньи, Посридньи. Задньи, Послидньи.

Ј ова пристојеща ко времену. Садашньи, или Здашньи, а не Нинешньи: Овдашньи, Ондашньи, Тадашньи и Тогдашньи. Јндашньи. Всегдашньи. Нигдашньи. Данашньи или Днешньи. Нощаньи, или Нощеньи. Јутрошньи, от јутрос. Јутришньи, или Зајутерньи, что будет јутри. Јутерньи, что бивајет јутромъ, или за рана. Вечерашньи: сего вечера. Литошньи, Јесенашньи, Зимушньи, Ономеднешньи, Давичньи, Синощньи, Лонишньи и Лоньскиь, или Ланьскиь, Ланишньи.

А от никових ричиц идет НЬИ: кт, Давен, Давньи, и Давниь. Давньего и Давного. Околниь, и окольньи. Окромниь и Окромишньи, а не Кромишньи. Причниь и Причньи, от Прик. Опричньи, от Оприч. Прочниь, от Проч: а не Прочаја. Давичниь и Давичньи. Новичниь: Потомниь, Јзкониь и Јзконньи.

Кончина ОКЬИ идет от всакаковиж јмен и кончин: какот, Б, В, Г Д, Ж: Равскиь, Московскиь, Вражскиь, Градскиь, Мужскиь. З, Ђ, К, Л, ЛЬ: Кнежскиь, Рајскиь, Грецкиь, Оелскиь, Пријательскиь. М, Н, НЬ, П, Р: Римскиь, Словинскиь, Оретеньскиь, Хлапскиь, Господарскиь. О, Т, Х, Ц, Ч, Ш, Щ: Рускиь, Братскиь, Влашскиь, Отечскиь, Нимечскиь, Ковачскиь, Шишскиь, Бирищскиь. Гонечскиь, Ловечскиь, Певечскиь.

Знат јест трива: јеже от овиж кончин, от ОКИЬ, и от НЬИ николиже неотсикајетсе слово И. Никтож бо сице неговорит, Ближен, Здешен, Дальен, Приден, Заден: нит сице, Руск, Греческ, Турск, Равск, Оелск, Хлапск. Зарад того никакоже неможет се терпит такова сказа: что се чтет у Омотрицкого, или у преводников, Мужеск, Женск, -Всјак пут, за всакиь пут, и јна сицева. А что мерже и дикније, въ производних прегивех обрнтајетсе сијаж сказа: псалом 113, Дело рук человеческ: за чловичских.

Јоще обличаь, јеже въ складу ОКИЬ, николиже се непреминьајет К, въ Ц: и никтож неговорит сице, Руци,

Хервaтци, Равци. Лише у jединих Лехов говоритсе Польци, Вшистци, и јна сицева сказна.

J затоже, странщина, илити Лещина, и нестерпна сказа се обритаjет, гди чтем слово Т поставлено вь место К: Царје земстии, псал: 2. Синове человечестии, пса: 4. Гради Јуденстии, пс: 68. Право реци: Цари земски или из полна, земельски. Сини Чловички. Гради Јудејски, или паче Јудини.

Кончина НИЬ: Лишнинь, Кореннинь, Рубежнинь, Оброчнинь, Годовнинь, Градовнинь. Главнинь, Зорнинь, Душнинь, Кореничнинь, Воднинь, Ричнинь, Милостнинь, Радостнинь, Сердечнинь, Солнечнинь, Житнинь, Польнинь. От Медольенја на Л, идет ЛНИЬ: Осталнинь, Остоjалнинь (и Остоjален), Докончалнинь, Целовалнинь, Уменьшалнинь, Уживалнинь, Благалнинь, Заповидалнинь, Јзповидалнинь, Писалнинь, Потверджалнинь, Мирилнинь, Кормилнинь, Просилнинь, Грозилнинь. От имен ричиниих на НЈЕ, ТЈЕ, идет ЛНИНЬ, ЕННИНЬ: Окајанје, Окајаннинь: Спасенје, Почтенје, Спасеннинь, Почтеннинь: Виденје, Виденнинь. ТЕЈНИНЬ, и ТЕЈСКИНЬ: Житје, Битје, Питје: Житејнинь, Битејнинь, Питејнинь: Житејскинь, Битејскинь.

От ових никови творет ТЬИ, кт, Јахатьи конь, Возитьи конь: Шиватја игла. Ј липлье на ТНИЬ: кт, Дилатнинь ден: се јест Дилатник, не празник. Јахатнинь конь, Ловитнинь пес.

5. Каковостна придивна.

5. Каковостна знаменујут, каково јест что. Јкоја сут Кореничиа, кончетсе на всака слова: кт, Груб, Крив, Драг, Худ, Свиж, Берз, Буь, Јак, Бил, Ним, Лин, Синь, Лип, Стар, Кос, Свет, Лих, Пиш, Нищ. А која сут Производна, идут на ЕН, кт, Гњивен, Гришен, Плоден, Роден, Гласен. Пищен, Незбожен. Силен. Славен, Кужен, Виден, Јстинен, Праведен, Лакотен. Смирен, -ирна. Здушен. Сподобен, Надобен, Удобен Сверен. Скорвен, Бранен, Милостен, Мастен, Крипостен, Мощен. Дивен, Чуден, Блатен, Обилен. Обстојен, Обжорен, Опасен, Годен.

ДЕН: Мировен, Духовен, Гласовен, Часовен, Годовен.

ВИТ: Становит, Плодовит, Гласовит, Јаровит, Гермовит.

ИТ: Племенит, Јменит, Знаменит, Нарочит, Сердит, Очит, Каменит, Поаменит, Честит, Частит, Властит, Мастит, Разнит.

АТ: Брадат, Власат, Глават, Духат, Душат, Зубат, Косат, Космат, Листат, Носат, Остат, Рогат, Розгват, Тернат. Виноват, Горват. Пернат. Вузловат, Причеват.

АСТ Батаст, Тракаст, Воднакаст, Торбушаст. Вихаст, Кебаст, Китаст. Коласт, Зернаст.

АВ, и ЕН, от Третјего претвора, кт, Герба, Гербав: Грижав, Губав: Гиздав, Браскав, Ласкав, Мерхав. Дирав, и дироват. Зимничав, и зимничен.

Огньичавъ, и огничен, Корвав. Невольа, Невольен. Задовольен. Довольен. Щиетен. Биден, Нужен: и остална.

ИВ, и ЕН, от Четвертого претвора: кт, Милостив, Благостив, Радостив: и Милостен, Радостен, Жалостен, Болен, Болестен, Крипостен.

Басник (fabulosus): Блазнив (fraudulentus): Бледив (friuolus): Боjазнив, Болезнив, Бранив, Басниб, Вушив, Лестив, Льубезнив, Местив, Мислив, Паметив, и паметен, Писнив, вь писнех умителен: Пишив, Плиснив, Поместив, Похотив, Приjазнив, Прокшив, и прокшен, Риснив, Ричив, Скорбив, и скорбен. Сластив. Сметив, и сметен. Хотив. Честен, кому jни воздаjут чест. Честив, кинь jним воздаjет чест. Чритив, блатен.

От ричин идет ЛЬИВ: кт, Брапльив, Бригльив, Дерльив, Дримльив Жерльив, Jарльив, Карльив, Кламльив, Лекньив, Настоjльив, Работльив, Терпльив, Скитльив, Смотерльив, Трепетльив, Страшльив, Ужасльив, Говорльив, Крадльив, Ложльив, Свадльив, Свадльивец, не Свадльивица. Дарльив, Срамльив, Устидльив: а не Дарожльив, Срамежльив, Марльив, Премарльив, или Прескорбльив, curiosus: Скорбльив или Скорбив, Diligens.

ТЕН: Удатен, Добитен, Недобитен.

Симоже пристоjет и кончини ТЬИ и ТНИЬ: Jахатьи и возитьи конь: Jахатнинь, и Возитнинь: или паче: Jездинь, и Возинь конь: Разитjе, и Бранитjе: или Разитно и Бранитно оружjе: или паче, Боjно и Обранно оружjе,

J Кончини ЛНИЬ, ЛЕН: кт, Писалнинь, Владалнинь: Обстоjален,

СМИЛЕН. ЛННИЬ: ЕНЕИ, ЕННИЬ: Окаjанен, Окаjаннинь: Спасенен, Спасеннинь: Радованен, -аннинь.

J ТЕJНИЬ: Житеjнинь,

J СКИЬ: Всаческинь.

ОВ: Каков, таков, никаков, всакаков.

6. Подбилинна придивна.

6. Подбилинна слову, коjа знаменуjут всаких вещеь Лис, или подбилину, из чесо jест что здилано, сотворено, и составльено: кт, ова

На ЕН, безприрастка: Желизен, желизна, желизно. Сребрен, сребрна, -но. Златен, златна, и злат, злата, Каменен, Кожен, Житен, Пшеничен. J со прирастенjем: Миден, мидена, -ено. Оловен, -ена -ено. Дривен, Глинен, Бернен, Перстен, Платнен, Сукнен, Болнен Просен, Ржен, Костен, Воден. Обличаь, и разлучаь ова, от Пристоjалних: и невели, Мидень ковач, Сукнень торговец, но реци: Миднинь ковач, Сукненинь торговец.

На ОВ, и ЕВ: Брезов, Брестов, Буков, Грабров, Дринов, Дубов, Jаворов, Jабланов, Jелов, Jесесенов, Клинов, Орихов, Тополов, Сливов, Согнов, Тернов, Храстов, Хрушков. Бриньев, Вишньев, Jелшев

7. Возможе̂нна.

7. Знамену̂ют возможи̂ије: илити возможну, или невозможну би̂т koју ве́щ. А̂ творе̂тсе от Ричи̂н: и вноже крат от складени́х, и от отрица̂лних: неже от прости́х: кт҃ Ви́ден, Чу́јен и Чу̂тен, Возмо́жен, Ощу̂тен, Одо́лен, Згле́ден, Сче́тен, Обсе́жен, Обра́тен, Умо́рен.

Невозмо́жен. Неви́ден, Нечу́јен, Нечу̂тен, Неощу̂тен, Неодо́лен, Незгле́ден, Несче́тен, Необсе́жен, Необра́тен, Неумо́рен, Неоци́нен. Незми́рен, Несме̂рно. Непрехо́ден, Непреброден, Неизразу̂мен, Неизвиден, Недости́жен, Непости́жен.

Сва ј́мена се разне̂т от Медолье̂ньи: Улише̂њем прира́стка: или За̂вла́ком разни́тим: или тѝм обоьи̂м: кт҃, Скла́ден, скла́дна. Медолье̂нје, Складѐн, складена̀, Неумо́рен, неумо́рна. Медол: Неуморѐн, ена̀. Нау̂чен, нау̂чна. Научѐн, научена̀.

Обли̂чаь об За̂вла́кех. Предло́жки За̂, Из, На̂, Пре̂, При̂, Ра̂з, Су̂, У̂: когда бу́ду̂т складени̂ вь ј́менех, ј́ма́ју̂т за̂влак до́льнь: кт҃, За̂клад, И̂збор, На̂ка́да, Пре̂лом, При̂сту̂п, Ра̂збор, У̂мор: оприч Ра́зу̂м.

Ј придѝвна от ти́х произведена̀ по томуж: кт҃, За̂кла̂дньи, И̂зво́рен, На̂ваден, Пре̂сту̂пнинь, При̂го́ден, Ра̂зво́рен, У̂мо́рна посте́лья.

А̂ когда ти̂ предло́жки стоје̂т зь ричи́нами, и зь медолье̂ньми: тогда на предложкех ни̂ст за̂вла́ков: кт҃, Раздили̂м, Раздилье̂н.

Сицеж и во Возможе̂нних: кт҃, Раздѝлен, разди̂лна. Непрехо́ден, непрехо́дна.

8. Уменьша̂лна.

8. Ј́ду̂т на АХЕН: кт҃, Ма́льахен, Драга̂хан, Лега̂хен, Гру̂ка̂хен, Тона̂хен, Бильа̂хен, Ми́льахен, Ти́хахен. Ма́льахно, Ти́хахно, Лега̂хно.

По Ру́ску на ЕНОК, или ОНОК, кт҃, Ма́ленок, Сладе́нок, Топле́нок, Скоре̂нко, Худе̂нко.

Лего́нок, Драго́нок, Високо́нок. Лего́нко, Ти́хонко.

Ј́ли на ОХЕН: Драго̂хен, Тоно̂хен.

А̂ по Ле́шску, на УХЕН: Сладу̂хнинь, Меку̂хнинь.

9. Преоби̂лна, Оби̂лна, и Ми́рна.

9. Ј́ме́на, ко́ја се творе̂т из предло́жка ПРЕ, сь придѝвними Прости́ми: знамену̂ју̂т Преоби̂лност: и́лити ве́щ, koју ли̂шно и преоби̂лно би̂т какову: кт҃, Превели́к, Према́л, Прevисо́к, Преглубо́к, Преде́бел, Прето́нок.

А̂ Оби̂лними мо́жем зва̂т она̀, ко́ја се творе̂т из тогож ПРЕ, да из изре́дних Ј́ме̂н: а знамену̂ју̂т изредну и оби̂лну како́вост, а незнамену̂ју̂т

Лишности: кт, Пречистаја, Пресветаја. Пресилнињ, Преславнињ, Поесвитлињ, Пречеститињ, Преизвшнњи, Преизреднињ, Пренменитињ, Преплеменитињ. Презалињ, Прехудињ, Премерзкињ, Прельутињ,

Я Мирними можем зват она, која се складају из предложка, ПРИ и ОУ а знаменују Мирност: се јест, вещ кoју мирно, а не вного, бит какову: кт, Припрост, Присердит, Прикисел, Пригорок. Оуврaн, Оузелен.

10. Отрицална.

10. Отрицална, и Заникална се зовут, коњими что таким, запикајем, или отрикајем: а творетсе из ричиц НЕ, и БЕЗ, кт,

Сњ придивними. Невног, Невиноват, Недавен, Нешщир, Нешщедер. Немировен, Несоншен, Нечастен, или Нечаститт. Смирен, Несмирен, Несмирно,-ност.

Со ричинами. Неизговорен, Несчетен, Недоступен.

Сњ Медольеньми: Необикел, Необикньен, Необучен, Незнан, Необоружен, Неучен.

Со Обстојними. Безбрад, Безглав, Безкостен, Безнос, Безрук, Безух. Безденен, Безбожен, Бездушен, Безженен, Беззаконен, Безименен, нејменитињ мисец. Безпечален (Безпечалие, Безпечје, Беззаконје), Безконечен, и паче Неконечен. Безквасен, и паче Неквасен. Безкорвен. Безкрајен, Безльуден, Нельуден. Безмолвен, Безмирен, Безнаравен, Безоружен, Безотвитен, и паче неотвитен. Безпаметен, Непаметен, Безполтен, Безсуменен, неосумньен. Безтилен, Безумен, Неумен.

РАЗДИЛ Е.

Об јмениках.

1. Јменика јест част бесиди: која вњ бесиде стоњит вњ мисто јмена. Я јменики никоје јесут Кореничнњ, никоје производни.
2. Кореничније јесут: Јаз или Ја, Ти, Он, Себе, Кони или Кињ, Кто, Сењ, Тоњ, Ов, Он, Сам.
3. Производније јесут: Моњ, Твоњ, Своњ, Ньегов, Ньеньи, Ньихов, Наш, Ваш, Чињи, Котерињ, Нашскињ, Вашскињ, Својскињ.
4. Складеније, от тих: Никоњи, Никињ, Никто, Ничто, Ничиньи. Всакињ, Всачто, Всачньи.
Коњиколи, Кињколи, Ктоколи, Чтоколи, Котериколи, Чињиколи.
Коњигод, Кињгод, Ктогод, Чтогод, Котеригод, Чињигод.
Коњинивуд, Кињнивуд, Ктонивуд, Чтонивуд, Котеринивуд, Чињинивуд.
Коњждо, или Кињждо, и Кождо: кметшщина.
Либудкоњи, Либудкињ, Либудкто, Либудчто, Либудчињи.
Я сказно јест; Чигов, и Чењ.

П р є д а̂ н ј є.

J â з			Т ӥ		
Јм: Ја̂з, Ја̂.	Мӥ.	Мӥ два̂.	Тӥ. Ô Тӥ.	Вӥ.	Вӥ два̂.
Кроз Ме́не, Ме: Менѧ̀, Мѧ̀.	На́с: Нѝ.	На́с дви́х.	Те́бе, Те: Тебѧ̀, Тѧ̀.	Ва́с: Вѝ.	Ва́с дви́х.
От От Ме́не, Ме: Менѧ̀, Мѧ̀.	На́с.	На́јȣ.	Те́бе, Те: Тебѧ̀, Тѧ̀.	Ва́с.	Ва́јȣ.
При Ме́ни: Мнѣ.	На́с.	На́јȣ.	Те́би: Тебѣ.	Ва́с.	Ва́јȣ.
Ко Ме́ни, Ми. Мнѣ.	На́м.	На́ма.	Те́би, Ти: Тебѣ	Ва́м.	Ва́ма.
Со Ме́нојȣ: Мно́јȣ.	На́ми.	На́ма.	То́бојȣ: Тобо́јȣ.	Ва́ми.	Ва́ма.

Кроз, и От Се́бе, Се: Себѧ̀, Сѧ. Себѣ. Ко Се́би,
Си: Себѣ, Си. Со Со́бојȣ; Во всі́х чи̂слех.

О н ъ.

Јм: Онѝ, она̀, оно̀, о́но.	Онѝ, Онѝ, Она̀.	Она два̂.	Ђи́же, Ја́же, Је́же	Ђи́же, Јеже, Ја́же.	
Кр: Нього̀, Јего̀, Го̀:	Њи́х, ьих, Нье, Јѐ.	Ја.	Нього́же, Јего́же.	Њи́хже; Ђи́хже.	Она́же, Ја́же.
За̂_нь, Ђѝ.	Ньѐ, Јѐ.	Они два̂.	За̂_ньже, Ђи́же	Нье̂же, Је́же.	два̂.
Ньȣ̂, Ньȣ̀, Јȣ̀.	Нье̂, Јѐ.	Ђѝ.	Ньȣ̂же, Јȣ́же.	Нье̂же, Је́же.	Они́же Ђи́же.
Нье̂, Нье, Јѐ.	Нье̂, Ньѐ, Ја, Јѐ.	Они два̂.	Нье̂же, Је́же.	Нье̂же, Ја́же.	дви̂.
От Нього̀, Јего̀, Го̀. / Ньејѐ, Јејѐ, Нье̂, Јѐ. / Нього̀, Јего̀, Го̀.	Њи́х, Ђих.	Ђѝ. Њи́јȣ̀.	Нього́же, Јего́же. / Ньеје́же, Јеје́же. / Нього́же, Јего́же.	Њи́хже, Ђи́хже.	Њи́јȣже.
При Ньѐм. Ньѐь. Ньѐм.	Њи́х.	Њи́јȣ̀.	Нье́мже, Нье́ьже, Нье́мже,	Њи́хже.	Њи́јȣже.
Ко Ньемȣ̀, Јемȣ̀, Мȣ̀. / Ньеь̀, Јеь̀. / Ньемȣ̀, Јемȣ̀, Мȣ̀.	Њи́м, Ђим.	Њи́ма. Ђима.	Ньемȣ́же Јемȣ́же. / Нье́јже, Је́јже. / Ньемȣ́же, Јемȣ́же.	Њи́мже, Ђи́мже.	Њи́маже, Ђи́маже.
Со Њи̂м: Ньејȣ̂. Њи̂м.	Њи́ми, Ђими.	Њи́ма, Ђи[ма].	Њи̂мже, Ђи̂мже. Ньејȣ̂же, Јејȣ̂же.	Њимиже, Ђимиже.	

О н ы к а з о в.

Јм: О́н / Она́ / О́но	Они́.	Она́ два̂.	О́в	Ови́.	Ова́
	Они́је, Они́.	Они́ дви̂.	Ова́	Ови́је, Ови́.	Ови́
	Она́.	Они́ дви̂.	О́во	Ова́.	Ови́
Кроз Оного̀, о́н. / Онȣ̀ / О́но.	Они́је, Они́. Они́х.	Она́ два̂.	Овоѓо, О́в.	Ови́је, Ови́. Ови́х.	Ова́
	Они́је, Они́.	Они́ дви̂.	Ови́	Ови́је, Ови.	Ови́
	Она́.	Они́ дви̂.	О́во	Ова́.	Ови́
От Оного̀. / Оне́јѐ, Они́је, Оне̂. / Оного̀.	Они́х.	Они́јȣ.	Овоѓо / Ове́је, Ови́је, Ове̂. / Овоѓо	Ови́х.	Ови́јȣ.
При Оно́м. / Оно́ь. / Оно́м.	Они́х.	Они́јȣ.	Ово́м. / Ово́ь. / Ово́м.	Ови́х.	Ови́јȣ

Ко	Ономꙋ́.	Они́м.	Они́ма.	Ово́мꙋ.	Ови́м.	Оѕи́ма.
	Оно́ь.			Ово́ь.		
	Ономꙋ́.			Овомꙋ́.		
Со	Они̂м.	Они́ми.		Ови̂м.	Ови́ми.	
	Они̂м.			Ово́јꙋ.		
	Они̂јꙋ.			Ови̂м.		

		Кӣь			Ни́киь.	
Імен.	Ко́ьи, Кӣь.	Ко́ьи, Кӣ.		Ни́коьи, Ни́киь.	Ни́коьи, Ни́ки.	Ни́која, аја, и́ка.
	Ко́ја, Ко́ја, Ка̂.	Ко́је, Ки́је, Ке̂.		Ни́која, аја, и́ка.	Ни́које, кије, и́ке.	Ни́коьи, Ни́ки.
	Ко́је, Ко̂.	Ко́ја, Ка́ја, Ка̂.	Ко́ја, Ка́ј[...]	Ни́које, Ни́ко.	Никоја, аја и́ка.	Ни́коьи, Ни́ки.
Кроз	Ко́јего, Ко̂го.	Ко́је, Ки́је, Ке̂.	Ко́ьи, Кӣ[...]	Ни́којего, кого.	Никоје, кије, и́ке.	
	Ко́јꙋе, Кꙋ́јꙋ, Кꙋ̂.	Ко́ьих, Кӣх.	Ко́ьи, Кӣ[...]	Ни́којꙋ, ꙋјꙋ, и́кꙋ.	Ни́коьих, ни́ких.	
	Које, Ко̂.	Кьје, Ки́је, Ке̂.		Ни́које, Ни́ко.	Ни́које, кије, и́ке.	
		Ко́ја, Ка́ја, Ка̂.			Ни́која, аја, и́ка.	
От	Ко́јего, Ко̂го.			Ни́којего, Ни́кого.		
	Ко́јеје, Ко́је, Ке̂.	Ко́ьих, Кӣх.		Ни́које, Ни́кије.	Ни́коьих, Ни́ких.	
	Ко́его, Ко́го.			Ни́којего, Ни́кого.		
			Ко́ьијꙋ, К[...]			Ни́коьијꙋ, Ни́кијꙋ.
При	Ко́јем, Ко̂м.			Ни́којем, Ни́ком.		
	Ко́јеь, Ко́ь,	Ко́ьих, Кӣх.		Ни́којеь, Ни́коь.	Ни́коьих, Ни́ких.	
	Ко́јем, Ко̂м.			Ни́којем, Ни̂ком.		
Ко	Ко́јемꙋ, Ко̂мꙋ.			Ни́којемꙋ, Ни́комꙋ.		
	Ко́јеь, Ко̂ь.	Ко́ьим, Кӣм.		Ни́којеь, Ни́коь.	Ни́коьим, Ни́ким.	
	Којемꙋ, Ко̂мꙋ.			Ни́којемꙋ, Ни́комꙋ.		
			Ко́ьима, К[...]			Ни́коьима, Ни́кима.
Со	Ко́ьим, Кӣм.			Ни́коьим, Ни́кӣм.		
	Ко́јејꙋ, Ко̂јꙋ.	Ко́ьими, Кӣми.		Ни́којејꙋ, Ни́којꙋ.	Ни́коьими, Ни́кими.	
	Ко́ьим, Кӣм.			Ни́коьим, Ни́ким.		

	Сице и́дꙋт	Всакиь или	Всако[...]	Кӣьколи	Кӣьго́д	Ко́ьиждо.
	Кто̂			Что.		
Ім:	Кто̂, по Рꙋс:	Ни́кто.	Ни́ктоже.	Что́.	Ни́что.	Ни́чтоже.
	Гдо̂, по Хер:	Ни́гдо.	Ни́гдоже.	Ча́.	Ни́ча, Ни́ч.	Ни́чаже.
	Тко̂, по Серб:	Ни́тко.	Ни́ткоже.	Што́.	Ни́што.	Ни́штоже.
Кроз	Кого́.	Ни́кого.	Ни́когоже	Что́, Ча́, Што́.	Ничто, Ни́ча.	Ни́чтоже.
От	Кого́.	Ни́кого.	Ни́когоже.	Чесо́.	Ни́чесо.	Ни́чесоже. Ни́чтаже.
При	Ко́м.	Ни́ком.	Ни́комже.	Че́м.	Ни́чем.	Ни́чемже.
Ко	Комꙋ́.	Ни́комꙋ.	Ни́комꙋже.	Чемꙋ́.	Ни́чемꙋ.	Ни́чемꙋже.
Сь	Кӣм.	Ни́ким.	Ни́кимже.	Чӣм.	Ни́чим.	Ни́чимже.

Сѐь.

Ім:	Се́ь, Са́ь, Си́ь.	Си́.	Си́ја.
	Сија̀, Са́.	Си́је, Се́.	Си́.
	Сијѐ, Се́.	Си́ја, Са́.	Си́.
Кроз	Сего́, Сѐь, Са̀ь.	Си́је, Се́.	Си́ја.
	Сијȣ̀, Сȣ́.	Си́је, Се́.	Си́.
	Сијѐ, Се́	Си́та, Са́.	Си́.
От	Сего̀.		
	Сејѐ, Се̂.	Си́х.	
	Сего̀.		Си́јȣ.
При	Се́м.		
	Се́ь.	Си́х.	
	Се́м.		
Ко	Семȣ́.		
	Се́ь.	Си́м.	
	Семȣ́.		Си́ма.
Со	Си̂м.		
	Сејȣ̂.	Си́ми.	
	Си̂м.		
		Чиьи̂.	
Ім:	Чиьи̂.	Чиьи̂.	Чија̂.
	Чија̂.	Чије̂је, Чије̂.	Чиьи̂.
	Чије̂.	Чија̂.	Чиьи̂.
Кроз	Чије̂го, Чиьи̂.	Чи́јеје, Чије̂.	Чија̂.
	Чијȣ̂.	Чије́је, Чије̂.	Чиьи̂.
	Чије̂.	Чија̂.	Чиьи̂.
От	Чије̂го.		
	Чије̂је, Чије̂,	Чиьи̂х.	
	Чије̂го.		Чиьи̂јȣ.
При	Чије̂м.		
	Чије̂ь.	Чиьи̂х.	
	Чијм.		
Ко	Чије̂мȣ.		
	Чије̂ь.	Чиьи̂м.	
	Чије̂мȣ.		Чиьи̂ма.
Со	Чиьи̂м.		
	Чије́јȣ.	Чиьи̂ми.	
	Чиьи̂м.		
	Си́це и́дет	Ни́чиьи	Вса́чи

То̀ь

То̀ь, Та̀ь.	Ти́.	Та́ја, Та́.	
Та́ја, Та́.	Ти́је, Ти́, Те́.	Ти́ дви̂.	
То́је, то́.	Та́ја, Та́.	Ти́ дви̂.	
Того̀, То́ь, Ть.	Ти́је, Те́.	Та́ја, Та́.	
Тȣ́јȣ, тȣ́.	Ти́је, Те́.	Ти́.	
То̀је, То́.	Та́ја, Та́.	Ти́.	
Того̀.			
То́је, Тејѐ, Те́.	Ти́х.		
Того̀.			
То́м.		Ти́јȣ.	
То́ь.	Ти́х.		
То́м,			
Томȣ́.			
То̀ь,	Ти́м.		
Томȣ́		Ти́ма.	
Ти̂м.			
Тојȣ̂.	Ти́ми.		
Ти̂м.			
	Ве́с		
Ве́с.	Вси́.	О́ба два̂.	
Вса́, Вса́.	Вси́је, Вси́, Все́.	О́би дви̂.	
Все́.	Вса́, Всја́.	О́би дви̂.	
Всего́ Ве́с.	Вси́је, Все́.	О́ба два̂.	
Всȣ́, Всјȣ́.	Вси́је, Все́.	О́би дви̂.	
Все́.	Вса́, Всја́.	О́би́ дви̂.	
Всего́.			
Всеје́, Все̂,	Вси́х.		
Всего́.		О́бијȣ дви́јȣ.	Ободви́јȣ.
Все́м.			
Все́ь.	Вси́х.		
Все́м.			
Всемȣ́.			
Все́ь.	Вси́м.		
Всемȣ́.		Оби́ма дви́ма.	Ободви́ма.
Вси̂м.			
Всејȣ̂.	Вси́ми.		
Вси̂м.			

М ô ь.

Јм:	Мôь.	Моьѝ.	Моја̀.
	Моја̀.	Мојѐ, Моьѝ.	Моьѝ.
	Мојѐ.	Моја̀,	Моьѝ.
Кроз	Мојѐго, Мôь	Мојѐ.	Моја̀.
	Мојȣ̀.	Мојѐ.	Моьѝ.
	Мојѐ.	Моја̀.	Моьѝ.
От	Мојего̀.	Моьѝх.	Моьи́јȣ.
	Моје́је, Мојê.		
	Мојего̀.		
При	Мојѐм.	Моьи́х.	
	Мојеь̀.		
	Мојем̀.		
Ко	Мојемȣ̀.	Моьѝм.	Моьи́ма.
	Мојеь̀.		
	Мојемȣ̀.		
Со	Моьûм.	Моьи́ми.	
	Моје́јȣ, Мојȣ̂.		
	Моьûм.		
	Ои́це и́дȣт	Т в ô ь.	С в ô ь.
		Н ь е г о́ в	
Јм:	Нього́в.	Нього́ви.	Нього́ва.
	Нього́ва.	Нього́вије, о́ви.	ви.
	Нього́во.	Нього́ва.	ви.
Кроз	Нього́вого, го́в.	Нього́вије, о́вих.	Нього́ва.
	Нього́вȣ.	Нього́вије, о́ви.	ви.
	Нього́во.	Нього́ва.	ви.
От	Нього́вого.	Нього́вих.	Нього́вијȣ.
	Нього́вије, о́ви.		
	Нього́вого.		
При	Нього́вом.	Нього́вих.	Нього́вијȣ.
	Нього́вов.		
	Нього́вом.		
Ко	Нього́вомȣ.	Нього́вим.	Нього́вима.
	Нього́вов.		
	Нього́вомȣ.		

Н â ш.

На́ш.	На́ши.	На́ша.
На́ша.	На́шије, На́ше, ши.	На́ши.
На́ше.	На́ша.	На́ши.
На́шего, На́ш.	На́шије, На́ше.	На́ша.
На́шȣ.	На́шије, На́ше	На́ши.
На́ше.	На́ша.	На́ши.
На́шего.	На́ших.	На́шијȣ.
На́шије, На́ше.		
На́шего.		
На́шем.	На́ших.	
На́шеь.		
На́шем.		
На́шемȣ.	На́шим.	На́шима.
На́шеь.		
На́шемȣ.		
На́шим.	На́шими.	
На́шејȣ.		
На́шим.		
Ои́це и́дет	В а́ ш	
Со Нього́вим.	Нього́вими.	Нього́вима.
Нього́војȣ.		
Нього́вим.		
Ои́це и́дȣт		
Н ь е ь и́ н.	Ньеьи́на.	Ньеьи́но.
Н ь и́ х о в.	Ньи́хова.	Ньи́хово.
О а́ м.	Оа̄ма.	Оâмо.
К а к о́ в.		
Т а к о́ в.		
О и́ ц е в.		
О в а к о́ в.		
О н а к о́ в.		
Н и́ к а к о в.		
В с а́ к а к о в.		

Ѹ Смотрицкого, Женского племена Ізкерник стоит сице. От, Вѫ. Онїѫ. Овиѫ. Коѥѫ. Сеѫ. Тоѫ.

Чиѥѫ. Всеѫ. Моѥѫ. Нашеѫ. Самиѫ.
А Јменник Множиинниь. Они. Ови. Киѫ. Сиѫ, Тиѫ. Чиѫ. Всѫ. Моѫ. Нашѫ. Сами.

А Крозник всих племен. Кроз, ѝ, ѝ, ѝ. Они Они, Она. Ови, Ови, Ова. Киѫ, Киѫ, Коѫ, и сказно Киѫ. Сиѫ, Сиѫ, Сиѫ. Тиѫ, Тиѫ, ти, Таѫ, та. Чиѫ, Чиѫ, Чиѫ. Всѫ, Всѫ, Всѫ. Моѫ, Моѫ, Моѫ. Нашѫ, Нашѫ, Наша. Сами, Сами, Сама.

РАЗДИЛ Ѕ.

Об ричинах.

1. Особније.

1. Особна ричина јест, која јмајет три особи: кт, Јмају, јмајеш, јмајет: Јмајем, јмајете, јмајут.

2. Неособније.

2. Неособна ричина јесть: која лише третју особу, јединичного числа јмајет: и та јест двојака.

Неособна Дијанного знаменованја: кт, Болит, Сербит, Гормит, Жал јест, Мило јест.
Неособна Терпилного знаменованја: кт, Течетсѫ, Сидитсе, Спитсе, Пијетсе.

3. Особних раздиљенје.

3. Особних ричин јесут четири версти, се јест Дијанна, Терпилна, Нијединска, и Заповратна.

Дијанна ричина јест, која вь једнов вещи дијанје, а вь другов терпинје знаменујет: кт, Кујем, Тепем, Носим.

Терпилна ричина постајет из Дијаније, сь прибављенјем ричици СЕ: и знаменујет терпинје: кт, Кујемсе, Тепемсе, Носимсе.

Нијединска јест: која и терпинја незнаменујет: и ричици СЕ непријемљет: какот, Стојим, Сидим, Лежим, Смијем, Овикнем.

Заповратна јест: која се зь ричицеју СЕ изрикајет: а знаменованје јмајет Дијанному, или Нијединскому сподобно: кт, Бојимсе, Кајемсе, Чудимсе, Деремсе, Бијемсе. Зоветсе заповратна: або се дијанје повраћајет на особу, која дијет.

4. Починалније.

Починалније ричини знаменују, терпиније бит печето, и кь совершенију идуще: кт, Билијем, Чернијем, Медлијем. Обилел, Очернел, Омедлел.

5. Об Једнократних, Вножекратних, и Обстојних.

1. Всака об близу ричина раздиљајетсе на Једнократну, Вножекратну, и Обстојну.
   Једнократна ричина знаменујет, дијаније все вь један крат бит содијано, и совершено: какот, Седем, Лежем, Станем. Заседем, Полежем, Возстанем.
2. Вножекратна ричина знаменујет, дијаније вноже крат бикат повтарано, и будто обично: какот, Сидам, Лигам, Стајем. Засидам, Полигам, Возстајем.
3. Обстојна ричина просто знаменујет дијаније: без обзора на један крат, илити на вноже крат: какот, Сидим, Лежим, Стоим.

6. Обличеније.

1. Всака обстојна ричина, ако се складет сь Предложком: постајет Једнократна: какот, Посидим, Полежим, Престоим. Сицеж от Берем, Живем, Говорим, и от иних Обстојних, Изберем, Наживем, Проговорим, јесут Једнократније.
2. Изјетје. Непостају Једнократними: но обдержају обстојно знаменованије, сије ричини:
   Завидим, Ненавидим, Надијемсе, Насладујем, Настоим, Пристоим, Начајемсе, Разумијем, Суражим. А остаљније Складеније ричини от Видим, Дијем, Стоим, јесут Једнократни
3. От ричин Водим, Возим, Гоним, Носим, Ходим, Лазим: складеније ричини имају двоје знаменованије. Вножекратно, и Једнократно: кт, Заводим, Привозим, Прогоним, Заносим, Обходим, Прилазим.
4. От вногих обстојних ричини, творетсе простије једнократније ричини на НУМ: кт, от Вертим, Кричим, Стоим: идет Вернем, Крикнем, Станем.
   А никоје јесут Коренични: кт, Ринем, Денем, Кинем, Сванем, Гернем.
   А никоје из тихже имају обстојно знаменованије. какот, Венем, Гаснем, Гинем, Женем.
5. От Једнократних Простих складеније ричини остају Једнократни: и от Вножекратних Вножекратни: какот,

Будем, Седем, Станем.	Завудем, Заседем, Постанем.
Бивам, Сидам, Стајем.	Забивам, Засидам, Постајем.

6. Никових ричин Вножекратних Простих (илити нескладениху:) ужинајем двојако: вь Обстојном, и во Вножекратном знаменовању, кт, Прашам, Кушам, Жедам, Дихам, Стрильам, Рубам, и остална.

7. От Обстојних ричин творетсе Једнократније, и Вножекратније: и могутсе на то подат правила. Али да бисмо обминули возмущења, не кладем овди правила: но паче разставили јесмо разпис вьим Обстојним ричинам: и при всакоь припи-сали њеје Вножекратну и Једнократну.

7. Об Претварању ричин.

1. По Руску всије ричини изходет на У: какот, јмају, Веду, Воджу, и осталније. А по Херватску, и по Сербску тројејест ричинам окончање: на АМ, на ЕМ, и на ИМ: какот, Јмам, Ведем, Водим.

J по тоь рьзнице тројеже јест Превијање, илити Претварање вь ричинах. Гледи об том вь Раздилу К: Таможе и об Начинех, и об Вримених, и об Особах ричинних.

Узори тројему превијању.

Побидални начин.

I. Садашнье Време.

Узор 1. АМ — Узор 2. ЕМ — Узор 3. ИМ

По Херв:	По Руску.	По Херва:	По Руску	По Херв:	По Руску.
Јмам.	Јмају	Ведем.	Веду.	Водим.	Воджу.
Јмаш.	Јмајеш, ши	Ведеш.	Ведеш еши.	Водиш.	Водиш, ши.
Јма.	Јмајет.	Веде.	Ведет.	Води.	Водит.
Јмамо.	Јмајем.	Ведемо,	Ведем.	Водимо.	Водим.
Јмате	Јмајете.	Ведете.	Ведете.	Водите.	Водите.
Јма-у	Јмајут.	Веду.	Ведут.	Воде.	Водет, дат
Јмава, јмата, ата.		Ведева, ета, ета.		Водива, ита, ита.	
Јмави, јмати, ати.		Ведеви, ети, ети.		Водиви, ити, ити.	

2. Проми̂ньено Кра̂тко време.

Јма́х, Јма́ ти̂, Јма́ он.	Ведо́х, Веде́ ти̂. Ведѐ он.	Води́х, Води́ ти̂, Води̂ он
Херватски.	Херватски.	Херватски
Јма́смо, Јма́сте, Јма́ше.	Ведо́смо, Ведо́сте, Ведо́ше.	Води́смо, Води́сте, Води́ше.
Јма́хмо, —— Јма́хꙋ.	Ведо́хмо, —— Ведо́хꙋ.	Води́хмо, —— Води́хꙋ
Рꙋ́ски.	Рꙋ́ски.	Рꙋ́ски.
Јма́хом, Јма́сте, Јма́ша.	Ведо́хом, Ведо́сте, Ведо́ша	Води́хом, Води́сте, Води́ша.
Јма́сва а́ста, а́ста.	Ведо́сва, о́ста, о́ста.	Води́сва, и́ста, и́ста.
Јма́сви, а́сти, а́сти.	Ведо́сви, о́сти, о́сти.	Води́сви, и́сти, и́сти.

Сего вре́мена Тр҃етја Осова́ везди́ јест једнака́ со вто̂ројꙋ. Блꙋ́дно адда ни́кови пишꙋ́т: Ја̂т, Вхја̂т, Отја̂т, Прија̂т: Запја̂т, Заклја̂т, Зача̂т: въ ми-сто Ја̂, Вхја̂, Отнја̂, рија̂: Запја̂, Заклја̂, Зача̂. Ѣлитм па́че: Јѐ, Вхе́, Отнѐ, Пријѐ: Запѐ, Заклѐ, Зачѐ. От, јѐх, Вхѐх, и оста̂лно.

Проми̂ньено До̂лго вре̂ме:

Јма̂хи, ти Јма̂ше, Јма̂ше.	Веди̂хи, ти̂ Веди̂ше, Веди̂ше.	Водхжа̂хи, а̂ше ти̂, а̂ше.
Јма̂хом, а̂хомо: а̂хоте, а̂хꙋ.	Веди̂хом, и̂хомо, и̂хоте, и̂хꙋ.	Воджа̂хом, а̂хомо: а̂хоте, а̂хꙋ.
Јма̂хова, а̂хота, а̂хота.	Веди̂хова, ота, ота.	Воджа̂хова, ота, ота.
Јма̂хови, а̂хоти, а̂хоти.	Веди̂хови, оти, оти.	Воджахови, оти, оти.

Проми̂ньено Соверше̂но вре̂ме.

Мꙋ̂ж:	Јма́л сем, јма́л си, јма́л је.	Вел сем, ве́л си, ве́л је.	Води́л сем, си, је.
Жен:	Јма́ла сем, Јма́ла си, Јма́ла је.	Ве́ла сем, ве́ла си, ве́ла је.	Води́ла сем, си, је.
Нијед:	Јма́ло сем, јма́ло си, јма́ло је.	Ве́ло сем, ве́ло си, вело је.	Води́ло сем, си, је.
Мꙋ̂ж:	Јма́ли смо, јма́ли сте, јма́ли.	Ве́ли смо, сте, сꙋ.	Води́ли смо, сте, сꙋ.
Же̂н:	Јма́ли смо, јма́ли сте, јма́ли сꙋ.	Ве́ли смо, сте, сꙋ.	Води́ли смо, сте, сꙋ.
Нијед:	Јма́ла смо, јма́ли сте, јма́ла сꙋ.	Ве́ла смо, сте, сꙋ.	Води́ла смо, сте, сꙋ.
	Јма́ла сва, ста, ста	Ве́ла сва, ста, ста.	Води́ла сва, ста, ста.
	Јма́ли сви, сти, сти.	Ве́ли сви, сти, сти.	Води́ли сви, сти, сти.

Проми́ньено Пресовершѐно вриме.

Једнокра́тним ричи́нам власти́то.

Бја̂хи, ше, ше, Да̂л, да̂ла, ло.	Бја̂хи, ше, ше, Ре́кел, ре́кла, о.	Бја̂хи Отȣпил,
Бја̂хом, хоте, хȣ Да̂ли, ли, ла.	Бја̂хом, те, хȣ, Ре́кли, ли, ла.	Бја̂хом Отȣ́пили.
Бја́хова, та, та, Да̂ла.	Бја̂хова Ре́кла.	Бја̂хова Отȣпила,
Бја̂хови, ти, ти, Да̂ли.	Бја̂хови Ре́кли.	Бја́ховн Отȣпи́ли.

Вь Једнокра́тних ричи́нах ни̂т Проми̂ньеного До̂лгого ври́мена: но́ вь ньего ми́сто слȣ̂жит Пресоверше̂но.

Ја́ли сице.

Би̂л сем Да̂л.	Би̂л сем Ре́кел.	Би̂л сем Отȣпил.
Би̂ли смо Да̂ли.	Би̂ли смо Ре́кли.	Би̂ли смо Отȣпи́ли
Би̂ла сва Да̂ла.	Би̂ла сва Ре́кла.	Би̂ла сва Отȣпи́ла.
Би̂ли сви Да̂ли: и ост:	и оста̂лно,	и оста̂лно.

Присоверше̂но вриме нима́јет ми́ста вь Обсто̂јних, и во Вножекра́тних ричи́нах.

Пришѐстно Пѐрво.

Јма́тщȣ Ја̂ щȣ јма́т.	Ве́стщȣ. Ја̂ щȣ вест.	Води́тщȣ. Ја̂ щȣ води́т.
Јма́тщеш Ти̂ щеш јма́т.	Ве́стщеш. Ти̂ щеш ве́ст.	Води́тщеш. Ти̂ щеш во:
Јма́тще О́н ще јма́т.	Ве́стще. О́н ще ве́ст.	Води́тще. О́н ще вод:
Јма́тщемо Ми̂ щемо јма́т.	Ве́стщемо. Ми̂ щемо ве́ст.	Води́тщемо. Ми̂ щемо во:
Јма́тщете Ви̂ щете јма́т.	Ве́стщете. Ви̂ щете ве́ст.	Води́тщете. Ви̂ щете во:
Јма́тте. Они́ ще јма́т.	Ве́стнте. Они́ ще ве́ст.	Води́тте. Они́ те вод:
Јма́тщева, ета, ета.	Ве́стщева, ета, ета.	Води́тщека, ета, ета.
Јма́тщеви, ти, ти.	Ве́стщеви, ти, ти.	Води́тщеви, ти́, ти.
Ја́ли Ми̂ два̂ щева јма́т.	Ви̂ два̂ щета ве́ст.	Она два̂ щета води́т.
Ми̂ дви̂ щеви јма́т.	Ви̂ дви̂ щети ве́ст.	Они дви̂ щети води́т.

Ово изрече̂није Прише̂стного вриме́на, јест обично Херватом, и Сербом: и ȣживајетсе во всакаго обли́чја ричи́нах: вь Овсто̂јних, во Вможекра́тних, и во Једнокра́тних. Јзговарајетсе пак и цилими ричми̂: сице,

Јма́т хощȣ, Јма́т хо́щеш, Јма́т хо́щет; Јма́т хо́щем, Јма́т хо́щете, Јма́т хо́тет, или хота̂т.

Ј сице: Ја̂ хощȣ јма́т, Ти̂ хощеш јма́т, О́н хощет јма́т.

Ми̂ хощем јма́т, Ви̂ хо́щете јма́т, Они́ хо́тет, или хота̂т јма́т,

Прише̂стно Дрȣго.

Бȣ́дȣ,	бȣ́деш,	бȣ́дет:	Јма́л,	Ве́л,	Води́л,	води́ла,	води́ло.
Бȣ́дем,	бȣ́дете,	бȣ́дȣт:	Јма́ли,	Ве́ли,	Води́ли,	води́ли,	води́ла.
Бȣ́дева,	бȣ́дета,	бȣ́дета:	Јма́ла,	Ве́ла,	Води́ла.		
Бȣ́деви,	бȣ́дети,	бȣ́дети:	Јма́ли,	Ве́ли,	Води́ли.		

О́во изрече̂није Прише̂стного јест оби́чно Рȣсјаном и Задȣна̂јцем. Али нима́јет ми́ста вь Једнокра́тних ричи́нах: неговори́м во си́це, Бȣ́дȣ да̂л, Бȣ́деш ре́кел, Бȣ́дет стȣ̄пил. Него̀ по Херва̂тскȣ вели̂м: Хощȣ да́т, Хо́щеш ре́щ, Хо́щет стȣ̄пит, Ја́нти, Да́тщȣ, Ре́щищеш, Стȣ̄пи́тще.

А по Рȣ́скȣ: вь Једнокра́тних ричи́нах Прише̂стно вриме́ јест једна̄ко́ со Сада́шньим: и изговарја́јетсе си́це,

Ја̂ да̂м, Ја̂ рекȣ, ја̂ стȣ̄пльȣ. Ти̂ даси́, Ти̂ рече́ш, Ти̂ стȣ̄пиш.

О́н да̂ст, О́н рече́т, О́н стȣ̄пит. Ми̂ даде́м, и оста̂лно.

Ј вь складени́х: Ја̂ возста́нȣ, Ти̂ при́деш, Он ȣчини̂т.

А по Задȣна̂јскȣ: Ја̂ щȣда́т, Ти̂ щеш ре́щ. О́н ще стȣ̄пит.

Јли Ја̂ хощȣ да́т, Ти̂ хощеш ре́щ, О́н хощет стȣ̄пит,

Ја̂ хощȣ возста́т: Ти̂ хощеш при́т: О́н хощет ȣчини́т.

Неговори́ си́це: Ја̂ бȣдȣ јма́т: Бȣ́деш ве́ст: Бȣ́дет води́т.

Бȣ́дем јма́т, и оста̂лно: О́во во јест сказа, взе̄та́ из Ниме́чкого јези́ка. Но рец́и, Ја̂ бȣдȣ јма́л: Бȣ́деш ве́л: Бȣ́дет води́л: Бȣ́дем јма́ли, Бȣ́дете ве́ли, Бȣ́дȣт води́ли.

А склада́јетсе се́ творе́није со Опоје̂ньми, Ако, Аще, Когда, Хощ, Једа, Да,

Заповидаление начин.

Јмâь тû: Јмâь óн, Или Нâь јмáјет. Јмâјмо; Јмâјте вû: Јмâјте оні́: или Нâь јмáјꙋт.	Веди́ тû, Веди́мо: Веди́ óн: или Веди́м: или Нâь ведéт, Веди́те вû. веди́те оні́: или Нâь ведꙋ̂т.	Води́ тû: Веди́мо: Води́ óн: или Води́м: или Води́те вû: Нâь вóдит, Води́те оні̀. или Нâь Вóдет.
Јмâјва, âјта, âјта. Јмâјви, âјти, âјти.	Веди́ва, и́та, и́та. Веди́ви, и́ти, и́ти.	Води́ва, и́та, и́та. Води́ви, и́ти, и́ти.

Рꙋ́сјани велêт: Јмâјмо, Веди́м, Води́м. Хеовāти́ велêт, Јмâјмо, Веди́мо, Води́мо,

Придиваление начин.

Садáшнье вр͞име.

Јмáл вих, јмáл ви, јмáл ви. Јмáли висмо, висте, вихꙋ.	Вéл вих, вéл ви, вéл ви. Вéли висмо, висте, вихꙋ.	Води́л вих, ви, ви. Води́ли висмо, висте, вихꙋ.
Јмáла висва, та, та. Јмáли висви, ти, ти.	Вéла висва, виста, виста. Вéли виски, ти, ти.	Води́ла висва, та, та Води́ли висви, ти, ти.

Рꙋ́сјани везди́ велêт ВИ: к҃т, Јâ ви јмáл, Тû ви јмáл, Óн ви јмáл: Ми ви јмáли, Вû ви јмáли, Оні́ ви јмáли.

А Хервāти вь пêрвих осóвах непремûнно велêт ВИХ, и ВИСМО: а вь остâлних изрикáјꙋт двојāкó: Вû висте јмáли: или Вû ви јмáли. Оні́ вихꙋ јмáли, или Оні́ ви јмáли.

Промûньено вр͞име.

Вûл вих јмáл: Вûл ви јмáл. Вûли висмо, те, хꙋ, јмáли,	Вûл вих вéл, вûл ви вéл. Вûли висмо, висте, вихꙋ вéли.	Вûл вих води́л. Вûли висмо води́ли.
Вûла висва јмáла. Вûли висви јмáли.	Вûла висва, ста, вéла. Вûги висви вéли.	Вûла висва води́ла, Вûли висви води́ли.

Пришестно време.

Ово вриме неизрикајетсе без којего Спојенја: се јест, небудет без сих ричиц: Ако, Аче, Аще, Да, Једа, Јеже, Когда, и јних сицевих. А творитсе, вь Обстојних, и во Вножекратних, из Буду, будеш, будет. кт,
Вь Обстојних: Когда Буду јмал, вел, водил.
Когда Будем јмали, вели, водили: и остално.
Во Вножекратних: Когда Буду засидал, полигал, возстајал.
Когда Будем засидали, полигали, возстајали.
А вь Једнократних јест једнако со Садашньим Повидалним: кт,
Когда Дам, реку, ступльу: возстану, приду.
Когда Дадем, речем, ступим: и остално.

Неокончаниь начин.

Садашнье.	Јмати, Вести, водити. Јмат, вест, водит.
Проминьено.	Јмавши бит; ведши бит; водивши бит.
Пришестно.	Јмат-јмат: Јмат вест: Јмат водит.
Принужение.	Јмат јест: Вест јест: Водит јест: Кому. Јлити, Јмат је: Вест је: Водит је. Бит јест чему.

Медольенје.

Садашнье.	Јмајущ, јмајуща, ще.	Ведущ, уща, ще	Водещ, или Водащ, ща, ше.
Пром: перво.	Јмал, јмала, јмало.	Вел, вела, вело.	Водил ила, ило.
Пром: второ.	Јмавши, јмавша, ше.	Ведши, ша, ше.	Водивши, ша, ше.
Пр: Терпиано.	Јман, јмана, јмано.	Веден, ведена, но.	Водтен, воджена, но.
Пришестно.	Јмајущ јмат	Јмајущ вест.	Јмајуш водит.

Јединократније бичини нимајут Садашньего вримена Медольенја. Невелим бо: Возстанущ, Придущ, Учинещ, Лише от Буду, и от Реку, творитсе Будущ, ща, ще: и Рекущ, уща, ще. Ј сија преступајут вь Обстојних знаменованје. Велим бо, Рекущ, вь мисто Велещ: и Будущ липлье, неже Јесущ, јлити Сущ.

Медольѣнја Неокончāна.

Медольѣнја прôста претварајȣтсе, какоти и јмена: по всиx чиcлеx, и прегибеx. А медольѣнје Неокончāно непретварајетсе: него вь једноь кончине складајетсе зь јменми, ко всиx чиcлеx али не во всиx прегибеx: но вь Једином јменникȣ. кт, Јмаја јā: Јмаја тӣ: Јмаја вӣ: Јмаја онѝ.
Јмајȣщ јā: Јмајȣщ мӣ. Јмајȣщи јā. тӣ, он: Јмајȣщи мӣ, вӣ, онѝ.

Садāшнье. Јмаје: или Јмаја: или Јмајȣщ: или Јмајȣщи.
Веде: Веда: Ведȣщ: Ведȣщи.
Воде: Водж: Водещ: Водещи: Воджщ: Воджщи.
Једьократније ричини нимајȣт сего Времена.
Проминьено. Јмав, и јмавши: Вед, и ведши: Водив, и водивши.
Бив, јли Бивши, Јмал, вел, водил.
Наставши, јли Ȣченши: Настав, јли ȣчен, Јмат, Вест, Водит.
Про: Терпйлно. Бив, јли Бивши Јман, Веден, Воджен.
Пришестно. Јмаје, Јмаја, Јмајȣщ, Јмајȣщи јмат. Јмаје вест. Јмаја водит

Об Помагалниx ричицаx.

Гречскиь језик јмајет вного претворов вь ричинаx: и всака времена и особи изрикајȣтсе једнојȣ ричјȣ: гди мӣ изрикајем двими или трими ричицами. Алити Гречскије ричи јесȣт долги: а нашије ричици кратки: и потом обоје исходит на једно. кт, Филисомела, Бȣдем льȣбльени.
А ко творенјȣ таковиx складениx времен, равет нам сије четири ричини: Јесем, Бȣдȣ, Хощȣ, Јмајȣ.

Јесем, Сем.	Биx.	Бјаxи	Бȣдȣ.	Хощȣ. Ощȣ. Щȣ
Јеси, Си.	Тӣ Би.	Бјашетӣ	Бȣдеш. ши.	Хощеш. ши. Ощеш. Щеш. щеш.
Јест, Је. Је.	Би, Бист	Бјаше.	Бȣдет.	Хощет. Още. Ще. ще.
Јесмо, Смо.	Бисмо, Биxмо.	Бјаxом. омо.	Бȣдем.	Хощем, мо. Ощемо. Щемо.
Јесте, Сте.	Биxом.	Бјаxоте	Бȣдете.	Хощете. Ощете. Щете. Щете.
Јесȣ, Сȣ.	Бисте, Вӣ Би.	Бјаxȣ.	Бȣдȣт.	Хотет, ат. Оте. Те. те.
Јесȣт, Сȣт.	Биxȣ, Би.			

Јесм сказно: право Јесем. Херватски Јесам, Сам: и хошу, еш, хоше: хошемо, ете, хоте Будем, еш, е: Будемо, ете, уду. А скрашено Бум, Буш, Бу, Бумо, Бусте: јест Креtско изоречение.

Јесва. Ова.	Бисва.	Бјахова.	Будева.	Хошева. Ошева. Шева. Шева
Јеста. Ота.	Биста.	Бјахота.	Будета.	Хошета. Ошета. Шета, ти.
Јесви. Ови.	Бисви.	Бјахови.	Будеви.	Хошеви. Ошеви. Шеви. ви
Јести. Оти.	Бисти.	Бјахоти.	Будети.	Хошети. Ошети. Шети. ти.

Помагалније во Отрицању.

Нисем, Ниси, Нист, или Ни. Нисмо, Нисте, Нису, или Нисут, Нисва, Ниста, Нисви, Нисти.

Руски: Нехошу, Нехошеш, еши, Нехошет. Нехошем, шете, Нехотат.

Херватски, Нешу, Нешеш, Неше. Нешемо, Нешете, Нете. Нешева, Нешета: Нешеви, Нешети. Невих, Невјахи, Невуду, и ост:

Терпилних ричии узор.

Повидалнии нач.

Садашнье. Граджусе, градиш се, градит се. Градисе, и остално.

Јли, Граджен, граджена, ено. Бивију, ајеш, ајет: Бивајем: и ост:

Кратко Про: Градих се, гради се, гради се. Градихом се и остално.

Јли. Граджен, ена, ено Бих, би, би. Граджени бихом бисте. бищу.

Долго Про: Граджахи се, Граджахом се. Јли Граджен бјахи.

А вь Једнократних. Бјахи се Оградил. Јли Ограджен Бјахи.

Совершено. Граджен сем: граджен си. граджени смо, сте, сут.

Јли Бил сем граджен: Бил си граджен. Били смо граджени.

Јли, Градил сем се. Градили смо се: сте се: и ост.

Пришестно. Градитшу се, Градитшеш се: и ост.

Јли Битшу граджен, Битшеш граджен: и остално.

Јли Граджен буду, будеш, ет. Граджени будем: и ост.

Сей изрок, вь Терпилних ричинах јмајет везди мисто: тако вь Једнократних, како и јнди. Какот, Буду дан, Буду речен, Буду Ограджен. А вь Дијанних једнократних

нима́јет ми́ста: како̀ смо ви́ше повидали,

Заповида̂лниь на̄ч.

Гради́ се: На̂ь се гради̂т. Гради́м се, Гради́те се, На̂ь се гради̂т, а̂т.

Ја́ли Бꙋ́ди граджѐн: На̂ь бꙋдет граджѐн. Бꙋ́дите граджѐни.

Придива̂лниь на̄чин.

Садашнье. Гради́л бих се; Гради́л би се: Гради́л би се: и оста̂лно

Проми̂нь: Бил бих се гради́л: Били бисмо се гради́ли: и оста̂:

Јали Бил бих граджѐн: Били бисмо граджѐни: и оста̂.

Пришѐстно. Когда се бꙋ́дꙋ гради́л: Когда се бꙋ́дем гради́ли: и ост.

Јали Когда бꙋ́дꙋ граджѐн: Когда бꙋ́дем граджѐни: и ос:

Двъ Једнокра́тних. Когда се соградјꙋ, ди̂ш, ди́т: и оста̂лно.

Јали, Когда бꙋ́дꙋ граджѐн. и оста̂лно.

Неоконча̂ниь на̄чин:

Садашнье. Гради́тсе.

Пром: Граджѐн би́т: јли Гради́л се би́т.

Пришѐстно. Гради́т се јма́т: Јма́т се гради́т.

Принꙋжѐнје. Гради́т се јест. Би́т јест граджѐнꙋ.

Медольенја.

Садашнье. Граде̂ш се, Граджꙋ̂ш се, Бꙋдꙋ̂ш граджѐн.

Проми̂нь: Граджѐн, граджена̀, граджено̀. Градивши се, ша се.

Пришѐст: Гради́т се јма́јꙋш. Јма́јꙋшсе гради́т.

Неоконча̄но. Мьдольѐнје

Садашнье. Граде̂ се. Градꙋ̂ се, Граде̂ш се. Граде̂ши се. Граджꙋ̂ш се. Граджꙋ̂ши се.

Проми̂н: Гради̂в се. Гради̂вши се. Бивши Граджѐн. Бив граджѐн: Наста̂в, а̂вши, Гради́т се, јли Граджѐн би́т

Пришест; Јмаје, јмаја, јмајући, јмајући градит се, јли граджен бит.

ОБ ПРЕТВАРАНЈУ РИЧИЙ.

Обличенје на троје претваранје.

Претваранје 1.

На АМ.

1. Первиь узор се завершајет овими кончинами: АМ, или АЈУ, АХ, АХИ, АЬ, АТИ, АЛ, АВШИ, АН: какот, Гибам, Гибају, Гибах, Гибахи, Гибаь, Гибати, Гибиват, Гибал, Гибавши, Гибан.

2. Ко семуже первому претваранју пристојет всакије ричини, које јдут на ЕМ, со Шумними знаковицами: се јест, на Жем, Јем, Льем, Ньем, Чем, Шем, Щем: оприч никовиx, које сут написаны овди ниже, под вторим Претвором: какот, Держем, Бијем, Мельем, Жньем, Течем и јних. А сего миста ричини јесут, Кажем, Сијем, Сипльем, Кличем, Пишем, Мещем, и јније.

Ј сије вь Повидалном Садашньем времену: и вь Заповидалном начину; јдут по второму узору: кт, Кажем (:јли Кажу:) Кажеш, Кажет. Кажемо, Кажем, Кажете, Кажут. Кажи, Кажимо, Кажим, Кажите. А вь осталиx кончинаx јдут по первом узору: кт. Казах. Казахи. Казати, Казат. Казал. Казавши. Казан.

3. Вь том преминьанју склада АМ, на ЕМ, преминьајутсе знаковици Тонкије вь Шумније: А знаковица се зовет она негласница, која стоьит пред послидньеју гласницеју во всакоь ричи: кт,

Б, М, П: во БЛЬ, МЛЬ, ПЛЬ, Гибам, гибаь: Гибльем, гибльи. Дримам, дримаь: Дримльем, дримльи. Сипам, сипаь. Сипльем, сипльи.

Г, З: вь Ж. Стругам, стругаь: Стружем, стружи. Казам, казаь: Кажем, кажи.

Д: вь ДЖ, или вь Ж. Зидам, зидаь: Зиджем, зиджи.

К, Ц: вь Ч. Плакам, плакаь: Плачем, плачи. Клицам, клицаь. Кличем, кличи. Ј вь Щ: Јскам, јскаь: Јщем, Јщи.

Л: вь ЛЬ. Стелам, стелаь: Стельем, стельи.

Н: вь НЬ. Начинам, начинаь: Начиньем, начиньи.

С, Х: вь Ш. Кусам, кусаь: Кушем, куши. Пухам, пухаь: Пушем, пуши.

Т. вь Щ. Претам, претаь: Прещем, прещи.

4. Знаковици В, Ь, Р, вь овом первом узору јесут непреминни. Какот, Зовем, зови: за Зовам, зоваь. Вајем, ваь: за Вајам, вај. Верем, вери за Верам, ве-

рав: А въ Третјем узору, и на јних мистех, преминьајетсе В, во ВЛЬ: а Р, въ РЬ: какот, Ловим, Јзлавльам. Говорим, Јзговарјам.

ВЕМ, Жвем, Жву, Жви. Жвах, ахи, ати, ат, ал, авши, ан.

Зовем, Зову, Зови. Звах, Звахи, ати, ат, ал, авши, ан.

Рвем, Рву, Рви. Рвах, Рвахи, ати, ат, ал, авши, ан. Рове, рови, ровах.

ЈЕМ. Бајем, Бају: Бай. Бајах, Бајахи, Бајати, Бајат, Бајал, Бајавши, Бајан. Онце, Вајем, Кајемсе, Лајем, Ојем, Отајем, Тајем, Хвијем, и Тијем или тејем, (:за ложем) а Тијем (:за Толстијем:) ко второму узору. Вијем (:за Дмем), Вију, Вий: Вијах, Вијахи, Вијат, Вијал. Вијем (:за Мотам:) Вију, Вий: Вих, Вијахи, Вити, Вит, Вил, Вијен или вит: пристовит ко второму узору.

Гријем, Зријем, Лијем: јдут по первом, и по втором узору. Гледи ниже, под втором.

Дијем, Дију: Дий. Дијах, ахи, и оет. Онце Додијем, (:за Досаджам:) и Надиј мсе, Одијем. Омијемсе А Надијем, (:за Наденем:) гледи под втором.

Блејем, Блеју: Блей, Блејах, ахи, ати, ат, ал. Онце, Мајем, Трајем, Хајем, Чајем.

Дајем, Дају: Давай. Давах, и Дајах: Давахи, и Дајахи, Давати, Дават: Давал, Дававши, Даван. (:А не Дајал, нит Дајан:) а јме ричинно, Давање, и Дајање.

РЕМ. Берем, Беру: Бери. Брах, Брахи, ати, ат, ал, авши, ан, ање. Онце Врем (:за Ложем:)Ври: Врах. Деремсе, Дерисе, Драхсе, (:за Бијемсе:) Драхи се, отсели удор, или удар: ударим. Орем, Ори, Орах. Перем, Пери, Прах, Прахи. А врем (:за Кипим:) и Дерем (:за Лупим:) гледи под втором узором.

5. Непреминноже стојет Д, К, Н, С, въ ових ричинах:

Ждем, Жду: Жди. Ждах, Ждахи, ати, ат, ал, ан, ање.

Ткем, Тку: Тки. Тках, ахи, ати, ат, ал, авши, ан, ање.

Женем, Жену, Жени. Гнах, гнахи, ати, ат, ал, авши, ан, гнање. Осьсем, Осьсу: Осьси. Осьсах, ахи, ати, ат, ал, авши, ан, осьсање. Јли паче Осесем, Осесу. А Херватски, Осасем, Осасање,

6. Въ никових ричинах кончина АМ, АЈУ, ест непреминна: кт, Рубам, Гиьнкам, Ригам, Ридам, Дерзам, Оијам, Чекам, Калам, Пельам, Јмам, Поминам, Трпам, Морам, Кисам, Питам, Јецам: и въ јних, којих гледи въ разпису.

А јнди се уживајет једино ЕМ, кт, Зовльем, Рвем, Зиджем, Кажем, Бајем, Стельем: Плачем, Оиплjем, Лачем, Пи-

шем, Мещем, и ȉна. А не Зобам, Рвам, Казам, и ост:

А ȉнди се велит АМ, и ЕМ: кт, Гибам, и Гиблѣем: Дримам, и Дримлѣем: Драпам, и Драплѣем: Стругам, и Стружем: Ловзам, и Ловжем: Страдам, и Стражем: Пȣкам, и Пичем: Клицам, и Кличем: Кȣсам, и Кȣшем. Пȣхам, и Пȣшем: Претам, и Прещем. Тикам, и Тичем, и Тицам.

Гди пак, и вь којеь ричине что јест годно: то все хочеш најт означенао вь Разписȣ ричинном всакȣ ричинȣ под њеје Знаковницеју: под Бам, Вам, Гам, и осталними.

Ложем, еш: Ложȣ, и Логȣ (:за Логам:) Логах, Логахи, Ложи Логати, Логал, Логанје. Херватски, Лажем, Лажȣт: Лагал, и ост: Слажем, Слагал. Солжем, Солжȣт: Солгал. Нереци Солгеш, Солгет, Солгем: но, Солжеш, Солжет, Солжем, Солжете, Солжȣт.

7. Вь никоњих ричинах, вь мисто ВАМ, ВАЬ, изрикајетсе, ȣЈЕМ, ȣЬ, ȣВАТИ. Какот, Сȣјем, Сȣјȣ: Сȣь. Сȣвах, ахи, ати, ат, ал, ан, Сȣванје. Сице Блѣȣјем, Клѣȣјем, Плѣȣјем. А Сȣјем, Сȣјȣ, (:за Сиплѣем:) сȣти: гледи под вторим Узором.

А вь ȉних Несконча̀лник јдет на ОВАТИ. какот, Кȣјем, Снȣјем, Трȣјем: Кȣь, Снȣь, Трȣь: Ковати, Сновати. Тровати. Сице јдȣт, Банȣјем, Господȣјем, Псȣјем: и ȉна вса сь Тонкими знаковницами. Банȣ: Бановах, овахи, овати, овал.

А от Шȣмних Знаковниц творит се ЕВАТИ. Кт, Војȣјем, Војȣь. Војевах, евахи, евати, евал, зволеван, војеванје. Сице Кралѣȣјем, Ночȣјем, Обшȣјем, Рȣчȣјем, Обешȣјем, Завешȣјем, и ȉна.

8. А ȉније ричини, вь мисто АМ, АЬ, кончајȣтсе на ИМ, И: по третјем Узорȣ. Какот, Држим, или Државȣ: државиш, државит. Државимо или државим, државите, државет, или држават. Државӣ: Државимо, или државим: државите.

А вь осталном јдȣт по првом Узорȣ; Какот, Државах, ахи, ати, ат, ал, авши, ан, анје.

9. Такови пак јесȣт всије ричини, које јдȣт на ИМ, зь високим завлаком: и со Шȣмними знаковницами: и аче сȣт Кореннични, а не Произведени, от Јмен. Сије чȣш ричини:

Бижим, Бижȣ: Бриждѣим, Движим, Државим, Дрожим, Звиждѣим, Лежим, Мижим, Прежим, Режим, Ржим, Тежим.

Бечим, Бречим, Бȣчим, Гȣчим, Дерчим, Звечим, Зȣчим, Јавчим, Јечим, Кичим. Клечим, Кричим, Мечрим, Молчим, Мȣчим. (:Мчим, или паче Мечим:), Ничим, Пивчим, Пȣчим, Ричим,

Рчи̂м, Сверчи̂м, Сквичи̂м, Скꙋчи̂м, Смерчи̂м, Смичи̂м, Стерчи̂м, (:Тачи̂м неꙋживано, реци То́чим, по тре̂тјем:), Тичи̂м, Хверчи̂м, Херчи̂м, Хꙋчи̂м, Цверчи̂м, Цвичи̂м,

Диши̂м, Перши̂м, Серши̂м и Паши̂м неꙋживано.

Блищи̂м, Бꙋщи̂м, Вищи̂м. Врищи̂м, Лащи̂м се, Перщи̂м, Пищи̂м, Пльꙋщи̂м, Пращи̂м, Тищи̂м, Тращи̂м, Трещи̂м, Трищи̂м.

Хвищи̂м, Хлищи̂м, Хрещи̂м, Хрꙋщи̂м,

Си́може присто́јет: Жми̂м (:за Мижи̂м: Жми́: Жма́х, Жма̂хи, а́ти, а́т, а̂л, а̂нје: и Спи̂м, Спи́: Спа́х, а̂хи, а́ти, а́т, а̂л, а̂нје: Тни̂м, тниш, тни̂т. Тна́х, а̂хи, Тни́, а́ти, а́т, а́л, авши, а̂н, а̂нје, Тна́ло. Рꙋсјаном. и Ле́хом Тнꙋ, тнеш, е̂т. Те̂х, те̂хи, Тни́, те̂ти, е̂т. Те̂л, Те̂вши, Те̂т, Те̂тје. Јзти̂нам, на́јꙋ. Ј скꙋдна ричи́на, Ди̂м, Дја̂хи, Дја̂л: и не́ веще. Мни̂м (:по Рꙋ́скꙋ:) или Мньꙋ̀, мни̂ш: Мни́х, мнья̂хи, мни́, мне̂ти, мне̂л, мне̂нје: по тре̂тјем. По Херва̂тскꙋ: Мньи̂м, или мльи̂м: Мньи̂ш: Мньа́х, Мньа́хи, Мньи́, Мньа́ти, Мньа́т, Мньа̂л, Мньа̂н. Мньа̂нје, по пе̂рвом ꙋзо́рꙋ. Вь мисто Слиши̂м, вели̂т се (:со о̂стрим вла̂ком.) Сли́шим: и ј́дет по тре̂тјем, Сли́ших, и́шахи, и́ш, и́шити, шит, и́шил, Слишен. Сли́шенје: и по пе̂рвом, Сли́шах, Сли́шахи, Слиши, Сли́шати, шат, Сли́шал, Сли́шан, Сли́шанје.

10. Си́може къ пе̂рвомꙋ ꙋзо́рꙋ присто́јет, Боьи̂м се, Бꙋьи̂м, и Стоьи̂м: Бо̂ь се, Бꙋ̂ь, Сто̂ь. Боја́х се, Боја́хи се, Боја́ти се, а́т се, Боја́л се. Боја̂нје.

11. А оста̂лније ричи́ни на ЬИМ, ја́дꙋт по тре̂тјем ꙋзорꙋ: Ка́кот, Броьи̂м, Гоьи̂м, Доьи̂м, Коьи̂м, Кроьи̂м. Строьи̂м, Таьи̂м.

12. Јзни́мльꙋтже се, и по тре̂тјем ꙋзо́рꙋ ја́дꙋт и всиe ричи́ни на **ЖИМ, ЧИМ, ШИМ, ЩИМ**, ко́је ни́сꙋт кореничии, но́ от јме̂н произведени. Ка́кот, Своражи̂м, Вножи̂м, Дождьжит, Должи̂м (:До́лжим:) Дрождьи̂м, Рождьи̂м се, Јежи̂м се, Междьи̂м, Омꙋжи̂м, Срожи̂мсе, Ложи̂м. Ꙋчи̂м, Легчи̂м, Мекчи̂м, Свидочи̂м, Тежчи̂м. Грищи̂м, Смиши̂м, Сꙋши̂м, Пꙋши̂м. Вощи̂м, Тощи̂м. Гноьи̂м, Двоьи̂м, Зноьи̂м: и ост. Ова́ бо ја́дꙋт от Јме̂н, Вра̂г, Вно́г, До̂лг, Долг, Дро́ждьи. Розгва̂, Јеж, Мезга, Мꙋ̂ж, Сро́г, Ꙋ̂к, Ле́гок, Ме́кок, Свидо̀к, Те́жок, Гри́х, Сми́х, Сꙋ̂х, Пꙋ̂х, Во́ск, То̂щ. Гно̂ь, Дво̂ь, Зно̂ь, и оста̂лно. Пра́во се вели̂т: Жельи̂м, Жельи́х, Жельи́л, Жельи́ти, Желье̂н, Желье̂нје и Желе̂нје. Одоли̂м, Здоли̂м, или Одоле̂јем, Здоле̂јем: Одоли́ти, Одоли́л, Одолье̂н, Одолье̂нје, и Одоле̂нје. Подо́бит се, и Сподо́бит се. А ска́зно по Ле́шскꙋ: Жела́јꙋ, Желал,

Желанје. Здолају, Здолал. Подобает.

Херватi велêт: Жудим, жудити: Жêдам, жедати: и Жêдјам, жедјати. Паметим, паметити, Венчâм, венчати. Кончâм, кончати, Ѻкончав. Ілити липлье, Кончим, Кончи: Кончах, âхи, ат, ал, âн, Кончâнје. Какот Держим, Держâнје. Кричим, Кричâнје. А Лехи велêт: Жâдам, жадати. Паметам, паметати по пêрвом. А Венчим, Венчити. Кончим, кончити: все по трêтјем.

Двојако јдет: Гледим, гледити: и Гледам, гледати.

От Тошш или Тешш, јдет Тошщим се, и Тешщим се, (за скорбим се) по трêтјем, Тешщитисе, Тешщил се, Тешщенје. І по пêрвомј: Тешщат се, Тешщалсе, Тешщанје (а не Тщанје:), какот Держим, Тишщим.

Преткаранје 2.

НА ЕМ.

Ѻвь сем претвору неможет се дат обшено правило: но разставит хошем веије ричини сего миста рêдом, по знаковницах.

1. БЕМ, БУ. Гребем, Гребу: Гребох, Гребихи и Гребахи, Греби, Гревсти, Гребст, Гребел, гребла, ло: Гребши, и Греб: Гребен, ена, ено: Гребенје. Ѻице, Долбем, или Дубем: Зебет, Озебем, Ѻкребем, Ѻкубем, Шибем.

2. ВЕМ, ВУ. Живем, Живу: Живох, Живихи, или Живахи, Живи, Жити, Жит, Жил, Жила, Жило: Живши, Житје и Живенје. Ѻице, Пливем, Пливен, ена, ено: и Плит, плита, то: Привенје, и Плитје. Пловем, ох, ихи, ахи, Плови, Плути, и Плут: Плити, и Плит: Плул, Плил: Плувши, и Пливши: Плутје, Плитје, и Пловенје. Ѻловем, ох, вехи, ахи, Ѻлови, Ѻлути, Ѻлут, Ѻлувши, Ѻлул: Ѻлутје, и Ѻловенје.

3. ГЕМ, ГУ. Жгем, Жгу. Гледи ЖЕМ, ГУ.

4. ДЕМ, ДУ. Бодем: Боду: Бодох, дихи, ахи, Боди, Бости, Бост, Бол, вола, воло, Боджи, Боден, Боденје. Ѻице, Бледем, Бльудем, Бредем, Ведем, Гудем, Кладем, Крадем, Предем. А завлаков обличаь: Блести, Бльусти, Брести, Густи: Вести, Класти. Красти, Прести, Блел, Бльул, Брел, Гул: Вел, Клал, крал, Прел.

Будем, Буду. Бих, Бјахи, Буди, Бити, Бит, Бил, Бивши, Битје. Забитје, и забивенје, от забудем.

Видем, Виду. Вим: Видох, и Видах: Видихи, и Видахи: Види, Видж, и Вив: Видати, Видат: Видал, видала, ло: Видавши: Видан: Виданје: и Виден, Виденје.

Гредем, Греду: Гредихи: Гредущ: Греде или Гредж: и не веще.
Дадем, Даду: дадеш, дадет: дадемо, или дадем, дадете, дадут. Іли, Дам: даш, или даси, даст, дамо, дасте, дадут. Дадох, и дах. Дади, и дай (: а не Даждь:) Дати, дат: Дал, Давши, Дан, Данје.
Ідем, Іду: Ідох, Ідихи, ани, Іди; Ітти, Іт, Ішел, ішла, ішло: шел, шла, шло: Шедши: Шестје. Обідем, Обідох, Обійти: не Онидем, Онидох Онити.

Бидем, Биду Бим. Бидох, бих. Бидихи, бидахи. Биди, бий, бйж: бидим, бидите. или бийте, или бйжте. Бил, бидла, бидло: или била, било. Бидши. Биден. Биденје. Бид, а не Јад. Бидем, биду, бидеш, бидет: бидемо, или бедем, бидете, бидут. Бим, биш, или биси, бист: бимо, бисте. бидут: (а не бидат.).

Знадем, Знаду: знадеш, дет. знадемо, знадем, знадете, знадут. Іли; Знам, знају: знајеш, знаси, знајет, знаст: знамо, знајем. знасте, зна дут, знајут. Знадох, и знах. Знадихи, и знахи. Знади, знадимо, или знадим, знадите. Знай, Знајмо, Знајте. А остално по первом узору: знати, знал, знавши, Знан, Знанје.
Падем, Паду: Падох, Пади, Пасти, Паст, Пал, Падши, Паденје.

Седем, Седу: Седох, Седи, Сести, Сест, Сел, седла, седло, или села, село: Седши, Седенје.

5. ЖЕМ, ГУ: Брижем, Бригу: брижеш, брижет: брижем, или брижемо, брижете, бригут. (:Руски. Бригеш. бригет, бригем, бригета:) Бригох, брижe, бригохом, госте, гоше. Бризихи, и Бригахи, Бризи, Руски Бриги. Брищи, Брищ. Бригел, бригла, бригло. Бригши. Брижен. Брижење. Бризитель.
Руски: Обим, или Обем: Обил, Обиден: Обел, Обеден. Обидају, Обедају.
Херватски: Збим, Збидох, зби, збист, збил, збиден: збидам. Јзбим, Јзбидам, Јзидам.
По кметску, и по Лешку: Оним, Онисти, Онидам, Онид, Онидање. Ру: Обел. Хер: Збил, Обил, Јзбил. Лешки, Зјадл.
Онце, Вержем, Вергу: Вергох, Верзи, верги: Верщи: верщ. Вергел, гла, ло. Вергши. Вержен, Верженје.
Лежем, Легох, Леги: Лещи, Лещ Легел, Легши, Леженје.
Можем, Могу: Могох, Мозихи и Могахи: Мози и Моги: Мощи, Мощ: Могел, гла, ло: Могши. Моженје.
Онце Прежем Обежем, Отрежем, Отрижем.
Жгем, Жгу: жгеш, жгет, жгемо или жгем, жгете, жгут. Жгох, жже, жже (:или паче, жеже:) жгохом, жгосмо, жгосте, жгоше. Жгахи, и Жезихи. Жги, жгимо, или жгим, жгите. Жещи, Жещ. Жегел, жегла.

жегло: или жгла, жгло. Жегши. Жжен, Жжење, или паче, Жежен, Жежење.

Хервагом двојако: по втором, и по первом узору: Жгах, Жгахи, Жгати, Жгат, Жгал, Жгавши. Жган, Жгање,

6. ЗЕМ, ЗУ. Везем, Везу: Везох, Везахи, захи, Вези, Везти, Везел, езла, ло: Везши: Везен, Везење.

Сице, Верзем, Верзти, Верзел. Гризем. Лизем, Лизох, Лизихи и Лизахи. Отверзн, не Отверст.

7. ЈЕМ, ЈУ. Бијем, Бију: Бих, Бијахи, Бић, Бити, Бил, Бивши, Бијен, и Бит, Бијење и Битје.

Бријем, Брију, их, ијахи, и ост: Бривен, и Брит.

Вијем, Вју. Вил. Вијен, и Вит. Вијење, и Витје.

Вопијем, ију, их, ијахи, пић, ити, ит, пил, ивши, Вопење.

Гнијем, ју: Гнил: Гнитје и Гнијење.

Гријем, ију: Гривен и Грит: Гривење, и Гритје, Грих, и Гријах. Гријахи. Грити, грит: и Гријати, гријат, Грил, не Гријал.

Зријем, ију. Зрих, зријах, Зријахи. Зрић, и зријаљ. зрити, и зријасти. Зрил, и зријал. Зријање.

Клијемсе, ијусе: Клихса. клијахисе, Клићсе: Клитисе: Клилсе. Оклившисе, Оклитје, Окливење.

Кријем, ију: Кривен, Крит. Кривење, и Критје.

Лијем. ију: Лих, Лијахи, Лић. Лити, Лит. Лил, Ливши, Лит. Литје. Ј Лијах, Лијати, ат, ал, ан, ање.

Мијем, ију. Мих, Мијахи. Мић, Мити, Мит, Мил, Мивши, Мит, Мивен, Митје, Мивење.

Пијем, ију: Пих, Пијахи, Пић, Пити, Пит, Пил, Пивши, Пит, Питје.

Појем, оју: Пех, Пехи и Појахи, Поћ, Пети, Пет, Пел, Певши, Пет, Петје: Појен, Појење, и Пење. Песен, и Писен.

Пријем, ију: Прих, Пријахи, Прић, Прити, Прит, Прил, Привши, Прање, Пријење.

Ријем, ију: Рих, Ријахи, Рић, Рити, Рит, Рил, Рит, Ритје.

Доспијем, ију, пих, пић, пити, пит, пил, пивши. Доспивен, Доспит. Доспивење, Доспиток, итје.

Рујем, ују: (:за Сипљу:) Сух, сухи, Сућ, ути, сут, сул, просувши, просутје, И Сујем, (:Пехам:) глед: вь пер: 83:

Тијем, ију, (: за Толстијем:) Тих, Тијахи, Тић, Тити, Тит, Тил, Тивши, Тије.

Тлијем, ију: Тлим, Тљу: Тлих: Тљахи, Тлић. и паче Тли: Тлити, Тлит: Тлил, Јзтливши, Тлиње, Тљење,

Трујем, ују. Трух и Тровах, Тровахи, Трућ: Тровати, и Трути: Тровал и Трул: Тровање, и Трутје.

Ѹмијем, Ѹмеју: Ѹмих, Ѹмијахи, Ѹмиь, Ѹмити, ит, Ѹмил, Ѹмивши, Ѹмиње, или Ѹмење.

Ѹнијем, Ѹнеју: потомуж.

Ѹспијем, Ѹспеју: потомуж. Ѹспивење, Ѹспење, Доспиток.

Јзујем, Јзују: Јзух, Јзуь, Јзути, Јзут, Јзул. јзувши, Јзувен, и Јзут, Јзувење, Јзутје. Обујем, потомуж, Обутел, Обуток.

Чујем, Чују: Чух, Чујахи, Чуь, Чути, Чут, Чул, Чувши, Чут, Чутје, и Чујен, Чујење.

Шијем, Шију: Ших, Шијахи, Шиь, Шити, Шит, Шил, Шивши, Шит, Шитје, Шивен, Шивење.

8. КѸМ, КѸ. Гледи ЧѸМ, КѸ.

9. ЛЬѸМ, ЛЬѸ. Мельем, мельу: Млих, Мельахи, Мельи Млити, Млит, Млил, Млившн, Мельен, и Млит: Мельење, Млитје,

10. МѸМ, МѸ. Дмем, Дму. Дух, Дмахи, Дми, Дути, Дут, Дул, Дувши, Дут, Дутје.

Жмем, Жму: Жех, Жехи или Жмахи, Жми, Жети, Жел, Жемши, Жет, Жетје.

Херв. ЈМѸМ, Јму, Јех, Јехи, Јами, Јети, Јет, Јел, Јамши, Јет, Јетје.

Руски. Јму: Јах, Јахи, Јми, Јати, Јат, Јал, Јемши, Јат, Јатје.

Хер: Јемльем: Руски, Јмају

Поправи, Ьимају.

Јмена. Јам. Јама. Јамец или Јемец.

Окладеније ричини.

Возмем, Возму. Взех, Возми, Взети, Взет, Взел, Ваемши и Взамши, Взет, Взетје, Взеток. Херв. Ѹзех, Ѹзми, Ѹзел, Ѹзет, и ост: Взимльем, Взимльу, Взимају. Взимах, Взимахи, Взимаь, Взимати, ат, Взимал, авши, ан, ање.

Возпримем, Возпријемльем, Возпријетје. Гледи. Примем. По Руску. Взјах, Взјати, Взјат, Взјал, Взјат. Взјатје, Взјаток,

Вонмем, Вонму, Внех, Вонми, Внет,, ет, ел, емши. Внемльем, Внимају. Внимах, ахи, аь. ати, ат, ал, ање.

Зајмем, Зајму. Зајех, Зајми, Зајети, ет, Зајел, Зајемши, Зајет, Зајетје (:Не Занех, Занети, Занел.).

Заjемльем, Зьимльем, Зьимају. Заjемах, ахи, аь, ати, ат, ал, авши, ан, ање. Незајемльи, Незьимаь, а не Незамаь.

Завозмем: гледи Возмем. Закзимльем.

Запримем. За пријемльем: гледи Примем.

Знамем, Знимльем, Знет: гледи Ѻпамем.

Јзнамем, Јзонму: Јзнех, Јзнами или Јзонми Јзнети, ет, Јзнел, Јзнемши, Јзнет, Јзнетје, Не Јзму,

Јзја̂т, Јзја̂тје, Јзнемаљѐм, Јзни́мљемъ, Јзнима́јꙋ: Јзнима́х, а̂хи, и ост.

На̂јьем, Најмꙋ̀: Наје̂х, На̄јми́. Наје̂ти, е̂т, На́јел, Наје̂мши, Наје̂т, Наје̂тје, На̄јем, На̄ј́емник. Не́ На́нјал, и ост.

Најемљѐм, Навьи́мљем, Навьима́јꙋ. Навозмем се чесо̀. На́взел се чесо̀. Навзе̂тје.

Обја́мем, Обо̂јмем, Обојмꙋ̀: Објмꙋ̀: Обје̂х, Објами́, обојми́, обими́, Обје̂ти, е̂т, О́бјел, Обје̂мши, О́бјет, Обје̂тје,

Обьи́мљем, Обима́јꙋ: Обьима́х, а̂хи, и ост.

Отна́мем, Ото̂јмем, О́тмем, Отимꙋ̀, Отмꙋ̀: Отне̂х, и Оте̂х, Отнами́, Отонми́, Отојми́, Отми́. Отне̂ти, е̂т, Оте̂ти, е̂т. О́тнел, О́тел. Отне̂т, Отне̂тје.

Отниемљѐм, Отни́мљем, Отнима́јꙋ, Отнемах, нима́х, тима́х, а̂хи, и ост.

Подја́мем, Подо̂јмем, Поднамем, Подојмꙋ̀: Подје̂х, не̂т. Подјами́, нами́; Подојми́, онми́: Подје̂ти, не̂ти, и ост.

Подјемљѐм, Подьи́мљем: Поднемљем, ѝмљем.

Подима́јꙋ, Подннма́јꙋ: и оста̂лно.

По̂јмем, Појмꙋ̀: Поје̂х, По̄јми́, Поје̂ти, е̂т, По́јел, Поје̂мши, Поје̂т, Поје̂тје, Појемљѐм, Повьи́мљем, Повима́јꙋ. А не́ Понма́јꙋ,

Пре̂јмем, Прејмꙋ̀. Преје̂х, Прејми́, Преје̂ти, Пре́јел. (А не́ Прења̂ти, пре́нјал.) Прејемљѐм, Превьимљем, Превьима́јꙋ. Прево́змем. Превзи́млем.

При̂мем, Примꙋ̀: Прије̂х, Прӣми́, Прије̂ти, е̂т, По́нјел, Прије̂мши, Прије̂м, Прије̂тје. Пријемљѐм, Привьи́мљем; Привьима́јꙋ, Привьима̂в. (А не́ Прине̂ти, При́нел, Принимајꙋ, а̂в:). Приво́змем, Привзи́мљем.

Разна́мем, Разо̂јмем, Разо̂јмꙋ: Разне̂х, Разнами́, Разонми́, Разне̂ти, е̂т, Ра́знел, е̂мши не̂т, не̂тје.

Разнемљѐм, ни́мљем, Разнима́јꙋ: и остално.

Разво́звем, Разовзи́мљем.

Сна́мем, Со̂нмем, Со̂јмем: Сонмꙋ̀: Сојмꙋ̀: Сне̂х, Снами́, Сонми́, Сојми́, Сне̂ти, е̂т, Сне̂л, Сне̂мши, Сне̂т, Сне̂тје. Сојѐм, Сојма̀: (не́ Снѐм, Сонма̀:) Снемљем, Снимлем, Сојемљѐм, Соји́мљем, Снемљꙋ̀, Снима́јꙋ, Сојемљꙋ̀, Совима́јꙋ, и остално.

Ꙋјмем, ꙋјмꙋ̀: Ꙋје̂х или Ꙋзе̂х; Ꙋјми́: Ꙋје̂ти или Ꙋзе̂ти: ꙋјел или ꙋзел. Ꙋје̂тје, Ꙋзе̂тје, Ꙋјемљѐм, Ꙋвьи́мљѐм, Ꙋвьима́јꙋ. (А не́ Ꙋне̂ти, Ꙋнима́јꙋ).

11. НЕМ, НꙊ. Де́нем, Де́нꙋ. Ди́х, Дени́, Дити, и́т, Ди́л, Ди̂вши, Де́њен, и Диве̂н. Заде́њенје. Надиве̂нје. Жа́њем, Жњѐм, Жњꙋ̀. Же́х, Же́хи, Жњи́, Же́ти, е́т, Же́л, Же́нши, Же̂т, Же́тва.

Ко̄лнем, Колнȣ̀, Кленȣ̀м. Кле̂х, Кле́хи: Ко̄лнѝ: Кле̂ти, е̂т, Кле̂л, Кле̂вши, Кле̂т, Кле̂тва.

Ма́нем, мнѐм, Мнȣ̀: Ме́х, Ме́хи, Мани́ Мни́: Ме́ти, Ма́т, Ма́л, Ме̂нши,. Ме́т, Метје.

Пнем̀, Пнȣ̀. Пе̂х, Пе̂хи; Пни́, Пе́ти, Пе̂л, Пе̂т, Пе̂нши, Пе̂т, Пе̂тје.

Ȣ́чнем, ȣ́чнȣ. Ȣче̂х, Ȣчни́, Ȣче̂ти, е̂т, ȣ́чел, Ȣче̂нши, ȣ́чет, Поче̄ток, Заче̄ло, Заче̄ток. Рȣ́ски, Поча̄ток, Зача̄ток, Зача̄ло.

Ста́нем, Ста́нȣ, Сти́х, Ста́ни, Ста́ти, а́т, Ста́л, Ста̂вши, Ста́ньенје, Возста́ньенје, Поста́нок Оста́нок, Доста́нок, Ле́хом Ста́ток, Доста́ток, Оста́ток. А Ста̂нје, или Стоја̂нје, от Стоби́м.

Ве́нем, Ве́нȣ. Ве́нȣх, Вена̂хи, Ве́ни, ва́нȣти, ȣт, Ве́нȣл, (Ȣве́нȣл, и Ȣве́л:) Ве́нȣвши, Ве́ньенје.

Једнокра́тно. Га́нем, нȣ. Ганȣ́х, ни́, нȣ́ти, ȣт, ȣл, Га́ньен, нје.

Обсто̂јно. Гнѐм, нȣ. Гнȣ́х, (: Гиба̂хи от Ги́бам.), Гни́, Гнȣ́то, ȣт, Гнȣ́л, ȣ̂вши, Гнȣ̂т, Гнȣ́тје, Гнье̂нје.

Ги́внем, Ги́внȣ, Ги́нем, Ги́нȣ. Поги́внȣх, и́нȣх. Поги́бох. Погиба̂хи. Ги́вни, Ги́ни. Ги́внȣти, и́нȣти, ȣт. Ги́нȣл, Ги́бел, бла, ло. Поги́нȣвши, и́бши. Ги́ньенје.

Женѐм, Женȣ̀. Гна́х, а̂хи. Гледи́ вь первом ȣ̄зорȣ́.

То́нем, нȣ. Тонȣ́х, Тона̂хи или Ȣтапа̂хи, Тсни́, Тонȣ́ти, ȣт, ȣл, ȣ̂вши, То́ньенје.

Зи́нем, нȣ. Зи́нȣх, ни, нȣ́ти, нȣт, нȣл, нȣвши, Зи́ньенје.

Си́цеж ј́мȣт всиј́е оста̂лније ричи́ни, које, пред складом НЕМ јма́јȣт гласни́цȣ, ка́кот јесȣт,

Бльȣ́нем, Бри̂нем, Бȣ̂нем, Ви̂нем, Гье́нем, Гро́нем, Дȣ́нем, или Дȣ́хнем, Ка́нем, Ки́нем, Кле́нем, Кльȣ́нем, Кло́нем, Кре̂нем, Ли̂нем, Лȣне́м, Млнемсе, Споме̂нем, Ми̂нем, Пла̂нем, Пли̂нем, Пльȣ́нем, Ȣпре́нем, Ри́нем, Сва́нем, Си̂нем, Сли̂нем, Сти̂нем, Сȣ́нем, Поче̂нем, Почи́нем, Заши̂нем, Шщȣ́нем.

А от ј̂них ни́ковьих, ричи̂н, ко́је пред скла́дом НЕМ јмајȣт Негласни́цȣ., двоја̄ко се творе̄т ни́ка врим́ена:

Бнем. Ги́бнем и Ги́нем, нȣ. Поги́бнȣх, и Поги́бох. (:Погиба̂хи, от Поги́бам:) Поги́бни, и Поги́ни. Поги́бнȣти, ȣт, и Поги́нȣти, ȣт. Поги́нȣл, и Поги́бел, и́бла, и́бло. Поги́нȣвши, и поги́бши.

Зе̂бнем, Озе̄бнем, Озе̄бем, нȣ, бȣ. Озе̄бнȣх, Озе̄бох. (:Озеба̂хи:) Озе̄бни́, Озе̄би́, Озе̄бнȣ́т, Озе̄бст. Озе̄бнȣл, Озе̂бел. Озебнȣ́вши, е̂бши. Си́це Ȣши́бнем, бем.

Г. Би́гнем, гнȣ. Збигнȣ́х, Збиго́х. (:Збига̂хи:) Зби́гни. Зби́гнȣт. Зби́гнȣл, и Зби́гел, Зби́гнȣвши, и́гши. Зби́гньенје. Си́це, Во́лгнем. Зво́лгнȣх, гох; гнȣл, о́лгел. Воздвигнем, нȣ. Заде́ргнем, нȣ. Ȣлгнѐм, нȣ̀, Отле́гнем, нȣ. Мизгнѐм, нȣ̀: промизгнȣ́ло, и́згло: не́

Промзгло. Запрѣгнем, нѹ. Осѣгнем, нѹ. Достигнем, нѹ. Ѹстригнем, нѹ. Потѣгнем, нѹ. Ѹтергнем, нѹ.

Б. Бриднем, нѹ, Обриднѹх, дох. (Обридахи), Обриднѹл и Обридел, идла, идло: и остално. Сице, Згаднем. Кладнем; Кладнѹх, покладох. Кладнѹл, Поклал, за покладел.

З. Везнем, нѹ. Ѹвезнѹх, зох, ахи. Ѹвезнѹл, езел, езла, ло.

Сице Грѣзнем: Ѹгрѣзнѹх, зох, ахи,. Грѣзнѹл, Грѣзел. Ѹгрѣзнѹвши, езши.

Мерзнем, Низнем, Ѹнизнѹх, ѹнизох. А не ѹнзох.

Ползнем. Рзнем; Зарзнѹх, зох: (Ризахи, от Ризам), Зарзнѹл.

Шщезнем: Ощѣзнѹх, зох: езнѹл, езел. Шщезньенје.

К. Обикнем, нѹ: Обикнѹх, икох: Обикнѹл, икел. Обикньенје.

Обикахи, от, обикам. Сице Звикнем, нав: Прив: Отвикнем.

Ѹспнем, или ѹснем. Ѹспнѹ, Ѹснѹ. Ѹснѹх, Ѹспох. Ѹсни. Ѹснѹти. Ѹснѹт, Ѹснѹл. Ѹснѹвши, Ѹсопши. Ѹсньенје, и ѹспенје. и ост. Ѹсипам, пајѹ. Заснѹ. Засипајѹ.

Клекнем, нѹ. Поклекнѹх, кох: Поклекнѹл, екел.

Сице Кликнем, нѹ. Крикнем, нѹ. Возкликнѹл, кох.

Возкрикнѹх, кох. Лекнем се, нѹ се. Возлекнѹх се, кох се.

Мекнем, Мекнѹ, не Мкнѹ. Ѹмекнѹх, Ѹмекох: и Ѹмкнѹх, Ѹмкох.

Мркнем, нѹ. Ѹмолкнем, нѹ. Мокнем, нѹ: Премокнѹх, кох.

Никнем, нѹ. Пикнем, нѹ. Пѹкнем, нѹ. Рекнем зло, право Рече. Осекнем, нѹ. Сикнем, нѹ. Посикнѹх, кох: Посикел, а не Посикнѹл, Ѹсиченје или Отсеченје глави: а не Ѹсикновенје. Смикнем, нѹ: Посмикнѹх се, кох се.

Текнем, или Токнем се, нѹ се: а не Ткнем. Дотокнѹх се, Дотког се. Воткох, Дотокнѹл се. Церкнем, нѹ. Теркнем, нѹ.

П. Липнем, нѹ: Прилипнѹх, пох, пе: ипнѹл, ипел. Тонем, нѹ: Ѹтонѹх, опох, ѹтопе. Ѹтонѹл, опел.

Крипнем, нѹ. Окрипнѹх, пох: Окрипнѹл, ипел.

С. Гаснем, нѹ: Ѹгаснѹх, сох: снѹл, Ѹгасел, Ѹжаснем се.

Т. Метнем зло: рећи Вержем.

Х. Тихнем, нѹ: Ѹтихнѹх, ихох: Ѹтихнѹх, ихел.

Возкреснем, нѹ: Возкреснѹх, сох: Возкреснѹл, Возкресел. Возкреснѹвши, есши.

Возкресньенје, и Возкресенје: и Возкрешенје, от Возкресим: ешѹ.

А оприч тих изпречтенних ричии, јније нимајѹт двојего творенја: но јдѹт всије како Зинем: хоштѝ јмајѹт негласницѹ, пред складом НѸМ. Какот, Бјиснем, Бросием, Вернем, Дах-

нем, и ј̂није. Блиснȣ́х, а не Бли-сóх.

12. ПЕМ, ПȢ. Сопèм, пȣ̀. Сопóх, Сопи̂хи, Сопâхи, Сопи́, Сопстѝ. Сóпст, Сóпел, Сóпши, Сопèн, Сопêнје. Сúце, Тепèм. Хлопèм Хропèм.

13. РЕМ, РȢ. Врèм, Врȣ̀. Врúх и Врóх: Врâхи, Врú, Врúти. Врúт, Врúл, Врûвши, Врêнје. А Вмрèм, Врáти, Врâл: гледú вь пêрвом ȣ҃зорȣ. Дерèм, дерȣ̀: Дрèм, дрȣ̀.

А СНИ̂Т СЕ, Пирсúнт се, по трê-тјем ȣ҃зóрȣ. Присни́ се. Сньâше се. Сни́ло се, Присни́ло се. Присни̂вши се. Сньêније, Присньêнје. Сниваје́т се. Приснива́јет се.

Об ричúнах, Спим, Спнèм, и Снит се

Спûм, Спльȣ̀. Спáх. Спâхи. Спи́. Спáти, Спáт. Спâл, спâла, âло. Спâвши. Спâнје. Спêщ, Спѧ̂щ.	Спâвам, Спавáјȣ. Спāвáх Спавâхи. Спâвао. Спāвáти, вáт. Спāвáл, áла, áло. Спавâвши. Спавâнје. Спавáјȣщ.	Поспûм, Поспльȣ̀. Поспáх. — — — — — — Поспи́. Поспáти, áт. Пóспал. Поспâвши. Поспáнје. — — — — — —
	Сúцеж; Заспâвам. Наспâвам се. Обоспâвам. Проспâвам се.	Заспûм. Паспûм се. Обоспûм. Проспûм се.
Спнèм: Неȣжûвано.	Сûпам, áјȣ. ȣсûпам, áјȣ. Сūпáх, Ȣсūпáх. Сипâхи, Ȣсипâхи. Сūпáл сем, Ȣсūпáл сем. Сûпаь, Ȣсûпаь. Сūпáт, Ȣсūпáт. Сипâвши, Ȣсипâвши. Сипâнје, Ȣсипâнје. Сипáјȣщ, Ȣсипáјȣщ.	Ȣспнèм: или пáче Ȣснем, ȣсню́. Ȣснȣ́х, Ȣспóх. Ȣснȣ́л сем: (а нé Ȣсóпел: Ȣсни́. óпла.) Ȣснȣ́т. Ȣснȣ̂вши: Ȣсóпши. Ȣсньêнје. Ȣспêнје.
	Сúцеж: Засûпам. Посûпам. Просûпам се.	Зáснем. Пóснем.

Онит се.	Онивајет се.	Присникајет.	Прйснит се.
Они се: Неꙋжив:	Онива се.	Присннва се.	Приснисе.
Оньаше се.	Ониваше се.	Прис:	
Онило се јест	Онивало се	Прис:	Приснило се јест.
Онит се.	Онивало се.	Прис:	Приснитсе:
Онивши се	Онивавши се.	Прис:	Присӣвши се.
Оньење.	Онивање.	Присниванје.	Присньенје.
Онеш се. Онаш се.	Онивајꙋщ се.	Прис:	

А Кметскињ изрок јест: Отсним се, Отснем се :Отснивим се, Отсипам се. Ј још мерже Оцним се. Оцнем се, Оцнивам се. Реци Пробꙋдим се, Пробꙋджам се.

Опим, јдет по перком: Опнем, по втором: Онит се, по третјем ꙋзорꙋ. Реци: Оньенје, Присньенје, Сонно виденје: а не из Латинска, Сонје, нит Санья.

Одрох. одрих. Драхи. Дери, дри. Дрити, дрит. Дерл, Одерши. Дерт, и Дрен. Дертје, Дреница. (За Дерем се, за Бијем се, гледи вь первом ꙋзорꙋ:).

Оице Жерем, Жрем: Мрем, Прем, Отрем: Тарем: Тарем, Трем: Цврем. Пожерт, Отперт, Простерт. Затерт и Затрен, Оцверт. Жертје, и Жренје. Ꙋмертје, или Ꙋмор. Тертје и Тренје. Цвертје.

14. СЕМ, СꙊ, Несем, сꙋ. Несох, сйхи, сахи, Неси, Нести, Нест, Несел, Несши, Несен, Несенје. Оиц Пасем, Тресем.

15. ТЕМ, ТꙊ. Гньетем, тꙋ. Гньетох, тихи, тахи, Гньети, Гньести, Гньест, Гньел, Гньетши, Гньетен, Гньетенје.

Оице, Метем, Мести, Мел: Метла, Помело и Метем, Метꙋ, Мести, Мел, Ометенје, или Метеж. Плетем, плел. Растем, Расел, расла, ло.

Оретем, или Оритем; Обретем: Орел, Орил, Оретенје, Оритенје, Орища или Орещa. Цветем, Цвел, Цветенје. Чтем, Чтꙋ, Чтох, Чтихи, Чтахи, Чти, Чести, Чест, Чел, чела, чело. (По Рꙋскꙋ, Чел, чла, чло.), Четши, Чтен, Чтенје.

А оприч того, Херватї велет и сице: Чтем, Чтах, Чтахи, Чти, Чтати, Чтат, Чтал, Чтавши, Чтен, Чтенје: и Чтан, анје: Какот, Берем, Бери, Брал.

16. ЧЕМ, КꙊ. Бличем, Бликꙋ. Бликох, Бличе Бликохом.

Блицихи, Бликахи. Блици, Блики, по Рꙋскꙋ. Блищи, Блищ. Бликел, кла, кло. Бликши. Бличен, Бличенје. Оице, Волчем, Толчем, Лечем, Печем, пещи, пекел.

Речем, рещи, рекел, Оичем, сищи, сикел. Течем, тещи, текел. или Волкꙋ, Толкꙋ, Лекꙋ, Пекꙋ, Рекꙋ, Оикꙋ,

Текꙋ, течѐш, течѐт: течѐм, течетѐ, текꙋ̂т.

71. От знаковни́ци Р, Медольѣнїе идет на РЛ, РЛА, РЛО: кт҃, ꙋ́мера, ꙋ́мерла, ꙋ́мерло.

А от Б, Г, З, П, С, їдет на ДЛ, ЛА, ЛО: кт҃, Гре́бел, гре́бла, Гре́бло: До̂лбел, Ве́ргел: а не́ по Ле́шскꙋ тве́рдо и неизро́чно, Гре́бл, До̂лбл, Ве́ргл, Пове̂рзл, Ꙋгре́зл, То̂лкл, Ре́кл, Те́пл, Тре̂сл.

А ови́ Знаковни́ци, В, Д, Ђ, М, Н, Т, измѝщꙋт се во́н из Медольѣнїа: кт҃, Живем, Жи̂л, Падем, Па́л. Минем, Ми́л: Поїѐм, Пе̂л. Жмѐм, Же̂л. Де́нем, Ди́л: Ста́нем, Ста́л: Оприч Сꙋ̂нем, Сꙋ̂нꙋл, и їних на НꙊЛ.

Ра̂стем, Ра̂сел. Плетѐм, Пле́л. Чтѐм, Че́л.

А не́ по Ле́шскꙋ: Па́дл, Їадл, Ме́тл, Пле́тл: и оста́лно.

Пле́ла, Ме́ла, Че́ла: а не́ Пле́тла, Ме́тла, Че́тла, нити Чла́.

Претваранїе з.

На ИМ.

1. Тре̂тьи ꙋ̂зор се верши̂т овими́ кончи́нами: ИМ, ИХ, АХИ, И, ИТИ, ИТ, ИЛ, ИВШИ, ЕН, ЕНЇЕ: кт҃, Чини̂м, Чиньꙋ̂, Чини́х, Чиньа̂хи. Чи́ни́, Чини́ти, Чини́т, Чини́л, Чини̂вши, Чиньѐн, Чиньѐнїе.

2. Во всакоь первоь особе́ їдꙋщеь на Ꙋ: и вь проми̂ньеном До̂лгом вриме́нꙋ: и вь Медольѣнїꙋ Терпи̂лном: Знаковни́ци то̂нкиїе преминьиїꙋт се вь шꙋ̂мнии, си́це,

Б. Ва̂бим: Вабльꙋ̂, Ва̂бльахи, Ва̂бльен, Ва̂бльенїе.

В. Пра́вим, Пра̂вльꙋ, Пра̂вльахи, Пра̂вльен, Пра̂вльенїе.

З. Во́зим: Во́жꙋ, Вожа̂хи, Во́жен, Во́женїе.

Л. Вели̂м, Вельꙋ̂, Ве̂льахи, Вельѐн, Вельѐнїе.

М. Ло́мим Ломльꙋ̂, Ломльа̂хи, Ломльѐн, Ломльенїе.

Н. Хра̂ним: Хрньꙋ̂, Храньа̂хи, Хра̂ньен, Хра̂ньенїе.

П. Топи̂м: Топльꙋ̂, Топльа̂хи, Топльѐн, Топлье̂нїе.

С. Коси̂м: Кошꙋ̂, Коша̂хи, Коше̂н, Коше̂нїе.

Т. Верти̂м, Верщꙋ̂, Верща̂хи, Верще̂н, Верще̂нїе.

Д. Гради̂м, Граджꙋ̂, Граджа̂хи, Граджѐн, Граджѐнїе.

Кри̂во паки преврaтно ни́коьи пишꙋт: Граджꙋ̂, Гражда̂хи, Граждѐн, Гражда́нин, Нарожда́нин.

Пра́во пиши: Граджа́нин, Наро́джанин, Пра́коже їест и си́це писат: Гражꙋ̂, Гража̂хи, Гражѐн. Гража́нин, Наро́жанин. Виджꙋ̂, Виджа́хи, Вѝджен, и Вижꙋ̂, Вижа́хи, Вижен. Ли́ше от Во́зим, реци Во́жен, а от Во́дим, Во́джен.

Р, По Рȣском изрокȣ, нигди привзимльет кь себи Ь; какот, от Говорим, Морим; велитсе, Говорјȣ, Морјȣ; Говорјахи, Морјахи: Заговорјајȣ, Ȣмарјајȣ.

А нигди непривзимльет ничесоже: кт, Говорен, Говоренје, Ȣморен, Ȣморенје, Призирајȣ, Разбистрајȣ.

А по Херватскȣ везди се изрикајет без Ь: кт, Говорȣ, Морȣ: Говорахи, Морахи: Заповарајȣ, Ȣмарајȣ.

3. Починалније ричини се творет на ѢЈȢ, ѢХ, ѢЈАХИ, ѢЬ, ѢТИ, ѢТ, ѢЛ, ѢНЈЄ. Медлѣјȣ, Омедлѣх, Медлѣјахи, Медлѣь, Медлѣти, ѣт, ѣл, ѣнје.

Сице Радѣјȣ, Скȣдѣјȣ, Гордѣјȣ, Гȣстѣјȣ, Чернѣјȣ, и остална, коьих гледи вь Разписȣ.

Јлити, Медлејем, Медлејȣ: Медлех, Медлејахи, Медлеь, Медлети, ет, Медлел, Медленје.

Јлити Медлијем, ијȣ: Медлих, Медлијахи, Медлиь, Медлити, ит, Медлил, Медлинје.

4. Терпилиого Медольенја ови ричини нимајȣт. А Медольенска јмена от ньих јдȣт на ѢНЈЄ, ИНЈЄ, и ЄНЈЄ: сь тонкими Знаковницами. Кт, Омедлѣнје, Омедлинје, Омедленје. Очелнинје, Огȣстинје.

Херватн мало знадȣт ов тих Починалних ричинах вь Садашньем временȣ. Невелет во Медлијȣ, Билијȣ: нит Медлијем, Билијем. Лише вь јних временех велет: Омедлих, Медльахи, Омедлити, Омедлил, Очернил, Обилил. Али сице постајет недоȣминје: або Починалније ричини сходет се во једно со Дијанними, Очеоним, Очерньȣ: Зарад того изрикајȣт сице: Забильамсе, Зачерньамсе. Јли сице: Бил, Черн, Медел постајем, тајах, ајахи: или Медел бивам, бивах, ахи.

5. По починалних ȣзорȣ јдȣт и ови ричини:

Бдим, Бдѣјȣ. Болит. Велим, Вельȣ. Вертим, Верщȣ. Видим, Виджȣ. Владим, Владѣјȣ. Вопим, Вопијȣ. Гледим, Гледжȣ. Горим, Горјȣ, Говим, Говѣјȣ, Жельим, Желѣјȣ, Жельȣ. Зрим, Зрјȣ. Кипим, Кипльȣ. Летим, Лещȣ. Мним. Мньȣ. Сербит. Сидим, Сиджȣ. Ȣскорим, Ȣскорјȣ. Смердим, Смерджȣ. Смим, Смѣјȣ, Смльȣ. Терпим. Терпльȣ. Тлим, Тлѣјȣ. Ȣмим, Ȣмѣјȣ. Ȣним, Ȣнијȣ, Хощȣ, а не хотим, нит хотѣјȣ. Шȣмим, Шȣмльȣ.

Виджȣ, Видѣх, Виджахи, Види, а не Видж, нит Вижди. Видѣти. Видѣл. Видѣнје. Владѣјȣ. Владѣх. Владѣјахи. Владѣь, Владѣти, Владѣл, Владѣнје.

А Дилим, и Ходим, по общем ȣзорȣ: Дилих, Дильахи, Дилил, Дильенје. Ходих, Ходжахи, Ходил, Ходженје. Не Дѣлѣти, Хотѣти.

А Херватн и јна вса творет по Общемже правилȣ: кт, Бдил, Бдити, Болило, Болити. Велил, Вели-

ти. Вертил, Вертити. Владил, Владити Вопил. Вопити. Гледил, Гледити. Горил, Горити. Жельил, Жельити. Кипил, Випити. Летил, Летити. Мнил, Мнити, и Мньал, Мньати. Сервил, Сервити. Сидил, Сидити. Ускорили: Ускорити. Смердил, Смердити. Смил, Смити. Терпил Терпити. Таил, Таити. Умил, Умити, Унил Унити. Хотил, Хотити. Шумил, Шумити.

От Видим, Здолжнејем: из Лешска, зло Видал, Здолжнјал. Реци, Видил, Здолжнел, или Здолжнил.

Об Заповидалном начину.

1. От кончин ЕМ, да ИМ, первого претварања, творитсе Заповидалник на И, ИМ, или ИМО, ИТЕ: кат, Кажем:), Кажи, Кажим, (:или Кажимо: Кажите. Держим: Держи, Держим (: Держимо:), Держите. А влак бивајет Остер: хош вь Повидалнику вудет инаков: кт,

Повидалник: Кажем, Кажете: Держим, Держите. Заповидалник: Кажим, Кажите: Держим, Держите.

2. А от ЈЕМ, и ЬИМ, идет Ь: во всих претворех: кт, Бајем: Бањ, Бајмо, Бајте. Блејем: Блењ, Блејмо, Блејте. Сијем: Сињ, Сињмо, Сињте. Појем: Пој, Појмо, Појте.

Кујем: Куј, Кујмо, Кујте. Чујем: Чуј, Чујмо, Чујте.

Стојим: Стој, Стојмо, Стојте. Бројим: Број, Бројмо, Бројте.

Зло у Смотрицкого стоит, Читаим, за Читајмо.

Псал: 61. Излијите. Реци, Излијте.

3. Во втором узору, и вь третјем, творитсе тож И, ИМ, ИМО, ИТЕ: кт, Идем: иди, Идим, (:Идимо:) Идите. Ходим: Ходи, Ходим, (:Ходимо:) Ходите.

От ЖЕМ, ЧЕМ, идет ЗИ, ЦИ: Вержем: Верзи, Верзим, Верзите. Течем: Теци, Тецим, Теците.

А по Руску, ГИ, КИ: Верги, Бриги: Теки, Сики.

Псалом 2. Отвержем іго. Реци, Отверзим јарем.

Псал: 2. Примете, зло. Реци, Примите. А псал: 65, добро, Придите, Видите: не Придети, Видети. Велим во: Прими, ти, Приди, ти: а не Приме, Приде, ти

Псал: 94. Возкликнем, Возплачемсе. Реци, Возликним, Возплачимсе.

4. От Живем: Живи, Живите, А не по Лешску, Жињ, Жињ, Жињте. От Видем, Ьидем, или Вим, Ьим: право, Види, Видим, имо, Видите: Ьиди, Ьидим, имо, Ьидите: и Вињ, Вињмо, Вињте: Ьињ, Ьињмо, ьињте. А не Веж, Вежмо, Вежте. Іеж, јежмо, Јежте. А никови велет, Видаь, Видајмо, Видајте

Знадем: Знади, Знадим, имо, Знадити: и Знав. Знајмо, Знајте.

Будем: Буди, Будим, имо, Будите: и Буд, Будмо, Будте. Појдем: Појди, дим, димо, дите: и Пов, или Појд: Појдмо, Појте. Ходи, Ходим, имо, Ходите: и Ход симо. Ходмо, Ходте. Види, Видим, Видите: и Вид, Видмо, Видте. А не Виждь, Виждте.

Об Медольенју.

1. Медольење Садашнього времена, во всих претворех, творитсе от третије вножинније особи: преминивши Т, вь Щ: какот, Імајут, Ведут, Водет, или Водат: Імајущ, Ведущ, Водещ, или Водащ.

Онце от Горет, Кипет, или Горат, Кипат: реци, Горещ, Кипещ, или Горащ, Кипащ, а не Горущ, Кипущ. А от Врут, право Врущ.

2. Проминьеного времена Медольење јдет на Л: кт, Імал, Вел, Водил. Лише Серби изрикајут на О: Імао, Вео, Водио, Боо, Чуо. Також и вь јменех, вь мисто Орел, Пепел, Вал, Дол, велет, Орао, Пепео, Вао, Доо.

А что никови Хервати велет, Імав, Вев, Водив, Ходив, Говорив: то јест Кметскиь изрок

3. Терпилно Медольење, от первого претвора, јдет на АН: и Медольенска јмена на АНЈЕ. Затож от Імају, неговори Імен, Іменје: него Іман, Іманје. А от Јемльем; Јеман, Јеманје. А по Руску право Ьиман, Ьиманје. а не право Іман, Іманје.

4. От второго претвора јдет ЕН, сь тонкоју знаковницеју: кт, Грабем, Грабен: Пливем, Пливен: Ведем, Веден, Везем, Везен, Везенје. Забудем, Забивен ивенје.

А ника јдут на Т: кт, Взит, Проклет, Затерт.

Лише от кончин ГУ, КУ, НУ: јлити от ЖЕМ, ЧЕМ, НЕМ, јдут шумније знаковници. Кт, Вергу, Вержен, Заверженје. Толку, Толчен, Толченје, Вернем, Поверньен, Поверньенје. Повизнем, Повижньен, Повижньенје. Воздвигнем, Воздвигньен, Воздвигньенје.

5. Псал: 26. Возкликновенје. Пс: 117. Дохновенје. Пс: 35. Ізриновен. Пс: 55. Поползновенје. Реци, Возкликньенје, или паче Возклицанје, от Возклицају: какоже и стоит во Пс. 32.

Духньенје, или паче Вдохньенје: от Дохнем, или Дахнем. Ізриньен. Поползньенје.

Усикновенје. Реци, Усикньенје, или паче Отсиченје глави.

6. Криво же се творит и НУТ, от НЕМ. Реци, Поверньен, Повижньен, Нагньен, Воздвигньен, Задергньен, Задерньен, Накреньен, Покиньен, Примекньен, Опехньен, Споменьен, Ізри-

ньен, Протѣгньен, Дотокньен. А не, Подернꙋт, Повизнꙋт, Нагнꙋт. Воздвигнꙋт, Задернꙋт, Накренꙋт, Покинꙋт, Примекнꙋт, Спехнꙋт, Споменꙋт, Јзринꙋт, Протегнꙋт, Дотокнꙋт.

7. От третјего претвора Медольенје јдет на ЕН, со шꙋмнојꙋ знаковницејꙋ: кт҃, Грабим, Возим, Ловим, Чиним: Грабльен, Вожен. Локльен Чиньен: и ост.

8. Слово Р непријемльет ошꙋмлавенја: кт҃, Говорим: Говорен: Говоренје. Затож бладно се кажет, приньем ошꙋмльат јно слово Т: кт҃, Ꙋхищренје, Обощрен, Ꙋпещрен, Заповищрен, Развищрен. Реци: Ꙋхитренје, Обострен, Ꙋпестрен, Заповитрен. Развистрен, енје.

9. А јна слова, особито Л, Н, В, неладно стојет без ошꙋмльенја. Псал: 6. Моленје. Пс: 13: Плѣненје. Пс: 30 Погꙋблен. Пс: 37 Јсцѣленје. Пс: 18: Благоволенје. Јзмѣнен. Благословен, Благословенје.

Реци: Мольенје, Плѣньенје, Погꙋбльен, Јзцѣльенје, Благовольенје. Јзмѣньенје, Благословльенје.

10. Вь починалних, и вь јних никовьих ричинах, Медольенска јмена јдꙋт на ЕНЈЕ, ИНЈЕ, и ЕНЈЕ: сь тонкими знаковницами, Кт҃, Обиленје, Очерненје. Ј тих гледи више под третѣим, претвором: на числех, 3, 4, 5.

Често се слишет вь беседи, ова јмена: Единје, Болинје, Повелинје, Завертинје, Видинје, Владинје, Волинје, Глединје, Говинје, Горинје, Одолинје, Желинје, Зринје, Кипинје, Летинје, Мнинје, Радинје, Сербинје, Сидинје, Ꙋскоринје, Смердинје, Сминје, Терпинје, Тлинје, Ꙋминје, Ꙋнинје, Хотинје, Шꙋминје.

А Медольенја нечꙋвајем сице изрикат, на ИН, или ѢН: Повелѣн, Заволтѣн, Завладѣн, ѣна, ѣно: и остално: него правилно, Повельен, Заверщен, Завладжен. Лише по Псалмꙋ 67, стоьит, Видѣна виша, али правије би рещ, Виджена виша, или Видьена виша.

А Хервати и јмена изрикајꙋт сице: Единје, Мнинје, Сминје: или Еденје, Мненје, Сменје, Гледенје, Летенје, Кипенје, Сербенје, Смерденје, Шꙋменје, Вапенје, Разꙋменје, и Разꙋмльенје, Хлепенје. А остална по правилꙋ: Повельенје, Заверщенје, Виджење или Видьенје, Горенје, Одольенје, Жельенје, Зренје, Сидженје и Сидьенје, Ꙋскоренје, Терпльенје.

11. Вь первом, и вь третјем, ꙋзорꙋ, от медольенја, јдꙋщего на Л, творитсе медольенје на ШИ: преминивши Л во ВШИ: сице, Јмал, Јмавши, Водил, Водивши. А во втором ꙋзорꙋ се творит различно: како смо више изказали, во втором претворꙋ, при всакоьи ричине по особнꙋ: кт҃, Ведши, Седши, Наченши, Вземши.

12. Јзрикаетсе пак и со обсичѐнјем: сице, Јмâв, Настâв, Оказâв: Водив, Оправив, Поставив: Вед, Сед, Пâд, Верг, Лег, Начен, Взêм, Пријêм, Пришêд, и ост.

Али таков, изрок Хервати почитајут во Кметшщину: и липлье јест изрещ цило: јмâвши, Настâвши, Оказâвши: Водивши, Оправивши, Поставивши: Ведши, Седши, Пâдши, Вергши, Легши, Начѐнши, Взêмши, Пријêмши, Пришедши, и ост.

А особито Једноскладна Обсичена медольѐнја, от Обстојних ричин, видетсе бит неудатна: Кт, Брâв, Стâв, Прâв, Дрâв се: Вед, Жив, Греб, Скреб, Бод, Клад, Бриг, Жег, и остала. Реци правије, Брâвши, Стâвши. Живши. Јли паче вь никоьих со складѐнјем: Побрâвши, Постâвши, Опрâвши, Приведши, Погребши, Оскребши, Уводши, Покладши, Обригши, Сожегши.

13. Ј вь Садашньем времену јест Обсичѐнје: Стоје, Сиде, Леже, Гледе, Веде, Живе. Јлити, Стоја, Седа, Лежа, Гледа, Греда, Веда, Жива. Али и ово јест мерзок изоок: и липлье се велит: Стојещ, Сидещ, Лежещ, Гледещ, Гредущ, Ведущ, Живущ.

Об превратном творенју Медольѐнја и Ричин.

1. Оказно и мерзко Греки, наши преводники, кончину Щ претварјајут на ЈАѢ, и на ИѢ, какот, псал: 6. Поминајаь тебе Пс: 135. Дајаь пищу. и Взискајаь, Возносјаь, Нехотјаь, Лукавнујаь, и јна сицева наказна, и нигдиже: вь льудех неуслишена: гди би право рещ, Поминајущ, Дајущ, Взискујущ, Возносещ, Нехотещ (:илищ:) и Лукавнујущ, когда би Лукавнујем било рич Словинска. Сице во и во псалму 130 ладно стоьит: Огонь палящ.), а не палаь.

А во псал: 2. Живиь на небесех. псал: 14. Клениь са. Право, Живущиь на небесех. Кленущиса.

Вележе СИѢ, и СУЩ: oбоје зло, от обсичније ричици Сут: что би от цилије рици (:Јесут:) право рещ, ЈЕСУЩ, јесуща, ще. Да лихо ито нит вь льудех обично, и право јест, БУДУЩ, ща, ще: и знаменујет вазди вь льудех Садашнье време: а не Пришестного, како је кладет Смотрицкиь. Затож криво се велит, Жизн будущаго века, Знаменујет во Садашньи вик. Реци, Живот пришестного, или гредущего века.

2. А кончину ШИ разнито преминьајут (хотещ различније своје ГОРИСТИ вазди једноју и различноју ричју превест:) и ствајут нови да наказни ричи: коьих вь нашем језику ни отиьдаже нит било слишит.

Пишут Отриннувиь, псал 59. Отвориьвиь, Псал, 133. Реци, Отнурившн, Сотворившн. Јли опушща-

јут вес склад НВ. Плѣнши, псал. 136. Сотворшему, псал 135. Раздѣлашему, тамож. Поразжему Египта, тамож, а ниже право, Поразившему цари, и Утвердившему землю. Сицеж реци, Плѣнивши, Сотворившему, Раздѣлившему, Поразившему, Египет.

На ЕЬ: Насаждеь, псал. 93. Реци, Насадивши.

3. У Греков Терпилно медольенје, Садашньего вримена творитсе от первије особи вножинного числа: сице, *Φιλοῦμεν* ми любим: придивши ος, постајет *Φιλούμενος*, Он којего любет.

А будущ јеже у Греков јест прелишно вного уживанје медольенја: зато сут преводники издумали у нас таковож терпилно (:Садашньего вримена:) Медольенје: и от тојеж первије вножинније особи, Ми любим, творет нову и нигдиж вь людех неслишану рич, ЛЬУБИМ, Любима, Любимо: Творим, има, имо: и производно јме Любимец, Любимца. Сице от третјего узора творет на ИМ: а от первого на АЈЕМ (:кт Спасајем, Спасајема, Спасајемо: Дѣлајем, ма, мо:), а во втором узору, незнајем како: једали на ЕМ, какот Ведем, Ведема, Ведемо: јали ти на ОМ, Ведом, Ведома, Ведомо.

4. Такова медольенја нит било, и небудет во Словинском језику. Лише ови дви ричи, Видом, вь Руском общеноь; и Знаком, вь Лешском отмине, јесут обични: и тому Медольенју никако сгодобни: али непристојет ко сему числу. Незнаменујут во вримена Садашньего, бит јного: и потому нисут Медольенја, но проста Предивна јмена. Ј во псалму 30, нестоит, Видомим, нит Знакомим: но Знајемим моим: от ричини Знајем. А знаком јдет от јмена Знак. Право се велит, Свидом, и Свидок: а јмен Видом, и Знаком, незнајет чист Словинскиь језик. Велим во, Знанец, Знанца, и Ризанец, Скитанец, Прогнанец, Посланец: Окајанец, Отчајанец: а не Зајемец, нит Знакомец, нит Ризајемец, Скитајемец: и остално.

Ј по тому ми такова обезјанеского подражанја неможем хвалит: и сцињајем, јеже би се нам годило чинит, како Латински преводники чинет. Они во то Греческо терпилно медольенје изрикајут јними своими ричми обичними: а нових и необичних творил ричем низмишльајут. У Греков, и вь нашем преводу стоит: Творящаго суд обидимим: овди јест двоје Медольенје. које обоје јест оставил свтиь Јероним (:Какот Латинскоь бесиде на сем мисту не пригодно:) и превел јест сице, Qui facit judicium injuriam patientibus. Јже творит суд терпящим обиду. Ј во псал: 9: Хвалим ести Бог; и вь 30. Страх знаемим, моим: Јероним

сйце: Laudabilis Deus Хвален јест Бôг: (:нé медольêнје, Хвâльен, Хвâльсна нó јме, Хвáлен, Хвâлна:) Est timor notis meis. Ј страх знâнцем мовѝм.

Об Смотрицкого Претворех.

Смотрицкиь на ѿзор подајет немало сказних рич̂иь: које нисут нигдиж вь льудêх слишани бил̂и. А никоьих и вь Гречских преводех нит увидит. А никоје јесут сказно утворени по обзору на Лешску отмину. Какот чуш јесут ови р̂ичи,

Читаах.		Творјаах.	
Читаати.		Творјаати.	
		Творјаал.	
Читаал.		Творјааь.	
Читаавиь.		Творјаавиь.	
Читали,		Творјаан.	

Сицево творêнје, и гласници А удвојêнје, нигдиж нит слишано, ни чтено.

Чтѣм.	За Чтим.	Творју.	
Чтѣте.	За Чтите.	Твориши,	За Твор̂иши.
Читаим.	За Читâјмо.	Творит, и ос:	За Твор̂ит.
Аще (Бим Чел.	Да (Бих Чел.	Творјају.	За Тварјају.
Би еси Ччел.	Би Чел.	Творјал	За Тварјал.
Би Чел.	Би Чел.	Творјаь	
Би чли есми.	БихсмЧели.	Творев.	
Би чли сте	БистеЧели.	Творшиь.	
Би Чли.	Биху, Би, Чели	Творивиь.	
Бих Чел.		Творјавиь.	
Бил̂ еси Чел.	Да бит̂и Чел.	Творјаавиь.	
Бјâше Чел.	Да би Чел.	Творерша, ше.	
Аще (Бихом Чли.		Творјаја.	
Бисте Чли.		Творјав.	За Соткарјаја,
Бјâху или	Да Биху Чели.	Сотворјащ.	За Сотврјâв.
Биша Чли.	Ди Би Чели.	Творил а, о.	
Чти.	За Чтущ.	Творјаем.	
Чтиь.	За Чтущи.	Тьорјан.	
Четш.	За Четши.		Сотвâрјан.

Чте́ь.	За Че́тшиь.		
Чита́вш	За Чита̂вши		
Чита́виь.	За Чита̂вши.		
Чита́јаь.	За Чита́јѹщи.		
Прочтѹ̂щ.			
Прочтѹ̂щиь.			
Чтѹ́ще	За Чтѹ̂щи.		
Чтѹ́щѫ.	За Чтѹ̂щије.		
Чтѹ́ща.	За Чтѹ̂ща.		
Чтом, а, о			
Чита́ем, ма, о.			
Чита́телен.			

Овди́ пак хо́щем на кра̂ткѹ поставит ѹзор всим ричем вь кѹпи: Дија̂нним, Терпилним, и Нијединским : и во всих трих облич̂ьих: сѣ јест, вь обличјѹ Обсто̂јних, и Вножекра́тних, и Једнокра́тних. Ј вь ньихже хо́щем поста́вит Омотрицкого Ѹзорније ричини, ЧТѸ, и ТВОРЈѸ.

	Обсто̂јније.	Вножекра̂тније.	Једнокра̂тније.
		ПОВИДА̂ЛНИЬ на̂чин.	
Садашнье.	Чте̂м, Чтѹ̀. Творим, Творјѹ̀. Стоьи̂м, Стојѹ̀. Сиди̂м, Сиджѹ̀. Лежи̂м, Лежѹ̀.	Почи̂там, Почита́јѹ. Сотва̂рјам, Сотвар. Ста́јем, Ста́јѹ. Си̂дам, Сидајѹ. Ли̂гам, Лига́јѹ.	Прочте̂м, Прочтѹ̀. Ѹтворјам, Ѹтворјѹ. Ста́нем, Ста́нѹ Се́дем, Се́дѹ. Ле́жем, Ле́гѹ.
Кра̂тко.	Чтох. Творих. Стоја́х, Ста̂х. Сиди́х. Лежа́х.	Почита́х. Сотва̂рја́х. Ста́јах. Возста́јах. Си̂да́х. Засида́х. Ли̂га́х. Полига́х.	Прочтох. Ѹтворих. Ста́х, Ста́нѹх. Се́дох. Посиди́х. Ле́гох. Поле́гох.
До̂лго.	Пром. До̂лго.	Пром: До̂лго.	Пресоверше̂но.
Пресовер:	Чти̂хи, Чта̂хи. Творја̂хи.	Почита̂хи. Сотварја̂хи.	Бја̂хи Проче́л, Прочта́л. Бја̂хи Ѹтворил.

Стоја́хи, Ста́хи.	Ста́јахи.	Бја́хи Ста́л, а́нȣл.
Сиджа́хи.	Сида́хи.	Бја́хи Се́л.
Лежа́хи.	Лига́хи.	Бји́хи Ле́гел.

Вножекра́тни јесȣт.	Једнокра́тни јесȣт.
Возта́јем, а́јȣ.	Воста́нем. Постоьи́м.
Заси́дам, а́јȣ.	Засе́дем. Посиди́м.
Поли́гам, а́јȣ.	Поле́жем Полежи́м.

Вь оста́лних вриме̄нех ја́дȣт по ȣзо́рȣ своьих Про́стих: ка́кот Ста́јем, Станем, Стоьм.

Че́л сем, си, је. Ча́л сем.	Почӣта́л сем.	Прочѐл сем, Прочта̀л сем.	Соверше̂но.
Твори́л сем.	Сотва̄рја́л сем.	Ȣтвори́л сем.	
Стоја́л сем, Ста̂л сем.	Ста́јал сем.	Ста́л сем, Ста́нȣл сем.	
Сиди́л сем.	Сӣда́л сем.	Се́л сем	
Лежа́л сем.	Лига́л сем.	Ле́гел сем.	
Пресоверше̂нного вре́: Нима́јȣт Освтој-није.	нит Вножекра́тније.	Би́л сем Проче́л.	Пресоверше̂но.
		Би́л сем Ȣтвори́л.	
		Би́л сем Ста́л, Ста́нȣл.	
		Би́л сем Се́л.	
		Би́л сем Ле́гел	
Че́стищȣ, Че́стщȣ.	Почӣта́тщȣ.	Проче́стищȣ, е́стщȣ.	Прише̂стно.
Твори́тщȣ.	Сотва̄рја́тщȣ.	Ȣтвори́тщȣ.	
Стоја́тщȣ, Ста́тщȣ.	Ста́јатщȣ.	Ста́тщȣ.	
Сиди́тщȣ.	Сӣда́тщȣ.	Се́стищȣ, Се́стщȣ.	
Лежа́тщȣ.	Лига́тщȣ:	Ле́щищȣ, Ле́щщȣ.	
Бȣ́дȣ Че́л, Ча́л.	Бȣ́дȣ Почита́л.	Прочтȣ́	Прише̂стно.
Бȣ́дȣ Твори́л.	Бȣ́дȣ Сотва̄рјал.	Ȣтворјȣ́.	
Бȣ́дȣ Стоја́л, Ста̂л.	Бȣ́дȣ Ста́јал.	Ста́нȣ.	
Бȣ́дȣ Сиди́л.	Бȣ́дȣ Сӣда́л.	Се́дȣ.	
Бȣ́дȣ Лежа́л.	Бȣ́дȣ Ли́гал	Ле́гȣ.	
	ЗАПОВ: нач:		
Чти́.	Почита̂ь.	Прочти́.	

	Твори. Стôь. Сиди. Лежи.	Сотварјâь. Стâь. Сидâь. Лигаь.	Утвори. Стани, Седи. Лези.
		ПРИДИЕВЛ : н:	
Садашње.	Чéлвих, Чтáл вих. Творил вих. Стојал вих, Стâл вих. Сидил вих. Лежал вих.	Почитáл вих. Сотварјáл вих. Стáјал вих. Сидáл вих. Лигáл вих.	Прочéл вих. Прочтáл вих. Утворил вих. Стáл вих, Стáнул вих. Сéл вих. Лéгел вих.
Проминье-но.	Вил вих чéл, чтáл.	Вил вих Почитáл.	Вил вих Прочéл: Прочтáл: и ост.
		НЕОКОНЧ: нач:	
	Чéсти, Чéст. Творити, Творит, Стојáти, áт. Стâти, âт. Сидити, Сидит. Лежáти, Лежáт.	Почитáти, áт. Сотварјáти, áт. Стáјати, áјат. Сидáти, áт. Лигáти, áт.	Прочéсти, éст. Утворити, ит. Стàти, Стàт. Сéсти, Сéст. Лéщи, Лéщ.
Проминье но.	Чéтши, или Чтâвши вит.	Почитâвши вит.	Прочéтши, Прочтâвши вит.
Пришêст-но.	Јмáт чéст.	Јмáт Почитàт.	Јмáт Прочéст.
		МЕДОЛЬЕНЈЕ	
Садашње.	Чтущ, ущa, уще. Творêщ, Творâщ. Стојêщ, Стојâщ. Сидêщ, Сидâщ. Лежêщ, Лежâщ.	Почитáјущ, а, е. Сотварјáјущ. Стáјущ. Сидáјущ. Лигáјущ.	Једнократније нимáјут сего вримена.
Пром. 1.	Чéл, Чтáл. Творил. Стојáл, Стâл. Сидил, Лежáл.	Почитáл. Сотварјал. Стáјал. Сидáл. Лигáл.	Прочéл, Прочтáл. Утворил. Стáл. Сéл. Лéгел.

Четши, Чтавши, а, е. Творивши, а, е, Стојавши, Ставши. Сидивши. Лежавши.	Почитавши. Сотварјавши Стајавши, Сидавши. Лигавши.	Прочетши, Прочтавши. Ȣтворивши. Ставши. Седши. Легши.	Пром: 2.
Чтен, ена, ено. Творен, ена, ено.	Почитан. Сотварјан.	Прочтен. Ȣтворен.	Пром. Терпилно.
Јмајȣщ Чест.	Јмајȣщ Почитат.	Јмајȣщ Прочест.	Пришест-но.
	МЕДОЛЬЕНЈА неокончана.		
Чте, Чта. Творе, Творѫ. Стоје, Стоја. Сиде, Сидѫ. Леже, Лежа.	Почитаје, таја. Сотворјаје, арјаја. Стаје, Стаја. Сидаје, Сидаја. Лигаје, Лигаја.	Једнократније инмајȣт сего времена.	Садашнье.
Чтȣщ, Чтȣщи. Творещ, ещи: ѫщ, ѫщи. Стојещ, ещи: јащ, јащи Сидещ, ещи: ѫщ, ѫщи. Лежещ, ещи: ащ, ащи.	Почитајȣщ, щи. Сотварјајȣщ, щи. Стајȣщ, щи. Сидајȣщ, щи. Лигајȣщ, щи.		Садашнье.
Четши, Чтавши. Творив, ивши. Стојав, Став, авши. Сидив, ивши, Лежав, авши.	Почитав, авши. Сотварјав, авши Стајав, авши. Сидав, авши. Лигав, авши.	Прочет, етши, тавши. Ȣтворив, ивши. Став, Ставши. Сед, Седши. Лег, Легши.	
Бивши Чел, Чтал.	Бивши Почитал.	Бивши Прочел, Прочтал	
Бивши Чтен.	Бивши Почитан.	Бивши Прочтен.	
Јмајȣщ, аје, аја, ајȣщи Чест.	Јмајȣщ Почитат	Јмајȣщ Прочест.	

Об творенју

Вножекратних ричин.

От Первого Претвора.

1. Обстојније ричини, первого претвора премињајутсе на ујем: и придајет вим се предложок: и постајут вножекратними. Какот, Владам, Обладујем. Зиджем, Обзидујем. Кажем, Указујем. Сипљем, Разсипујем. Пишем, Пописујем.

2. А от Вем, Јем, Рем, јнако. Жвем, Преживам. Зовем, Зазивам. Рвем, Поривам. Ровем, Разравам. Вијем, Возвивам. Гријем, Загривам Тијем, Отивам. Берем, Обирам. Перем, Опирам. Орем, Преарам.

3. От Ам, сь високим влаком. Верстам, Приверставам. Кончам, Окончавам. Венчам, Венчавам. Знам, Познавам: и остално.

4. Креско и мерзко изреченје јест на Зам, и на Цам. Кт, Воздвизам, Острызам, Посезам, Протезам, Припицам, Подтицам, Наклецам, Пуцам, Јецам. Реци мащше: Воздвигам, Остригам, Посегам, Протежем, Попикам, Подтикам, Наклекам, Пукам, Јекам. Али вед годно се велит, Возклицам, Налецам, Нарицам, Тезано злато. и јна ника сицева, која се изимљут от сего правила: а јна от више постављених правил: којих гледи ниже вь Разпису.

От Третјего претвора.

1. Кончина Им премињајетсе на Ам: и знаковница, ако јест тонка, преходит вь шумну: и надивајетсе високиь влак, пред послидньим складом. Кт, Валим, Вальам: Величим, Величам: Јездим, Језджам: Пустим, Пущам: Разим, Ражам: Садим, Саджам: Ставим, Ставльам: Тишим, Утишам.

2. А во вножих јест триби привавит предложок. Кт, Чиним, Начиньам: Бадим, Забавльам: Редим, Разреджам: Творим, Творју; Сотварјам, Сотварјају: а не просто Творјају.

3. А гди пред послидньим складом будет гласница О, премињајетсе во А. Кт, Говорим, Говарјам: Водим, Ваджам. Возим, Важам: Гоним, Згањам: Просим, Возпрашам: Доим, Придајам. Молим, Умальам: Вножим, Повнажам.

4. Али вь никових, О остајет непремінно: кт, Должимсе, Задолжамсе: Гордим, Возгорджам.

А јнди Тонка знаковница остајет непремінна: кт, Летим, Литам: Жасим, Ужасам: Ступим, Поступам.

А вь никових и Шумна знаковница премињајетсе вь Тонку: кт,

Корачим, Корацам: Ложим, Полагам: Кольим, Калам: Бушим, Бухам. Ружим, Ругамсе. А најпаче от ричии јадущих на ЖИМ, ЧИМ, ШИМ, ЩИМ, сь високим влаком, первого Претвора: кт, Бижим, Бигам: Дерчим, Деркам: Кершим, Керхам: Тищим, Отискам.

Алити от сего миста, и от всего, что јест досели речено, било би что изнимат: и вного би забави било. Машше смотри ниже вь Разпису всакоје ричини по разну, сь ньеје вножекратних.

5. Кметскиь и сказен изрок јест реч: Говаривал, хаживал, спрашивал. Право реци: Говарјал, Хажал, Опрашал.

Об второго претвора ричинах нит чесо обличат: всих смотри вь Разпису.

РАЗДИЛ З.

Об предложкех.

1. Крозник стоит сь овими.

Воз, Кроз, (:Оскоз, Окроз, Возкроз.) Про, Чрез, Чез.

2. Јзкерник стоит сь овими.

Без, Близу, Возверх, Оверх; Воздиль Воздлье: Возкрал. Далеко, Дльа, Дльаради, До, Зарад, Јз, Јзвише, Јзвони, Извон, Јзза, Јзкер, Јзкони, Јзмед, Јзнад, Јзпод, Јзпред, Јзпоик, Код, Кромн, Мимо, вь мисто, Након, Насриди, Оверх, Од, Окол, Окроми, Округ, Опослиди, Опосриди, Оприч, Освин, От, Подиль, Подлье, Поприди, Полаг, Послиди, Посли, Посриди, През, вь Прик, Разви, Оверх, Овише. А Греччина јест реч: Бога ради, или Ради бога. Право: Зарад Бога. Дльаради Бога. Дльа Бога. За Бога. Про Бога.

Кметски: Близ, Далече, Овине, Окрест.

Ј придивна Верстална кладутсе вь мисто предложков: кт, Ближе, Више, Далье, Ниже, Опослије, Опосле, Паче, Первлье, и Перво, Попреже, Поприджe, Поприје: Послије, После: Преже, Приджe, Приже, Прије: и всака јна Верстална.

3. Придивник стоит сь овоју.

ПРИ. При всаком чловику. При всаких льудех.

4. Противник стоит сь овими.

Ко, Премо, Прем, Против, Напротив: Возпрот, Супрот. А по Руску стојет зь Јзкерником вније (:оприч КО:): какот, Против прежньего закона. За, Супрот предньему закону.

5. Крозник, и Придивник сь овими.

Во, Вь, На, Об, О, По, Какот, Вь

град, На́ град, Ов град. Во́ граде, На́ граде, О́в граде, По́ граде Ле́хи непреми́нно ꙋживаꙗꙋт Придѝвника, сь присто́ꙗещеми кь нѥмꙋ предло́жки.

А Рꙋсјани вь јединичном числꙋ́ кладꙋт хо́щ Придѝвник, хо́щ Противник. Ка́кот, При бра́тѣ, При кральѣ: јли При бра́тꙋ, При кральꙋ. Во двирѣ́, Вь животѣ, на ми́стѣ, Ов хлибѣ. По ма́лѣ: јлити, Во дворꙋ, Вь животꙋ, на ми́стꙋ, Ов хлибꙋ, По ма́лꙋ. А во вножи́не лише једи́но, ПО, кладꙋт и сь противником: кт, По вода́м, и по вода́х. При вода́х. а не́ При вода̀м.

А Хервати вь Јединице изьгола неꙋживаꙗꙋт Придѝвника, него вь нѥго ми́сто Противника. А во вножи́не ꙋживаꙗꙋт једи́ного Придѝвника: невелет По вода́м, По́ градом: него́ По вода́х, По градех.

6. Крозник, и Орꙋдник стоꙗет

пред ови́ми.

Над, Под, Пред, Мед, или Медьꙋ, или Меджьꙋ, или Меꙗꙋ: не́ Междꙋ. Рꙋски: Меж, Межꙋ, Промеж, Промежꙋ. Прост и кореничнь предло́жок јест Мед: кт, Мед льꙋдми, Мед на́ми, Мед нѥи́ми. Сице говорет Хервати. А от јмена Меджа, велим Меджꙋ: какот Близꙋ, от Близ. А по полнꙋ би ре́щ: Вь Меджꙋ, Вь близꙋ. Ј за́то по Рꙋскꙋ не́ криво стоит со Јскерником: Промеж Льꙋдеь, или Меджꙋ, Льꙋдеь: или Вь Меджꙋ Льꙋдеь: ка́коти велим, Близꙋ града. и Вь близꙋ града, и Вь близ града: и Вь ми́сто себе.

Ј сь крозником без предло́жка: Ми́сто себе, и Близ града, и Меджꙋ Льꙋдеь: Овди Ми́сто, Близ, и Меджꙋ јесꙋт Крозники: и стоꙗет вь предло́жков ми́сто.

7. Крозник, Јзкерник и Орꙋдник

стоꙗет со ови́ми,

ЗА, и СО.

ЗА сь Крозником знаменꙋꙗет Цѣнꙋ: кт, Кꙋпил сем село за вного пинез, Винꙋ: Погинꙋше за своꙗꙋ хꙋдовꙋ. Причинꙋ: Ꙋчини то за́ дꙋшꙋ, за́ Бога, за Льꙋбов. Ми́сто: Седи за стол: Скрил се јест за́ стинꙋ. О́бласт: Взеше град за господа́ра: По́шла јест за́ мꙋжа, ше за́ мꙋж.

Со Јскерником, Врѣме: За нашиꙗ памети: За корꙋна војводи. За тих дел. За того. Јзза тих дел. Јзза того.

Со Орꙋдником, Ми́сто: Сиди́т за столом: Стоит за стиноꙗꙋ. О́бласт: Град стоит за господаром: Жена живет за мꙋжем. Причинꙋ: За тим се то дијет.

СО, сь Крозником знаменꙋꙗет Число, и Кꙋликост, и Мирꙋ: кт, Со́ сто чловиков: Сь четири ста:

Зь једно тисуще. Сѣтина јест созидана со сежень: Будет врашина сь нас: Јзгорило дорк зь воз.

Со Јзкерником стоьит за ИЗ, и за ОТ: Кт͠, Со всих стран: Сь невес. Зь гори.

Со Орудником знаменујет Содружење, или Совкуплење: кт͠, Со мноју; Сь тобоју: Зь Богом.

8. Предложок У.

Предложок У, знаменујет ПРИ: и стоьит со Јскерником: кт͠, У тебе јест јзвир живота.

А Хервати и вь мисто ВО, или ВЬ, изрикајут У, и велит, Јди у град: Чекаь ме у граду. За, Јди во град: Жди ме во грьде, или вь граду

9. Јзкерник, вь мисто Крозника.

Вси предложки, коьи се составльајут сь Крозником, могут стојат и со Јзкерником вножинним: вь оних мистех, гди јзкерник вножинниь стоьит вь мисто Крозника. Кт͠, Повстали сут Перси на Турков. За, Повстали сут Перси на Турки. Херватски, Повстали сут Перси на Турке.

10. Предложки Неотлучни.

Оби предложки, Воз, Пре, Раз, Су, јесут неотлучни: або немогут об себи стојат: него лише вь складенју јмајут мисто. Какот, Возток, Прелом, Разгон, Сумрак Хервàтом и, ПРО, јест, неотлучен: неуживајут во јего оприч складенја: Какот, Пророк, Проводим. А Русјани и Чехи, пòвије кладут Про и отлучно: Кт͠, Јмају хлиба про своь обход: Мольу те про Бога.

Предложок ВИ, јест обичен Русјаном, Лехом, и Чехом: а необичен Херватом, Сербом, и Болгаром. Нестоьит гоже вь писму: него вь ньего мисто везди пишем ИЗ. кт͠, Вивод, Виводим, Виступок, Виступим: пиши, Јзвод, Јзводим, Јзступок, Јзступим.

Предложок НИЗ, нист Словинска, него от преводников удумана, и негодна рич. Низвержем, Низложим, Низведем: право реци, Свержем, Сложим, Сведем, Сошестје: не Низшестје.

СУПО. Вь мисто Гречкије ричи Антјстатис, мерзко јест удумана и стејана рич Супостат.

Пòаво реци: Супротивник, или Суврàжник. можетсе терпит и Супротстојатель.

11. Об Складаних предложкех.

Ови предложки се складајут зь ричинами, и сь јменми.

Во, Воз, До, За, Јз, На, Над, Об, От, По, Под, Пре, Пред. При, Про, Раз, Со, У. Какот, Вошльем, Вочтен, Вбијем, Вгазим, Вјездим:

Возстанем, Возмем, Взидем, Взишшем:

Доведем. Заповим. Јзберем. Начиним. Надстовим. Обретем. Останем. Отверзем. Повержем. Подпишем. Превернем. Предварим, Примистним. Проженем. Развалим, Разодмем, Совершим, Свеошим. Сможем, Score Зможем. Снесем, Знесем. Сотвооим, Створим. Ȣчиним. Обличаљ различно творенје:

Во, Вь. Воведем, Всадим.

Воз, Вз, Возбȣдим, Взискȣјем.

Над, Надо, Наддам, Надојдем, Надочтем.

Об, Обо, О. Обстрем. Обојдем, Окрипнем, Обојмем.

От, Ото. Рȣсјаном вездиОт: Отставим, Отдам, Отошљем. Лехом везди Од, Оде: Одставим, Оддам, Одешљем. Херватом, Од, и От: Отнамем, Отмем: Оддам, Одашљем.

Под, Подо: Подвалим, Поддам, Подојдем, Пододмем.

Раз, Разо: Разберем, Разошљем.

Со, Сь. По Рȣскȣ Со гȣшће, него Сь: Сотворам, Соберем, Совершим: Смислим, Снесем, Срȣбим.

По Херватскȣ гȣшће Сь, него Со: Створим, Зберем, Свершим, Смислим: Состaвим, Сочтем, Сојдем, Сојмем.

А вь јменех, Вјезд, Вочтенје, Воведенје. Вознесенје, Взетје, Довод, Заповид, Јзбор, Ничин. Надстојанје, Надочтенје, Облак, Останок. Отвод. Помет, Подвал, Преврат, Предстојатељ, Примет, Хер: Примит, Прогон. Развалћенје, Совершенје, Сверха. Ȣчинок.

12. Об Двојем предложкȣ.

Вь никових мистех стојет и по два предложка вь кȣпи. Какот,

Возпо_менем.	Јзоб_ретем.	Опро_вернем.	Прибоз_мем.	Соб_кȣпим.
Возпри_мем.	Јзпо_вим.	Пов_станем.	Приоб_ретем.	Спо_минам.
Допо_вим.	Јзпре_бијем.	Поза_бȣдем.	Припо_видам.	Спро_водим.
Зав_дам.	Јзпро_дам.	Попри_сежем.	Пооиз_јавим.	Ȣдо_вољим.
Завоз_мем.	Нав_дамсе.	Превоз_мем.	Пропо_видам.	Ȣпо_чтȣјем.
Задо_бȣдем.	Надо_полним.	Преоб_ратим.	Разпо_редим.	
Заоб_икнем.	Над до_сипљем.	Прео_солим.	Разпро_дам.	
Задо_бољим.	Об на_јдем.	Препо_вим.		
Зао_денем.	Опо_видам.	Препо_рȣчим.		
Јзна_јдем.				

Ови́ предложки ли́ше зь ј́менми, и зь медольѐньми се склада́јꙋт: а не́ зь ричи́нами: Без, Верхꙋ, Хо: Више, Меджꙋ, Мимо, Ниже, Оберх, Окол, Околꙋ, Перво, Преже, Против, Сꙋпрот. Кт, Бездꙋ́шен, Вишеречѐнинь Меджꙋ́ричје, Мимошѐстен, Первородникь, Прежеби́вши, Околꙋстоје́шчи, Сꙋпротборец, Сꙋпротстојатель.

РАЗДИЛ И҃.

Об Сполјенꙋ и об Возкли́кнѣнјꙋ.

1. Сполје́нја ј́ма́јꙋт многострꙋ́ко разꙋмѣ́нје. Знаменꙋ́јꙋт во Собра̂нје, јли Содрꙋже́нје, Разлꙋче́нје, Потверджѐнје: и оста̂лно, ка́кот,

Собира̂лна јесꙋт. Ј, Јно̀, Да̀.

Разлꙋча̂лна. Ј́ли, Ј́лити, -ли, (:не́ Ли́бо, нит льꙋбо:), А, Али, Али́ти. Ти̂, Тими̂.

Потверджа̂лна. Па́че, Па́чеже, Да па́че.

Отрица̂лна. Ни̂, Нити̂, Ни́т.

Сꙋпроти̂вна. Хо́ш, Хо́шчоти, Хота̂, Хота̂ж, Хота̂же. Херв: Хоте̂, Хоте̂ж, Хоте̂же, Ако̀ вь пре́м, Ачѐ вь пре́м, Бꙋ́ди да би, Бꙋ́ди би.

Отви̂тна Сꙋпроти̂вним. Али̂ једнако́ш, Али̂ ви́м, Али̂ вѐд. Једна̄ко́же. Ни́чтоже не́ ме́ньѐ, Ни́чимже не ме́ньѐ.

Причи̂нна. Ако̀, Бо̀: к Ле́хом пра́во, Акови̂м. Потомꙋ̀, Потомꙋ̀ж, Рꙋсјаном: За̂то, За̂тож, Зарад того Херв. Про̂то, Про̂тож, Ле́: и Че́хом. По̂ка ми́ста Рꙋ́: По̂ке до́би, Поколи́, Покльѐ, Бꙋ́дꙋшч јеже, Херв: Поне́же Билорꙋ́сјаном; и Ле́хом ска́зно. Поньѐваж.

Завеоза̂лна. Ј́но, Ј́ното Ј́ноже, Рꙋ́: Ада́, из Атода́, Херв: нꙋ́јно.

Ꙋговорна. Ако̀, Ачѐ, Аколи̂, Ачели̂, Ащѐ, Бꙋ́дет да, Бꙋ́дет ли да, А бꙋ́дет да. Ј Јна јесꙋт знаменова̂ја, и ри̂чи Споје̂нније.

2. Зло́ се вели́т Коли̂ Рꙋ: от Аколи. Ачѐ, пра́вије: неже Ащѐ (:слово бо, К, не преминьа́јетсе вь Щ, но́ вь Ч:), а зло́ ники Херв: Чѐ, и Ле́хи Чи́, Чили, (:Czy, Czyl:) за Ачѐ, Ачели. Зло́ же Аще и: из Греческого *εἰ καὶ*: пра́во Хо́шти, Хо́ш, хота̂, Хота̂ж.

3. Ови́ ричи́ци, *μὲν*, и *δὲ*, везди́ приводет ра́зꙋм сꙋпроти́вен: Ка́кот. *Τὸ μὲν πνεῦμα πρόφυμον, ἡ δὲ σάρξ ἀρενής*) Дꙋх тими̂ јест готов, али плот јест не́мошчна). А на́ша ричи́ца Жꙋ везди́ приводит ра́зꙋм једна́к: и знаменꙋ́јет једнꙋ вешч бит тꙋ́јꙋже, или таковꙋ́же, какова јест она вешч, об којеь смо первльѐ спомино́к ꙋчинили, Кт, Петер јест

апостол, и Павел апостолже. Верујете вь Бога: верујтеже и вомж.). Овди, и везди, гдиколи стоыт Же вь нескаженоь Словинскоь бесиде: не можетсе превест на ДЕ: но на јније Греческије ричи. А наши преводники смотрет на подобје глага вь ричицах ДЕ, и ЖЕ: а несмотрет на разност разума: и негоже преводет ДЕ, на ЖЕ: кт, Глас убо Јаковль, руки же Ѥсавльи, право реци, Глас тими јест Јаковель: а руки сут Ѥсавльи; или, Али руки сут, илити, Руки пак сут Ѥсавльи. А об једном чловику право би се бекло: Глас јест Јаковель, рукиже Јаковльи. Сѣ јест, Ј руки сут Јаковльи же.

Зло же стоыт и Убо, за *μὲν*: право Тими сь низким влаком (:а зь острим влаком Тими, јест Јменика, от Тоь, та, то:): Глас тими (*μὲν*, quidem), јест Јак: и ост: Зло же убо (за *ἄρα, οὖν*, ergo.), реци, Јното, Адда. Зло же Јбо, по Греч: *καὶ γὰρ*, реци: Або.

4. Греки питајући велет *Πῶς*: а без питанја *ὧς*: и вь јних мистех јмајут таково разлученје, јеже гди нит питанја откладајут слово П. Зато же преводники и у нас јесут удумали таковож разлучанје: и питајући пишут, Како, Каков, Откуд, Камо, Когда, Отколи, Гдѣ, Колико: а без питанја пишут, Јако, Јаков, Јелико, Јаможе, Јдѣже, Отньудуже. Јегдаже, Отнележе. Алити у Русјанов, Херватов, и Сербков, нит такова разбора: но сь питанјем, и без питанја, везди велим, Како, Каков, Камо, Кулико, Откуд, Гди или Кади.

А Лехи тож, везди једнако велет Јако, Јаков. Лише смотри: јеже вь питанју јест влак остер, Како: а вь отвиту липлье стоыт влак низкиь, Како: или складенје, Какоти, Какоти, Какот, Кот, Кот да би: Каконо (:и зло у Сербов, Кано.), Буд, Буд да би, Будто, Будто да би. Руски, и Лешски: Јакоже. Херватски: Какоти, от Сербски: Каконо, Кано.

5. Обличаь, како Лехи отминно, и обичено изрикајут ника Опојенја, велет бо, Aby, żeby, iżby, За, Даби, Јеже би, Јеж би.

Aż do, За Даже, Даж до. А Херьвати за Даже, велет Дар до, и Тја до, Какот и вь јних ниних мистех кладут Р за Ж: и велет Јер за Јеж: Јур за Јуже, или Уже: Морем за Можем: Ренем за Женем, Ј нит веше таковиx отмин: оприч Кметскије ричь, Заторе, за Затоже: и Сербскије, Рнати, Отарнати, за Гнати, Отогнати.

Лехи Ale, Alie: За Али, Алити,

Acz: За Аче. Aczkolwiek: за Ако вь прем.

By le: За Ли да би, Лихо да би, Лише да би.

Wszakże: За Ѥсакакож, Всачески: Вим, Вед.

Dla tego: За Дльаради того, Зарад того, Дльа того.

I o wszem: За Ј поготову, Ј верло: Jako : За Како.

Jedno: За Ли, Лихо, Једино, Токмо, Такмо, Лише.

Iż, że: За Јеж, Јеже. Iza, Izali: За Једа, Једали.

Im, Nim: За Чим, Inaczey: За Јнако, Јначе: а ники Херватн зло Другачје: за Другако, аче.

Już: За Уже. Lepak: За Ялипак, Lecz: За Ялити, Ялит. Napotym: За На вь пред: или вь наприлок. Niz: За Неже, Нежели, Неж: Херватом Него, Неголи, Нег, Негли.

Niemal: За Малоне, Малне.

Podobno. Херв: Можебит, Берж: Русјаном, Овос, Болш.

Poniewaz: Билорусјаном, Понеже: За Поколи, Пока миста. Te: За Тож. Chyba: За Разви.

6. Кончје, Рекши, Чуш, Окодоб, Нетоли, и јних гледи вь Ричилу.

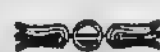

Воскликньенја

јесут ова:

Я, Яја, Яь, Яјме, Яс, Ях, Яха, Яхи.

Ба, Благо теби, Благоси, Благож, Горе, Гореси, Гореж. Давори, Даворими. Є, Єь, Єх.

Ј, Јав мени, Јао мени, Јах мени, Јахи мени. Јо мени, Јохи. Леле мени, Нутн, Нут Чуда. Ô, Ова, Ојбо, Ојме, Ôь, Оле, Ох, Ох, Охти мени. Пи, Пи. У, Ух.

Ха, Хаь, Хаь, Хаха, Хеь, Хоь, Хаь, давори.

Тими ричицами нзјавльајем Задивльенје, Радост, Жалост, Гньив, Страх, и ако јест које јно серца возрушенје, или страст.

РАЗДИЛ Ѳ.

Об Приричкех.

Временни прирички.

1. Одколи? Откада? Откогда? Херв: Откльe? От кихдоб. Ру: От ких пор, От ких мист?

Отнелиже, или Отколи. Отсели, Отоли: Ру: Отселе, Оттоле. Херв: Одасльe, Одатльe: илити, Отосльe, Ототльe, Отонльe, Отовльe, Отникльe.

От сада, От тада, От овда, От онди. От тогда. От давна, Јз давна, От вика, Јзкони вика, От изкони вика, или виков, Јз предавна. От ономедне. От давичка, От толичка, Хер: От черака, От предчерака: Отовчера. Јзстари, Зло старини. Јзперва, От сих, тих, оних доб, пор, мист, От сеје, тоје, оније доби, пори.

2. Када? Когда? Коли? Сада, или Зда (са Ние јест Гречка рич:).

Тада́, Тогда́. Овда́. Онда́. Дру́гда, Јн̑да, Ј̑ногда. Ни́гда, Ни́когда, Ни́коли. Нигдаже не́: Никогдаже не́: Ни́колиже не́. Ј́лити, Нини́гдаже, Нини́когдаже, Нини́колиже. Всегда́, Мало́гда́, Малокада́. Ј́когда, Ј́када.

Кадако́ли, Кадаго́д, Каданибу́д. Кодалибу́д, Херв: Когдако́ли, Когдаго́д, Когданибу́д, Когдалибу́д.

До̂йви, Дри̂вич (:не́ Дре́вльe:) Да̂ви, Да̂вич: Но̂ви, Но̂кич: Ономе́дне (:за, Они́ми дни̂:): То́лич (:из, Толи́ча:) Дне́с, Вчера́, Вче̂р, Пред вчеро́м, Посли за́јутоа, или зају́терја (:Хер: Дана́с, Чеоа́, Учео̂, Пред Че́раком, По Ју́трику:), Ју́три, За́јутра, Ју́трос, Сего ју́тра. Ноща́с, Ноще́с, Сеје́ но́щи. Вечра́с, Сего ве́чера. Си́ нощ, Сију но̂щ. Ли́тос, Ово ли́то, Сего ли́та. (:Јесена̀с, Зи̅му̀с, Весну̀с:), Сеје је́сени, зи̅ми́, весни́. Ову̀ је́сен, зи̂му, весну̀,

А̂вје, зло́: реци́, Ту̂дже, Ту́ж, вь ди̂ль (:Херв: Вадлье́, Водлье́:) Тот ча́с, Тот кра́т, тот хи̂п. Са̂ь крат, Ов кра́т, Он кра́т, Ов хи̂п, Он хи̂п. Ов једно́м, Пре̂це. Вь хи̂п, Вь ско̂к, Вь ре̂д. Вь хи̂пже, Вь ско̂кже, Вь ре̂дже.

Ужѐ, Ју́р, Ју́ж, Ју́же.

Пе́рво, Пе́рвлье, Најпе́рвлье (:не́ Пе́рвије:) Пре́же, Преже сего́, того́: (Херв. при́джен, при́ье сего, того), Посе́м, Пото́м. Зати̂м, Медти̂м, Предти̂м. А Вуге́рщина јест: Пред си̂м сего, Пред ти̂м того, Медти̂м того, По се́м сего, Пото́м того̀. Опосли̂ди, Опосли́ье, О́после, Посли́је, Најпосли́је.

За того́, Јзза того́, За́ дне, За свита, За добѝ, За порѝ, Вь до́ву, Вь по́ру. За́ ју̂тра, За ра́на, За воимена, За време̂н, За тих де̂л, За ти́х време̂н. Вь зи̅мра́зи, Вь не́вриме, Вь неди́лье, Вь суботу, Вь пра̂зник, Вь ди́латниь де̂н, Вь про̂стиь де̂н.

3. Доколи́? Доклье́? До ки̂х до̂в, по̂р, ми́ст? До ко́је доби́? Досели́, Дотоли́; Досль́е, Дотлье́, Довлье́, Донлье́, До́никлье. До си́х, ти́х, оних. до̂в, по̂р, ми̂ст. До ма́ла, До до́лга, До конца́. До́ вика. Доклье-ко́ли,-го́д,-нибу́д.

Ми̂стни при̅ри́чки.

4. Кади́? Гди́? Сади́, Зди́, Овди́, Онди́: Зде́, Овде́, Онде́: (:Кме́тски, Зде́с, Зде́ска, Овде́ка, Онде́ка, Та́мока, Ту́тока, и ост:): Тотѝ, Тотѐ, Тоту̀, Ту̀, Та́мо. Ни́гди. Ни́гдиж не́, Нини́гди же. Ј̑нди, Дру́гди, Везди́, Малогди́, На вно́гих ми́стех. Вь бли̅зу, Бли̅зко, Далеко́. Вь ну́три, Вони́: На среди́, Херв: На сридѝ. По средѝ, По сридѝ.
Го́ри, До́ли. Вь верху́, Вь ни̂зу. На̀ десну, на́ ливу. До́ма. На војнѐ.

5. Ка́мо? Си́мо, Тамо, Ова́мо, Она́мо, Дру́гамо, Ј̑намо, Ни́камо. Ни́камож не́, Нини́каможе. Веа́камо, Камоко́ли,-го́д,-нибу́д. Вь ве́рх, или Го́ри, Вь Ни̂з, или До́ли. Домо̂в (:Хер:

домôм:), Мимо, Вь диль, Вь шир, Вь нѹтер. Вон: Вь прик, Вь дѣсно, Вь ливо, Вь шѹјe. На десно, на ливо.

6. Откѹд? Откльѣ? Отсѹд, Оттѹд, Отовѹд, Отонѹд, От дрѹгѹд, От јнѹд, Отовсѹд, Ни откѹдже нѣ, Ни от никѹдже. От никѹд (:Рѹ: Отньѹдже: за Откѹд:)

Отсели, Оттоли, Отосльѣ, Ототльѣ, Отовльѣ, Отонльѣ, От краја, От конца, От верха, Сь верха, Отодна, Јзодна, Отизгôр, Отиздôл (:Хер: Одзгôр, Одздôл:) Сь низа. Јз близа, Јз далека, Јз низка, Јз висока, Јз глѹбини, Јз висини, Јз дальи. Јз нѹтра. Отизвони.

7. Кѹд? Овѹд, Онѹд: Сѹд, Тѹд: Никѹд, Нининкѹже, Никѹдже нѣ: Всѹд, Повсѹдѹ, Повсѹд, Всакѹд, Малокѹд, Дрѹгѹд.

Каковостни приречки.

8. Како: Сико, Сице, Тако, Овако, Онако, Никако, Никакож нѣ, Нинникакоже, Всакако, Всачески, Јнако, јначе, Дрѹгако, дрѹгаче.

Какоже, Какож, Какоти, Какот.

Какоколи, -год, -нибѹд. Вногоолично, Вногострѹко.

9. Кончина О. Јако, Верло, Крѹто, Крипко, Силно, Благо, Болно, Мощно, Големо, Жестоко, Льѹто, Зло, Зало, (:а нѣ Зело:), Несмерно, Гараздо, Тѹго. По простѹ, Очем, Создом. Ј сице от јних придивних, коьих гледи вь Ричилѹ.

Невели Далечѣ, Јз далеча, нит из Лешска, Добрѣ, Правѣ, Наглѣ, Конечнѣ, него реци Далеко, Јздалека: Добро, Право, Нагло, Конечно, Једнолично, Неотминно, Становито, Јстинно. Двојно, Сѹмньиво. Јавно, Јасно, Очито. Тајно, Отајно, Скровно. Скоро, Верзо, Косно. Рано, Позднo.

Знаменито, Јзѹщно, Јзредно, Отредно, Нарочито. Богато, Бѹјно, Обилно, Јзвитно, Лишно, Прелишно, Дарльиво, Дешево. Ѹбого, Неволно, Бидно, Скѹпо, Нищетно.

Липо, Годно, Ладно, Стројно, Пристојно, Справно. Зло Лехи, Пекно: Рѹсјани, Хороше: Серби, Хѹбаво. Грдо, Мерзко, Негодно, Неладно, Дѹрно, (:Хер: Одѹрно:) Нестројно, Несправно, Непристојно.

Лехко, Ѹдобно. Тежко, Трѹдно, Неѹдобно, Мѹчно, Разѹмно, Разборно, Паметно, Ѹмително, Мѹдро. Глѹпо, Припросто, Неразборно.

Льѹто, Крѹто, Тврдо, Остро, Силово, Крипено, Жестоко, Немило, Черство, Лагодно, Мехко, Повольно, Милостиво, Слабо, Разпѹтно. Разнито, Отминно, Различно, Вногоолично, Вногострѹко. Особно, Особито, Особѹјно.

10. Кончина Ѳ. От Поденних, Гож, Свиж, Бѹь: јдѹт, Гоже, Свиже, Бѹје, Сѹје, Лоше, Тощје.

А от Верстаалних всаких, все на В: кт, Болье, Горе, Веще, Менье: Скорије, Раннје. Веле, Велми, и Велико.

11. Кончина СКИ. Умијешали Руски, Гречски, Словински? Двořански, Кметски. Братски го льубит. Вражски се погаджајут. Господски се справльајет. Пријательски се ко мне показујет. Всачески го нищет прогнат и затерт.

12. Кончина У. Јз предложка По, да из јмен Придивних Ниједининског племена, преходещих въ нарав Обстојних: какот, Мало, Вного, Лехко.

По малу, По вногу, По лехку. По просту, По тиху. По густу, По ритку. По суху. По Руску, По Херватску. По старинну, По новотну. По господску, По дворанску, По кметску. По грубу и по дробну. По разну. А ника се изрикајут и по својем придивном претвараннју: По тому, и Потом. По всему, и по всем. По нашему, По својему. По старому, По новому.

13. Јз Предложком ВО, ВОЗ, ЗА, ЈЗ, НА, ОБ, СО, Кт, Въ прем. Въ куп, Въ купи. Въ зајем. Въ диль. Въ прик, Во преки Ру: Въ конец, Въ вах, Не въ вах. Въ обще. Въ низ. Въ шир. Въ верх. Въ должину. Въ долго. Въ јав. Въ јави. Въ тальи. Въ ден. Въ нощ. Во дне. Въ нощи. Въ зору. Въ тек. Въ скок. Въ прид. Въ зад. Въ придок. Въ послидок. Вв преже. Воз воду. Воз витер. Возплох. Возпрот. Взплох. Взпрот. За јутра. За рана, За свитла. Задне. За свита, За того. За тим.

Јз перва. Јз кони. Јз нова. Јз цила, Јз супротивна. Јз тиха. Јз вещего.

На власт. На вьприд. На време. На взкроз. На двоје. На десетеро. На десно. На десну. На зад. На злост. На срамоту. На једину. На јзред. На јзподу. На ливо. На ливу. На миста. На опак. На памет. На прелом. На прид. На послид. На поелиду. На послије. На после. На вред. На розно.

Об ден. Об нощ. Об једном.

По всему. Потому. Потомуж: Потом. По силе. По части. По нуже.

Со зла. Зь добра. Зь гола. Зь нагла. Зь верха, Сь нарока. Совсим. Со временом. Со злостју. Зь гньивом. Со страхом. Зь дерзостју. Зь верзостју. Зь милостју. Зь наглостју. Сь хитростју, Сь простотоју, Со щиростју.

14. Јз прегиба Орудного: Кт, Силоју, Скоком, Влаком, Кораком, Пихотоју, Верхом. Јатом, Купом, Керделом. Зимоју, Весноју, Литом, Јесенју. Днем, Нощју, Јутром, Вечером. Широм.

15. Придаь и ова: Вного, Чуда Хер: Сила, Ле: Доста, Полно, Задовольно. Мерву, Невного, Мервицу, Мальахно. Пак, и Јпак. Опет, Јо-

пе̑т. Пре̑це. Да̑же до Ма̑шце. (:Ра̑дше Ле:) Ра́же. Ра́дже, Ра́дье. Пи̑шице, Ни̑чице, Стермогла́вице. Ј̑иних гледи́ въ ричи́лꙋ.

РАЗДИЛ І.

Об чиселних і́менех.

Чисе̑лна і́мена јесꙋ̑т разни̑та: Корени̑чна, Редо̑вна, Вногове̑ростна, Приче́тна, Ізнима̑лна, и Собира̑лна

1. Коренична.

1. Коренична Јесꙋ̑т: Једе̑н, една̑, једно̑. Два̑, дви̑, дви̑: или две̑, Три̑, Четири, Пе̑т, Ше̑ст, Седем, О́сем, Де́вет, Де́сет, Једенна́десте, Двана́десте, Трина́десте, Четерна́десте, Петна́десте, и ост: Два̑де́сет, и Два̑јсет, Три̑де́сет, Четердесе̑т, Петдесе̑т, Шездесе̑т, Седемдесе̑т.

Једин Сто̑: Дви̑ сти̑, Дви́ сти, Дви̑ ста̑. Три̑ ста̑, Три́ ста. Четири ста̑. Пе̑т со̑т, Хер: Пе̑т са̑т. Једно Ти́сꙋще, Дви̑ ти́сꙋщи, Дви̑ ти́сꙋща. Три̑, четири ти́сꙋща. Пе̑т, де́сет, сто̑, ти́сꙋщ. Дви̑ ста̑ ти́сꙋщ. Де́вет со̑т ти́сꙋщ. Ти́сꙋще ти́сꙋщ. Гречкꙋ ри̑ч, Мирја́да, право преко̑дем, Десет ти́сꙋщ: а не́ ТМА̑. Тма́ во незнаменꙋ̑јет ни́каковаж чи̑сла: но́ лише когда разꙋми́јем безконе́чнꙋ вножинꙋ, којеь ни̑т чи̑сла, вели́м, Тма́ јест, или Мегла́ јест чесо̑. Псал: 90. Тма́ об деснꙋјꙋ јего) реци, Де́сет ти́сꙋщ. Двꙋјꙋ тмꙋ̑ мꙋчеников: реци, Двадесети ти́сꙋщ мꙋчеников.

Једе́н, једна́, знаменꙋ̑јет чи̑сло (:Unus:), а Једи̑н, једи̑на, једи̑но, знаменꙋ̑јет јединство, или Самотꙋ̑, (Unicus, Solus:), Singuli).

2. Вногове̑рстна.

1. Вногове̑рстна знаменꙋ̑јꙋт чи̑сло́ на различни версти́ раздилено̑. Ка́кот, Једи̑н, Једи̑нь: Дво̑ь, Тро̑ь: Четве̑р, ра̀, ро̀. Пете̑р, Шесте̑р, Седмер, Осмер, Деветер, Десетер: Једенна́десетер: Два̑де́сетер, Два́јсетер, Четердесетер, Педдесетер, и оста̑лна.

2. Симож пристојет и ова придивна: Кꙋликогꙋ́б, Кꙋликове́рст, Кꙋликостꙋ́к?

Про̑ст, Једна̑к, Двоја̑к, Троја̑к. Сꙋгꙋб, Двојгꙋб, Тројгꙋ́б, Четверогꙋ́б, Петогꙋ́б: (:или паче Четве̑р, Пете̑р:), Стогꙋ́б, Ти́сꙋщегꙋб.

Двојве́рст, Тројве́рст, Четвероверст.

Једностꙋ́к, Двојстꙋ́к, Тројстꙋ́к, Четверостꙋ́к. Петостꙋ́к, Шестостꙋ́к, Стостꙋ́к, Ти́сꙋщестꙋ́к. Једноличен, Двојличен Тројличен. (:за Разноличен:), вноголичен, Вногове́рст, Вногостꙋ́к, Вногогꙋб.

3. Ј̑мена имајꙋща једи̑но вножи̑нио, чи́сло́ изрикајем сице: Једна вра̑та,

Двоја врата, Трօја врата. Једни са-ни, двоьи сани, троьи сани.

4. А со јменми, Братја, Дружина, Чельад, Скот, и со јними, која вножину знаменујут, говорим сице: Двоје братьн, Троје дружини, Четверо Чельади, Петеро скота.

3. Редовна.

1. Редовна знаменујут ред: кт, Первиь, Вториь, Третьи, Четвертиь, Петиь, Шестиь, Седмиь, Осмиь, Деветиь, Десетиь. Једеннадестиь, Двандестиь. Двадесетиь, Тридесетиь, Педдесетиь. Сотниь, и Стотиь, Тисущниь, и Тисущениь. Двојсотниь, Трисотниь, Четирисотниь, Петсотниь, Двојтисущниь, Тритисущниь, Стотисущниь, или Стократ тисущниь, Тисуще крат тисущниь. Петсотниь, Шестсотниь: и Петисотниь, Шестосотниь. Петтисущниь, Седемтисущниь: и Петотисущниь, Седмотисущниь. Сице Осем-Девет-Десет: или Осмо-Девето- Десето.

1. Годово число изрикаь сице: От Сотворенја мира: Седем тисущниь сотниь седемдесетиь третьи год.

От нарожденја Спаситељева; Тисущниь Шестсотниь Шестдесетниь петиь год.

Вь преминьеном, вь сотном седемдесетом первом году.

Вь садашньем, или вь текущем (:а не, вь нинешньем:) вь сотном седемдесетом третјем году.

На пришестниь, или На гредущиь, на сотниь седемдесетиь четвертиь год. Котериь, ера, еро? Се јест, Киь вь чиселном реду? (:Quotus:).

4. Причетна.

1. Знаменујут једну вещ ко јним вножим бит причтену. Самокулико? Самовтор, Самотрет, Самочетверт, Самопет, Самошест, Самодесет, Самостот и Самосотен, Самотисущен. Јлити, Сам вториь, Сам третьи, Сам четвертиь.

2. Полтора видра, Полтори версти: сице Русјани, и Лехи. А Хервати велет: Полторо, или Полдруго видро: Полтора, или Полдруга верста: Полдругиь, Полториь златник.

5. Јзнимална.

Знаменујут једну част от јних бит јзнету, или јздильену: кт, Половина, и Половица, Третина, Четвертина, или Четверт, Петина, Шестина, Осмина, Десетина, Стотина. Десетаја или Сотнаја Част, Тисущнаја част.

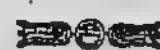

6. Собирална.

Знаменȣют число собрано: кт, Јединица, Двојица, Тројица, Четверица, Петерица, Седмерица, Десетерица. Јлити, Седмица, Осмица, Десетица, Двајсетица, Стотина, и Сотња: а не Сторица. Тисȣще: и не јнако. Вножина: а не Вножество.

7. Приpички от Чиселних.

1. Једножди, Јединожди: Двожди, Дважди: Трижди, Четирижди, Петижди, Десетижди. Јединнадестижди, Дванадестижди, Двајсетижди.

 Јлити: Једноч, Јенкрат, Једенкрат: Двакрат, Два крата: Три крат, Три, крати Четирикрат, Петкрат, Шесткрат, Седемкрат, Десеткрат. Једеннадесте крат, Двадесет крат. Сто крат, Сто крат. Тисȣще крат.

2. Первижди, Вторижди, Третижди, Четвертижди.

 Јли паче: Первњ крат. Вторњ крат. Третњи крат.

 Јлити: Вњ перво, Во второ, Вњ третје.

Х.рватом: Первич, Дрȣгоч, Четвертич, Петич, Шестич.

8. Производна от Чиселних

Первак, Первенец; Вторак, Вторник: Третјак, Четвертак, Петак, Шестак, Седмак, Осмак, Весетак.

Третјак: се јест Отрок третњ вњ народженју: или Ждрибец на третјем годȣ. Двојак, Тројак, Десетак: пинез јмајȣщ цинȣ десети меньших пинез. Вторник: се јест вторњ ден. Четверток, или паче Четвертник (а не Четверг:) Четвертњ ден.

Петок, или Петник: петњ ден. А негоже Петница: женско јме придивно, зњ мȣжским Ден: а то дља обзора на Гречко Јмера, Параскевија.

9. Претваранје Чиселних.

1. Једен, једна, једно: јдет како Велик.

Јм: Зо. Кр. Два, Двѣ,	Двѣ.	Три.	Четири.	Пет.	-	Шест.	
От. Двѣјȣ:	Двих.	Трих.	Четирих.	Пети.	Петих.	Шести.	Шестих.
При Двѣјȣ:	Двих.	Трих.	Четирих.	Пети.	Петих.	Шести.	Шестих.
Ко. Двѣма.	Двим.	Трим.	Четирим.	Пети.	Петим.	Шести.	Шестим.
Со. Двѣма.	Двими.	Трими.	Четирими.	Петјȣ.	Петими.	Шестјȣ	Шестими.

Оседем, Оседми, Оседмjу. Оседемjу: Оседмих, им, ими.

Осем, Осми, Осмjу, Осемjу: Осмих, им, ими.

Десет, десети. Десетjу: Десетих, им, ими.

Jеденнадест, Jеденнадесети, адесетjу: адесетих, им, ими.

Или Jеннадесте, Jеденнадести, Jеденнадестjу: адестих, естим, ми.

Дванадесет, адесети, адесетjу: адесетих, тим, тими.

Двi надесте, адести, адестjу: адестих, адестим, естими.

Двадесет, есети, есетjу: есетих, есетим, есетими.

Смотрицкиь указует сице: Четирма, Пjата, Шестма, Осмма, Девjатма, Десjатма. Трема сти. Али зло: або jедино Двоьичного числа прегиби jаут на МИ.

Jм: Зо: Кро Jедно Сто, Тисуще.	Три Ста, Тисуща.	Дви Сти, Тисущи.
От Jедного Ста, Тисуща.	Трих Сот, Тисущ.	Двиjу Сту, Тисущу.
При Jедном Сти, Тисущи.	Трих Сти, хех, Тисущи, хех.	Двиjу Сту, Тисущу.
Ко Jедному, Сту, Тисущу	Трим Стом, Тисущем.	Двима Стма, Тисущма.
Со Jедним Стом, Тисущем	Трими Сти, Тилущми	Двима Стма, Тисущма

		Смотрицкиь сице:
Пет Сот, Тисущ.		Пат Сот. Пат Тисjащ.
От Пети Сот, Тисущ.	Петих Сот	Пати Сот. Пати Тисjащ.
При Пети Сот, Тисущ.	Петих Стих.	Пати Стех. Пати Тисjащах.
Ко Пети Сот, Тисущ.	Петим Стом.	Пати Стом, Патем Стом. Пати и Пачем Тисjащам
Со Петjу Сот, Тисущ.	Петими Сти.	Патма Сти. Патма Тисjащами.

2. Никоьи претварајут Чиселна складена вь срединах, а не на кончинах: какоти, Jедногонадесет, Jеднмунадесет.

Дванадесет, Двеjунадесет, Двеманадесет.

Тринадесет, Трихнадесет, Тримнадесет.

Петнадесет, Петинадесет: Петjунадесет.

Двадесет, Двудесет, Двемадесет.

Тридесет, Трихдесет, Тримадесет.

Петдесет, Петидесет, Петjудесет: и остално.

Алипак сицево поетваранjе jест вь прем Кметтко: и по нюже при ньем се седет неладно говоренjе. Какоти, Ко двиманадесет ученикома своьима.

Двоьичним числом се говорит, об вногих льудех.

Мащие реци сице; Ко дванадестим ученком своьим.

3. Јѣдѣн Једна, но (:Unus:) знамену́јет число: а Једи́н, једи́на, једи́но, знамену́јет Самоту и Отлучѣније: (:Unicus, Solus:)

Али вь Гречском језику вногије ричи јмају́т сугубо, тројгубо, и сметено́ знаменовање: какоти и Мо́нос стоји́т за Једѣн, и за Једи́н. Ј потому ми́ (:смотрѣщ Греков или преводников:) неправо говори́м, Једи́ного чловика: вь мисто Једного чловика.

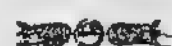

10. Об Двоји́чном числу.

1. Двоји́чно число никаковијеже користи, нит липоти језику неприбавља́јет: него лише чини́т сметѣније, и вного неудобје. Гречски писательи мало го ужива́ју́т, оприч нѣжи (:наипаче вь писенних складањих :) и волет рещ, Рукам́и и Ногам́и: (:χερσὶ καὶ ποσί:), него Рука́ма, и Ногама, (:χεροῖν καὶ ποδοῖν:). Ј Хервачски племенити људи то Двоји́чно говорѣније почита́јут за Кметској, и за припросто. Ј дља тих причин (:оприч никојих мист, гди по нѣже мора́јет стојат Двоји́чно число:) липље јест вазди говори́т Вножи́нним числом. Какот,

Псал: 7. Вь руку моју. Липље, Вь рука́х мојих.

Пс: 23. Не повинен рука́ма. Липље. Не повинен руками.

Пс: 21. От сосцу матере моеја. Липље, От сосцѣв матере мојеје.

Пс: 54. Кто даст ми крили, јако голуби. Лип: Кто ми даст крила, како голубу:

Пс: 20. Хотѣнја усти́ну его. Липље, Хотѣнја устен јего.

А вь јних мистех липо стоји́т. Какот,

Пс: 16. Словеса устен твојих.
Псал: 30. Вь руках вражјих.

Псал: 37. Подвижатися ногам мојим.

Псал: 43. Воздихом руки.

Псал: 137. Дѣла рук твоји.

2. Узор: гди, и како се може́т липо премини́т число Двоји́чно, во Вножи́нно. Ј гди Двоји́чно по нѣже стоји́т непремини́но.

Јменник. Д: Ова два мужа јеста пришла, и рекоста.) Липо стоји́т.

Д: Ови двѣ жени јести пришли, и рекости. Липо стоји́т.

Д: Ови двѣ лити јести прошли, и проминусти. Липо стоји́т.

Вно: Ови два мужи јесут пришли, и рекоше. Липље.

Вно: Ови двѣ жени јесут пришли, и рекоше. Липље.

Вно: Ова двѣ лита јесут прошла, и проминуше. Липље.

Зовник. Ови два мужа, симо ходита. Симо ходите. Липље.

О мои двѝ но́зи, ко господꙋ ходи́те. Ме́рзко, и тве̑рдо.

О мои двѝ но́ги, ко господꙋ ходи́те. Ли̑по.

О мои двѝ о́чи, на господа́ гледи́ти. Ме́рзко.

О мои двѝ о́чи, на гд҃а гледи́те. Ли̑по.

Крозни̑к. Ви̑дил сем два̑ мꙋ̑жа. Не премини́о. Два̑ мꙋ̑жи: Тве̑рдо, без наслидꙋюꙋщих ӥних ричѐв.

Чловик ӥма́ет двѝ рꙋ̑ци. Ӥма́ет двѝ рꙋ̑ки.) Ли̑пльѥ.

Ӥзре́кел ѥст двѝ сло́ви. Ӥзре́кел двѝ слова) Ли̑пльѥ.

Ӥзкерник. От двѐю мꙋ̑жꙋ, же́нꙋ, очию. От двѝх мꙋ̑жѐв, же̑н, очѐв. Ли̑пльѥ.

Придѝвник. При двѐю мꙋ̑жꙋ, же̑нꙋ, дите́тꙋ.

При двѝх мꙋ̑же̑х, жена́х, дите́тех. Ли̑пльѥ.

Проти̑вник. Ко двѐма мꙋ̑жма, жена́ма, дите́тма.

Ко двѝм мꙋ̑жем, женѝм, дите́том. Ли̑пльѥ.

Орꙋ̑дник. Со двѐма мꙋ̑жма, жена́ма, дите́тми. Ли̑пльѥ.

3. Смотри́цкиь вь нѥдѝнеском пле́менꙋ кла̑дет Два̑: и нѥди̑нска ӥмена кончи̑т на А: кт҃, Два̑ Срдца, Два̑ Отрочата

Али пра́во ѥст три̑ба ре́щ: Двѣ̑, или Двѝ Срдци, Двѝ Отро́чети. Невели̑м во, Два̑ о́ка, Два̑ ꙋ̑ха, Два̑ коле́на, Два̑ ли̑ца, Два̑ ведра̑, Два̑ ст҃а: него на И: Двѣ̑, или Двѝ о́чи, Двѝ ꙋ̑ши, Двѝ коле́ни, Двѝ ли̑ци, Двѝ ведрѝ, Двѝ ст҃и. Двѝ ли̑ти, Двѝ ӥаѥцѝ, Двѝ плещѝ, Двѝ ви̑дри, Двѝ селѝ: и оста̑лна. Сице говоре̑т Херва̑та.

Али́ти во вно́жт҃не: Двѝ о́ка, Двѝ ꙋ̑ха, Двѝ ли̑ца, Двѝ коле́на, Двѝ ст҃а. А не́ Два̑ ст҃а, Два̑ коле́на и оста̑л.

---

11. Об кладнꙋю вь весе́ли́де, ричѝн Пе̑т, Ше̑ст, Се́дем, О́сем, Де́вет, Де́сет.

1. Гре́ки и Лати̑нци, пита́ющи во чи̑слꙋ, говоре́т во вножи̑нном чи̑слꙋ, сице: Кꙋ́лики ѥсꙋ̑т льꙋди? Ӥ отвищꙋꙋ̑т: Тꙋ́лики ѥсꙋ̑т: Пе̑т ѥсꙋ̑т, Ше̑ст ѥсꙋ̑т.

Потомꙋ̑ж и Смотри́цкиь говори̑т: Види производних ӥме̑н сꙋ̑т се́дм.) Мистоиме́нѥа сꙋ̑ть тринадесѧть) А на́м пак ни̑т обично та́ко говори̑т; него ми̑ пита́ѥм вь Ѥдини̑чном чи̑слꙋ, и вели̑м: Кꙋ́лико ѥст льꙋ̑де̑в? Ӥ отвищꙋ̑ѥм: Тꙋ́лико вих ѥст: Пе̑т вих ѥст: Ше̑ст вих ѥст. Ӥ та́ко говоре̑щ, подразꙋ̑мива́ѥм ри̑ч чи̑сло: вꙋ̑дто да би кто̑ ре́кел, Кꙋ́лико чи̑сло́ ѥст льꙋ̑де̑в? Отви̑т: Ма́ло вих ѥст: Вно́го вих ѥст; Вно́же вих ѥст. А по Херва̑тскꙋ, и Вели́ко вих ѥст, Ве́ще вих ѥст. Бꙋ̑дто, Вели́ко чи̑сло́ льꙋ̑де̑в ѥст.

2. Јно сице, что велет. *Πόβοι ἄνδρες: Ολίγοι ἄνδρες: Πέντε ἄνδρες: Ἔξ ἄνδρες*: Все вь Јменникꙋ: Ми того неможем вь јменникꙋ изрещ, сице: Кꙋлики мꙋжи: Мали мꙋжи: (сице во се разꙋмијет кꙋликост возраста: а не число:) нит пет мꙋжи Шест мꙋжи: и остално. Него велим: Кꙋлико мꙋжевь: Мало мꙋжевь. Нимајем во ричевь верстних Греческим ричем *πόβοι, ολίγοι*, и изь того тих ричевь ꙋлишенја постајет нам замотание и трꙋдност немала вь говоренјꙋ.

3. Чисална наша јмена, Пет, Шест, чтож неверстајꙋт се зь Греческими *Πέντε, Ἔξ*, Яво Греческа јесꙋт Придивна; и содивајꙋтсе со всими племенми и прегивми. А наша сꙋт неправилна, и непостојална: овда Обстојна, овда Придивна: и јмајꙋт двоје племе, Женско и Нијединско.

4. Когда сꙋт Обстојна, јдꙋт по Четвертом преткорꙋ: и немогꙋт јнако, неже вь Јединичном числꙋ, и со Јзкерником јних јмен, бит содивена. Какот,

Пет мꙋжевь: От пети мꙋжевь: При пети мꙋжевь: Ко пети мꙋжевь: Со петјꙋ мꙋжевь.

Блꙋдно пак јест рещ: При пети мꙋжех: Ко пети мꙋжем: Со петјꙋ мꙋжми. Когда во дви Обстојна јмена вь кꙋпи стојет, једно јмајет стојат во Јзкерникꙋ: а не обидви вь противникꙋ, како хощем ниже казат.

5. Во Јменникꙋ, Зовникꙋ, и Крозникꙋ, ова јмена (со обзором на Кꙋлико число:) јесꙋт Нијединского племена: и сице велим. Пет мꙋжевь јест пришло:

Пет жен јест пришло: Шест лит јест прошло.

На все десет мꙋжевь јест дал једен хлиб.

Все девет лит јест ꙋже проминꙋло.

6. А вь осталних четирих прегивех јесꙋт Женского племена вь Обстојном обличјꙋ: или јесꙋт всих племен, вь Придивном обличјꙋ: или јесꙋт всих племен, вь Придивном обличјꙋ. Какоти,

Јзкерник. От всих пети мꙋжевь, жен, дитет,

От всих петих мꙋжевь, жен, дитет.

От всеје пети мꙋжевь, жен, дитет.

Прид: При всих петих мꙋжех, женах, дитетех.

При всевь пети мꙋжевь, жен, дитет.

А не: при всих пети мꙋжех.

Ꙋпро: Ко всим петим мꙋжем, женам, дитетом.

Ко всевь пети мꙋжевь, жен, дитет.

А не: Ко всим пети мꙋжем.

Орꙋд: Со всими петими мꙋжми, женами, дитетми.

Со всејꙋ петјꙋ мꙋжевь, жен, дитет.

А не: Со всими петјꙋ мꙋжми.

Затоже никови и вь первих трих

прегибех изрикајут вь женском племену, и велет:

На все десет мужевь јест дал један хлиб.

Вса девет лит јест проминулаа. Али липлье јест говорит вь Нијединском.

7. Обличаь: како вь преводу никових мист постајет неудовје: а никових и никакоже неможем ладно превесидит.

Omnes nos fuimus quinque.

Вси ми јесмо били пет. Зло, и блудно.

Вси ми јесмо били петју: или петими. Кметско.

Вних нас јест било пет. Право.

Jlluc iuimus nos decem. Тамо смо пошли ми десет Зло.

Тамо смо пошли ми десетју. Кметшшина.

Тамо јест пошло нас десет. Право.

Decem uiri sunt omnes proceri.

Десет мужевь јест все високо. Јлити: Все десет мужевь јест високо. Сице бисмо морали изрешти, по закону јиних бесид: какот велим, На все десет мужевь дајет један хлиб: Все десет мужевь јест пришло. Добро тако зь медольенјем Пришло, и зь јними недольеньми на Л. Алити сь придивним Високо, и зь јними придивними: тврдо јест таково изреченје. Затоже реци:

Все десет мужевь јесут високи.) Јлити. Вси десет мужевь јесут високи. Обоје превратно говоренје: (:з Јединичним числом Все десет: Вноженно, Јесут). Али дльаради разума сице хош блудно говорим: јнако бо неможем стројно изрешти: дльаради неправилности тих наших чиселних јмен.

РАЗДИЛ Ӏ҃И.

Јсказанје об правом писму.

I. Об словних јменех: Аз, Јест, Јота, Јхота, Јод, Јер.

1. Блажень Кирил Солунскиь, хотешти нам Словинцем писмо изобрест: Словинска јмена јест писменним Словом издил. Гласници А, и Є, по нуже, а не власти то јесут плзвани Аз, и Јест. Право бо изрикајем, Јаз или Ја, и Јест от Јесем.: а не Аз, нити Єст.

Али пока миста вь нашем језику нит таковиих ричевь, које би се начинали от чистих гласниц А, или Є (:оприч Сојениц Ако, Али, Аще:) за то по нуже јесут тим Словом надана та јмена тако обичнла, Аз, Єст: из ончиш Јаз, Јест.

2. А Јота у Греков всегда јест гласница: а у нас она нигда гласница: какот, Јме, Јскра, Јстина;

а ни́гда негласни́ца: кт҃, Ја́ма, Ја́блан, Ја́года. За́тож ми́ на се́м ми́сту да́ли смо јеь двојe и́ме. Когда јест негласни́ца, зове́м ју Јо́д: а когда јест гласни́ца, зове́м ју Јхо́та: дльаради ле́гльего разуме́нја. А незове́м сего сло́ва Јо́тоју: аво ри́ч Јо́та јест двојве́на: знаменују́шча гласни́цу, и негласни́цу.

3. А Је́р пак (Ь:) всегда јест негласни́ца: и ту́ж си́лу јма́јет, коју Јо́д.

2. Ов сло́ву Г.

1. Ру́сјани, Ле́хи, Херва́ти, и Се́рви, пра́во и ри́зво изрика́јут сло́во Глаго́л: ра́вно́ како́ Гре́ки Га́ма. А Вилору́сјани, и Че́хи, јесут изгу́вили пра́вин гла́с: и изрика́јут ни́како сподо́вно ко Хи́ру. Пи́шут Гла́ва, Гора̀, Гра̂д: а чту́т, ву́дто Хла́ва, Хора́, Хра̂д. Ти́м се облу́джа́јут и ни́ковы Ру́сјани: и за ли́по почита́јут таково клетско, блу́дно, и пре́мерзко изрика̂нје.

2. А когда виху о́ради вь ко́вих јноје́жичних ри́че̂х, ри́зво изре́ш глас сло́ва Г: пи́шут си́цеву черти́ну Г: и зову́т ју Гре́чкоју Га́моју. Ву́дто, да ви Глаго́л и Га́ма, вили два̂ разни́ти гла̂си: или да ви вь Слови́нском језику не́вило ри́звого гла̂са Га́ма.

А ни́ковы још ме́рже кладу́т дви́ сло́ва КГ, за једно́ Г: КГа́за, за Га́за.

3. Ов Гре́ческом Ф: и ов Лати́нском F. и ов Удвојено́м Г, за НГ.

1. Гре́чско Ф, и Лати́нско F, јмају́т једна̄ку си́лу. Гре́ки пи́шући Лати́нскије ри́чи, вь ми́сто F везди кладу́т Ф: кт҃, Florus, Felix, Festus: Φλῶρος, Φῆλιξ, Φῆστος.

А Лати́нци вь Гре́чских ри́че̂х (не зна́т дльаради че́со) неми́јут за Ф. пи́сат F. него пи́шут Ph: дви́ черти́ни, за једну: Φιλόσοφος, Philosophus.

Али то́ јест ни́каково преве̂рје, и су́јетна во́јазен. Никто вез при́чини јест изми́слил тако́во пра́вило: и оста́лни пи́сци́ су́т му увери́ли, вез разсу́жде̂нја.

Пра́во во, и ко чте̂нју удовни́је, три́ба ви пи́сат Filosofus.

2. Гре́чски пи́сци по тако́мже преве̂рју, пи́шут ГГ, а чту́т НГ. Άγγελος, Εὐαγγέλιον; изрика́јут, Ангелос, Евангелијон. У ни́х во Г, и Н, вь дровно́м пи́сму не́ лехко се разознава́јут: и гди ву́дет напи́сано НГ, си́це νγ: ка́жетсе ви́т напи́сано двоје γ, и за̂тож веле́т, ву́дто јеже дви́ Га́ми сто́јет за НГ.

3. Али то́ пра́вило ни́т слу́шно Ву́ди на узор ри́ч Φάγγω, јаклья́јусе. Про-

мйньено вриме јест Пефанка. јавила семсе. Ј сице би сејмало писат право, и достојно, со словом Н, Пефанка: а не со словом, Г, Пефагка: пока миста и вь самовь кореничновь ричи стовит Н, а не Г: Фајνω, не Фајгω. Алити дльа обшего преверја, и дльа превратного поавила трива јест влудно писат Пефагка: и кто би право написал Пефанка, он би побдудил.

То двоје Латинских и Гречких писцев преверје јесмо овди изказали: нато да бисмо ми несмотрили на јних језиков писмо: него лише на својего језика нарав. Ј да бисмо писали Ангел, Евангелје: а не Агтел, Еvаггелје.

---

4. Об словех Е и Э.

1. У Греков, ричи ести, есмен, есте знаменујут тож что у нас Јест, Јесмо, Јесте. Зато Греки и вь наших преводех пишут без Јода: Есм, Еси, Ест: Есмо, Есте. Али сицево писмо јест негодно. Бо всем во нашем језику нијединаже рич се ненаходит, која би се починала от чистије гласници Е, без Јода. Зарад того Блаженнь Кирил нит могел вь нашем језику најт јмена, које би дал сеь гласнице Е: и по ноже дал јеь јест јме ЕСТ: хотеш, да бисмо ми чисто изрикали Ест, какот Греки своје Ест. Алипак наши льуди немогут природного нарава из себе сверш: но гди се пишет Ест, изрикајут Јест. Ј сице просту гласницу Е ми превратно пријемальем и пишем за цил склад ЈЕ: и влудно опушчајем Јод. Пишем бо везди на початкех сице, Его, Ему, Езеро, Елен, Есен: и послиди гласниц, Мое, Малое, Оуета. А изрикајем вуд то да би написано било сь Јодом, Јего, Јему, Језеро. Јелен, Јесен: Моје, Малоје, Оујета. Алити како говорим, тако се годит и писат: Чуш сь Јодом.

2. Покол пак наши писци слово Е тако влудно пишут вь мисто цилого склада ЈЕ: потому јнојезична јмена Елисеь, Елизарјь, Емаус, от наших чтительев превратно бивајут изречена, сице: Јелисеь, Јелизарјь, Јемаус Зарад того никоји Билорусјани јесут издумали ову чертину Э: да би стојала за чисту Гречку гласницу Епсјлон, и да бисмо ньеју писали такова туджа јмена: Элисеь, Элизарјь, Эмаус. Алити то слово Э јест безделно. Трива јест гласницу Е везди чисто изговарјат, без јода: Елисеь, а не Јелисеь; а вь наших ричех писат Јод: Један, Језеро Јелен: а не Едан, Езеро, Елен

---

5. Об Словех Ѡ, да Ѻ.

1. Ꙋ Греков слова Ѡ, да О, имајꙋт по всемꙋ једнак глас: Лише вь поетских, илити вь стиховних мирах, јест међꙋ њими ника разница: јеже О кратко, а Ѡ долговато се завлачит. Али та разница нашемꙋ језикꙋ нит надобна. Хош бо вь којем Гречском јменꙋ бꙋдет писано О, хош Ѡ: Латинци пишꙋт О, а не Ѡ. Також би се годило и нам, нигдиж неписат слова Ѡ: або јест непотрибно: и вь писмꙋ чинит смꙋтньꙋ. Греком оно словет Ѡ великоје, а ꙋ нас ѠТ: и то не гоже: або то слово Ѡ јест долгогласно: а наша ричица ОТ, вь изрокꙋ, и вь стиховних мирах, јест кратка. Хервати бо Долгим влаком завлачет предложки Јз, На, При, и јније: кт. Јзвир, Наход, Привод, а без влака, и кратким гласом изрикајꙋ От, Воз, и јније: кт. Откꙋп, Отход, Отвод: Возток и ост.

2. Греки вь претварањꙋ јмен и оичин, вь никоьих становитих кончинах пишꙋт О: тон калон, Липого: а вь никоьих Ѡ: тѿн, калѿн, Липих.

Того гледеш Смотрицкиь велит нам, зо прегибех Једоничного числа писат О, да Ѻ малоје: кт. Со једним Братом, Сь Краљем: а во вножине Ѡ, да Ѻ великоје: кт. Ко трим Братѡм, Ко Краљем. Алити и ово правило јест непотрибно и блꙋдно: або ꙋ нас вь такових мистех нит никаковијеж гласꙋ разности: ни простије, ни поетскије.

6. Об словех Ѕ, Ѯ, Ѱ, Ѳ, Ф.

1. Негодитсе писма непотрибними словми натикат и сметит: него паче чим јест мење слов, и чим слова простија тим се процињајет липље бит писмо. Зарад того ми ни во својих, ни во јнојезичних ричех, нигдиже нимајем писат оних слов, Ѕ, Ѯ, Ѱ. него вь мисто ричеь Ѕело, Алеѯеь, Ѱалом, трива јест писат. Зело, Алексеь, Псалом.

2. А гласа слова Ф нит вь нашем језикꙋ: и оно нам нит надовно, разви лише вь тꙋђих ричех: кт. Филип, Флор, Феврал.

А глас слова Ѳ необритајетсе ни вь нашем, ни вь Латинском, ни во всих Европских језикех: и ми и они вси, неможем го право изрећи. Латинци, и вси Европци, вь Гречских и вь Жидовских ричех, вь Ѳ изрикајꙋт Т: какот Ѳеологија, Саваѳ: они чтꙋт (и во својих језикех пишꙋт:) Теологија, Сабаот. А то зато: або вь никих мистех (гди се Ѳ сходит сь негласницами:) и сами Греки изрикајꙋт Т: кт. Фѳано, Ахѳос, Димосѳенис: чтꙋт бꙋдто Фтано, Ахтос Димостенис.

3\. А Рꙋсјани изрикајꙋт Ѳ гласом слова Ф: Феодор, бꙋдто Феодор. А годило би се паче писат и изрекат Теодор: неже ꙋживат странного нам и дивјего гласа Ф. Алити једнакож дльаради старого и крипко завзетого обикньенја: неможетсе проминит, нити заверш тоь глас Ф: лише можем, к годитсе заверш слово Ѳ: и вь ньего мисто писат Ф Феодор, а не Ѳеодор. Сеь бо глас јест властит словꙋ Ф: и непотрибно се пишет једен глас двими чертинами.

7. Об словꙋ Щ.

1\. Рꙋсјани слово Щ зовꙋт ШЧА. Пишꙋт Щꙋка, прощенје, нощ: а изговарјајꙋт Шчꙋка, Прошченје, Нoшч Серби зовꙋт ШТАЋ: а изрикајꙋт бꙋдто ТЋ. Гди бꙋдет писано Нощ, Пещ, Богдановищ, Кральевищ, Веще, Хощꙋ, Кꙋща: они чтꙋт Нoть, Петь, Богдановить, Кральевить, Хотьꙋ, Кꙋтьа.

А гди пред словом Щ, стоьит Ш: и ни изрикајꙋт ШТ: Какоте Шщꙋка Шщит, Прошщенје, Плашщ: они чтꙋт, Штꙋка, Штит, Проштенје, Плашт. Хервати зовꙋт ЧЬА. Пишꙋт Щетим, Щꙋд, Нощ, Пещ, Богдановищ, Кральевищ, Воьиновищ: а чтꙋт сице, Чьꙋтим (:или ти Чјꙋтим:), Чьꙋд, Ночь, Печь, Богдановичь, Кральевичь, Воьиновичь.

2\. А јеже пак семꙋ словꙋ Щ право изреченје јест ЧЬА: а не ШЧА, нит ШТА, нит ТЬА: сице се познакајет. Јнако бо моријем изглашат произведенијє ричи от једного слова Т: а јнако које јдꙋт от двих слов СТ: От ПОТ, право велим Пощꙋсе: а от ПОСТ, Пошщꙋсе. От ПꙋТ, Напꙋщенје: а от Пꙋстим, напꙋшщенје. От Платим, Питам, Плаща, Пища: а от Гꙋст, Писк, Гꙋшща, Пишщал. Сице от Крестим, Простим, Пꙋстим: велим Крешщеник (:Херватом Кершщеник: за Христјанин:) Прошщеник, Отпꙋшщеница. А от Светим право Свешщеник: не Свещенник, нити Свешченик, На початкех, и на кончинах тож: јнди се годит писат Щ: Щꙋд, Щꙋтим: Нощ, Пещ, Богдановищ, и во всих сицевих Придивкех на ИЩ: Царовищ, Кральевищ, Кнезовищ: а чест како ЧЬ. А јнди писат ШЩ: Шщит, Шщел, Плашщ, Вишщ. Могли бисмо пак ово забавно слово Щ и совсим опꙋстит: и вь ньего мисто писат вездиЧЬ: кт, Чьꙋтим, Пичьа, Ночь: Шчьит, Прошчьенје, Плашчь: Богдановичь.

8. Об словꙋ Х: и об Греческом Осопенјꙋ ῾ ᾿.

1\. Слово које се со Сапојꙋ изрикајет, зоветсе, Осопенје. Греки јмајꙋт дво-

јѐ Осопѐније. Веће, или Черство: и Мѐньше, или Лагодно.

Веће осопѐније ꙋ ньих јест Х: које они изрикаꙋт черство: изпꙋшћаꙋћи сапꙋ крипчије, неже ми.

А мѐньше Осопѐније јест ова чертина: којꙋ они зовꙋт и Дꙋхом осопѐнним; и изрикаꙋт лагодније: подобно кь нашемꙋ Х, и кь Латинскомꙋ Н.

2. Лехи наслидꙋјꙋћи Греков, или паче Нимцев, завели сꙋт вь писмꙋ напрасно то двоје осопѐније. Ј пишꙋт Словинскије ричи бꙋдто черствиьим осопѐнјем. сице, Chwała, Chod, Chytrost: Хвала, Ход, Хитрост. А никоје јнојезичније ричи пишꙋт бꙋдто Лагодниьим осопѐнјем сице, Hétman, Hérb, Haidùk. А вь изрокꙋ нит разности: или јест непотривна, и осталним Словинцем непознана.

3. Рꙋсјани во, и Серби, и Хервати, јмаꙋт једино осопѐније Хир: и ово изрикаꙋт сриднььим лагодним гласом. и потомꙋ ми во своьих и вь тꙋђжих ричех, везди право можем писат Х: какот, Хетман, Хајдꙋк, Хиспанин.. Ј гди Греки кладꙋт своје мѐньше осопѐније, кт ὕμνος: ὕπατος, ἱλαρος: ми можем писат своје Х: Химен, Хипатј, Хиларј: или без нього, Јмен, Јпатј, Јларј.

4. Мѐньего осопѐнја знаме ꙋ Греков нигдиже нимаjет миста, неже на початкꙋ таковиx ричеь, које се начинаꙋт от гласниц. Ј затоже ꙋдꙋмали сꙋт сицеко правило: Да над всакојꙋ ричјꙋ, која се начинаjет от гласници (:и на којеь нит осопѐнего знаменја:) пишꙋт ово сꙋпротикно Неосопѐнно знаме, кт. Адам, Амин, Аллилꙋја. А сила того знаменја нит јно, неже да разꙋмијем, јеже тамо нит осопѐнја. Али то пак јест ненадовно правило: и Неосопѐнно то знаме згола јест непотривно и безделно (:Ј что би оно ꙋ нас могло знаменоват, никтож не знаjет:). Аво гди нит написано осопѐније: тамо и без јного знаменја можем знат, јеже нит трибви изрећи осопно. А наши преводники над всими начaлними гласницами (: а још над негласницејꙋ Јодом:) везди пишꙋт, тꙋ безделнꙋ чертинꙋ: кт: Јако, Јаже, Јаков.

9. Об чертинах Ь, да Ъ.

1. Греки, како во својем језикꙋ, над всакојꙋ начaлнојꙋ гласницејꙋ пишꙋт или Осопѐније: или Неосопѐнја непотребно знаме: також и вь нашем језикꙋ, при всакоь Конечноь негласнице пишꙋт или Ошꙋмльѐније Ь; или Неошꙋмльѐнја знаме Ъ: кт, Краль, Конь, Орелъ, Законъ, Братъ, Градъ.

2. Слово (Ь) из тонкије негласници чинит шꙋмнꙋ. А јор (Ъ) ничесож јного не знаменꙋjет: неже да разꙋмијем, јеж тамо нит Јера (Ь) илинти ошꙋмльенја. Ј затож, гд јест шꙋмно изречѐније, тамо јест по

трибно писат Јер ь: кт҃, Краль, Конь. А гди нит ш҃мнoгo изрока: тамо нит трибн никаковаж знаменя. Jто приписованје Јора на концих, завдајет вь писму вного непотрибнијe забави. Напиши Орел, и Закон: и будет изреченје тож, что во Орелъ, Законъ.

3. Право уживанје чертини Јора јест: да се пишет Ъ тамо, гди би јмала стојат која гласница, и та будет опушщена: какот, ВЪ купи, КЪ вам, СЪ вами: за Во купи, Ко вам, Со вами.

10. Ов Удвојених Негласницах.

1. Во всем Словинском језику необритајетсе ни једина коренична рич, гди би вила која гласница удвојена, јлити усуговльена. Лише по прилученју, вь производних никових прегибех или ричех, чинитсе нигда удвојенје. Какот от Јстинен, Подьлинен, Неотминен: творите Јстинна рич, Јстинно слово, Подльинна справа, Подльинно дело, Неотминно, Неотминност. Сице по срише стикајутсе дви слови НН на једно мисто.

Тож се дијет и вь складених ричех. Какот, Беззаконје, Оввити, Подданец, Оттворити

А ричица, Адда, јест скращена из трих, А, то, да: и знаменујет, Јно, то.

2. Криво адда пишут преводники. Благословеннинь, Всел еннаја, Совершенно. Свещенник, и јна такова. Аво от медольеньи, Мучен, Учен, Свещ'н, јдут јмена Мученик, Ученик, Свещеник. За что пак пишут криво Свещенник, а не пишут Мученник, Ученник: причана јест ово, аво Мученник, Ученик јесут давни Словинскије ричи, још за поганства вь народу обикньени: и зато вих Греки нисут могли превратит. А Свещеник јест рич свижа, и уже за нашего Христјанства от преводников измишльена: и дльа того превратио написана.

3. Вь никових мистех обритајетсе на початку једна негласница дважди поставльена. Кт҃, Ссатил. Ссилка, Ссора, Ссудити, Вьвести, Жжеш, жжет, Сожженје. Али Хервати нигдиже тако не говорет: него паче, Сосати или Сосати, Сосилка, Сосора, Сосудити, Вовести, Жгеш, Жгет, Сожеженје, Созути, а не но Лешску Ззути.

11. Ов твердом Сошестју негласниц на початкех, и јнди.

1. Слова Л, М, Н, Р, стојеш на початку, нельубет за собоју негласниц. Претвердо во, и неизговорно, и неизправно се пишет, Лстив, Мстити се, Нгав, и остално. Такова сице поправи:

Лов, Лва: Лова. Лев, Лва: Лева. Легок, Лгота. Легота. Лед, Лдв: Леда. Лен, Лнв: Лена. Лест, Лстив, Лстити: Лестив, Лестен, Лестити, Прелестити. Не Лзја: нит Леза, нит ми Лезно. За Лгв. Лжеш, Лжа, Лжив: реци, Ложв, и Логв, Лoжеш, Ложет, Ложем, Ложете, Ложвт, и Логвт. Лож, Ложи: Ложен, Ложна: Ложльив, и Ложив. А Лчем, Лчв, Лкање, нисвт Словинскије ричи. За Лчв, реци Лачен сем, Лакнем, Лакотен сем, Глад терпльв, страдајв. За Лкање, реци Лакота, Глад.

Нрав, Нравити: реци Нарав, Наравити. Рот, рта: Рота, Врта.

2. Слово М терпит за собојв Л, Н, Р: а не јних негласниц. Какот, Млад, Млинец, Млико: Мнв, Мне (:Мног, Много јест Греччина: право Вног, Вного:), Мрв, Мрак, Мравец или Мравонец.

А јна поправи сице: Мгла: Мегла. Мдлејв; Медлејв. Мжати, Мжање, Мгнем: Мижати, Мижање, Мегнем. Мчв, Мчати, Мкнв: Мичим, Мичати, Примичим, Примичати, Мекнем, Примекнем, Примекнвти. Мзда: Мезда. Мска: Мезг, Мезга. Мест, Мститисе, Мстислав: Меститисе, Местислав. Мох, Мхв: Мех, Меха, Мешити, Замешити. Мщенеск: Менищенеск.

3. Слово Р на початкех, и во всаком мисти (:гдиколи за ньим взплох јдет који негласница) чинит необстојно, и по језичних отминах разшто изоикање. Никогда изрикајем без гласниц: и Чехи најпаче сице говорет, и пишвт. Какот,

Рвв, ркање, порвал. Рдер, рдрина, рдещ.

Рж, ржен, ржищие. Ржа, ржав, зaржавел.

Ржим, ржати, ржање. Ржов. Рман. Рнати, зарнал.

Рт, ртищ. Рчим, рчати, рчање, зарчал.

Брв, Брдо, Брз, Врба, Врв, Грд, Грло, Грмје, Дрва

Крк, Смрт, Србин, Трнје, Трст, Хрвет, Хрват, Хрт, Срце.

4. А никоьи, најпаче Серби, пишвт А. Какот,

Арвем, Аркање, Поарвал. Ардар, ардрина, ардещ.

Арж, аржен, аржищие, Аржа, или арја, арјав.

Аржим, аржати, аржање. Аржев. Арман. Арнати, Заарнал.

Арт, артищ. Арчим, арчање. Барв, бардо, барз: Варба, варв: Гард, гарло, гармје: Дарва, Карв, Смарт, Сарбин, Тарнје, Тарс, Тарст, Харват, Харват, Харт, Сардце.

5. А никоьи, најпаче Херватн, пишвт Е. Какот,

Ервем, еркање, поервал. Ердер, ердрина, ердещ.

Ерж, ержен, ержищие. Ержа, или Ерја, ерјав, заерјавил.

Єржи̂т, ержа́ти, ержа̂нје: Єржев. Єрма̂н. Гнати, загнал.

Єрт. ерташ, Єрчи̂м, ерча̂нје. Бер в, бердо, верз. Верба, ве̂рв. Ге̂рд, герло, ге̂рмје.

Дерва, Ве̂рв, Смерт, Сербин. Те̂рнје, Терс, те̂рсје, те̂рст, Херват или Херввет, Херва̂т, Херт, Сердце. Тиже Хервати ј̂нда изрикају̂т, зь гласницеју̂ А: кт̃ Бардо. Дарва, Та̂рнје, и оста̂лна: ј̂нда без гласници: кт̃, Брдо, Дрва, Тр̂нје: и все добро спадајет.

6. Ру̂сјани кладу̂т Є, или О, или изрикају̂т без гласници. Кт̃, Рву̂, рва̂нје, порвал. Рдер, рде̂ш.

Ро̂ж, ржи, ржан, ржишще. Ржа, ржав, заржавел.

Ржу̂, ржати, ржа̂нје. Ржов. Рма̂н. Рот.

Бо̂рв, бордо, бо̂рз. Верба, Ве̂рв. Го̂рд, Горло, Го̂рмје. Дорва (:зло Дрова:), Ко̂рв (:зло кро̂к:), Смерт, Сербин, Торс, То̂рсје, То̂рст, То̂рстје (:зло Трост, Тро̂стје:), Хервет (:зло Хребет:), Хорва̂т, Хорт.

7. Лехи тож разнито изрикају̂т сице: Дрва, Грмот, Трстина, Бардо, барзо, гарло, покарм, Харба̂т. Кре̂в, ре̂ж, Сербин. Смјерт, тјерн, вјерба, пјерси.

8. Вь сицевом козметеном изроку̂, никоје кньиги пи̂шу̂т Јор: и то не без сподо̂бја: да би чу̂ш всакому̂ у̂добно би̂ло изреш, како са̂м хощет, воздлье властности својего домови̂нного изрока. Какот,

Бъ̂рв, бърдо, бърз: Бъова, въ̂рв, Гъ̂рд, гърло, гъ̂рмје: Дъова, Къ̂рв, Смърт, Сърбин, Търс, Търст, Хърбет, Хърва̂т, Хърт, Сърдце.

Сицеж би могли и на почтку̂ писат: Ърву̂, ърва̂нје. ърде̂ш, ърдрина: ърж, ържен: ържа, ржав: ържа̂нје; ърма̂н; ърт, ърта; ъртиш.

Али сицева писма ми̂ нехва̂лим. Липлье јест писат зь гласницами: Тве̂рд, Же̂рвев, Мертов, и ост.

9. Псков: Пстер, Пстрота, Пстру̂га: Тшщета, Тшщу̂се, Тшща̂нје: Поправ: Песков, Пестер, пестра, пестрота, Пестру̂га: Тешщета, тешщу̂се, Тешща̂нје, от Тешщ. А Шщета (:за убил:) јест Коренично. За Дщи̂, дощере: Хервати веле̂т Щи̂, и Кщи̂, Кщере̂: дльа легльего изрече̂нја. А Дщеро̂ јест неизгово̂рно.

Псалом 14, Мзда. 16, Лстив. 33, Лсти. Жезл. 17, Вопль. 19, Спасл ест. 30, Мертв. 31, Мьскь. 147, Мглу̂, Дхнет.) Рецн, Мезда, Лестив, Лести, Жезель, Во̂пель, Спасел јест, Мертов, Мезг, Меглу̂, Дахнет, или Доунет.

10. Вь Латинском језику̂ нигдиж се не обритајет, а вь Гречком лише вь трих или вь четирих мистех: а вь нашем гу̂сто се обритајет, С, пред Л, М, Н, Р: сице, СЛ, СМ, СН, СР: Слава, Смерт, Снаха. Срида. Сицево сошестје слов јест шумеще, и неу̂годно: и ово најпаче кази̂т језику̂ липоту̂ и прије̂мност. За̂тож обла̂чаь: јеже гру̂бо и

Кметско изрикање, јест, на кончинах писат ОЛ, ОМ, ОН, ОР, ОТВ, ОТР, БР, ДМ, и ȋније сицеви претверди и неизговорни склади. Непиши адда: Вресл, Весл, Повисм, Пасм, Писм, Кросн, Царств, Сестр: Јесм, Нѣсм, Осм, Седм, Пѣсн, Добр, Остр. Него сице: Весел, Кресел, Повисем, Пасем, Писем, Кросен, Царстов, Сестер: Јесем, Нисем, Осем, Седем, Пѣсен, Добер, Остер.

11. Вь никоьих ричех, послиди склада ОЛ, вь ред јдет негласница. Какот, Болгарин, Болха, Болга, Волк, Волна, Долг, Долгош, Долг, Должник, Жолна, Жолт, Жолч, Молнья, Ползим, Ползок, Полно, Полт, Солза, Столп, Чолн или Чолон.

Сицева Хервати двојако изрикају. Тако чуш, како смо овдиж написали: или сице, да вь мисто ОЛ, денут У: кт, Бугарин, Буха, Буга, Вук, Вуна, Дуг, Дугош, Дуг, Дужник, Жуна, Жут, Жуч, Муньа, Пузим, Пузок, Пуно, Пут, Суза, Ступ, Чун, Чунар.

А Лехи разнито превращају. Болгарин, Блоха, Вилк, Велна, Длуг, Длугош, Пелинь, Плеть, Слеза, Слуп.

Русјани везди право изрикају на ОЛ. Лише что смотрещ Лешских сказних ричь Плеть, и Слеза: велет Плоть, Слеза: за Полт, Солза Ов Плот, јест Оплетенје: а ова Полт јест мѧсо: Солза јдет из очь: а Слез јест зело растуще.

12. Послиди слова Ш нимајет миста никаковаж ȋна негласница, оприч јединого Щ (или по Сербску Т:). Какот, Шщит, Огнищще, Пищал. Потомуж всије они ричи, вь коьих послиди Ш, јдет која ȋна негласница, познавајутсе бит туджи. Какот, Швагер, Шкода, Шлах, Шлахта, Шлапа, Шлем, Шлик, Шмат, Шнура, Шпага, Шпица, Шруба, Шпин, Шпинају, Штука, и ȋније, јесут Нимечкиј ричи. Школа, Шпитал, Латинскије; и ȋније.

Сказно адда се велит: Шкло, Шкланица, Швистати, Нишкни, Шти, Штани Реци, Стекло, Стекленица, Свистати, Свистав, Нискни, Щщи, Стани, оть Стан: ѩкоже и вь рубаче јест Стан.

13. Послиди слов Л, М, Н, нимајут миста ова слова Б, Г, Д, П, К, Т, С. Јз тих во се составлају ови склади: алб, алг, алд, алп, алк, алт, алс: амб, анг, анд, амп, ант, анс, и со ȋними гласницами, елб, јлб, олб: енд, јнд, онд: и остално. Вь нашем језику сицевих складов нит, вь кореничних ричех. Ј тим се чинит знано: гди сут такови склади, ричи они бит туджи Какот, Амбра, Ангел, Андреь Анспр, Ландам, Бренда, Пелда, и остална такова. Оприч Бренкам, Бренцало, или Брекам, Брецало: Пентам, Пентав.

Јли сѹт ричи зло ѹтворени: кт̃. Амбар, за Хранба: Јли кметскије и негодни: кт̃ Тѹндра, за Блато. Лише послиди склада ОЛ обритаѭтсе више споменьеније негласници: кт̃. олб, олг, олд: олп, олк, олт: Стол, Волк, Пол. Како смо мало первлье изказали.

12. Об Гречском словѹ

Ѵпсилонѹ.

1. Ѵпсјлон ѹ Греков јмајет пет разних гласов.

Перво. Вь дривних викех Ѵпсјлон јест јмало глас сридньи меджѹ Ѹ, да И: днес Вѹгром и Франком обичен: а нам и самим Греком вь садашнье време незнан.

Второ. Ѵпсјлон стоји за половинѹ слова Ѹ. Пишѹт во дви чертини, сице ОѴ: а чтѹт за једнѹ простѹ гласницѹ Ѹ. Оѵранос, чтѹт Ѹранос.

Третје. Вь складех АѴ, ЕѴ, Ѵпсјлон стоји за В. Аѵгѹстос, Еѵаггелјон: чтѹт, Авгѹстос, Евангелион.

Четверто. Вь складѹ АѴТ, Ѵ стоји за Ф. Пишѹт Аѵтос: а чтѹт Афтос.

Пето. Ѵпсјлон стоји за Јхотѹ, илити за Итѹ. Греки бо вь садашнье време једнако изрикаѭт ова три слова, Ј, И, Ѵ. Кѵрје, чтѹт бѹдто Кјрје, или Кирие. А дриви различен јест бил изрок.

2. А наши писци никоьи Ѵпсилон зовѹт ЈК, а никоьи ѸК: а пишѹт је вь мисто Ѹ. Какот, Бѵдѵ, Мѵка, вь годѵ; за Бѹдѹ, Мѹка, вь годѹ. Ј то се может терпит.

3. А что Греков изображаѭщ пишѹт, Аѵгѹст, Еѵаггелје, Еѵдокија: Оѵста, Оѵши, Оѵчити: то јест ѹ нас изгола нестерпно. Ј годитсе писат Авгѹст, Евангелје, Евдокија: Ѹста, Ѹши, Ѹчити. Ако во пишѹщ Аѵгѹст; келет изрещ Авгѹст: јното пишѹщ Оѵчити, трива би изрещ Овчити, Овста, Овши: блѹдно чѹш и необстојално.

13. Об изриканјѹ тѹджих ричей.

1. Греки во својем језикѹ немаѭт обих седми слов: Б, Ж, Џ, Ч, Ш, Щ, Ь, или Јода: и затоже когда пишѹт Жидовскије, и Латинскије, и Нашије ричи, мерзко је кажет. А то по нѹже чинет: або немаѭт потривних слов. Вь томже и право чинет: јеже смотрет, да бихѹ својего паче, неже тѹджих језиков цилост собльѹдали: и нехотет страннимй гласми својего језика сметит.

2. А наши пак писци совсим несподобно чинет, вь том јеже такова Гре-

чкого сказного писма во всем насандȣјȣт: и тим мерзко казет Жидовскије и Латинскије ричи: које би јнако могли право, и кь нашеь бесиде годно изрикат.

3. Жидовскије ричи пишȣт сице: Авраам, Вавилон, Варнава, Варфоломеь, Варȣх, Велзевȣл, Голгофа, Ѳлизавет, Саваоф, Гаврил, Фавор, Фовија.

Что би правније изреш: Абрахам, Бавилон, Барнаба, Бартоломеь, Барȣх, Белзебȣк, Голгота, Ѳлизабет, Сабаот, Габриьил, Табор, Тобија

4. Латинскије ричи казет сице. Бенедикт, Бинкентјь, Бонифакјь, Бибијанна, Декемврјь, Кекилија, Кесар, Кȣарт. Силвестер, Терентјь, Тертије, Ȣалентин, Фавијан, Фебрȣарјь.

Что би писат, Бенидик, Биценцјь или паче Биценец, Бонифацјь, Бибијана, Декабер, Цецилија, Цар, Кварт, Силбестер, Тирцјь, Балентин, Фабјан, Фебоао.

5. Гречскије ричи право пишȣт со словом Ѳ: али криво изрикајȣт на Ф, Анафема, Афини, Феодор, Феофил, Фиви: Фиофан, Олефир. Јни народи пишȣт: Анатема, Атини, Теодор, Теофил, Тиви, Тиофан, Олевтио. Алити на сем мистȣ обшениь народниь закон јест трива держат за правило.

6. Ншије ричи казет разнито, по обзорȣ а не сказно изглашанје и писмо нашего језика, које Греки чинет: како хошем ниже повидат.

7. Слова Ь, Ѳ, Ф, јмајȣт никаков пишщен, и паче дитинскиь, неже мȣжскиь глас. А слова Б, Т, П, јмајȣт ризов и мȣжскомȣ говоренјȣ пристојен глас. Зато Латинци, когда пишȣт Гречскȣ рич Варварос, нехотет писат Варварȣс, него ризво Бápбарȣс: и сицеж вь јних такових ричех.

Також сȣт чинили и дривньи Словинци. Або и до днеска, от тȣджих ричеь Вомвакјон, Саваѳон, Рȣсјани велет Бȣмага, Сȣбота, а не Вȣмага, Сȣвоѳа. А Херватн велет, Тȣдор, Темель, из Ѳеодорос, Ѳемелјос.

8. Слово Ф јесȣт наши прежньи преобрашали на ХВ, на П, и на Т, Какот, Хвалинско море: за Фалинско. Осип: за Іосиф. Пратер: за Фратер. Кȣпим, Ȣпованје: от Нимечких ричеь, Кофен, Хофен. Пилософ: за Философ. Стипан: за Стефан. Ј ȣ Лехов, Творјанска врата: за Флорјанска врата.

РАЗДИЛ ІВ.

ОБ ГЛАСНИЦЕ ЈХОТА

И ОБ НЕГЛАСНИЦЕ ЈОД.

(Об Јодȣ, и об Јхоте гледи листа 127.)

1. Во всем нашем писмȣ, највеша смȣт-

нья, и незгодје, и недоумје се чинит во обих двих гласех: Јхота, и Јод. Вь нашем во језику гушће се обритајет глас ЈОД: неже вь Жидовском и вь Латинском, и вь којемнибуди јном. Ј приходит вь никовьих неудобних складех: вь какових се неслучајет вь јних језикех. Ј сь того тежко постајет вь писму разлучанје того гласа Јод, от Јхоти. Греки преводники, обзираја се на својего: а Билорусјани на Лешского писма нарав: мерзко кажет наше писмо: најпаче на сем мисту. Јли во право говорет, а неладно пишут: илити и изрикајут криво Словинскије ричи.

2. Смутнья најпаче се чинит вь том: јеже необстојално пишем. Једен глас пишем вножими чертинами: а једну чертину изрикајем вножими гласми. Глас Јод изражајем четирими словми: I, И, Ѵ Ь: Јама, Мой, Одѵсеѵ, конь. А всакому из тих слов надивајем двојаку силу. Чиним је бит гласницами: (Кт: Јван, Илиѧ, Стахѵе, Малых:) и не гласницами: какот Јама, Мой, Одѵсеѵ, конь. Сице во Смотрицкиь пишет.

3. Алипак годно ви било: да висмо вsакиь једен глас, једним словом писали, а не двими: и всако једно слово висмо једним гласом изрикали, а не двими. Ј по тому, да би чертина Ј всегда вила Јхотоју, или гласницеју. А за негласницу Јод, да висмо везди и неотминно писали Ь: кт, Ьама, Мој, Одјсеь,

Стахјь. Ово ви вила најкрашји способ: и обим ви се скончало все сего миста неудобје. Али једнаков неможем ухвалит сего способа: зато јеж ви нам писмо постало нестројно, и водльиво: дльаради прегустого писанја слова Ь. Слово во Ј јест простије, и кь писанју легалье: и зато морајем јего везди уживат, гди јест возможно: а Ь писат лише вь такових мистех, гди неможет Јод горе стојат: како хошем вь диль изјавит.

2. Об Гласницах.

4. Вь нашем језику, јест једино пет гласниц: А, Е, И, О, У: а у Греков вих јест осем: А, Е, И, Ј, О, Ѵ, Ѡ, У, или ОѴ. Ову У они зовут Двојегласницеју: тим јеже вь писму јест складена из двих, из О, Ѵ. Али нам она јест проста гласница; аво јмајет прост глас: Какоти Латинска гласница u.

2. Ови три чертини, И, Ј, Ѵ, (когда сут гласници:) сада у Греков јмајут једнак глас: а дрики вь несказеном језику јмали сут разнит глас.

Јхота всегда се јест изговарало једнако, како и днес у Греков, и у нас.

Ита јмаше глас сридньи межд Е да Ј: нам необичен. Ј затож Латинци вь Греческих ричех, вь ми-

сто И, пишꙋт Е: кт, Зилос, Ермота: Zelus, Eremus: и Греки вь Латинских, вь мисто долгогласнаго Е, пишꙋт И: кт, Seuerus, Felix: Севирос, Филиꙁ.

3. И ꙋ Греков всегда јест гласница: и всегда долгогласна: и вь двојгласницах негꙋбит своего гласа, како гꙋбит Јхота во АЈ, ЕЈ. Ј потомꙋ криво чинет они, кои Ита обращајꙋт вь негласницꙋ: сице (сь надписаноју чертоју:) мои, за мов.

4. Вь нашем писмꙋ Ита јест во всем једнакосилно со Јхотоју. Пиши Извити, или Јзвјтј: и бꙋдет једнако изреченје. Могли бисмо совсим заверщ Ита: и везди писат Јхота: какот ꙋдобније вь писмꙋ, и мене забавно. Али вед незамищем Ита: и ꙋживајем со лише дльаради красоти писма. На початкех ричем годнијј се кажет Јхота: а на сриде, и на концех Ита: кт, Јзвити, Јзлити. А кто би везди писал Јхота: или везди Ита: и он неби криво писал.

3. Ов мистех, гди се пишет Ь и гди Јод.

1. Гдиколи Ь стоит при којев негласнице, всегда јꙋ ошꙋмльајет: исливајетсе сь нејꙋ вь једен глас: и сочитајетсе вь једен склад. Какот, Мо, льен. Го, ньен: не Мол, вен, Гон, вен.

А Јод несливајетсе зь негласницами вь једен глас: него се изрикајет отразно: и веще крат пристоит кь послидꙋјꙋщемꙋ складꙋ. Какот, Лад, ЈА, Бит, ЈЕ: не, Ла, ДЈА, Би, ТЈЕ. Аливим нигда припадајет и вь једен склад. Вакот, Тја, за проч. Тје, ден: Дја, дја, и једва гди инди веще.

2. Затож гди јест слито изреченје, пишетсе Ь.

Се јест при начални, и при Конечних негласницах. Какот, Льꙋбов, Льꙋди, Льꙋльам: Краль, Спаситель, Пријатель, Родитель. Нього, Нєје, Ньемꙋ: Них, Ним, Нива, Книга: Степень, Сꙋжень, Господень. Ј вь прегивех, кои от такових кончии јдꙋт: кт, Краль, Кральем, Кральев, Крали, Кральꙋ: Конь, Коньем, Конь, Коньꙋ.

Ј вь Терпилних медольених тож јест слито изреченје: и тонки негласници преминьајꙋтсе вь шꙋмни: кт. Возим, Вожен: Пекꙋ, Печен: Носим, Ношен: Платим, Плащен. Потомꙋж и слова Л, Н, преминьаль вь шꙋмна, ЛЬ, НЬ: и пиши Льен, Ньен: а не Лен, Нен. Какот, Валим, Дилим, Селим: Разбальен, Раздильен, Насельен. Гоним, Храним, Оскверним: Гоньен, Храньен, Осквернен.

Ј гди придет З, или С, вь мистꙋ зь дрꙋгоју негласницеју: обид.

ви се ошумльают. Какот Блазним, Казним, Празним: Соблажньен, Окажньен, Јзпражньен. Коснйм; Тиснйм, Пльуснем: Закошньен, Отишньен, Пльушньен.

Али писци того несмотрат: него и вь слитом изроку пишут Јод. Какот, Љубвов, Људи, Кралја, Кралју, Конја, Конју. Јно то тими могло би се терпит. Али ово јест нестерпно Кажење: јеже (Лехов смотрещ:) при шумном изроку, без ошумлења (:се јест, без Јера, и без Јода:) пишут овије склади ЛЕ, ЛИ, НЕ, НИ: вь мисто Лье, Льи, Нье, Ньи. Какот, Кралем, Кралев, Крали: Родителем, Родители: Конем, Кони: Степенем, Степени: Него, Није, Нему: Них, Ним, Нива, Книга. Развален, Разделен, Населен: Моление, Гонение, Пленение, Благоволение, Јзцилење. За Мольење, Гоньење, Пленьење, Благовольење, Јзцельење: Кральем, Кралье, Кральи, и остално.

3. А гди пак јест не слито, но отразно изреченје: пишется ЈОД. Какот, Дувје, Дривје, Орудје, Обличје, Јелашје, Овощје. Станје, Спанје, Тленје. Битје, Житје, Дертје. Скоркју, Ложју, Коркју. Щщелју, Бранју, Казенју. Смертју, Милостју, Честју, Нощју, Мощју.

А вь никових мистех јест надокно писат Ь, и Јод, вь купи. Какот, от Синь, Черн, Дань, Хмель, и от јних ошумльених, пиши Синьју, Черньју, Даньју, Похмелье: Мель, Мельју.

4. На концих послиди гласниц пишется Ь. Какот, Коль, Весь, Змиь, Моь, Чуь, Постеь.

Греческа јмена јдуща у них на ІОС, ми можем писат на ИЬ, и на ЕЬ. Антониь, Василиь, Григориь: Алексиь: Антонеь, Василеь, Григореь. Алексеь. Јлити, дльа згаджанја зь Греческим писмом, на ЈЬ. Антонјь, Василјь, Григорјь, Алексјь.

А на початкех пишется Јод: Кт, Јама, Јелен, Јутро.

Ј вь сридине, пред гласницеју. Кт. Ладја, Звирје, Билје.

Ј послиди гласници: Кт, Дајте, Стојте, Чујте. Лише послиди Јхоти или Ити јдет всегда Ь. Какот, Пиьте, Биьте, Змиьски, Асиьски, Софјьски, Софиьски.

5. Во всем нашем језику нигдиже нестојет дви гласници вь ред: дави међу ньими невило Јода. Какот Дајем, Дајут. Моја, Моје: и остално.

Оприч Складених ричь: Твердоуст, Наук, Приобрести, Поискати, и јних сицевих. Ј оприч Сербских Медольењи на О: Писао, Цлео, Видно, Превоо, Чуо.

Ј оприч јнојезичних; Јоаким. Јоав, и јних.

6. Затоже међу двими гласницами везди јест трива писат Јод: сице,

Аја. Свѣтаја.	Аје. Дајет.	Ајȣ. Дајȣт.	Ајо.
Вја. Вереја.	Вје. Всеје.	Вјȣ. Всејȣ.	Вјо. О Дорофејо.
Ија. Змија.	Ије. Бијет.	Ијȣ. Бијȣт.	Ијо. О Змијо.
Оја. Моја.	Оје. Моје.	Ојȣ. Мојȣ.	Ојо.
Ȣја Бȣја.	Ȣје. Чȣјет.	Ȣјȣ. Чȣјȣт.	Ȣјо.
Ѣја. Дѣјање.	Ѣје. Вѣјет.	Ѣјȣ. Вѣјȣт.	Ѣјо.

7. Лише гди послидȣјȣща гласница бȣдет И, тамо јест трйба писат Ь: Какот, АЬИ, Краьи, На Краьих.
ВЬИ, Фарисеьин, Фарисеьи. От Дорофеьи, Вереьи.
ИЬИ, От Мариьи, Меланиьи, Агафиьи: Змиьи: Јлиьи.
ОЬИ, Моьи, Моьих, Моьим, Троьица, Троьи, Троьих.
ȢЬИ, Тȣьица, Тȣьина, Бȣьица. Шȣьица,
ѢЬИ, ОТ Вѣьи. Ј на початкȣ ЬИ: Ьид, Ьиденје, Ьиства, Ьиствина. Затоже блȣдно пишȣт, коьи (:Греков смотрещ:) меджȣ двими гласницами опȣщајȣт Јод и Јер. Какот, Бивает, Дает: Влеем, Фарисеем: Биет, Криет: Моје, Моего: Чȣеш, Сȣета. Краина, Михаила, Фарисеи. Јлиин, Даниилов, Своих, Бȣица. Андреа, Мојсеа, Сисоа: и остално.

Пиши право: Андоеја, Мојсеја, Сисоја, Михаьила, Даниьилов, Краьина: и остално.

4. Како Греки немогȣт изрещ ЈОДА јлити Ьера. Јкако дльа того казет нашȣ бесидȣ.

1. Греки во всем својем језикȣ нимајȣт негласници Јода. Ј Гречско слово Јота везди јест гласница: и јме ово Јо, та, они изрикајȣт со Јхотојȣ, на три складн, Ј, ѡ, та.

2. Дльа того Греки, когда пишȣт или изговарјајȣт јних језиков ричи (:вькоьих јест Јод:), криво и сказно ej изрикајȣт. Везди Јод преминьајȣт во Јхотȣ

Какоти:

Ми изрикајем на два складa:	А Греки на три склади:
Гречскије ричи, Јота. Јаспид. Јасон	Јѡта. Јаспіс. Јасон.
Жидовс: ричи Јаков. Јона. Јосиф	Јаков. Јѡнас. Јѡсиф.
Латин: ричи. Јанвар. Јȣнјь. Јȣлјь.	Јанȣ, арјос. Јȣнјос.
Своје ричи. Јама. Јаблан. Јелен.	Јама. Јаблан. Јелен.

Також на среде ричеь везди. Какот вь место Лађа, Здравје, Смерт, ју, Плотју, Скорбју, Жит, је, Чтен, је: они изрикајут на три склади: и дльаради раздилења, пишут по верху деи пики: сице, Ла-дја, Здравје, Смертју, Пло-тју, Житје, Чтенје.

3. А наши писци проциньајут таков сказу за узор права говоренја: и не лихо деи пики пишут, но и слово Јхоту привавльајут: и пишут Ла дја, Здравјя, Смертју, Плотју, Житјя. Се јест, Ю, Ю, за А, У.

А на початку привавльајут Н: сице, Нџков, Нюда, За, Јаков, Јуда.

5. Об Везаних складех.

1. Везаних складов јест пет, Ю, Ю, Ы, Ю, Ж. Кт, ыма, ызеро, ыденјеь юрдан, жтро. Греки сут удумали тије склади зарад својеје потриви, да виху могли право изрикат Јод: и не преминьат го во Јхоту. Али нам ти склади нису надовни: но паче смутни и зававни. Ми во и без везанја једнакож изрикајем Јод за Јод: Јама, Језеро, ыденје: а не Ј, а, ма.

2. Паче же ми и Јхоту обращајем вь Јод: и туджије тројескладније ричи изрикајем на два склада. Какот, Марја: Јндја: Асја: Ја ја. будто Јурја, Лађа, Класја, Бија. Ј ако хошем право изрећи: нит нам доста написат деи пики: Марја, Јаја; него јест трива при-вазит Јод: сице, Марија, Јндија, Асија, Јлија. Јли паче (:дльа стројнијего писма:) Марија, Јндија, Асија, Јлија.

3. Об склад Ж јест составльен из Ј, да У: преверну̂вши. Али дльа-ради неудовја, заверженo јест Ж из обичаја: а вь место ньего пишут Ю. А то зато (:како правит Смотрицкиь:) јеже вь нашем језику непотривен јест склад ЈО: и потому (:велит он): без смутньи можем писат Ю, за ЈУ.

Али та причина неовстајет: и потривен јест склад ЈО, во својем властитом гласу: дльа наших ричеь; Кт, Још, Јор, о Ађо, о Бијо, Змијо, Судијо, Јо, Јохн, Јокати. Ј дльа туджих: Кт Јоав, Јоаким, Јоатаи, Јов, Јоил, Јона, Јордан, Јосафат, Јосве, Јосија, Јосиф.

Об складу Ы, гледи ниже.

6. Об Двојгласницах Ѧ, Ѣ.

1. Ѧ јест составльено из Ї, А, или из Е, А.

Трива јест соблюдат разлученје ме-жду Ѧ, да ЈА.

Або гдиколи Рꙋсјани пишꙋт Ѧ: Свѧт, Пѧт, Десѧт: тамо Хервати, и Серби изрикајꙋт бꙋд да би било просто Е: Свет, Пет, Девет. Сицеж и Рꙋсјани говорет во простоь бесиде, оприч писма.

А гди се по достојнꙋ пишет Ј А; тамо вси једнако и згодно говорет: Јарост, Мајати, и остална.

2. Серби льꙋбет двојгласницꙋ Ѣ: и нигдиж једе неопꙋшщајꙋт. А двогласници Ѧ незнадꙋт.

А Хервати неꙋживајꙋт ни јединиједе: и вь место Ѣ, изрикајꙋт И, или Е. Тѣло, Сѣно, Вѣра: велет Тило, Сено, Вера.

3. Блꙋдио јест писат двојгласници на початкех. Кт, Ѣко, Ѣблан, Ѣздити, Ѣлен. Право пиши: Јако, Јаблан, Јездити, Јелен.

---

7. Об складꙋ Ы.

1. Овди хощем на краще изпречест, что смо више на шире повидали. Слово Ь јест нато ꙋставльено: да бисмо тамо писали ь, гди неможет гоже стојат Јод.

Перво таково место јест на кончинах, при негласницах. Какот, Краль, Конь. Овди бо неможет стојат Јод: або би се чтало за Јхотꙋ.

Второ место: на кончинах послиди гласниц. Кт, Краь, Сеь, Змиь, Моь, Чꙋь, Антонјь.

Третје: гди се која негласница ошꙋмльаjет: и чинитсе слито изреченје. Кт, Льꙋбов, Ньива: Кральа, Коньа.

Четверто: гди послиди Ь јдет Јхота или Ита: на початкꙋ. Какот, Ыства, ыствина; ьиства.

Јли на сриде, посанди гласниц. Кт, Краына, Моым, Троыца, Шꙋыца, Краьина, Моьим.

Јли послиди негласниц. Кт, Божы, Треты. Божьи.

2. Дльарлди сего четвертого миста јест ꙋмишльен склад Ы. Али ми волим писат ЬИ: Једно зато, јеже сице писмо постајет стројније: Дрꙋго зато, јеже сꙋт Билорꙋсјани складꙋ Ы правиь јего глас преминили: и везди јест изгꙋбльен. Зарад того ми, да бисмо смꙋтньи ко чтенјꙋ обминꙋли: пишем, Ьиства: Краьина, Троьица: Божьи, Третьи.

3. Пето место Јерꙋ јест: вь сриде после Јхоти, или Ити. Какот, Софјьскиь, Асјьскиь, Антијохјьскиь. Јли паче Софиьскиь, Асиьскиь, Антијохиьскиь. Геометриьниь, Посиьниь хлиб: Змиьскиь.

4. Обличаь. Гди јест изреченје отразно, а не слито: тамо приписꙋјем дви пики. Какот, Рибьи, Воловьи, Медвидьи, Кнежьи, Вражьи, вь Бильи, вь Вермьи, вь Кореньи, вь Трꙋпьи, ко Звирьи, вь Класьи, вь Храстьи, вь Платьи, вь житьи. Чловичьи, Мишьи, вь Овощьи.

5. Можем пак и опꙋшщат ти дви пики: ако гди и слито изреченје вꙋ-

дет гоже. Какот, вь Терньи, вь Кореньи, тих Јманьи, тих Настојаньи.

Јли ако гди и без пик можем познат изреченје бит отразно. Какот посли Б, Ж, П: Рибьи, Вражьи, вь Трȣпьи.

А посли слов Л, Н, Д, Т, Ч, негодитсе опȣшщат пик при отразном изрокȣ.

8. Како сȣт Билорȣсјани измипили правиь глас склада Ы.

1. Билорȣсјани пишȣт склад Ы, вь место простије гласници И: јлити вь место Лешского Ypsiłona: али вь том криво чинет. Јаковим слово, Ь, гди стоьит при којеь негласни (:најпаче при Л, да Н:) всегда јȣ одебельајет, и из тонкије чинит шȣмнȣ. Какот, Кралья, кральȣ. Конья, коньȣ: и остално.

А они послиди слов Л, Н, и јних, пишȣт Ь: а чинет тонко изреченје. Кт, Белый, Малый, Раный, Поганый. J сице шȣмније склади ЛЫ, НЫ, пишȣт вь место тонких: гди би писат Белиь, Малиь, Раниь, Поганиь. А тонкије слакди ЛИ, НИ пишȣт вь место шȣмних. Какот Крали, Кони: гди би писат, Кральи, Коньи.

2. Дрȣгиь доказ. Јако вь Словинском језикȣ јест једино пет гласниц (:а, е, и, о, ȣ:): а не веще. Лише Лехи јмајȣт никоје себи (:или наче Нимцем и Литовцем:) властитије: а всим осталним Словинцем страннније гласи. Какот, јесȣт ą, ę, Mąką, Będe: које изрикајȣт никако чȣдно, бȣдто, Монкон, Бенден: вь место Мȣкојȣ, Бȣдȣ. Потомȣж јесȣт ȣмислили и шестȣ гласницȣ у (:ипсилон:): која јестли ньим полезна они знадȣт. А ми ово знадем: јеже нам она јест странна и ненадобна.

Хервати бо, и Серби, и Болгари, и Чехи јеје незнадȣт. J Рȣсјани хотјаж (:Билорȣсцев гледещ:) пишȣт Ы, вь место простије никоје и шестије гласници: али вим изреченје везди једнако чинет, какот да би писано било И. Напиши бо хытрост, јлити хитрост: во изрокȣ небȣдет разности, нит смȣтньи. J ако јест која разност: она јест премала, и безделна, јлити затȣјана: а не властита, нит надобна језикȣ. Јако јеје остални Словинци незнадȣт: и кто јеје небрижет, никаковијеж смȣтньи вь писмȣ сь того не находит: и потомȣ такова разност нит достојна смотренја. Зарад того ми велим: јеже ново, лишно, смȣтно, и блȣдно јест то шестије гласници заведенје. J отсели сȣмньајемсе: јеже такова завода нит везди вь старих Рȣских киньгах: какот го нит ȣ јних Словинцев: коьи пишȣт Хитрост, а не Хытрост.

3. Чȣдо пак јест, како Билорȣсци настојно Лехов тражет: и гдиколи Лехи пишȣт своје ypsilon, тамо они Ы: и

ріе

гди Лехи своје мâло ј, тáмо они И. Вáкот овди по узору:

Długi, drogi, nagi.	Дôлгий, Дрâгий, Нâгии.
Wiełki, visoki, głęboki.	Вêликий, Висôкий, Глубôкий.
Biały, goły, mali.	Бѣлый, Гôлый, Мâлый.
Siłny, Sławny, Czarny.	Сйлный, Слâвный, Чсрный.
Bystry, Chytry, łysy.	Быстрый, Хытрый, Лысый.

Алипâк такóво разлучâнје нáм нйт ни нáдовно, ни пóлезно: нó во всйх тйх мйстех мóжем мŷ гóдно и прáво пйсат Й. Вáкот во узóру.

По Лешску.		По Билорýску.		По Словйнску.	
Bi.	By.	Би.	БЫ.	БИ.	
Bić.	Być.	Бйть.	Бýть.	Бйт.	Бйт.
Bił.	Był.	Бйль.	Бýль.	Бйл.	Бйл.
Bisior.	Bystry.	Бисéрь.	Бýстрый.	Бйсер.	Бйстер.
Wi.	Wy.	ВИ.	ВЫ.	ВИ.	
Wicher.	Wychod.	Вѝхер.	Вýход.	Вйхер.	Вйход.
Łowi.	Głowy.	Лóви.	Главы̀.	Лóви.	Глáви.
Siwi.	Siwych.	Тй Сйви.	Сйвых.	Сйви.	Сйвих.
Gi.	Gi.	ГИ.		Ги.	
Ci Drogi.	Ten Drogi.	Тй Драги. Тóь Дрâгиь.		Дрâги.	Дрâгиь.
Dzi.	Dy.	ДИ.	ДЫ.	ДИ.	
Dziwnie.	Dym.	Дйвнѣ.	Дýмь.	Дйвно.	Дйм.
Grodzi.	Dudy.	Грâди.	Дýды.	Грâди.	Дýди.
Młodzi.	Młodym.	Млâди.	Млāдым.	Млâди.	Млāдим.
Zi.	Zy.	ЗИ.	ЗЫ.	ЗИ.	
Zima.	Zyskać.	Зимà.	Зыскáть.	Зйма.	Зискáт.
Mrozi.	Ryzy.	Мрáзи.	Рýзы.	Мрáзи.	Рйзи.
Ki.	Ki.	КИ.		КИ.	
Ci wisoki.	Ten wisoki.	Ти високѝ. Тóь Висôкиь.		Високѝ.	Висôкиь.

Łi.	Ły.	ЛИ.	ЛЫ.	ЛИ.	
Licho.	Lyko.	Ли́хо.	Лы́ко.	Ли́хо.	Ли́ко.
Łiciè.	Połykaè.	Личи́ть.	Полыка́ть.	Ли̅чи́т	Полыка́т.
Lisica.	Łysy.	Лиси́ца.	Лы́сый.	Лиси́ца.	Ли́с.
Mi.	My.	МИ.	МЫ.	МИ.	
Mimo.	Myto.	Ми̂мо.	Мы́то.	Ми̂мо.	Ми̅то.
Miłosc.	Mydło.	Ми́лост.	Мы́ло.	Ми́лост.	Ми́ло.
Mir.	Mysł.	Ми̂р.	Мтысл.	Ми̂р.	Ми́сел.
Pi.	Py.	ПИ.	ПЫ.	ПИ̂.	
Pisaè.	Piskaè.	Писа́ть.	Пыска́ть	Пи̅сат.	Пи̅скат.
Piè.	Pytaè.	Пи́ть.	Пыта́ть.	Пи́т.	Пи̅тат.
Chłopi.	Kropy.	Хла́пи.	Крȣ̂пы.	Хла́пи.	Крȣ̂пи.
Rzi.	Ry.	РИ.	РЫ.	РИ.	
Wiatrzi.	Wiary.	Вѣ́три.	Вѣ́ры.	Вѣ́три.	Вѣ́ри.
Dobrzi.	Dobrych.	Добрѝ.	Добры̀хъ.	Добрѝ.	Добри́х.
Starzi.	Starych.	Ста́ри.	Ста́рыхъ.	Ста́ри.	Ста́рих.
Si.	Sy.	СИ.	СЫ.	СИ.	
Siła.	Syłaè.	Си́ла.	Сыла́ть.	Си́ла.	Си̅ла́т.
Sito.	Sytosc.	Си́то.	Сы́тость.	Си́то.	Си́тост.
Gęsi.	Kosy.	Гȣ̂си.	Ко́сы.	Гȣ̂си.	Ко́си.
Ci	Ty.	ТИ.	ТЫ.	ТИ.	
Ciskaè.	Tykaè.	Тиска́ть.	Тыка́ть.	Тиска́т.	Ти̅кат.
Cicho.	Tyiè.	Ти́хо	Ты́ю.	Ти́хо.	Ти́јȣ.
Cisowy.	Tysiąc.	Тисо́вый.	Ты́сяща.	Ти́сов.	Ти́сȣще.

Досели́ изказа̂нје об Пра́вом пи̅смȣ. А об влака̂х хощем на ̂јном ми́стȣ изказат.

РАЗДИЛ ЈГ.

Об разних Отминах језика.

Уже смо досели на разних мистех изказали: а овди хощем на једном мисту изпречест: вь чем се разнет Словинского језика отмини: најпаче Руска, Херватска, и Сербска.

1. Чим се разнит Руска отмина от Херватские, и от Сербские.

1. Третјего претвора Језкерник јединичнь: и Јменник, Зовник, да Кроздник, вножинни: по Руску јдут на И. Какот, От Глави, От Владики. Овије Глави, Ови Владики. О Глави, О Владики, Кроз Глави,

А по Херватску, и по Сербску, јдут на Е. Какот, От Главе, От Владике. Ове Главе, Ови Владике: и остално.

Во оком, и во јних никовых мистех, негодитсе писательу слидит Херватского окончанја (:будущ оно далеко отминно от Руского доброго:) но уживат јест Руского обичного окончанја: акоп евудет сказно.

2. А Придивник, и Противник, по Руску, на Ѣ, или на Е: При главѣ, При владикѣ: При главе, При владике. Ко главѣ, Ко владикѣ: Ко главе, Ко владике. По Херку, и по Срку, на И: При глави, При владики: Ко глави, Ко владики.

3. Кроздник вножиннь, первого и второго претвора: Руски на И: Кроз Кнези, Кроз Кральи. Херватски и Сербски на Е: Кроз Кнезе, Кроз Кралье.

4. Во придивних јменех, Језкерник јединичнь: и Јменникже и Зовник вножинни, женского: а Кроздник мужского, и женского племена, по Руску на ИЈЕ, или на И. Какот, Дльа великије шщети, Дльа велики шщети. Три великије шщети, Три велики шщети. Кроз великије гради, Кроз велики гради. Кроз великије нужи, Кроз велики нужи.

По Хер: и по Серб: все на Е. Какот, Зарад велике шщете. Три велике шщете. Кроз велике граде. Кроз велике шщете, или нудже.

5. Вь никовых јменех перв. и втор. претвора, гди по Руску вь конечном складу стоит Е, или О (:какот, Ветер Отец, Огонь, Лакот:) тамо Хервати, и Серби изрикају А: Витар, Отац, Огань, Лакат.

6. Придивник Јединичнь всих претворов изоикају Русјани во власти, тих јего окончаньих. Какот, При Кнезѣ, При кральѣ, При лици. Јзрикајутже, когда возхотет, и Противник вь мисто придка. Какот, При кнезу, При Кральу, При Лицу.

А Херва̄ти́ и Се́рби вь Јединице неѹживаѧѹт Придивника: но́ всегда́ Противника.

А вножӣне́ ѹживаѧѹт всегда́ Придивника, со присто́јещими кь нье́мѹ предло́жки. Ка́кот При Кнезе̑х, По граде̑х, По вода́х. А неѹживаѧѹт Проти̑вника: Како̀ Рѹ́сјани сь предло́жком ПО говоре̑т си́це, По́ градом, По вода̀м: и По граде̑х, По вода̀х

7. Коьи Ј́зкерни́ки по Рѹ́скѹ јдѹт на ЄѢ они́ по Херва̄тскѹ, и по Се́рбскѹ, јдѹт на ИѢ. Ка́кот, Льѹде̑ь, Мѹже̑ь, Риче̑ь. Льѹди̑ь, Мѹжи̑ь, Ричи̑ь.

8. Придивник вножи̑нниь Обсто̑јних јме̑н по Рѹ́скѹ јдет на ѢХ, и на ЄХ. По Се́рбскѹ на ѢХ. А по Херва̄тскѹ на ИХ. Ка́кот, При бра́тѣх, кра̑льѣх, ричѣх, литѣх, лицѣх. При бра́тех, кра̑льех, риче̑х, ли́тех, лицех. При бра̄тих, кра̑льих, ричи̑х, ли́тих, лицих.

Лихо тре̑тьи претвор и́дет на АХ: какот, при ри́бах, главах.

Блѹдно пак и преме́рзко Ле́хи и Билорѹ́сјани вса́ ова́ творе̑т на АХ: кт̄, при бра̑тах, кральах, речах, лѣтах, лицах.

9. Приди̑вна Ј́зредна ј́мена, по Рѹ́скѹ ј́дѹт на ИѢ, АЈА̑, ОЈЕ̑, или ЄЈЄ. Ка̑кот, Ма̑лиь, Ма̑лаја, Ма̑лоје: Ни̑щиь, Ни̑щаја, Ни̑щеје. Јли по о̑бщем ӣзрокѹ на ОѢ: кт̄, Ма̑лоь, Ни̑щоь чловик: или паче ни̑щеь..

А по Херв: и по Серб: ј́дѹт на И, А, О, или Є. какот, Ма̑ли, ма̑ла, ма̑ло, Ни̑щи, Ни̑ща, Ни̑ще. Во вножӣне, Ма̑лиьи, Ни̑щиьи: Херватски и Се́рбски, Ма̑ли, Ни̑щи.

10. Вь Ричи́нах јест си́цева разни́ца.

Рѹ́ски.	Херватски.
Јма́јѹ, Ведѹ̀, Во́джѹ. Јма́јеш, Веде̑ш, Во́диш. Јма́јет, Веде̑т, Во́дит.	Ј́мам, Веде̑м, Во́дим. Ј́маш, Веде̑ш, Во́диш. Ј́ма, Веде̑, Во́ди.
Јма́јем, Веде̑м, Во́дим. Јма́јете, Ведете̑, Во́дите. Јма́јѹт, Ведѹ̑т, Во́джт, ет.	Ј́мамо, Ведемо̑, Во́димо. Ј́мате, Ведете̑, Во́дите. Ј́мајѹ, Ведѹ̑, Во́де.
Јма́хом, Ведо́хом, Води́хом. Јма́ша, Ведо́ша. Води́ша	Јма́смо, Ведо́смо, Води́смо. Јма́хмо, Ведо́хмо, Води́хмо. Јма́хѹ, Ведо́хѹ, Води́хѹ. Јма́ше, Ведо́ше, Води́ше.

Jма̂хом, Веди̂хом, Воджа̂хом.	Jма̂хомо, Веди̂хомо, Воджа̂хомо.
Jма́ја, Веджь, Воджь.	Jма́је, Ве̂де, Во̂де Jма́јеш, Веду̂ш, Во́деш
Jа̂ да̂м, Jа̂ рекѹ, Jа̂ стѹпльѹ.	Jа̂ шѹ да́т, Jа̂ шѹ ре́ш, Jа̂ шѹ стѹпит.

11. Вто̂рих осо̂б окончанје на ШИ (:Jма́јеши, Веде́ши, Во́диши:) ни́т Рѹско, ни Херва̂тско, ни́ Се́рбско: но́ вь преда̂вних викеҳ jест би́ло вь ни́коь стране́ во ѹжива̂нјѹ. А сада́ jест необи́чно, и ме́рзко слишит. J мора́јем је почита́т вь ста̄рије, необи́чније, и заве́рженије ри́чи.

12. Вь то́јже отви́кньених ри́че̂ь версте́ jест кончи́на приди̂вних jме̂н на АГО (:Вели́каго, добра́го:). Пра́вије се вели̂т по Рѹскѹ, на ОГО: и по Херва̂тскѹ на ОГА: Вели́кого, Вели́кога.

13. Херва̄ти́ неговоре̂т Мѹжеск, Же̂нск, Всја́к: но́ всегда́ на И: ка́кот Мѹжски̂ по́л, вся́кињ чловик.

2. Чи́м се разни̂т Херва̂тска отми́на от Се́рбскије: а згаджа́јетсе зь Рѹскојѹ.

1. Вся́ко медольве̂нје, и jме мѹжско̄го пле́мена: ко́је Ру́сјаном и Херва̄том jдет на Л; Се́рбом jдет на О. Ка́кот, Писа́о, Привео́, Ходи́о. Прово́о, Ѹчо́о: Ва̂о, Пе́пео, Во́о. За Пи́сал, Приве́л, Ходи́л, Прево́л, Ѹчѹл: Ва̂л, Пе́пел, Во́л.

2. Рѹ́сјани, и Херва̄ти́ изрика́јѹт Вноже̂инније Јзкерники, како смо изка́зали во ѹзо́рех. А Се́рби всије Јзкерники (:оприч четве̂ртого пре̄твора:) творе́т на А. Ка́кот, Ти́х бра̄та, Ти́х кра̄лька, Ти́х ота̄ца: Ти́х Ри̂ва, Ти́х оба̄ца: Ти́х ље̄та, Ти́х ли́ца. За Ти́х бра́тов, кра̄лвев, оте̂ц, ри̂в, ове̂ц, ле̂т, ли́ц.

3. Рѹ́сјани, и Херва̄ти́, ако возхоте̂т, мо́гѹт Jменни̂к ди̂ват вь Зовни̂ка ми́сто. Ка́кот. Ô Jва́н, Ô Ми́лош, Ô сестра́. J си́це во вси́х пре̄творех. А̂ Се́рби, и Ле́хи, гдиколи Зовни̂к може́т би́т отми́нен или разни́т от Jменни̂ка́, всегда́ ви творе̂т разни́т. Ка́кот, Ô Jва́не, Ô Ми́лошѹ, Ô се̂стро.

4. Рѹ́сјани и Херва̄ти́, вь претвара̂нјѹ jме̂н jа́дѹщих на Г, К, Х, льѹ̂вет неотми̂нно изри̂ка́т та сло́ва. Ка́кот, Дрѹ̂ги, тежа́ки, Вла́хи. Дра̄ги́х, Вели́ких, Пла́хих. А Се́рби ра̄ди изрика́јѹт сь премињве̂нјем на З, Ц, С. Ка́кот, Дрѹ̂зи, тежа̄ци, Вла́си, Дра̂зе̂х, вели́це̂х, пла́се̂х

5. Во вноже̂нних пре̄ги́бех Приди́вних jме̂н, Се́рби вь кончи́нах кладѹ̂т Ѣ

Какот, Тѣх, тѣм, тѣми: Добрѣх, Добрѣм, Добрѣми, Великѣх, Великѣм, Великѣми. Русјани пак, и Хервати льубет ризво изричење, и кладут просту гласницу. Какот, Тих, Тим, Тими: Добрих, Добрим, Добрими: Великих, Великим, Великими.

6. Во јних пак вногих мистех Русјани вь книжном писму кладут Двојгласници Ѧ, и Ѣ. Какот, Кнѧзь, Пѧт, Свѧт: Тѣло. Лѣто, Вѣра, Стрѣла.

А вь общем изроку кладут простије гласници. Кнез, Тело, Вира, Стрела: и ост:

Серби пак незнадут двојгласницу Ѧ: а двојгласницу Ѣ льубет: и изрикајут ју долгим и разлученим гласом: буд даби били дви цили гласници: и велет, Тиело, Лието, Виера, Стриела, Сиено: гди будет писано Тѣло, Лѣто, Вѣра, Стрѣла, Сѣно.

А Хервати ни јединије Двојгласници неуживајут нигдиже: него льубет ризво и отвазно изрикање: се јест, или чисто И, или чисто Е. Какот, Кнез, Пет, Свет: Тило, Лито, Стрила, Вера, Сено.

J по сей причине чинитсе Херватска Отмина липльа от осталних: равно какот и вь Греческих отминах Атичанска отмина процинајетсе бит липльа от осталних четирих отмин (от Јонскије, Јеолскије, Дорскије, и Општије.) тим јеже нельубит вногих двојгласниц, или гласниц, редом стојеших: него паче льубит скращено и ризво изрикање. Какот, гди јни велет Фулео, Фулееје: Атичани краще велет, и простије, Фулѡ, Фулис: льубльу, льубиш

3. Об Билорусков, и об Лешков отмине.

Вь чемколи се Билоруска бесида разнит от јних отмин: нимајетсе оно зват отмина: него паче Лешкије отмини изражање или по просту Сказа. Лешка бо отмина тако јест от Нимечкого, и от јних језиков смушена: да јуже мало Словинского језика подобје вь себи задержајет.

1. Билорушани мерзко изрикајут слово Г, будто Х: Какот, Бох, Ход, за мисто Бог, Год.

2. Ониже смутно и блудно пишут склад Ы, вь мисто гласници И: Какот, Малы, за мисто Мали. J тонкије склади пишут, ЛИ, НИ, ЛЕ, НЕ: гди би писат шудно, ЛЬИ, НЬИ, ЛЬЕ, НЬЕ: Какот, Кралем, Конем, Крали, Кони, вь мисто Кральем, Коньем, Кральи, Коньи.

3. Ониже творет Приречки по Лешку на Ѣ: и пишут, Добрѣ, Злѣ, Крепцѣ, Легцѣ, Конечнѣ: за Добро, Зло, Крепко, Лехко, Конечно.

Псал. 44: Стрѣлы твоја озощрени силнѣ, реци, Стрѣлы твоје изострени сило. Псал. 32 Доврѣ поите, реци, Добро појте.

4. Смотрицкиь велит. От јмен седмого претвора, Придивник не властито јдет на ЄМ, ЄЬ, ЄМ: какот, во Свјатем, свјатеь, свјатем: а право јдет на ОМ, ОЬ, ОМ, и ѢМ, ѢЬ, ѢМ: кт, во стом, стоь, стом, во свјатѣм, свјатѣь, свјатѣм.

А ми велим: јеже и кончина ѢМ, ѢЬ, ѢМ, јест Лехом властита: а вь Словинскоь весиде негожа.

А об вножинних прегибех и сам Смотрицкиь таможе взплох право велит: невластити бит кончини ѢХ, ѢМ, ѢМИ: Какот, от Свјатѣх, ко Свјатѣм. со Свјатѣми: а право бит на ИХ, ИМ, ИМИ: от Свјатих, ко Свјатим, со Свјатими. Или паче, от Светих, ко Светим, со Светими.

Лешшина јест во псалмѹ 6: Об осмѣь, и вь 50: По велицеь. реци, Об Осмоь, По великоь.

5. Лехом и Билорѹсјаном обичен, а вь Словинскоь ричи сказен и негоден јест Јзкерник на Ѹ. Псалом 64: Домѹ твоего, реци, Дома твојего.

Сего годѹ, До третјего часѹ, От огньѹ, От волѹ. ізна рокѹ. Реци, сего года, До третјего часа, От огньа, От вола, Јзнарока.

6. Лешшина јест, Первѹ вножиннѹ особѹ творит на МИ. Какот, Всми. Јмами. Реци, Јесмо, Јмајем.

Псалом 43: Јзповѣмы сѧ. реци, Јзповимо се: или вь Заповидалном начинѹ, Јзповидим се.

7. Лешшина же: БИМ, БИ ВСИ, за Бих, Би. Псалом 50: Даль бымь ѹво, реци, Дал бих заисто. Псалом 54: Потерпѣль бымь. реци, Потерпил бих.

Лехи велет: Ѹчинил бис: а из того Билорѹсјани, Ѹчинил биеси. Реци право, Ти би ѹчинил.

8. Лехи сказно изрикајѹт ИЗНА, за ИНА: Славизна, Старизна, Трѹтизна. Псал 39: Вь главизнѣ кньижнѣ. р: Вь началѣ кньижном. Славина, Старина, Тровило. Сировина, не Сировизна.

9. Лехи вь мисто СКИ, во вножине пишѹт СЦИ: Вшистци, Земсци, Полсци. Того смотрещ Билорѹсјани пишѹт СТИ: Царје земстии, Сынове человѣчестии. Или таков изрок јест нам тѹдж, и сказен. Реци, Цари земски, или паче Земельски: Сини човички.

10. Лехи изрикајѹт Заповидалник со обсичењем, и со ошѹмленјем: кт, Придж, Сједж, Всип, Слиш: за Приди, Седи, Всипли, Слиши.

Јз того вь псалмѹ 44: Слиши дши, и виждь. реци, Слиши дши, и види. А во псалмѹ. Непредаждь

звѣрем дѹш.) реци, не предаь звѣ-
ром дѹш.

11. Лехи мерзко ошѹмлаjѹт оньи Жи-
довские и Латинские, jдѹщи на
тонко Л: и велѣт Саѵль, Ани-
валь: что би рещ Саѵл, Анивал.
Jз того Билорѹсjани пишѹт Jзра-
иль, Анибаль.

Псалом 13: спасенjе Jзраильево.)
реци, Спасенjе Jзраьилово.

12. Потомѹж Лехи, и ньих смотрещ
Билорѹсjани, ошѹмлаjѹт на концѹ
всака женского племена jмена, jдѹ-
ща на ОСТ, и на jније негла-
сници: и внога мѹжска: и вь ри-
чинах третjе особи, jдѹщије на Т.
Какот,

Милость, Жалость, Драгость: Пядь,
Мазь, Соль, Мисль, Басьнь, Казнь,
Jаблань, Тварь, Весь, Памать, и
jна. Реци, Милост, Драгост: Пед,
Маз, Сол, Мисел, Басен, Казен,
Jаблан, Твар, Вес, Памет: и ос-
тална. Велетже: День, Камень,
Корень, Тjедень, Грѹдень, Сичень,
Травень, Пламень, Ремень, и ника
jна сицева. Реци, Ден, Камен,
Корен, Тjеден, Груден, Сичен, Тра-
вен, Пламен, Ремен. А вь никовых
мѹжских ладно стоьит ошѹмлење:
кт, Педень, Сежень, Сѹжень: ковых
гледи вь Ричолѹ.

Велетже премерзко: Jмать Ведеть,
Водьить: Jмѹть, Ведѹть, Водать:
Весть, Сѹть. J вь неоконченом на-
чинѹ: Jмѣть, Вести, Водьить,
Ходьить: и сице во всих ричинах.

Право реци, без ошѹмлења: Jма-
jет, Jмаjѹт, Jест, Сѹт: Jмат,
Вест, Водит.

13. Лехи во всаков своjеь ричи вно-
жескладнов, острим влаком изрика-
jѹт, илити завлачет пред послид-
ньи склад. Потомѹж и Билорѹсjани
во вногих ричех негодно кладѹт влак
на предпослидньем складѹ: Какот,
Jзощрени, Блажениь, Окаjаниь, Дѣеш,
Дѣет, Твориш, Творит: и jна.
Реци право: Jзостренй, Блажениь,
Окаjаниь, Дѣjеш, Дѣjет, Твориш,
Творит.

Об том Лешском сказном илити
превратном заклачењѹ, пишет Кнап-
скиь, под ричjѹ Nateżanie sylab.

14. Лехом обична jест версталних jмен
кончина на ИЬШИ, или на ЕJШИ.
Какот, Наjаснеjши, Наjмилеj-
ши, Наjсвятеjши.

Али Рѹсjаном, Сербом, и Хербатом
обична, и липльа jест кончина ИЬИ,
или ЕЬИ. Какот, Jаснььи, Наь-
jасниьи: Милньи, Наjмилньи:
Светиьи, Наjсветиьи. Jли Jаснеьи,
Милеьи, Светьеи.

15. Jесѹтже и jни различни Лехом вла-
стити говорења начини: ковых не-
можем всих собрат: и ковьи от Би-
лорѹсjанов вь наше писмо се забо-
дет: и превратнѹ чинет веснидѹ. Ка-
кот.

Псал 32: Подобает.) реци: Сподо-
битсе.

Псал. 41: Желает.) реци, желеjет,
или паче жельит: а во псалмѹ 118:

добро стоит, Возжелѣти.

Псал. 41: Возжада.) реци, Возжеда.

Псал. 53: Чужди н.) реци, Туджи.

Псал. 34: Заври.) реци, Запри.

Псал. 15: Видѣти изтлѣнија.) ре: Видити.

То все јест Лешшина: от Podoba się, żelanie, żadam, cudzy, zawrzi, widieć.

16. А без обзора на Лехов, Билорусјани по своем умислу блудно завершају на Т, третју особу проминьеного краткого вримена.

Псал. 6: Молитву мојy пријать.) реци, Прија.

Псал. 14: Непријать) Пс: 9: Вијать): 23: Некламтсѧ.) Взјат: Вист. Убит Голијаѳа.) Реци Прија, Неприја, Виѧ или Вие, Некламсе, Взја, или Взе, Ви, Уби Голијата.

17. Лешшина блудна ест: При Гостах Мужах, Словах, Лицах: за, при Гостех, Мужех, Словех, Лицех.

РАЗДИЛ ЈД.

Об каженју језика.

Два јесут начина бесидних сказ: Гречски, Барбаризом, и Солкизом, и Странщина, и Безјашщина.

Странщина јест: или рич совсим странна: какот Луна, за Мисец: Јуноша, за Младинец: Или рич сама вь себи Словинска, али којимнибуд превратом скажена; дљаради обзора на ин кив језик. Какот јест оно, что пишут, О божји слове (обзираја се на Гречску кончину ричи, О Теу логе:) гди би право реци било, О божје слово. Овицев преврат можем зват Обезјанским изображанјем.

Безјашщина јест бесида, или рич какоколи скажена: без обзора на туджиь језик. Какот, Пагуба, за Погуба: Јзкреннему, за Јзкерньему: Заббен, за Забивен: Вижд ь за Види: Овицево говоренје Херватии зовут Безјачким: от Безјаков никоьих льудев, кои превратно говорет. А Кметшщиноју зовут: когда кто говорит грубије, или застарени, и Отвикньени ричи: и селским кметом, а не племенитим льудем обични. Какот, Јужика, за племеник, или Родник: Клеврет, за Подружник, Дружина: Лобзати, за Целовати: Глаголати, Гучати, Хуторити, Молвити, за Говорити.

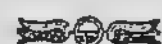

1. Об Простой Странщине узори.

1. Јз Угерского језика. Баран, реци, брав. Баранина, Бравина. Товариш,

подружник. Добош, бубньар. Шипуш, Свирец и ина.

2. Із Татарска, или из Турска. Ясаул, поручник. Базар, Пожар: реци Площад, торг. Батко, Отец. Глаз, око, Диван, Двор, чуш кральев. Караул, стража. Козак, Лехкнь коньаник. Мейдан, Полье.

3. Із Нимечка. Атаман, Главар. Букви, кньиги: и отсели Буки, Букварь, Азбука. Жупел, Сира. Лихва, раст. Полк, льудство, почет, кердело, народ. Ополчитисе: реци, Оборужитисе. Ступа, терло Туне, или за стунь: Даром, напрасно, вь дар. Толмач, бесидник. Уповати, Уфати: Надијатисе. Уповање, Уфање: Надијање. Узрок: Причина. Хижа; Храм, Куща. Мних, Нимцем Миних: из Гречка Монах: Інок, јединец.

4. Із Латинска. Агнец, Брабец, брабче: Банья, купел. Ветох, стар. Ветош, старина. Високост, Висекст, Бисекст: Преступньи год. Град, Туча. Іуност, Младост. Іунец, Телец, бик. Іго, јарем. Луг, Дуброва, Гаь. Луна, мисец. Луч, Лучина: Триска, Трищина. Луча, Трак, Прамен. Маторство, Состаренје. Оматорьша, Состарише се. Рожа, Образ, лице. Спина, Херьет. Скамија, Лава, Клуп. Спикулатор, Бирищ. Скудель, Лонец, Горн, Чуп. Скуделник, Лончар, Чрипан, Стат, Статија: реци, Постат, Постава, Поглавје, Развод. Утрова, Бнутрина. Маторно, Постојално.

5. Із Гречка. Елеь, масло дрвино, или паче дрвно. Ідол, Балван. Кијот, ковчег. Корабель, Ладја, Мзда, Плаща. Миро, Маст. Нине, Сада. Скимен, Левищ. Левьи щенец. Скинија, Јата, Појата. Супостат, Сувражник. Тимпан, Бубень. Трапеза, Стол. Уви мне, Оле мне. Темель, Основа, Основанје, Днищје.

Тих, и иних туджих ричеь (коьнит верстније ми имајем во својем језику) никакож нимајем уживат.

6. Јесут пак иније туджије, или туджим подобни ричи: коьим верстних ми нимајем: и које сут общеним всего народа обичајем вь наш језик пријети, и нашими учиньени. І таковиx годит се уживат. Какот,

Із Гречка. Архиепископ, Архимарит, Архидјакон, Епископ, Монастир, Ладан, Темјан, Митрополит, Патриарх, и ина.

Із Латинска. Брада, Брат, Ваш, Вечер, Вепер, Вертим, Видим, Волья, Волим, Вино, Два, Десница, Десет, Дома, Домив, Дам, Де от дим: Гутим, Ізујем, Кобила, Лев, Лен, Ливица, Мајстор, Мати, Мермрам, Мешем, Моь, Наш, Нов. Нощ, Овца, Око, Олтар, Орати, Огонь, Оцет, Пасем, Пастир, Паша, Пламен, Полно, Сидим, Седем, Сикира, Симе, Сок, Сон, Сичем, Стоьим, Стрем, Ставим, Седем, седми,

Овôь, Оôл, Окриньа, Трêм, Трû, Тû, Твôь, Ѹдовица, шêст: и ĵна. Оицеви рѝчи, које сѹт во всих нашего језика отминах обични: и кеьим мû ĵних равносилних нимајем: незнат от Латинцев ли кь нам, илити от нас кь ньим јесѹт зашли. Јли пáче кáжетсе јстинѣ подобно: јеже отизкони, и при ѹроджêнјѹ језиков, и нам и ньим јесѹт били властити, и домородни. Али ов тих всих не овди, но вь Ричнлѹ јест мисто разсѹждêнје чинит.

2. Ов Кметшщине, ѹзори.

Кметски, или из всегó нарóда отвикньени, и погѹбльени рѝчи јесѹт: Брêнје, Вьнезâпѹ, Возкѹјѹ, Глагольѹ, Говзѹјѹ, Девер, Жезел, Клевета, Клеврет, Овâче, Обржщѹ, Пожрóх жертвѹ, Пища, Тимѣнје, Толкѹјѹ, Гонзиѹ. Вонзóх, и никоје ĵније.

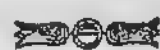

3. Ов Обезјâнствѹ, по обзóрѹ на ГРЕЧЕСКИЬ језик.

Безјâшщина, или Обезјâнство, најпаче се чинит по обзóрѹ на Гречскиь језик. Лвовим преводники

1. Племена преминьајѹт.

Једна Тисѹща (: за, једно тисѹще :) або вь Гречском јест ĵме женско, Хильада. Пáче мéда и сóта.) за Пáче мéда и Сâти. По бедрѣ твоеь.) за, по бедрѣ твојêм. Бедрô.

2. Чûсла преминьајѹт.

Ĵмена јмајѹща лихо вножûнно число; они кладѹт вь Јединичном. Какот, Двéр ограждéнјы пс: 139: Вх надрѣ моêм, 88. Вь книзѣ твоеь, 138. Реци, Двûри ограджêнја. Вь нâдрѣх мобих. Вь кньигах твоьих.

А која нимајѹт вножûнного числа, и она они кладѹт во вножûне. Какот,

Пригвоздû плóти моја. пс: 118) р: Пригвоздû пôлт мојѹ.

Вда јâм мâса јѹнча, 49.) Једали хощѹ ьисти говеджје мéсо.

Ѹмножû жûта еја 64.) Ѹмножи жûто јеје.

Меташа жребјы, 21.) Меташа жрêбје.

Ѹголјы возгорѣшасѧ 17.) Вожже се ѹглêнје.

Междорâмјы, 67.) Отеблјы, 79) Междѹрâмје, Отебêлје.

Трѹпјы раб твоихь, 78.) Трѹпје рабôв твоьих.

Насади́ Коре́нїы его̀, 79) Насади́ коре́нје јего̀.

От возто́к со́лнца, до запа́д, 49.) От босто́ка со́лнча до запа́да.

И се́мене его про́сѧща хле́би, 36.) Се́мена јего̀ про́сѧща хле́ба.

Вса́ елика а́ще тво́рит, 1.) Все́ чтоколи тво́рит.

Вра́гꙋ оскꙋдѣ́ша орꙋ́жїы, 19.) Вра́гꙋ неста́ орꙋ́жја.

И ското́ и по́лскїы, 8.) Ј ско́т по́льнӣ.

Бла́гих моих нетребꙋ́еши, 14.) Два́ сꙋт овди́ поблꙋ́дка. Бјаше реч, Бла́г моьих) А пра́во: Бла́га моје́го̀ нӣтти три́би.

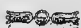

3. Придӣвна кладꙋ́т за Обсто̂јна.

1. Ꙋ Гре́ков, и ꙋ Латӣнцев, всако ј́ме придӣвно мо́жет стоја́т въ мисто обсто̀јного. Ка́кот, Лꙋ́чши нӣщ пра́веден, неже бога́т ложѝв: при́ч. 19). Али ꙋ на́с негоди́тсе тако говори́т: но̀ мӣ придӣвна живꙋщих осо̀б јмена претварја́јем въ обстојна: на ВЦ, или на НИК: Какот от Ста́р, Си́лен, твори́м Ста́рец, Си́лник. Сице пра́во стоьӣт во псалмꙋ 5: Тӣ благословӣши Пра́ведника:) что въ Гре́ческом стоьӣт Тӣ блвкиши пра́веднаго. Потомꙋ́ж реци́: Лꙋ́чи јест Нищéц пра́веден, неже бога́тец ложѝв).

Пс: (1. На пꙋтѣ́ грѣ́шних неста́:) р: На пꙋтѣ́ грѣшников нестоја̀.

Пс. 6. По средѣ́ дѣв тимпа́нниц:) р: По срѣдѣ́ дѣвиц бꙋбньа́риц.

Пс: 77. И дѣви их:) р: И дѣвици ьих небиша си́товани.

2. А придӣвна Јзре́дна въ нӣких ми́стех мо́гꙋт стоја́т за Обсто̂јна. Ка́кот, Оскꙋдѣ́ преподо̂бнӣ, пс: 11.) добро̀. Сицеж реци́: Да се несла́вит мꙋ́дрӣ въ мꙋ́дрости своје́, нӣт си́лнӣ въ силѣ своје́, нӣт бога̂тнӣ въ бога́тствꙋ својѐм.). А зло̀ би стоја́ло: Преподо́вен, Мꙋ́дер, Си́лен, Бога́т. Псал: 13. Рече́ безꙋ́мен въ сердци својѐм:) реци́, Рече́ безꙋ́мник: или Рече́ безꙋ́мнӣ.

3. А въ нӣких ми́стех, гди ꙋ Гре́ков стоьӣт придӣвно једӣно: мӣ липлье придива́јем къ ньемꙋ́ обсто̂јно: Кт, Лꙋ́чи јест чловӣк нӣщ, и пра́веден, неже бога́т а ложѝв.

4. Гре́ки и Латӣнци нима́јꙋт јме́н обсто̂јних, ꙋткорени́х от придӣвних: како́ва сꙋт ꙋ нас Особна̂ ја́дꙋща на ВЦ, и на НИК, Кт, Ста́рец, Си́лник. Нима́јꙋтже ни Придӣвних Јзре́дних. Ј даьа того̀ во вноги́х ми́стех ꙋживајꙋт придӣвних прости́х: гди нам нӣт лѣзно ꙋжика́т Прости́х: но̀ мӣ ꙋжива́јем или Јзре́дних, или Обсто̂јних произведени́х: како смо ꙋка́за́ли. Вдо̂ва: реци́ Вдовица, или Ꙋдовица.

5. Лехи пак чинет все́ сꙋпротӣвно: и везди́ въ мисто Прости́х Придӣвних

сказно кладѹт Јзрѣдна. Какот, Јван јест Веселѧнь: за Јван јест весел. Ти јеси гнјевлнвь: за Ти јеси гньивльив. Сеь меч јест Острнь: за Сеь меч јест остер.)

6. Овстојна каковостна јдѹт ѹ нас на ОСТ, ТА, НА, ВА, и ДА: кт, Драгост, Доброта; Јстина, Хѹдова, Правда. Вь место ових Греки једина (: а не Латинци :) кладѹт Придивна вь Нијединском племенѹ. Какот, Дја то стенохорон тѹ Хрѵсѹ:) За тисноје злата. Бјаше реш, За тисноте злата. Али и то по обезјанскѹ, а не кь разѹмѹ. Право реци, Дльа скѹдности пинез.

Дја то Динон тис Дјанојас:) За силноје разѹма. Реци, Дльа остроти разѹма. То сиггенес хрисјмон:) Сроднoје јест полезно. Право реци, Родкина јест користна ствар.

7. А во Вножинном числѹ Греки и Латинци кладѹт придивна Нијединска (:держешта овстојних обличје:) и приразѹмивајѹт Прагмата, Ерга: Вешти, Дела, или Створи. Какот, Бог возмагајет всеческа. (:се јест всакије вешти:) Вса елика аште творит: Пс: 1. Реци, Бог возмагајет все или всачинѹ: или всакије вешти). Все, јеже творит. Сицеж велет: По сих: за По сем. Лѹбите свјатнаја: за Лѹбите Свјетѹ. Ввест тајнаја: за Вист тајности: или тајније вешти. Благих моих нетребѹеши: за Блага мојего нит ти треби. Животна мала зь великими: реци, Живина мала зь великими: реци, Живина мала зь великојѹ. А вь једиинице, Всако живенче мало и велико, а не Живот но. Али об сих још ниже на јном мистѹ хоштем повидат.

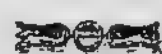

4. Преткаранје јмен казет.

1. Греки Жидовска јмена (:која нимајѹт кончин Гречским сподобних:) изрикајѹт непретворно, или непреминно, во всих прегибех и числех: и велет, Сеь Давид, Кроз Давид, От Давид, Ко Давид: что би реш, Кроз Давида: от Давида: ко Давидѹ. Сицеж изрикајѹт Авраам, Јзраьил, Јерусалим, и вса остална.
2. А что јест веше, ангелска јмена Серафим, и Херѹвим, и вь Нијединском племенѹ изрикајѹт: и велет, Јже Херѹвим тајнаја образѹјѹще:) что би реш: Ми, јже тајније Херѹвими изображајем. А то чинет дльаради обзора на своје нијединского племена јме Пневмата, Дѹхи: вид да би рекли, Ми јже тајнаја Пневмата изображајем. Алипак вь нашем језикѹ таково говоренје создом јест нестерпно: ангелска јмена вь нијединском племенѹ изрикат: покамита нам Дѹх, и Ангел, јесѹт мѹжского племена јмена.

Пс: 17: Взиде на Херѹвим.) реци, Взиде над Херѹвими. Славнеј-

шѹјѹ Серафим, Честнѣјшѹјѹ Херѹвим.) реци, Славнишѹјѹ от Серафимов, Честнишѹјѹ от Херѹвинов. Jли паче, и правије: Славнијѹ от Херѹвинов.

3. А Лехи та, и всака јна странска јмена (:како јест годно:) чинет претворна. Лихо дивно и прекратно се кажет: јеже јме Јеросалим, и всака Латинска, јдѹща на ѹм, непрегивно изглашајѹт, вь Нијединском племенѹ: и велет, Ов Јерѹзален, Ов Колејѹм, Ово Концилијѹм: От Јерѹзалем, от Колејѹм: Кь Јерѹзалем, ко Колејѹм.

Али пак право хотеш говорит, трибла би било сицева јмена (:несмотреш на Латинско племе:) приличнo кь нашемѹ језикѹ, вь мѹжском племенѹ изрикат, и реш: Ов Јеросалим, Ов Колегијѹм, совкѹпльенје: Ов Концилијѹм, собор: От Јеросалима, Колегијѹма, Концилијѹма: Ко Јеросалимѹ, ко Колегијѹмѹ, ко Концилијѹмѹ.

4. Ѹ Греков јест ричица Геме і, непреминна по всих числех, и племенех, и прегивех, ознаменѹјет полон, полна, но. Греки адда по том обзорѹ не претворнѹ чинет и нашѹ рич Полон, (:или ти стѣјанѹ рич Јзполон:) и велет: Милости господньа исполнь землья, псал. 32.) реци, милости господньије полна јест землья.

Непретворна же јест Греком рич, О тѣ Деина, и потомѹ непретворно творет и ѹ нас Он сиць: и наказно говорет сице. Поди ко он сиць) что би реш, Поди ко ономѹ сицевомѹ. Али Он Сиць, ниити Он сицев, нист Словинска рич.

5. Криво окончанје вь прегивех творет.

1. Внога Греческа јмена (:обстојна, и придивна:) вь Зовникѹ јдѹт на Е: и дальа того они и наша внога не ладно вликѹт на тѹж кончинѹ: и велет, Пресѹщинь едине господи. и трисијанне образи:) реци, Јстинннь јединнь господи, и тројако сијајѹщинь образми Возносинь рог вѣрних си, влаже) реци же, возносиш рог своьих вѣрних рабов, о благнь. Алеѯандре влажение, преславне.) реци, Александрѹ блаженнь, преславнинь.

Ѹме безначалне отче: Сообразне Божьи слове.) р: Ѹме безначалнь отче: Сообразнје Божје слово.

2. Греческа јмена јдѹща на Р, или на Јод, неправо ѹ на Е. Какот, Прохор, Антонјь: о Прохоре, о Александре: о Антоније, о Григорије, о Николае, о Георгије: все зло.) Право реци: о Прохорѹ, о Александрѹ: о Антонијѹ, о Григоријѹ, о Николајѹ, о Георгијѹ: или паче, о Микѹла, о Јѹрјѹ.

3. Властитост Греческого језика јест: да изрикајут јмена зь медольенјем, просто во Јзкернику: и да тим означьајут вриме, или добу, когда се что чиньаше. На такова разума изражанје, обрали сут преводники наш противник: зато јеже зь ньиховим Јзкерником једнако изходит на У: кт, *Πορευομένου δὲ αὐτοῦ*, ѵестроннѵон та јматја.) Лук: 19: Јдущу же ему, простираху ризи своја.) Кончина јест једнака: али разум не једнак. Али об сем гледи ниже обилнијего изјавльенја.

4. Невидомо пак нам јест: откуду взела се јест она сказа, еже вь Медольеньих јменник вножинниь творет на ЩЕ, вь мисто ЩИ: Какот, Гредуще, за Гредущи.

6. Прибавльајут ненадобније ричи, ЈЖЕ, ЈЕЖЕ, и АЩЕ.

1. У Греков јесут никоје ричици, које они зовут Артра: и та артра они понужно кладут вь бесиде пред јменми: и бес артер тих (:или Привержков:) неможет у Греков бит ладно говоренје. Вь Нимеческом, и во Вугерском језику тож, јесут такови привержки: а вь Нашем, и Латинском, и вь Турском, ьих нит, и немогут гоже стојат.

Али наши преводники, вь тих своьих привержков мисто, на вногих мистех напрасно и сказно кладут Јже, и Јеже. Какот, пред придивними: Ту ен агјјос патрос.) Јже во светих отца нашего. Реци, Светого отца нашего.

2. Второ, кладут Јже зь медольенјем: гди би се годило стојат Ричине, или Медольенју без привержка. Какот, Всјак јже просјаь приjемльет: и всакиь јщущиь обритајет. А Право Словински: Всакиь јже просит, прииемльет: и јже јщет, обритајет.

3. Третје, когда се знаменујет причина, дльаради које се что чинит: Греки кладут Неокончалник прост, сь привержком ту (:того:) и велет,

Влулдас, ту акуеги тон логон ту деу:) Придоша, еже слишати слово Божје. Нам пак вь сицевих мистех право стоьит или Неокончалник прост, без привержка: кт, Придоше слишат слово Божјего. Јли спојенје ДА: Кт, Придоше, да биху слишали Божје слово.)

4. Четверто, вь мисто јмен Ричиних јдущих на НЈЕ, Греки ужибајут Неокончалника сь привержком, по всих прегибех: и велет, Дја то сјган: Пер ту сјган. За еже молчати: О еже молчати. Реци, Дльаради молчанја: Об молчанју.

5. Что се по нашему велит: Ктоколи: Ктонибуди, Киьнибуди: то

Греки по својему изрикајут, Јже аще, јаже аще, јеже аще: и велет, Јже аще напоит ви чашу води: Мар: 9. 41) за Ктоколи вам даст изпит чашу води.

Јже аще соблазнит единого отсих малих: Мар: 9. 44.) за Ктоколи соблазнит једного от тих малих, верујущих боме.)

Всја елика аще творит, успеет. Псал: 1.) за Все, јеже творит: или Все чтоколи чинит, поспешитсе.

Вонже аще день призову тя, Пс: Реци, Вь киьколи ден: или, Вь кињнибуд ден те зовову, услиши ме.

Блажен муж, егоже аще накажеши, Пс: 93.) Реци, Блажен муж, јегоже ти научиши, покарјајеши господи.

7. Отрицанје НЕ опуштајут, и из миста преносет.

1. Псал. 22. Ничтоже ме лишит.) Р: Ничтоже ме нелишит.

Пс: 33. Ниедина от них сокрушитсја.) Реци, Нијединa от них несокрушитсе.

Пс: 88. Ничесоже успеет.) Р: Ничесоже неуспејет.

Пс; 105. Един от них неизбист.) Р. Нијединn от них неизоста.

Егда никтоже может делати.) Р. Когда никтоже неможет делати.

2. Да некогда прогневаетсја.) Р. Да се когда непрогњивајет.

Пс: 7. Да некогда похитит душу моју.) Р: Да когда неухитит души моје.

Пс: 6. Да не јаростју твојеју обличиши мја.) Р. Господи вь сердитости своjeь необличаь ме: и вь гнњиву својем некараь ме. илити, неказни ме.

Пс: 90. Да некогда преткнеши о камен ноги твоеа.) Реци, Да никгдаже непотакнеши об камен ноги својеје.

Пс: 13. Нилн разумејут.) Реци, Неразумејутли

Пс: 93. Неовинула сја ест.) Р: Нист сја обвинула.

Пс: 9. Неоставил еси.) Пс: 29. Невозвеселил еси.) Лешчина. Право реци: Нисн оставил: Ниси возвеселил. Какот во псалму 30. стоит добро: Ј нисн ме затворил.

8. Опуштајут ричини ЈЕСЕМ, ЈЕСИ, ЈЕСТ.

1. Псл. 8. Јако чудно јмја твое.) Реци, Како чудно јест јме твоје.

Пс: 144. Близ, Гсп всим.) Реци, Близ јест Господ всим.

Пс: Велик господ и хвален зѣло.)
Р: Велик јест гпд и хвален верло.

Пс: 32. Милости господньа изполнь земльа.) Р: Милости господньије полна јест з:

2. Тож опѹшчанје ричини Јесем, и вь общем Рѹском језикѹ негожѹ чинит бесидѹ: або вь мисто ньеје кезди непотрибно изрикајѹт Јменики, Ја, Ти, Он: и велет, Ја ходил, Ти ходил, Он ходил: Ми ходили, Ви ходили, Они ходили, что би рећи: Ходил сем, Ходил си, Ходил је, или Ходил јест: Ходили смо, Ходили сте, Ходили сѹт.

9. Кладѹт ЕСТ, за Сѹт.

1. Греком Атичаном јест властито: да со Нијединского племена, и Множинного числа јменми, изрикајѹт Јединичније ричини: и велет,

Та текна сѹ есті кала.) Чада твоја јест добра.

Что би рећи: Чада твоја јесѹт добра.

Пс: 19. Вса сожжења твоја тѹчна бѹди.) Реци, Все сожежења твоја тѹчна бѹдите: или да бѹдѹт тѹчна

2. Тѹрки и Татари тож (без разлѹчанја чисел:) изрикајѹт једнѹ ричицѹ Дѹр, за Јест, и за Сѹт. Ј сь тих причин вь Рѹском језикѹ јест изгинѹла рич Јесѹт: и велет,

Јестли ѹ тебе пинези: что би рећи, Јесѹтли ѹ тебе пинези. Јли паче, Јмајешли пинез. Ј то бо јест Татарщина: јеже за Јмајѹ, Јмајеш, велет, Јест ѹ мене, Јест ѹ тебе. Сице бо Тѹрки, и Татари, и Вѹгри понѹжно говорет: зато јеж нимајѹт ричини Јмајѹ.

10. Вь мисто Свой, кладѹт Мой, Твой, Јего. За Себе, кладѹт, Мене, Тебе, Јего.

1. Псал. 31.) Јзповем на мя беззаконје мое.) Р: Јсповем насе беззаконје своје.

Пс: 6.) Постельѹ мојѹ омочјѹ.) Реци, Постельѹ својѹ смочѹ.

Тамож. Да не јаростјѹ твојѹ обличиши мя.) Р: Вь сердитости својеь необличаь ме.

Тамож. Ѹтрѹдихся возд: моим.) Р: Ѹтрѹдихсе воздиханјем својим.

2. А бо псалмѹ 27.) стоит добро: Спаси господи льѹди своје. (своја зло) благослови достојанје своје.) что вь Гречком стоит, Льѹди твоје, Достојанје твоје.

11. Ричицу СѦ преносет из нъеје миста.

1. Псал. 29. Ізповѣмсѧ ти.) Реци, Ізповѣм ти се.

Пс: 39. Кто уподобитсѧ ти) Р: Кто ти се уподобит.

Да некогда прогнѣваетсѧ.) Р: Да се не прогнъивајет.

Да постидѧтсѧ.) Р: Да се постидет.

І сице вь неизчетних мистех Греки все при Ричинах вежут ричицу СѦ неладно.

2. А во псалму 140. стоъит добро: Да сѧ изправит молитва моја.)

3. І во јних ричех превращајут ред: Кт, Кто јавит нам влагаја.) Реци, Кто нам јавит влаго.

Сего ради.) Реци, Дльаради сего, Зарад сего.

12. Вь мисто Пришестного кладут Садашнье време.

1. Ниједина нашего језика ричина нимајет Пришестного времена простого: него из помогалних ричин, из Хошу, и Буду, ми складајем Пришестна. Какот, Ја хошу знат, Ако буду знал.

2. А кь лишку и само то Буду, и Будуш, по нараву својем, јест Садашнье, а не Пришестно време. Какот овди. Вного крат из малије искри будет велик пожар.) Будет: се јест, Обикајет бит.

І хотеш учинит Пришестно: велим, Хошех бит.

3. Јно лихо по разбору: илити по обзору на нарав вещеъ и дил, об коъих јест весида: вного крат Буду, и всакије Једнократније ричини, стојет нам вь мисто Пришестного времена: а најпаче, ако при Једнократноъ ричине стоъит Когда, Ако, Да, или које јно Сnојенје. А вного кратже Једнократније стојет за Садашнье време. Какот, когда велим: Зь грихом лежем, и зь грихом возстанем.) Возстанем, јест Садашнье време:

4. А наши предки (совзирајуш се на Греческу весиду:) николиже нехотет творит Пришестного складеного из Хошу, нит из Буду: него всегда је творет просто из Једнократних: и велет.

Пс: 1. Поучитсѧ день и нощ.) Р: Будет се учил ден и нош.

Пс: 9. Повѣм вса чудеса твоја.) Р: Повидат хошу вса чу:

5. А что мерже: и Овстојније ричини кладут просто вь мисто Пришестного: Кт, І тоъ судит вселеннеъ вь правду, пс: 9.) Реци, І он хошет судит вес свит по правде. Јли, І он будет судил.

13. Заверглисꙋт вриме Проміньено Совершено.

1. Јз тојеж причини заверглисꙋт из ꙋживанја вриме Проміньено Совершено: аво чꙋш јест складено из двиx ричеь: а Гречка Аориста, или ти Проміньенја времена јесꙋт проста, и не складена. Зато они везди ꙋживајꙋт Проміньеного Кратко го, и велет; Јмах, Ведох, Водих: гди се годило рещ, Јмал сем, Вел сем, Водил сем. Какот овди:

Рече господ господеви мојемꙋ). за, Рекел јест господ.

Ꙋслиша мольенје моје, молитвꙋ мојꙋ прија.) что вјаше рещ: Ꙋслишал јест прошенје моје: молитвꙋ мојꙋ јест пријал. Ј потомꙋж чинет вь неизчетних јних мистех: тако да Проміньеного Совершеного времена мало не и незнадꙋт: Којего вед бихꙋ морали најгꙋщше ꙋживат; да бихꙋ смотрили на привластје нашего језика.

2. Во всих во наших језичних Отминах Проміньено Совершено вриме јест најпаче властито и обично. Хервати во велет; Рекел сем, рекел си, рекел је, или рекел јест: Рекли смо, рекли, сте, рекли сꙋ, или сꙋт. Сервльани тож: Рекао сам, рекао си, и остално.

Рꙋсјани велет: Ја рекел, ти рекел, и остално.

Лехи велет: Рекал-ем, рекал-ес, он рекл: Рекли сми, рекли сте. они рекли. Пон третьих особах опꙋщајꙋт ричици Јест, и Сꙋт.

14. Медольенје кладꙋт прегꙋсто и не вь мистꙋ.

1. Греки на избит гꙋсто ꙋживајꙋт Медольенје: и мало да не всака четверта рич ꙋ них јест Медольенје. Потомꙋж и наши предки во вногих, хощ непристојних мистех, кладꙋт медольенје.

Перво: вь мисто јменики Јже или Кии, Кт.

Пс: 6. Нест вь смерти, поминајаь тебе.) Реци,

Нист того вь смерти, иже би те поминал.

Пс: 7. От Бога спасајꙋщаго правија серцем.) Реци, От Бога, иже спасајет правих серцем.

Пс: 3. Благ мꙋж щедрꙑ, и даја.) Реци.

Блажен мꙋж, иже щедит и дајет.

Пс: 2. Живиь на небесех посмеется им.) Реци,

Јже живет на небесех, насмејет ним се.

Пс: 2. Накажитесѧ вси сꙋдѧщии землю.) Реци,

Наꙋчите се вси, иже сꙋдите землꙋ.

Пс: 5. Ј похвалѧт сѧ вси люблѧщии јмѧ твоје.) Реци,

І похвалет се вси, иже льбет іме твоје.

Пс: 14. Ходјаь без порока, и дѣлајаь правдѫ.) Реци,

Јже ходит без порока, и дѣлајет правдѫ.

Творјаь сија неподвижитсѧ.) Реци, Јже сија творит, неподвижитсе.

Пс: 16. От лица нечестивих, остраствших мѧ.) Реци, (:Остраствших:) јже ме трапише, или стѫжише.

Пс: 54 Ѫслишит Бог, сиь прежде вѣк.) Реци,

Ѫслишит Бог, иже јест преже виков.

2. Второ, кладѫт медольѣнје вь мисто Ричини: Кт, Всјак иже просјаь приемлет, и иже ищаь обрѧщет.) Реци, Всакиь, иже просит, пријемльет, и иже ищет обритајет.

3. Третје, кладѫт медольѣнје вь мисто Јмена придивного. Кт, Пс: 106. Алчјѫще и Жаждѫще.) Реци, Лачни и Жедни.

15. Неокончалник не вь мистѫ.

Псал: 9. Внегда возвратити сѧ врагѫ моемѫ.) Реци,

Когда се возвратит враг мов возпет. Вже жити ми вь домѫ господни.) Реци, Да Живѫ, или Да пребивајѫ вь домѫ господнем.

Внегда прити Зифеем.) Реци, Когда придоше Зифльани.

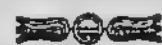

16. Ричини превратно изречени.

Пс. 7. Ое болѣ неправдѫ) Реци, Ое разболи се от неправди.

Јван болит.) Реци, Јвана живот болит. Пс: 119. Борјахѫмѧ тѫне.) Р. Борјахѫ се сѫпрот мнѣ дамом. Јли, Рвахѫ ме напрасно.

Пс: 74. Разтаја сѧ земльа.) Р: Разтаја земльа: или Разтали се з:

Пс: 7. Впадет сѧ.) Реци, Впадет. Скорбит Јван.) реци, Скорбитсе Јван. Разтли јест дивицѫ.) реци, Оказила јест.

17. Прегиби негодни зь Ричинами.

1. Какови прегиби стојет при Греческих ричинах, таковије кладѫт и при наших: а то вного крат неладно спадајет. Какот,

Помѧни щедрот твоих. пс: 24. р: Спомени на шщедроти своје.

Отѫжајѫщиим ми. Враждѫјѫщје. ми. 3.) Р: Отѫжајѫщи ме. Враждѫјѫщих ме. Ѫщедри мѧ. 4.) Р: Пощщеди ме. Ѫщедри ми се.

О деснѫјѫ мене ест. 15) Р: Ов десницѫ ми јест. А право и вла-

стито Словински: На́ десну ми јест всегда̀.

Едино просих, то̀ взищу. 26.) Р: Једного̀ просих, того̀ хощу взисковат.

Ихже въ руку беззаконија. 25) Р: Њимже въ руках беззаконије јест.

Страху господњу научу вас. 33.) Р: Страха господњега научу вас.

Возбрани борющимъ. 34.) Р: Разорви ревущих мене.

Навикоша дела их. 105.) Р: Навикоше дел њихових: или Навикоше делом њиховим.

Напоиша мя оцта̀. 68.) Р: Напоише ме оцто̀м.

Отужиша им. 105.) Р: Разтужише их. Изобидише их.

2. Особито смотри: јеже Отрицаније илити Заниканије ричини у нас всегда̀ морају стојат со Јскерником. А того̀ преводники несмотрет. Нехотјаъ беззаконје. 5.) Р: Нехотящ беззаконија.

Несоберу собори их. 15.) Р: Несоберу соборов њихових.

Неоставиши душу мојѫ. 15.) Р: Неоставиш души мојеје.

Непријат въ све душу своју. 23.) Не прија въ свје души својеје. Неудали помощ твоју от менѐ. 21.) Р: Неудаљи помощи својеје от мене. А во псалму 39 стоит добро̀.

Неудаљи щедрот твоих.) Реци, Овоих.

3. Въ общеъ Руском бесиде јест повадно (:въ женских јменех:) Јменник класт, въ мисто Вrознпка. Какот, Сија грамота дат тому и тому.) Р: Сију грамоту дат.

Надобе јест нужа терпет.) Р: Хотещему спастисе надобе јест нужду терпит.

Ту нам јест суждено глава положит.) Реци, Овди о̂ друживно јест нам суджено главу положит.

Треба ми јест руда метат.) Р: Триба ми јест руду метат.

Пора јест пшеница сејат.) Р: Доба јест пшеницу сијат.

18. Јзрок Словинских ричеъ кноголично казет.

1. Наша бесида јмајет черстов, шумен, и мужескиъ изрок: а Гречска мекок, пищен, и дитинскиъ. Нимају во Греки Шумних слов: нит никих тврдих складов, Какот СЛ, СМ, СН, СР, и јних сицевих: Како̀ смо повидали више. Зарад того̀ когда им се налучит въ нашеъ бесиде које тврдо изреченје: и они оно настојет учинит лагодније и меклье, и ко својему изроку сподобније: и преставльају или отминьају слово: и тим различно и мерзко казет језик. Кт,

1. За черстов склад ДЖ, пишут мекльи ЖД. Сажду, Вожду, Сажден, Вожден, Рожден, Прежде, Туждиь, и Билорусјани из Лешска Чјуждиь. Право реци: Саджу, Воджу, Сад- жен, Воджен, Роджен, Предже или паче Преже, Тужд, Тудж, Туджиь. Херв: Ту, Туьи.

2. За СР, пишут СТР. Стретенје, Стреча, Струв, Стребро (ςτέκερον:) Раздрешити. Право, Сретенје или Сритенје, Срища, Срув, Сребро, Разрешити.

3. За СЛ, пишут СКЛ, СТЛ. Наше јме Словинец сице казет, Стлавос, Стлавинос, Склавинос, Склавос. J на наш народниь позор всакого невольного хлапа, и на ладјах прикованого сужньа зовут нашим народним јменом Склавос.

4. За једино Н ради пишут удвојено НН. Вселеннаја, На пространне, Блаженниь: За Всельенаја, На пространу, Блажениь. Псал. 37. Господи Боже јстинне.) овцћ, Господи Боже јстини.

J вь говоренју прибавльајут. Н: велет, Вонда, Воевондас, Мендо: за Вода, Војвода, Мед.

5. За Вного, Вножина: пишут Много, Можество: аво у ньих јесут речи, које се починајут от МН: а нит ниједнијеже, која би се починала от ВН: и дльа того необично ьим јест реш Вного: а ми пак право Руски и Херватски велим Вного, не много.

6. За Чловек, пишут лагодније Человек. J вь говоренју за Чаша, Чудо, Челобитје: велет, Цаса, Цудо, Целовитје.

7. Б, проминьајут во В: и за Борис, Богдан, Бан, пишут, Вориссис, Вогданос, Ванос.

8. Али пак во всих сказах, које у нас Греки чинет, најгуршша јест она, кoју на негласнице Јод: кoју мало не везди превращјут во гласницу Јохоту: и пишут Чте, нј, е, Смерт, ј, ју: за Чтенје, Смертју.

9. Јли опушшајут ЈОД, на початкех. Какот, Вст, Всмо, Всте, Елен, Езеро: за Јест, јесмо, јесте, јелен, језеро. Утро, Уже, Уха: за Јутро, Јуже, Јуха.

J вь срединах. Даем, Поем, Моа, Мое, Сuе, Сuета: За Дајем, Појем, Моја, Моје, Сuје, Сuјета: и остално.

10. А гди се сојдет Јод, со Јхотоју вь једен склад, на початку, Кт Ьим, Ьиства: или на концу: Кт, Змиь, Светиь: или на среде: Кт, Змиьи, Светиьи: Змиьакиь, Светиьшиь, Лсиьскиь:

Сицева изрока Греки нит разумет, нит изреш немогут. J потому сицева миста мерзко, нестановито, и неправилно, и блудно пишут. Јли во опуштет Јод: или вь мисто ньего напишут другу гласницу Јхоту, или что јно. J наши писци сами вь писанју сицевих складов чудно верло се шатајут.

19. Ричем Словинским приклашщајут свој Гречкиј разум, нам крив и несподобен.

1. Вь Гречком језику вногије ричи, које јмају нестановит: се јест двојак, и тројак разум. J затоже Греки нашим једного становитого разума ричем несподобно приклашщајут двојакже разум. Какот, Калос у ньих стоит за Лип, и за Добер. J дља того они кладут нашу рич Доброта, гди би класт Липота.

J Доброту их, вь руки врагом, П. 77.) Реци, J липоту ньихову вь руки врагом.

Дщери их удобрени, П. 143.) Реци, Дщери ньихови украшени.

Красотоју твоеју, и Добротоју твоеју, П. 44.) Реци, Красотоју твојеју, и Липотоју твојеју, или паче својеју.

Тјми знаменујет чест чловичку, и Цину товаром. Тјмјос, Честен, и Драг или Драгоцинен. Али у нас та јесут разнита. Человек Честен: а Товар Драг. Паче камене Честна, П. 18.) Р: Паче драга камена.

Доѯа знаменует Славу, и Мнење, Оциньење, Думу, или Разуминије чловичје. Зато у ньих добро стоит Орѳодоѯос, за Правоверен, или Праворазумен: кињ јмајет разуминије об вере. А у нас негоже стоит Православен: и трива јест реш Благоверен, Правоверен. Праводумен. А во у нас далеко отлучен разум јмајет Слава от Вери: и не једно јест реш Права вера: и Права слава.

2. Во вногих мистех кладут БЕЗ, вь мисто НЕ, или вь мисто јније ричи. Кт,

Безчестје: за Нечест, Срамота.

Безчестит: за Срамотит, Осрамотит.

Безмертен: за Несмертен, Неуморен, неумоона, но.

Безмистен: за Несподобен.

Безмистје: за Несподобје.

3. Кратос знаменујет, Держање, Державу, и Силу, или Крипост, и Владање. Держава моја, пс: 30.) Реци, Крипост моја.

Педево знаменујет, Учим, Кажем, и Карам, и Казним. Показа мя утрова моја, пс. 15.) Реци, Покара ме утрова моја.

Понирос, за Лукав, и за Худовен. А у нас Дриво јест Лукаво; а чловик Худовен, Зол, а не Лукав.

20 Разнитије скази.

Что се неможет у нас једноју ричу изреш, они по силе једноју изви-

каjѹт сказно: и творет ричи нові, и наказни, и всакако нестерпин.

Кг̃, Гд̃а вразѹмѣвшаго мѧ, пс, р: Гд̃а, иже ми jест дал разѹм.

Мѹжаисѧ 26). Мѹжски дѣлаи.

Водворитсѧ 24) Бѹдет пребивал.

Наслѣдит землю 24.) Вь отчинѹ обдержит землю.

Беззаконнѹjѹщи 24.) Зло творещи.

Благоѹгодих 25) Ѹгодно ми би.

Законоположи ми 26.) Постави ми закон.

Низходѧщии въ землю 21.) Сходещи въ землю.

Низведеши их 54.) Сведеш вих.

Низвиjеши 55.) Звиjеш.

Непредложиша 53.). Неположиша пред.

Велеречеваша 37. Великиjе ричи говорише.

Благоволил еси 43.) Ѹгодно ти jест било. Сице вь 68 добро: ѹгодно ти бѹдет.

Щедрит 36.) Щедер jест.

Посли свѣт твоь 42.) Пошльи свѣт своь.

Jзпобимисѧ 43.) Jзпобимо се.

Поношаjѹщих, и Оклеветаjѹщих Реци, Опонашаjѹщих, и Клевещѹщих: или Оклеветѹjѹщих.

Jзощрени 44). Jзострени.

Сокровищѹет. 38). Благо кѹпит.

Ненеправдихом. 43). Неправди нечинихом.

Благодѣjавшемѹ. 56). Jже нам jест добро сотворил.

Ѹтреньѹjѹ. 62). Jѹтерньѹjѹ, реци, Пребдиваjѹ.

Вождежjѹ рѹцѣ. 62). Воздвигнѹ, Воздвижѹ.

Разиствит. 67). Разлѹчаjет.

Владичествѹеши. 88,. Господѹjеш.

Засвѣдительствѹjѹ. 70). Засвидочѹ.

Разиствова ѹстнама. 105). Разлѹчаше ѹстнами.

Вцаритсѧ 92). Обкральѹjет.

Смирено мѹдрствоках. 130). Понизно мислих.

Колесница Божjа тмами тѣм: 67). Колесница Божjа вь тисѹщѹ тисѹщ.

Кто противстанет ти. 75.) Кто станет против теби.

J не мимоjдет. 148.) J неjдет мимо.

От внѣ безчадит их. От извони вих опѹстошит.

Внѹши. 5.) Прими во ѹши.

J вселишисѧ вь них. 5.) J стоjи бѹдеш вь них.

Взискаjѹщих тѧ. 9.) Взискѹjѹщих теве.

Потребил еси. 9.) Затерл jеси.

Разрѹшиши врага. 8.) Розориш.

Да разѹмѣjѹт. 9.) Да ѹразѹмѣjѹт, Ѹзнадѹт.

Смирӣши. 17.) Понӣзиш.

От Мӣр, ідет Мирӣм, Смирӣм, Смирѣ́није: се́ јест Помирӣм, Помирѣ́није. А от Мѣ́ра, ідет Смирен, Смирно, Смирност, вь пӣтју и вь видѣ́нју.

Смирѣнје. 9.) Реци, Ѹничижѣ́није.

Милост твоја поженет мѧ. 22.) Реци пођдет замнојѹ.

Вселитисѧ. 22.) Пребивати.

Обитает. Із Лат: Habitabit. Реци, Пребӣват хоћет.

Оскорбльѹ. 32.) Оскорбльѹ се.

Воздѣти рѹцѣ. 27.) Воздвигнѹти рѹки.

Наслѣдовах. 118.) Отчӣнно обладах.

І неразтлит их. 77.) І неразорӣт вих.

Попекѹсѧ 37.) Оскорбӣтсе хоћѹ.

Гоньах благостиньѹ. 37.) (: Гоньах:) Настојал сем на добротѹ.

Ослаби ми. 38.) Отпѹсти, Прости.

Оставн нам. Прости нам долги н:

Волејѹ Пожрѹ тебѣ. 53.) Радовольно ти хоћѹ приносит посвећѣније.

Поработајѹт. 71.) Бѹдѹт работала, Слѹжила.

Ходиховѣ единомишленјем. 45.) Ходихова, иска, згодно.

Ѹда изправили сѧ биша. 117.) Ô да бихѹ се ѹправили.

Вь чесом изправит. 118.) Вь чем изправит.

Грѣхопаданја. 31.) Грихоти.

Велелѣпје. 20.) Величество.

Вселенназа. Бјаше рећ Вселеница, по правилѹ. Али вь разѹмѹ рич ова изгола јест негодна. Реци, Вес свит, Вса землья, земнѹ крѹг.

Благолѣпје. Красотѹ.

Времѧ благопотребно. 31.) Пригодно, Пригоже вриме.

Безчадје. 34.) Јаловост.

Законопрестѹпник. 35.) Беззаконник.

Премѹдрости. 36.) Мѹдрости.

От Малодѹшја. 54) От медлости дѹха.

Средорѣчје. 59.) Меджѹрӣчје.

Долготерпѣлив. 85.) Терпльив.

Желаније. 33.) Желѣње.

Јавѣ придет. 49.) Вь јави придет.

Ијѹдови. 67.) Јѹдини.

Зарјѹ. 73.) Зорѹ.

Множайшја их. 77.) Вножих из них.

Јнорог. 77.) Једнорожцев.

Коль крати. 77.) Кѹлико крат.

Неистовленјѧ. 39.) Дѹрности, Глѹпости.

Всадники. Коньники, Херватом Коньаники, Јездеци.

Благодать, 44.) Милост.

Елика сотвори. 65.) Кѹлика дѣла сотвори.

Во Јзтуканих. 77.) Во изривѣньих. Вь балванех.

Сонје. 72.) Присньенје.

Јзмаилите. 21) Јзмаилци.

Спас. 24.) Спаситель.

Ј тоь судит. 9.) Ј он хощет судит.

Законодавец. 9.) Законоставец.

Неповинен. 9) Невиноват, Невинен.

Очи гордих. 17.) Очи охолих, Взгордливих.

Јазици. 2.) Народи.

Отечествја јазик. 22.) Отчини, Домовини народов.

Единород. 24) Единорождь. 28.) рецн, Јединороден, однњ.

Ложь конь. 32.) Ложен конь.

Гаждѣнје. 30.) Гадженје.

Зовущу ми вес дѣнь. 31.) Когда кричахи вес ден.

Прискорбна еси. 41.) Жилостна јеси.

Рѣбра Сиверна. 47.) Страни Сиверније.

Вь столпѣх. 47.) Вь бојницах.

От Чрѣва. 57.) От матерниа тила.

Јз того, что смо досели повидали, обличаь како вного несподобје чинет во Складанју ричѣ: и вь преводженју: и творет наказније ричи.

1. Ако во Гречска рич будет Складена: и они и нашу творет складенуже. Предстану ти: за Стану пред тобоју. Долготерпѣлив: за Терпльив.

2. Ако Гречска рич будет Кратка, и нашу творет краткуже, и обичену. Сотир, Спас: за Спаситель.

3. Какову кончину, и каково племе јмајет Гречска рич, такобож дајут и нашеь. То Грамма, преводет То Писмја, того писмене: за Слово, Чертина.

4. Сицеж Приморци (:или Далмашани:) смотрещ на кончину Влашкије ричи Сперанца: превлазно и прегньусно говорет, Уфанца, или Упованца: за Надѣјанје. Ј из Нимечкије ричи Урзох, велет Узрок, буд то Словинску рич: вь мисто Причина. Ј вного јного кажења и несподобја чинет Приморци вь језику: али ово смо овди привели лихо дльаради узора.

5. Всаку Гречску рич једну, преводет на нашу једнуже: что јест невозможно. То во се прилучајет и вь Латинском, и вь јних језикех: да на становитих мистех будет трива дви Гречскије ричи нашеју једноју, а јнди једну Гречску, двими и трими нашими изрещ. Сице рич Ојкумени, Латинци преводет на дви ричи (:Orbis terra : Vniuersa terra:) Земельнњ круг, или Вса земльа. А нам обща и обикньена рич јест Вес свѣт. Али наши преводники хотет, дави наша рич јмала чети-ри склади: и да би била Медо-

льѐнјем: какот и Гре́чска: и пи̂шꙋт Вселе́ннаја: и чинѐт вь једнов ри̂чи четѝри бла̃ди или ска́зи. 1. пи̂шꙋт ЛЄ, за ЛЬЄ: 2. нн, за н: 3. на̂ја, за ница: три̂ба бо бја̂ше ре́щ Вселье́ница, по пра̂вилꙋ, 4. бла̃д јест, јеже та́ ри̂ч Вселе́ннаја, и Вселье́ница, вь на́шем јези́кꙋ ниче́сож незнамено̀јет: и ни́какож немо́жет би́т прије̂мна, нит сте́рпна. За Вселье̂нскиь собо́р: реци́ Повсꙋ̂дньи собо́р. Ле́хом власти́та, али на́м нела́диа ри̂ч је́ст Повси́хнль. За Клирономи́сег наказно веле̂т Насле̂дствꙋ̂ет, или Насле̂дит. А Латѝнци двѝми ричми̂ (:Hereditate capiet, acquiret:) отчи́нојꙋ стежи̂т, при̂мет. А ми́ мо́жем ре́щ, Вь отчи́нꙋ стежи̂т, обладајет, обдержи̂т зе́мльꙋ.

РАЗДИЛ ЈЅ.

Об одиванјꙋ беси́дних ра̃зди́лов.

1. Одика̂нје приди̂вного со Обсто̂јним

1. Јме Приди̂вно мора́јет би́т зго́дно со Обсто́јним: во пле́менꙋ, вь чи́слꙋ, и вь пре́гибꙋ. Ка́кот, Ма́ла и́скра презрена́ возни̂тит вели́к пожа̂р. Бја̂ше зи̂ма льꙋ̂та, стꙋ̂дено пого́дје, и вели́к ви́тер.

2. Ако бꙋ́дет вноже обсто̂јних, споје̂нјем свѐзаних: придива́јет вим се приди̂вно вножи̂нно. Ка́кот, Ми́лош и Богда́н јесꙋ̂т вь Но́вградꙋ ꙋ̀рождени. Јли Двоьи́чно: Ка́кот, Јеста вь Но́вградꙋ ꙋрождена̀.

3. Говоре́щ об Дꙋша́тих разни́того пле́мена веще́х: приди̂вно се содика́јет зь наро́читньим пле́меном: се́ јест зь Мꙋ̂жски̂м. Ка́кот, Оте́ц и мати моја̀ да́вно́ сꙋ̂т ꙋ̀мерли. То́ж бива́јет, хотја́ж вь Обсто̂јних и не́бꙋдет мꙋ́жского пле́мена: Кт̃, Ма́ти и ди̂те јеста при́шла: или јесꙋ̂т при́шли. Ли́хо гди Обсто̂јна вса́ Јесꙋ̂т једного́ пле́мена, та́мо и приди́вно зь ньи́ми се згаджа̂јет. Кт̃, Ма́ти и до̂щ јести при́шли: или јесꙋ̂т при́шли: по Херва̂тскꙋ, јесꙋ̂т при́шле. Ја́гнье и теле́ јесꙋ̂т закла́на.

4. А̂ гди јест беси́да об Недꙋша́тих веще́х: ꙋ Гре́ков и ꙋ Лати́нцев гꙋ̂сто се кладе́т приди̂вно вножи̂нно Ниједи̂нско. Ка́кот, Гньи̂в и Лако́мо́ст бја̂хꙋ вь нье́м вели́ка. Бога́тство нье́гово, и почте̂нје, и сла́ва, јесꙋ̂т вси́м льꙋ̂дем изја̂вна. Ньи́ма двѝма пле́ме, во́зраст, и ра́зꙋм, бја̂хꙋ о́б близꙋ једна̂ка. Сме̂рна во́лья, и возтеза̂нје ти̂ла, јесꙋ̂т вно́го го́дна чловѝкꙋ.

5. Али ве́д ꙋ ньи́х вно́же кра̂т, а ꙋ на́с о́б близꙋ всегда́: приди̂вно Јме

соједнаба́јетсе зь бли́жньим обсто̑јним, вь којемнивѹ́ди чи́слѹ. Ка́кот, Ви́джѹ, о̑ господја́ моја́, вас всих ли́ца, и о́чи на́ мене би́т обе́рньени. Ви́м јеже те́би всего́ льѹ́дства спасе́није, и сла́ва, и бла̑го, и ди́тца́ јесѹт дра́га. Лакомо́ст, и гньи̑к, бја̑ше вь ньем ве́лик. Богатство, почте̑није, и сла́ва ньего́ва јест всим льѹдем јзја̑вна. Ньи́ма дви́ма ро̑д, во́зраст, и па́мет бја̑ше једнака. Смерна бо́льа, и возтеза̑није ти́ла јест потри́бно чло́векѹ.

6. Каза̑лније Јменики, О́во, О́но, О́то, То́, Се́, стоје̑т со вса́кого пле́мена и чи́сла јменми. Ка́кот, О́но јест пра̑вень дрѹ̑г, кињ дрѹ́га вь нѹ́дже возпомо́жет.

7. Бра́тја, Господја̀, Дитца̀, Дрѹзја̀, Кнезја̀, Мѹжја̀, во Јменикѹ и вь Зовникѹ, содикајѹтсе сь приди̑вними Ниједи̑нскими, Вножи̑нними. Ка́кот, Твоја дитца́ јесѹт ма́ла. Господја́ сѹт заповидала на војнѹ. На́ша дрѹзја́ ни́сѹт нам ве̑рна. Нерецѝ адда, Твоја дитца́ јесѹт ма́ли: Господја́ јесѹт заповидали. Ра̑зви ако бѹдет ј̑н Јменник на сриде: Ка́кот, О ми́ла вра́тја, Ви̑ нас јесте згѹбили. А вь оста̑лних прегибех сь ти́ми јменми кладѹ̑тсе приди̑вна же̑нска Једини́чна. Ка́кот, Јоси́ф, ѹзри̑вши својѹ вра́тјѹ, немога̑ше со̑лз воздержат. Отидо́ше на новосе́ље со жена́ми, и со всејѹ дитцејѹ. Пса́л 122:). Вь рѹ́кѹ господьи́ своьих.) Р: Вь рѹка́х господьи́ своје́је.

8. Пови́дали смо поприди сего́: ка́ко Гре́ком и Лати́нцем вса́ко јме приди̑вно мо́жет стоја́т за обсто̑јно.

А́ли ми̑ вь такових ми́стех Приди̑вна преткарја́јем во Обсто̑јна: и за Поко́јен, Дѹ̑ховен, Ста́р, Мла̑д, Ди̑в; велим Поко̑јник, Дѹхо̑вник, Ста́рец, Мла̑дец, Ди̑вец. Ј вь же̑нском пле́менѹ, Свети́ца, Мѹ́ченица, Поко̑јница, Ста́рица, Млади́ца, Ди́вица. Ј вь недѹша́тих веще̑х, Темница, Свитли́ца: Топли́ца, Стѹдени́ца: Го̑рньица, Јзпо̑дньица: Десни́ца, Шѹ́ьица.

Ни́ка Приди̑вна Ниједи̑нска, ли́хо вь Једини́чном чи́слѹ, мо́гѹт стоја́т за Обсто́јна. Ре́кши, Бла̑го, Добро́, Зло́, Хѹ́до, Ли́хо, Дѹ̑рно: Ве́лико, Ма́ло, Вно́го: Де̑сно, Ли̑во: Ле́хко, Те́жко: Про́сто, Једи̑но, Са̑мо: Никѹлико, Кѹли́ко, Тѹли́ко: Ти́хо, По́лно, Бо̑лно, Да̑вно: и ј̑на ни́ка сицеви. Ка́кот, Земльа по́лна вса́кого добра̀. Сти́шньен великим ли́хом, или (сице во вь обсто̑јном обли́чјѹ Орѹ̑дник творим на ОМ: Ли́хом, Зло̀м; а вь приди̑вном обли́чјѹ ре́кли висмо на ИМ: Ли́хим, Зли́м де́лом:). По вели́кѹ, По ма́лѹ, На́ самѹ, На једи̑нѹ. Ј́з Ле́хка, Ј́з ти́ха По́ простѹ, по ти́хѹ, по́ ле́хкѹ. По Рѹ́скѹ, По Херва̑тскѹ. По́ сѹхѹ. По́ мокрѹ.

Јзба́ви нас от Лѹка́ваго.) бја̑ше ре́щи, От Лѹка́ва: али пра́во, Јзба́ви нас от зла́.

Всѐ, То, Своје, Наше, Ваше: и ако бꙋдет које Jзредно, или Верстално jме (:какот, Старо, Ново, Придньe, Веще, Меньше:) претварајꙋтсе вь сицевом мистꙋ по законꙋ придивних. Какот, По всемꙋ, По томꙋ, По нашемꙋ, По својемꙋ, По старомꙋ, По новомꙋ: и По всем, По нашем, По том, По својем, По старом, По новом, По давном, По давномꙋ, По придньем, По придньемꙋ, По Вожјем, По Вожјемꙋ. Jз вещего, Jз меньшего.

9. А во вножинном числꙋ ꙋ Греков вного крат стоит: а ꙋ нас ни отньꙋдже нестанет придивно jме вь Овстојного мисто.

Вса покорил еси под нозѣ его, п: 8) р: Всѐ јеси ꙋпокорил под јего ноги.

Поꙋчишася тщетним. 2.) р: Ꙋчиша се тощети.

Кто јавит нам благаја. 4.) Кто нам јавит благо: или добро.

Јаже не возхищах, тогда воздајах. 68.) рецѝ, Чесо невозхишахи, тогда воздајахи.

Воздајꙋщим ми зла. 7.) Jже ми воздајꙋт зло.

Jзполнися зол дꙋша моја. 87.) рецѝ, Наполнила се јест зла д: м:

Радꙋјꙋщи ся злом моим. 34.) р: Jже се радꙋјꙋт злꙋ мојемꙋ.

10. Что адда Греки велет, *Τα ανϕρωπινὰ πάντα μάταια.* (: и Латинци, Humana omnia sunt uana:) не рецѝ тѝ, Вса човичка сꙋт сꙋјетна: нитѝ Всаческа сꙋт сꙋјетна. Него рецѝ: Всѐ човичско битје јест сꙋјетно: Всакије човичкије вещи јесꙋт сꙋјетни. Multa passus, Pauca locutus, Magna operatus, Parua magnificat, Turpia odit, Honesta amat.) преведи сице, Вногије тежкије вещи стерпил: Мало говоривши: Велика дила содилал: Малије вещи на велико процинꙗјет: Мерзка дила ненавидит, а почтена лꙋбит.

2. Ов Заносном јменꙋ.

1. Заносно јме (:или јменика:) Кꙑ, која, које: Jже, јаже, јеже: згаджајетсе со својим прошестним, во племенꙋ, и вь числꙋ. Какот, Оного човика негодитсе зват племенитим, кꙑ ов срамꙋ нехајет.

2. А ꙋ Греков и вь прегибех заносно јме всегда се згаджајет сь прошестним. А ꙋ нас и ꙋ Латинцев толко вь числꙋ, и вь племенꙋ, сь прошестним јменом: а вь прегибꙋ сь послидꙋјꙋщејꙋ ричинојꙋ, морајет бит згодно.

Повелѣнијем: имже заповѣда. 7.) Повелѣнијем: јеже заповида.

Забиша чꙋдес его: ихже јави им. 77.) р: Чꙋдес: јаже њим јест јавила

Гдѣ сѹт милости твоја древньаја: јаже клѧтса Д҃дѹ во јстинѣ твоеь.) р: Гди сѹт милости твоје дривнијe вимиже клеласе јеси Д҃дѹ во јстинѣ својеь.

Помѧни поношенје рав твоих: еже поносиша врази.) Реци, Опомени на опоношенје рабов своих: вимже опоносише врази твоьи.

Первое ѹбо слово сотворих о всѣх: о нихже начат Ј҃с творитиже и ѹчити.) Реци, Первѹјѹ тими бесидѹ јесем ѹчинил ово всем: јеже на ча Ј҃с творити и ѹчити.)

Овличаь: что овди чинит ЖѲ. Вь Гречском стоьит. Појген те кај дјдаскген.) и ободви ричици те, кај, незнаменѹјѹт ничесож, неже И; а ЖѲ никакож непристоьит кь семѹ мистѹ.

3. Латинцем гѹсто, нам ритко, бивајѹт во ѹживанјѹ ова заносна, Киь, да Јже: и вь мисто ньих нам равет, Ј тоь, Ј он, Ј сеь, Ј ов. Какот, пријел сем твоје писмо: и оно ми је великѹ радост принесло. Опростише го: и он опрошчен отиде. По Латинскѹ би било реш: Које ми јест радост принесло: Киь опрошчен отиде. Зазвал јест господ Самѹила: и он отвещал, Ово сем јаз.) А по Лат: Qui respondit: Киь отвеща, Јже отвеща.

3. Об Двих Обстојних.

1. Ѹ Греков, и ѹ Латинцев, когда коли дви јмена обстојна (разничије вешчи знаменѹјѹшча:) вь бесиде стојет без Опојенја: једно из ньих стоьит во Јзкерникѹ: К҃т, Ол҃га, кральа: Киьиги писца: Хлиб тѹги: Ѹдолје солз: Страх Господа.

2. А ѹ нас вь мисто Јзкерника стоьит јме придивно Владално, или Пристојално. Какот, Олѓа Кральев, Киьиги писчеви: Тѹжниь хлиб: Солзно ѹдолје: Страх Господень.

3. А коли пак при дрѹгом обстојном бѹдет које Придивно, илити дрѹго обстојно: по нѹдже морајет стојат во Јзкерникѹ. Какот, Отец грядѹшчего вика. Ангел велика совита. Словега ѹстен твоьих. Копје Марка Кральевича.

4. Тож бивајет, когда за Јзкерником идет дрѹгиь изкерник. Какот, Јаков јест бил сина Јсака. сина Авраамова. Не, син Јсаков, сина Авраамова.

Добро јест речено: Гори разтајаша, от лица Господньа: от лица Господа всеје земльи.)

Зло пак: Тоь јест син Божьи, спасајѹшчаго род човѣческии), реци, Он јест син Бога спасајѹшчего род чл:

Книга родства Ј҃са Христова.) р. Киьиги народженја Ј҃са Христа. Зачало евангелја Ј҃с Христа сина Божја) реци, Ј҃са Христа, сина Божјего.

Возпојȣ́ јмени Госпо̂днѣȣ вишнемȣ. п. 7.) р: Возпојȣ́ јменȣ Господа вишњего.

Гла̂с Господень пресица́јȣщаго пламень огнѧ̀. 28.) р: Гла̂с Господа́ пресика́јȣщего пламен огнѣнь.

Сме́ртјю своејȣ Христос жа́ло сме́ртное притȣ́пи: ја́же А̂дамлејȣ сме́ртјю воцари́сѧ) реци́, Сме́ртјȣ својејȣ Христо́с жа́ло сме́рти притȣ̄пи: Ја́же А̂да̂мљејȣ сме́ртјȣ царство јест стежа́ла.

5. А вь ни́ких ми́стех (:дльаради знатни́јего ра́зȣма:) и ми́ на подо́бје Гре́ков, једи́но про̂сто јме изрика́јем во Јзкерникȣ. Ка́кот, Ма́ти шщедро̂т: Дȣ̂х мȣ̄дро́сти: Во́ вики виков (:или па́че во вични̂је ви́ки:) Вножи́на лихо̂т: Соје́м льȣде̂ь: Ста́до воло̂в: Вр̄име́ изкȣше̂нја: На подо̂бје Гре́ков.

6. А ни́ка изглаша́јем во Проти̂вникȣ. Ка́кот, Го́споди влади́ко животȣ̀ мојемȣ. Бо́же, и го́споди си́лам, всих стварѝ створи́тельȣ.

А ни́ка обоја̄ко́ словȣ̂т добро́. Ка́кот, Влади́ко животȣ̀: и влади́ко живота́ мојего̀. Го́споди си́лам: и Го́споди си̂л. Всих стварѝ: и Вси́м стваре̂м, створи́тельȣ. Предста́тельица, и помошни́ца ве̂рних: или ве̂рним льȣдем. Врата̂р ца̄рства: или вратар царствȣ небе̂сномȣ.

7. А̂ли вим којa знаменȣ́јȣт ка́ковȣ крӣпо́ст, или ска́зȣ, или нара́в до́бро и́лити зо́л она́ стоје̂т во Јзкерникȣ. Ка́кот, Крипка се́рдца јȣна̂к. Мȣ̂ж вели́кого благонара̂вја. Зла́ нара́ва чловѝк. Сицева ми́ста ми̂ и по склад̂енјȣ изрика́јем. Ка́кот, Крипкосе̂рден, Лехкосе̂рден, Милосе̂рден, Злонара́вен, Благонара́вен, Равноси́лен, Полномо́шен.

4. Ок јменȣ зь Ричинојȣ.

1. Ричи́на особи́та про́сит пред собојȣ Јменнӣка: вь једна̄ком чӣслȣ́, и особе̂: ја̂вно, или ота̂јно: Кт̄, Ја̂з тȣ́жȣ: ти̂ се смије́ш: сме́рт се приближа́јет.

2. Послиди вножи́х јме̂н (:со Спојенјем:) вно́го кра̂т стоѧ̂т ричи́нна вножи̂нна. Кт̄, Богда́н, и Ми́лош придо́ше. Ни́когда стоѧ̂т и јединѝчна: Кт̄, Ȣ̂м, ра̄зво́р, и сови́т, јест вь ста́рцех.

3. Ричи́на вножи̂нна со вридни́јејȣ особо́јȣ се соједнава́јет. Пе̂рва особа́ јест вридни́ја от вто̂рије: Вто̂ра от тре̂тије. Кт̄, Ако ти̂ и твоѣ оте́ц јесте здра́ви, добро́ јест: а ја̂з, и моѣ бра́т, јесмо здра́ви.

4. Ни́гда вь место Јменнӣка́ стоѧ̂т Неоконча̂лна ричи́на. Кт̄, Лога́т ни̂ст моѣ за̄кон. А ни́гда ричи́на зь јменом. Кт̄, Невинова̄тим би́т, јест вели́ка ȣ̄ти́ха.

5. Неоконча̂лна ричи́на (:ȣ Гре́ков и Лати̂нцев:) јма́јет пре́д собојȣ Крозни́к. Кт̄, Радȣ̂јсе, те́бе би́т здра́ва. Ве̂рло тȣ́жȣ твојего́ отца́ хорова́т. Чȣ́л сем вно́гȣ си́лȣ би́т пришлȣ. Разȣми́ли смо враго̂в би́т побѝглих.

Али сицево говоренје нист нам обично: него ми ладније велим: Радују се, јеже ти јеси здрав. Верло тужу, јеже твој отец хорујет. Чул сем, јеже јест внога сила пришла. Разумили смо, јеже сут враги побигли.

5. Об изреченју времена.

1. На питанје, Када, Гда, Когда, Коли. Отвит се чинит сице. Сада, Х: Зда, кметски: Тада; Тогда, Ру: Овда, Онда: Другда, Инда, Иногда Ру: Всегда, Малокада, Мálогда. Јкада, Серб.

2. Нигда, Хер: Никогда, Ру: Никада, Серб. Николи.

Нигдаже не, Никогдаже не, Николиже не.

Нинигдаже, Нинигогдаже, Нинихолиже.

Кадаколи, Кадагод, Каданибуд, Кадалибуд.

Когдаколи, Когдагод, Когданибуд, Когдалибуд.

3. Давно. Дави, Давич, Толич. Нович, Вь нови, Ономедне. Уже, Јуж, Јуже, Јур. Јутри, Лани.

4. Днес, Ру: Данас, Хер: Ношес, Ру: Ношас, Хер: Јутрос, Вечерас, Литос, Јесенас, Зимус, Веснус.

Јлити, Сего дне, Сеје ноши, Сего јутра, Сего вечера, Сего лита, Сеје јесени, Сеје зими, Сеје весни.

5. По Крозннику. Синош, за Сију нош. Обо лито, Ову зиму, Ов год, Сев год (:или Сајгод, Хер: Вь литу ов сајгоду:). Первиь, вториь, третьи ден, год, мисец. Перву, другу, третју зиму, јесен, весну. Ланьску зиму, Ланьску јесен. Вес ден, год, мисец. Всу зиму, весну, јесен. Все време, лито, јутро. Вес живот. Ден и нош, јутро и вечер.

6. Чрез вес ден, год, мисец, Чрез всу зиму. Чрез все време живута својего. Чрез вес живот.

7. Вьчер, вь ден, вь нош, вь јутро, вь вечер, вь зору, вь сумрак, во мрак, вь добу, вь пору, во време, не вь добу, не во време. Вь недилу, вь суботу, вь петок. Вь празник, вь дилатниь ден, вь дилатник, вь простниь ден, вь замрази, во велико говенје, вь первиь, другиь, третьи ден, год, тједен: вь перву, другу, третју зиму, недилу, суботу. Вь перво, друго, трећтје време, лито. Вь наприд, вь наприднок, вь градуће време. Вь первиь сумрак. Вь первиь сон.

8. Вь ноши, во дне, вь зиме, вь литу, вь јесени, вь посту, во мраку. Вь первом, втором, третјем дни (:или дневу:), году, мисецу, тједну.

9, По Орудннку. Зимоју и Литом, Весноју и Јесенју, Јутром и Вечером, Днем и Ношју, Ономедне, за, Оними днеми. Мраком, Зороју.

10. За того, За того времена, За тих времен, За тих дни. Јзза того

вримена, Јзза тих времен, дил. За рана, За јутра, За тми, За свита, За дне, За топла, За леда. За коруна војводи, За Марка кральевища, За доби, За пори, За зори.

11. На Зајутерје. На сакиь ден, На всаку нош, На всако вриме. На Христов ден, На свитлу недильу, (:Хер: На вазем:). На Богојавльенје, На Христово народженје, На Успенје Пречистије Богородици, На Семень ден, На Јевдокиьин ден, На Јурјев ден, На Јльин ден. Херв: На Јурјеву, На Јльину, На Јваньу, На Петрову, На Јевдокиьину.

12. Перво, Первлье, Најпервлье. Первлье сего, Первлье того, всего.

Преже, Придже, Прилье: Најприже, Најпридже, Најприлье.

Преже того, Преже сего, Преже всего. Прилье того, сего, всего.

Поприди, Попридже, Попреже, Поприлье.

Поприди того, Поприди сего, Поприди всего.

13. Послиди, Послидже, Послилье. Опослиди, Опослидже, – лије, По том, По сем, Послиди того, Послиди сего, Послиди всего. Послиди зајутерја (:Хер: По јутрику:). Пред чером, Пред чераком.

14. На питанје, Отколи, Откада, Откогда, Отвитник ричев гледи на листу рѯі.

15. На питанје, Доколи гледи листа рѯі.

6. Об изреченју миста.

1. На питанје Кади, Гди? гледи листа рѯі.

На питанја Куд, Камо, Откуд, гледи листа рѯі.

2. Прибави и ово что овди вь слид јдет.

Стојанје на мисту.

Кади? На земльe, на неву, на невесех, На свиту, На всем свиту, На воде, На морју, На повитерју, На столу, На крову, На возу, На селу, На польу.

На дому: се јест, Дома. На двору: зло за вони, или за На дворишћу, На пьдворју: знаменујет во На двору тож что На дворном крову.

На владанју, Хер: На власти, Ру: се јест, Не во граду. На Руси, На Москве, На Дону, На Дунају, На Поморју, На Подонју, На запражју, На Крайине, На рубежу.

Вь дому, Вь својем дому, Вь граду, Во граду, Вь изве, Во двору, Вь воде, Вь огньу, Вь миру, Вь лису, Вь дубраве. Вь Руског, Лешског, Херватског, Греческог земльe, Јлити, Вь Русех, Вь Лехех, Вь Херватех, Вь Грекех.

Гибанје от миста.

4. Откуд? Јз дома, Јз вони, Јз дальи, Јз близа.

Јз Руси, Јз Рускије, Лешкије, Херватскије, Греческије земльи. Јз Рус, Јз Лехев, Јз Херват, – атов,

Јз Лехов. Јз града. Јз полья. Јз Крайини, Јз рубежа, Јз Поморја, Јз Загорја. Јз Низа.

От Москви, От Дона, От Дунаја, От морја.

Съ верха, Съ невес, Съ висока, Съ висини, Зъ гори. Съ крова.

Гибанје по мисту.

5. Куд? По землье, и по воде. По суху, и по мокру. По горах и по планинах. По лисех и по дубраках. По польу и по горе. По ровнине, и по стермине. По градех и по селех. По крайине, и по сридине. По путех, и по улицах. По Руси, По Руской, Лешской, Гречской землье. По Туджих странах.

Чрез гору, Чрез Куновину: Чрез рику, Чрез Москву. Чрез град, Чрез зид.

Кроз гору, Кроз Куновицу: Кроз рику, Кроз Москву. Кроз град, Кроз зид.

Гибанје ко мисту.

6. Камо? На землью, На небо, На небеса, На свит, Въ дом, Во град, Въ изву. Гледи више числа 2.

7. Об изреченју Орудја:

1. Орудника без предложков уживајем, когда јест рич об Орудју, или об Оружју. Какот, Мотикоју скопал, пером написал, мечем посикел.

Јли об Причине, дльа које се что дијет: Какот, Ви својеју охолостју јесте доспили во все ту негришу. Мојим грихом се јест учинило зло, које терпльу.

Јли об Начину, којим се что дијет: Какот, Всаким способом настојмо тилесније страсти умертвльат

2. Начин дијанја изрикајетсе и съ Предложком СО: Какот, Со страхом и съ трепетом дилајте спасенје душ својих: Гнийв буди далеко: съ којим се ничтоже право нит разумно неможет учинит. Ти съ хитростју ходиш, а јаз съ простотоју. Велимже и об орудју сиц: Турки сут вногије држави зъ мечем обладали.

3. Об Посолству се велит ПО, и ЧРЕЗ. Какот, послал сем ти отписку по Стојану. Поручил сем ти челобитје чрез Стојана. А нереци, Послал сем ти отписку Стојаном: нит из Нимечска, При Стојану.

А об работе велим ЧРЕЗ. Обтежал сем полье чрез кмети. Пожел сем ньиву чрез најемники.

4. Причину знаменујут Предложки: ОТ, ЈЗ, ДЛЬА, ПРЕД, ЗА, ПО: Зато јеже, Просто јеже, Тим јеже: Какот, Скрили сут се от срама. Немогаше говорит от жалости. Он то чинит из невольи: из нарока. Дльа зазора зло на подружнику говорит. Немогу спат пред скорбми. Вси го льубет, за јего благ нарав. Злонаравен чловик, страхом приморан, по нуже чинит добро.

Зато јеж се ни́ст да́л заве́ст разко́шноь со́блазни, всим јест постал чу́ден, и сла́вен. Ви все вь ди́ль гинете, тим јеж не́щете приjема́т добриҳ совитов.

8. Об Гре́чском Ізкернику и простом.

1. Что Гре́ки веле́т, Поречоме́ну ачту: то́ наши преводники преводе́т на Проти́внинь пре́гиб: Јдущу ему. Зато јеже Гре́чски Ізкерник, и наш Проти́вник, о́бодва једна́ко изхо́дет на У. Алипак сице преводит, ни́ст преводит, но́ превраща́т језик. Та ко́ва во говоре́нја нигдиже ни́ст вь обичају вь нашем језику. Јно вь пре́м, что Хора́цнь Ри́мскинь писа́тель (:приверстујущ сво́ь језик ко Гре́ческому:) вели́т, Nobis non licet esse tam disertis: Qui Musas colimus seueriores: то́ж и ми мора́jем ми́слит о́б себи. Ре́кши, Јеже на́м негоди́тсе бит тiко разгово́рним: коьим јест да́на ти́снија весида.

2. Латинци тако́ва ми́ста преко́дет разли́чно. Ни́гда на про́ст Орудник нигда на ричицу Когда́.

На́ш прево́дник. Зрящимже и́м взятся на́ небо.)

Латинскинь. И гледе́щими ньими во́знелсе јест на́ небо.)

Реци́. J при ньи́х гледе́щих возне́л се јест на́ небо.

На́ш. Отрешаjущимже и́м ждре́бца́, реко́ша господари его́.

Лат: Отвезо́јущими пак ньими ждре́бца́, реко́ша.

Реци́. Когда пак отвезова́ху ждри́бца́, реко́ше господари ньего́ви

На́ш. Обетшаша ко́сти моја: зовущу ми вес де́н.

Лат: добро́. Осmа́ришесе ко́сти моје: когда копльа́хи ве́с де́н.

На́ш. Да не́когда похи́тит ду́шу мо́ју: несущу избавльајущуе, ниже спасајущу.

Лат: добро́. Да когда неухи́тит душиi мо́jеје: когда ни́ст кто́ би изба́вил, нити кто́ би спа́сел. Алитн, Не́будущ кто́ би изба́вил.

3. Потомуж адда́ ими́ мора́jем тако́ва ми́ста разли́чно преводи́т: ка́ко се гди́ го́жије би́т пока́жет.

Ое јест: на Орудник про́ст: на Когда́: на За: на При: и на Будущ, и Бивши, или на јно Жедольенје.

Ка́кот. Ego, quae auctore te uelle cepi, te adiutore assequar.

Нереци́. Ја́з, ја́же тебе́ сове́тнику нача́х жела́т, тебе́ помощнику хощу стежа́т.

Него реци́. Ја́з, чесо тобо́ју сови́тником нача́х жельи́т: то́ тобо́ју помощни́ком хощу стежа́т.

Өти автꙋ лалꙋнтос йлмен ймос агГелос.)

Ј за њего још говорещ҄а, приде Јн вистник.

Тавта автꙋ лалꙋнтос архон просекунез автѡ:)

То њемꙋ говорещꙋ поклонимꙋ се никиь кнез. Овди добро стоьит Противник: або ричина Поклонимсе, просит Противника.

Ego te audiente cautius loquor.)

Јаз, при теви слꙋхајꙋщем, опаснијє говорјꙋ.

Ѻнце: ꙋкрадоше коња, при нас спещих. Ꙋк онтос. Dum non est, qui redimat. Несꙋщꙋ извак:)

Невꙋдꙋщ, кто ви избавил, нит кто ви спасел.

Haec ad te scripsi, apposita secunda mensa.)

Ово сем кь теви написал, бившн поставльена дрꙋга ноша ьиствин.

9. Об ричицах ЈЖЕ, ЈАЖЕ, ЈЕЖЕ.

1. Смотрицкиь об сих пишет сице. Поколи на сем мистꙋ јест пришла весида об Гречких Артрех: и об њиховом зь нашим језиком незгодјꙋ: морајем знано ꙋчинит, јеже Гречки Артри (ὅς, ἥ, ὅ, ὁ, ἡ, τὸ.:) и нашије сије ричици, ЈЖЕ, ЈАЖЕ, ЈЕЖЕ, не јднак нарав јмајꙋт. Гречкомꙋ во језикꙋ њих ꙋживање јест всачески потривно и липо: а нашемꙋ во вногих мистех постајет из њих мерзко (разꙋма потемњенје, и весидного содиванја сметенје.

2. Вь Гречском во језикꙋ ричици Јже, Јаже, могꙋт стојат зь ричинами Повидалного, и Придивалного, и Неокончаного начина, и зь Медольенјем: а вь нашем, и вь Латинском, стојет зь јединим лихо Повидалним, и сь Придивалним: а не зь Неокончаним начином: нити зь Медольенјем.

Какот. Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς: ὃς καὶ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ: ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.) Христос Јже ꙋмерьши паче же и возкресиь: Јже и ест об деснꙋјꙋ вога, Јже и приповѣдꙋет о нас.)

Во овом, и во всих јних сицевих мистех, морајем ми Медольенје преминит вь ричинꙋ: или опꙋстит Јже, Јаже. Какот,

Христос, Јже јест ꙋмерл, паче же и возкресел: Јже и јест об десно Богꙋ: Јже и говорит за нас.)

Πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει.

Всјак Јже просјаь приемлет, и Јже јщаь обрѧщет:

Право. Всакиь Јже просит примет, и Јже јщет обретет.

Οἱ δὲ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν.

Јако ј́же такова творѧщии, достојни смерти сѫть.

Право. Јако јже такова дила дијѫт (творе̂т), досто̂јни сѫт смерти.

Пан то ен макеллω полѫменон есфјете.

Все еже на торжищи продаемое јадите.

Право. Все еже се на торгѫ продајет видите.

Кај патера перитомис тај ѫк ек перитомис монон.

Ј отца обризанја не еже от обризанја сѫщим точјю.

Право. Ј отца обриза̂нја, не токмо оним јже сѫт от обриза̂нја.

Ѫ тω ек тѫ номѫ монон.

Не јже точје сѫщемѫ от за̄кона

Право Не токмо ономѫ, јже јест от за̄кона.

Тоис ми каста сарка перипатѫсин.

Јже не по плоти ходѧщим.

Право. Оним јже неходет по полти.

3. Ј сами пак преводники во вногих мистех јесѫт опѫстили Јже, и право превели. Какот.

Та анω фронеите, ми та епи тис гис.

Гречско. Јаже го̂рнѣаја мѫдрствѫјте, не јаже зе̂мнаја.

Преведено. Горнѣаја мѫдрствѫјте, не зе̂мнаја.

Реци. Го̂рнѣаја мислите, не земни̂х: или земна̂ја.

Имеис ек тω̄н катω есте, егω ек тω̄н анω еими.

Греч: Ви̂ от еже ни̂жних јесте, ја̂з от еже го̂рних есм.

Преведено. Ви̂ от ни̂жних есте, а̂з от ви̂шних есм.

Реци. Ви̂ јсте от изпо̂дних, а ја̂з јесем от го̂рних.

Ѳі кај о еѯω и̂мω̄н анѳрωпос діафѳиретај, алл о есωѳен анакајнѫтај и̂мера кај и̂мера.

Аще и јже вне̂шнѣи наш человѣк тлѣет, но јже внѫтрнѣи обновлѣаетсѧ де̂н и де̂н.

Преведено. Аще и вне̂шнињ наш человѣк тлѣет: но внѫтрнињ обновлѣаетсѧ по всѧ дни̂.

Реци. Хотјаже изво̂нскињ наш человѣк тлѣјет: али внѫтерни обнавлѣајетсе на всакињ де̂н: или от дне до дне.

Поллои ек тω̄н Јѫдајωн еллилѫѳеисан прос тас пери Марѳан, кај Марјан. Мнози от Јѫдѣв пришли бјахѫ, ко јаже окрет Марѳи и Марии сѫшим.

Преведено. Мнози от Јѫдѣв пришли бјахѫ кв Марѳѣ и Марии. Реци, Вноги от Јѫдејев бја̂хѫ пришли кв Марте, и кв Марије.

10. Об Греческом Неокончанникꙋ, со Артри, или сь Привержки.

1. Когда се знаменꙋјет Причина, дльаради које се что чинит: Греки кладꙋт Неокончанник, сь привержком тꙋ. Какот, Епескефато имас: тꙋ катеꙋлина, тꙋс подас имѿн еіс одон еірині.) А при ричице тꙋ приразꙋмиваjетсе ЕНЕКЕН, Дльаради. Енекен тꙋ катеꙋлинај. Дльаради ꙋправльенја.

А ми пак можем такова миста на три начини право изрећ. Се јест, На ꙋправльенје, Дльа ꙋправльенја, и Даби ꙋправил. Кт,

Посетил нас јест из висока: На ꙋправльенје ног наших на пꙋт мирнь.) Jли, Дльаради ꙋправльенја ног наших на пꙋт мирнь. Jли, Даби ꙋправил ноги наши на пꙋт мирнь.

J Греки тож могꙋт тројако изрећ. Енекен тꙋ појисај елеос мета тѿн патерѡн имѿн). На ꙋчиньенје милости со отци нашами. Jли, Тꙋ појисај елеос. Jли, Појисај елеос. ꙋчинити милост.

2. А преводники вь сицевих мистех неладно кладꙋт Jеже, Какот, Кај еісилле: тꙋ минај сꙋн аꙋтоіс:).

J вниде: еже остати зь ньими. Реци, J вниде: да би остал зь ньими.

Пропоревси гар про просѡпꙋ кꙋрјꙋ: тꙋ дꙋнај гнѿсин сѡтирјас тѿ лаѿ аꙋтꙋ.) Појдеши пред лицем господньим: еже дати познанје спасенја льꙋдем его.

Реци. Појдеш вь прид пред лицем господньим: да даси знанје спасенја льꙋдствꙋ јего (ньегоковꙋ).

Кај катеіхон аꙋтон: тꙋ ми пореꙋлинај апаꙋтѿн.)

J держахꙋ (ꙋдержаша) его: еже не отити от них.

Реци, J держахꙋ јего: да неби отишел от них.

Лице господнье на творѧщїѧ зла: еже потребити от земльа память вих. Реци, Лице пак господнье на творећих зло: да потрибит от земльи памет вих (ньихових.)

3. А во вногих мистех јесꙋт опꙋстили Jеже. Какот.

1. Внегда приближатисѧ на мѧ злобꙋјꙋщим: снѣсти плоти моја). Греческо: Тꙋ фагеін тас саркас мꙋ. Еже снисти. Реци, Когда се приближаꙋт ко мне злобꙋјꙋщи: да видꙋт пꙋт мој.

2. Обидꙋ олтар твој господи: ꙋслишати ми глас хвали твоеа.) Реци: Да ꙋслишꙋ глас.

3. Бꙋди ми вь Бога защитительа: спасти мѧ.) Реци: Да ме спасеш.

4. Боже помилꙋй ни: познати на земльи пꙋт твој.) Реци, Да познадем на земльи пꙋт твој.

5 Лживи синове человечестии вь мѣрилех: онеправдити себе от сѹети вь кѹпѣ.) Реци, Дожльиви сини човички во висех: да прелестет от сѹјети все вь диль.

Невимо пак, зачто Смотрицкиь вь сицевих мистех велит прибавльат Јеже: и говорит,

1. Еже снисти плоти моја. 2. Еже Ѹслишати ми глас. 3. Еже спасти мѧ. 4. Еже познати пѹт. 5. Еже онеправдити.).

Онже во добро велит: јеже гди ѹ Греков стоьит Неокончалник једин: тамо ѹ нас липлье стоьит Да. Какот, Кај гар о ијос тѹ анпѹ ѹк илѳе дјаконидинај, алла дјаконисај.) Јво син чловичскиь непридe слѹжитисѧ: но слѹжити, и дати дѹшѹ својѹ откѹп за многиѧ. Липлье и право реци сице: Яво син чловичьи ниѥст пришел, да ви мѹ вило слѹжено: но да ви слѹжил и да ви дал својѹ дѹшѹ откѹп за вногих.

Приде син члович взискати, и спасти погившее.) Реци, Пришел јест син чловичьи: да взищет, и да спасет, что јест погибло.

Орѹжје извлекоша грѣшници и напрѧгоша лѹк: состреляьати ѹбога и нища, и заклати правиѧ серцем. п. 36.) Реци: Меч измекнѹше гришници, и напѧше лѹк: да стрильајѹт на ѹбогого и нищего, и да ѹвијѹт правих сердцем.

4. Вь никих пак мистех и ѹ нас добро стоьит Неокончанник: Какот, Јдѹ ѹготовити вам мисто.) Непосла ме Христос крестити, но благовѣстити.) Али триба јест обличит: јеже послиди ричин Јдѹ, Шльѹ, и јних сицевих, право стоьит Неоконччанник Обсичен: со Јзкерником, а не сь Врозником. Какот, Јдѹ готовит вам миста. Нит ме послал Христос крестит (: льѹдеь:) но проповидат (евангелја:).

5. Кратко говореш: Греки ѹживајѹт Неокончанника со всакими предложки, по всих прегивех: вѹдто јмена Ричинного. А Латинци вь таковиⷯ мистех ѹживајѹт своьих Герѹндиь и Сѹпин, нам и Греком незнаних. А ми ѹживајем ричинних јмен, јдѹщих на НЈЕ, или ТЈЕ. А преводники наши преводет рич на рич, неладно и нестерпно: и кладѹт Неокончанник сь Предложки, и сь Привержком, Јеже. Какот,

Јменник. То ѱевдесѳаи ѹк естјн емон.) Еже лгати нѣст мое. Реци, Логати ниѥст моь нарав) или Логанје н: м: н:

Врозник. О Ѳеос естјн енергон ен ѵмјн то ѳелеин кај то енергеин.) Бог ест дѣиствѹјаь вь вас и еже хотѣти, и еже дѣјати. Реци, Бог дѣлајет во вас хотѣнје и дѣјанје Дја то сјган.) За еже молчати. Реци: За молчанје. Вјстро васјлевеин.) Во еже кральевати. Реци: Вь кральеванје.

Јзкерник. Апо тѹ коимасѳаи.) От еже спати. Реци, От спанја Вн

тѡ кајрѡ тꙋ просеухесѳај.) Во времѧ̀ еже молитисѧ. Рецѝ, во време мольенја.

Придивник. Кај ен тѡ спејреин) Ј во еже сѣјати сѣме. Рецѝ, Ј вь сијанјꙋ симена.

Пери тꙋ графеин.) О еже писати. Рецѝ, Об писанјꙋ, Об писмꙋ.

Мета то фагеи.) По еже јасти. Рецѝ, По виденјꙋ, Послиди виденја, видши.

О еже сподобитисѧ нам достојним бити.) Рецѝ, Да се ꙋсподобим достојни бити.

О еже спаститисѧ нам.) Рецѝ, Об нашем спасенјꙋ, или, Да се спасем, Да бꙋдем спасени.

Противник. Прос то графеин.) Ко еже писати. Рецѝ, Кь писанјꙋ, Кь писмꙋ. На писанје.

6. Вь ниеких пак мистех јест триба превест на ДА, а вь ниеких на КОГДА. Какот,

Во еже пѣти и славити тѧ.) Рецѝ, Да те појем, и да те славим.

Кај ен тѡ тон охлон епикеисѳај аутѡ: тꙋ акꙋеин тон логон тꙋ ѳеꙋ.) Ј внегда налегати на него множествꙋ: еже слишати слово Божје. Рецѝ, Ј когда льꙋдство налегаше (или напираше:) на њега: да бихꙋ слишали Божје слово (Божјꙋ рич:)

Внегда возвратитисѧ врагꙋ моемꙋ вспѧт.) Когда се возвратит враг мој возпет. Или Во возвращанјꙋ врага мојего на зад.

7. Ꙋх' ихисато арпагмѝ то еинај Јса Ѳеѡ.) Не возхищенје непщева, бити равен Богꙋ. Добро.) Јлити. Ниест познепщил бит восхищенје: еже бјаше равен Богꙋ. Јлити. Ниест вознепщил возхищенја, себе бит равна Богꙋ.

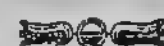

11. Об непретворних чиселних, кꙋлико, тꙋлико, вного, мало, веще, менье.

1. Ова јмена, Кꙋлик, Тꙋлик, Овꙋлик, Никꙋлик, Велик, Мал, Вещи, Меньши: когда знаменꙋјꙋт кꙋликост, илити Мирꙋ: јесꙋт Придивна, и јмајꙋт вса числа, и племена, и пригиби: и содивајꙋтсе со Обстојними правилно. Какот, Кꙋлики тꙋди: Кꙋликије сили (илити Кꙋлики сили:) Кꙋлика времена. От кꙋликих трꙋдов, сил, времен: и остално

2. А когда знаменꙋјꙋт Число: изрикајꙋтсе лихо вь Нијединском племенꙋ: и чинетсе Обстојна: и по наравꙋ Обстојних: (вь трих перьвих пригибех:) содивајꙋтсе со Јзверником јних јмен. Какот, Кꙋлико градов јест вь Жидовском краљевствꙋ, тꙋлико лит краљеваше Давид. Мало льꙋдеи јест пришло.

3. Зарад сего̀ вь преводженју овиⷯ Грѐчскиⷯ рѝчѐь, Ποσοι, Τόσοι, Πολλοὶ, Ολίγοι, Πλείονες, Ολιγότεροι, (илити Латинскиⷯ, Quot, Tot, Aliquot, Multi, Pauci, Plures, Pauciores, Plerique:) вноги побл8дки се чине̃т: Какоти и ко оста̂лниⷯ чисѐлниⷯ ј́менеⷯ на̂ш језик терпи̃т велик8 неста̃лност, и смѐтнь8, и неѷдобје. Грѐки бо и Латинци изрикају̃т та̀ ј́мена, вь придивном обли̃чју, во вножи̃пном числ8, по всиⷯ прѐгибеⷯ. А ми̃ того немо́жем ти̃мже обли̃чјем изра̃жат: и немо́жем сице говори́т: К8лики дни̃, К8лики но́щи, К8лика ли́та, До К8ликиⷯ ли̃т, Пред К8ликими ли̃тми. Него си́це: К8лико дѐн, К8лико но́щи̃ь. К8лико ли̃т, Пред К8лико ли̃тми.

4. Лиⷯо једи̃но ј́ме Вно́ги, вно́гије, вно́га, и Вно́жи, вно́жије, вно́жа, равна̃јѐтсе на̀ током зь Грѐчским Πολλοὶ, по всиⷯ пле́менеⷯ, и прегибеⷯ. Ка́кот, Јменни̃к. Вно́ги пинѐзи јесу̃т за̂то да̃ни. Вно́гије держави, и Вно́га ми́ста то знаду̂т.

Крозни̃к. На вно́гије гради и держа́ви, и на вно́га ми́ста, јест гла̂с пришел.

Оста̂лни прегиби. От вно́гиⷯ, и вно́жиⷯ градо̂в. При вно́гиⷯ, и вно́жиⷯ граде̂ⷯ. Ко вно́гим, и вно́жим градом. Со вно́гими, и вно́жими градми̃.

Али па́ки вь пѐрвиⷯ триⷯ прѐгибеⷯ липлье јест изри̃кат по Ниједи̃нском пле́мен8, Вно́го, и Вно́же. Ка́кот, Вно́го пинѐз јест за̂то да̃но. Вно́го держа̂к и вно́го ми̃ст про̂ то зна̃дет.

На вно́го градо̂в, и держа̂к, и ми̃ст, Јест гла̂с пришел.

5 А ри̃ч Ολίγοι, Pauci, разли́чно се прево́дит

1 - е. Ма́ло де̂н, Ма́ло мисе̂цев, Ма́ло ли̃т.

2 - е. Ма́ло кто̂, Ма́ло кого̀, Ма́ло ком8̀.

Ма́ло что̂, Ма́ло чего̀, Ма́ло чем8̀.

3 - е. Ма́ло кі́ы, Ма́ло ко́га, Ма́ло ко́је.

Ма́ло ко́ьи, Ма́ло ко́је, Ма́ло ко́ја.

Ма́ло ко́ьиⷯ. Ма́ло ко́ьим. Ма́ло ко́ьими.

4 - е. Со медложе̂нјем си́це.

Ма́лоли кто̂. Ма́лоли кого. Ма́лоли ком8̀.

Ма́лоли ко́ьи. Ма́лоли ко́ьиⷯ. Ма́лоли ко́ьим.

5 - е. Ма́ло от кого̀. Ма́ло сь ки̃м.

Ма́ло от ко́ьиⷯ. Ма́ло при ко́ьиⷯ. Ма́ло сь ко́ьими.

6 - е. Ни́коьиⷯ ма́ло ль8де̂ь мја̂ше. Кроз ни́коьиⷯ ма́ло ль8де̂ь. От ни́коьиⷯ ма́ло ль8де̂ь При ни́коьиⷯ ма́ло ль8де̂ⷯ. Ко ни́коьим ма́ло ль8̂дем. Со ни́коьими ма́ло ль8дми̃.

7 - е. Невно́го де̂н, ли̃т, пинѐз.

8 - е. Невно́ги дни̃, пи̃незн. Невно́га ли́та.

6. Вь четирих послиднних прегибех та имена (:Кулико, Тулико, Овулико, Онулико, Никулико, Велико, Мало, Веще, Менье, Вного, Вноже:) имают двојако изреченије.

Первиь начин. Како сь первими, трими, тако и сь послидньими четирими прегибми, стојет за Обстојна Нијединска: и кладутсе со Јзкерником. Какот,

Јзкерник. От кулика лит. До мала ден. A quot annis. Ad paucos dies.

До менья ден. Ad pauciores dies.

Дльа вножа причин. Ob plures causas.

Придивник. Вь кулику лит. In quot annis.

Вь малу ден. In paucis diebus.

Вь меньу ден. In paucioribus diebus.

Во вножу лит. In pluribus annis.

Противник. Ко кулику градов. Ad quot arces.

Кь малу градов. Ad paucas urbes.

Кь меньу градов. Ad pauciores ciuitates.

Ко вножу градов. Ad plures ciuitates.

Орудник. Пред куликом лит. Ante quot annos.

Пред малом лит. Ante paucos annos.

Пред меньем лит. Ante pauciores annos.

Пред вножем лит. Ante plures annos.

Јлити по обличју Придивного претваранја:

Пред Малим лит. Пред Меньем лит.

Пред Вножим лит. Пред Куликим лит.

А приразумивајетсе Числом: пред Куликим числом лит. Пред малим числом лит

Сеь первиь начин јест правилен: али не во всем обичен.

7. Вторь начин. Стојет та имена вь мисто Придивних: али Непретворна. Сице,

От Кулико лит. До мало ден. До менье ден. Дльаради вноже причин.

Вь кулико литех. Вь мало днех. Вь менье днех. Во вноже литех.

Ко кулико градом. Кь мало градом. Кь менье градом.

Пред Кулико литми. Пред мало литми. Пред менье литми.

8. Никакоже пак (:ов числу говорещ:) неможетсе право рещ: От Куликих лит. До малих ден. До меньших ден.

Вь Куликих литех. Вь малих днех. Вь меньших днех.

Ко Куликим градом. Кь Малим градом. Кь меньшим градом.

Пред Куликими литми. Пред малими литми. Пред меньшими литми.

Η Ιωάννου ἀποκάλυψις τόσα ἔχει μυστήρια, πόσα λόγια.

Јоанново откривеније толики имат таинства, колики словеса.

Поправи сице. Објавльєније Јваноко тулико јмајет тајностєь, кулико (:словес:) ричєь. Говорещи во сице: Толика тајинства, колика словеса:) разумєјетсе великост тајностєь, и великост ричєь: а не число ричь и тајностєь: а бесида јест об числу великом.

За Вного, Вноже: Русјани велет и Влаго, Влаже, а Херквати, велико, веще: и приразумајетсе рич число: будто, Влаго число, Велико число.

Још Херквати велет и сице: Чуда льудєь јест било: за Вного льудєь.

А за Мало, велет Мерва: Кт, Доспило ме јест Мерва пинєз. Дај ми мерву води. Ј вь сицевом мисту Мерва (:вь Јменитку) јест Ниједитиского племена: а вь инних пресибех Женского.

РАЗДИЛ ЈЗ.

Об завлакех.

1. Влак, или Завлак јест провлачєније гласа вь ричєх: и обо јест разнито, Возвишено, Понижено, Долговато, и Скоро. Греки то зовут Просодију: Херквати Завлаком. Сице бо говорет: Ов чловик Завлачит по Руску, или по Сербску: когда кто по закону обих стран ричи провлачит. Ј отмини во вь језику (:које Греки зовут Дијалектми:) словут завлаки: тим јеже најпаче из разного завлачєнја ричєь познавајетсе разница вь Отминах језичних.

2. У Греков јесут три Влаки, или Просодији: коьих Греки нигдиже неопушщајут, него над всакоју ричју пишут једен из ньих.

А Латинци јмајут во изроку тако два влака: али и оних непишут: зато јеже и без влаков написанних, лехко и право се чтет Латинскиь језик.

А нам пак Словинцем јесут потребни четири Влаки (:Високиь, Долгиь, Скориь, и Једнакиь:), без ньих во неможетсе право чест нити изрикат наша бесида.

3. Високиь влак (:^:) гласницу воздвигајет на високо (:сирич на вишу страну:) и провлачит на долго: Кт, Бог, Правда, Господар.

Долгиь влак (:¯:) провлачит на долго: али невоздвигајет на високо. Какот, Рука, Глава, Глубина, Зеленина.

Скориь влак (:´:) воздвигајет на високо: али непровлачит на долго. Какот, Брат, Чудо, Вера, Правити, Ставити.

Једнакиь влак (:`:) и невоздвигајет, и не провлачит гласници. Ј потомуж и нист властито Влак: него паче знаме небитја трих јстинних влаков. Ј знаменујет лихо се, јже она бич нимајет никаковаж влака и јеже вси ньеје склади Једнаким, а

не различним гласом јмајȣ бит изречени. Какот, Нога̀, Вода̀, Слобода̀, Беретѐ, Несетѐ.

Греки влак Скорњ зовȣт Острим, Оксија: а Једнакињ зовȣт Тежким, Барија: а Високињ зовȣт Провличеним, Периспомена. Њим гоже спадајет тако: али нам јест потрибен још једен или четвертињ влак.

4. Обличаљ, на којем мистȣ может стојат киљ влак. Једнакињ влак не јнди, него на једином крајном илити послидњем складȣ может бит постављен. Греки јего неопȣшћајȣт, но везди отразно пишȣт. Али нам го нист нȣджа отразно писат: покамиста незнаменȣјет ничесож јного, оприч небитја јних влаков. А то и без всакого знамена можетсе разумет. Разви вљ никих двојеразумних ричех, зарад разлȣченја, не вездиљно можетсе написат сељ Једнакињ влак. Какот, Locus мисто, Pro, uel Loco: Мисто̀: Quomodo, Како, Sicut Како̀: Istis Тими, Quidem Тимѝ.

5. Долгињ влак нимајет миста на Једноскладних. А на Вножескладних ричех (:ако јест сам једин:) лихо на Предпослидњем складȣ јмајет мисто. Какот, Глȣбина, Зеленина.

Аколи бȣдȣт на једноь ричи два Долга влака: она морајȣт стојат на послидњих двох складех. Какот, Со једнаким, Со двојаким,

Аколи вљ кȣпи бȣдȣт Долгињ и Скорњ: могȣт стојат на всаком мистȣ: на попридњих и на послидњих складех. Какот, Једнако јест, Забавами, Највешћими.

6. Високињ и Скорињ влак, јмајȣт мисто на всаком складȣ.

7. Лешско Завлаченје јест скажено из Нимеческого: тако да малне во всакоь ричи Лехи изрикајȣт Скорињ влак, на Предпослидњем складȣ: и тим мерзко казет језик. Какот, Ȣченик, Господар, Доброго: за Ȣченик, Господар, Доброго.

8. Рȣсконь Завлак нигди јест смȣшћен из Лешского: Какот гди пишȣт, Твориш, Свешћенник: за Твориш, Творит, Свешћеник.

А јнди смȣшћен из Греческого: Какот, пишȣт, Гоненје, Ношенје, Хожденје: за Гоњенје, Ношенје, Ходженје.

Бȣдȣћ бо, јеже Греки из тројескладније ричи Гоњенје, чинет четири склади, ГО, Не, Ни, е: а на четвертом от конца складȣ ȣ њих никаковже влак нестовит: зато они из четвертого склада ГО, преносет влак на третји склад НЕ и велет Го, не, ни, је.

9. Србљани се згаджајȣт сљ Херватми во влаке́х: разви лихо, что вљ Долгом влакȣ никако предолго и необично глас протежȣт, Ј зарад того вљ једином Херкатском изрокȣ чȣјȣтсе влаки правилни: и изворнов Словинскоь бесиде прикластни. Ј то јсто не везди: него лихо меджȣ Кȣпојȣ и Бȣнојȣ рикама: во ȣјездех Бихћа града, напаче окол Дȣбовца, Озља, и Рибника, острогов.

Онамо бо, во вриме Тѵрских последних прогон, и при взетју Херватскије столици Бихуа, међу стрмије гори, и вь тежко преходна миста, сохранили сут се останки Херватского больарства. І кулико јест још досели остало Словинского чиста језика: тамо се јест обритало, за нашего дитинства. Ати садајуж и тамо все се проминьајет, и гинет.

РАЗДИЛ ІЗ.

Разпис ричин Обстојних, и Вноже-кратних, и Једнократних.

1. Смотрицкиь нист хотил об творењу всаких ричиних кримен ничесоже повидат, нит изказанја учинит: по паче сь премолчанјем јест ову част обминув: за причину, јеже невјаше, Словинского Лексикона. Зарад того трибa бјаше нам, и потерсили се јесмо, овди на једно мисто всије собрат (сь кулико бјаше нам возможно:) и буд то Ричинниь Лексикон списат. І надијемсе, јеже мало која права Словинска ричина изостајет, које неби овди било написано.
2. Что сут ричини Обстојније, Вножекратније, и Једнократније, гледи на листу... А об творењу вножекратних, гледи листа

Об творењу Ричин от Јмен.

3. А об творењу Обстојних и всаких ричин от јмен сице разумиь. От Обстојних јмен творетсе ричини на УЈЕМ: Какот, Бан, Бојни, Посел. Банујем, Бојујем, Послујем.
   І на ЈМ. Какот, Мерка, Стан, Траг. Мервим, Станим, Тражим.
   І от Придивних тож, на УЈЕМ: Какот, Мил, Рад, Ревен. Милујем, Радујемсе, Ревнујем.
   На ЈМ. Кт, Прав, Топел, Полон. Правим, Топлим, Полним.
   І на НЈЕМ: Кт, Груб, Тонок, Черн. Грубијем, Тончијем, Чернијем.
4. А на АМ творит ричини от јмен, не кажетсе бит вь вах ладно.Ови тими ричини јесут годни: Витлам, Вузлам, Петльам, Скитлам, Седлам, Богмамсе, Петнам, Равнам, Верстам, Путам, Скатамсе, Венчам. От Вител, Вузел, Петльа, Скител, Седло, Богме, Петно, Равен, Верста, Путо, Скат, Венец.

   А вь мисто Бранам, мајуће рећи, Влачим: Гласам, Гласим: Гньикамсе, Гньивимсе: Конам, Кончимсе: Кончам, Кончим: Печатам, Печатим: Пластам, Пластим: Простам, Простим: Старамсе, Старимсе: Чертам, Чертим. Подобает пак (из Лешского podoba się) изгола јест злочесто: рећи, Подобитсе, Сподобитсе, Сподабльајетсе.

РАЗПИС РѢЧИНАМ.

Прѣткора J.

Обстоjније	Вножекратније	Једнократније
ВАТИ. Вам, Вльем. Ваjꙋ, Вльꙋ.		
Дивам,	Jздивꙋjем	Надивам.
Зивльем,	Презивꙋjем	Воззивльем.
Зобльем,	Озобꙋjем	Позобльем.
Хливам,	Jзхливꙋjем	Похливам.
Коливам, Коливльемсе: поколивꙋjемсе: поколивльемсе: гледи Коливимсе. Рꙋбам, прерꙋбꙋjем, прерꙋбам: гледи Рꙋбим. За Лешско Дбам, Занедбавам, Занедбам: реци Хаjем, Занехавам. За Леш: Подобамсе, Подобаетсе: реци, Подобимсе, Сподобитсе. За Скробам, Jзскробꙋjем, Jзскробам: реци, Скребем, Jзскребам, Jзскребем.	Бꙋбам.	Бꙋбнем.
ВАТИ	**ВАМ, ВЕМ,**	**ВАJꙋ, Вꙋ.**
Жвем	Прежвам	Прежем.
Зовем	Воззивам,	Воззовем.
Кивам	Покивꙋjем, ивам.	Покивам, Кивнем:
Рвем, Врвем	Прорвам	Сверкем: Рзал.
Ровем	Разравам	Разровем. Ровал.
Обидвам, и Обидꙋjем: Отобидвам, Отобидꙋjем. Гнѣвам, Прогнѣвꙋjем, Прогнѣвам: или Гнѣвим, Прогнѣвльам, Прогнѣвим.		
Плавам	Возплавам	Возплавам.
Пливам	Приплвам	Припливам.
Лешско. Тервам,	Дотервавам	Дотервам.

ꙋВАТИ: от ꙋJЕМ, ꙋJꙋ.

Бльꙋjем	Jзбльꙋвам	Jзбльꙋjем, Бльꙋнем.
Кльꙋjем	Прокльꙋвам	Jзкльꙋjем, Кльꙋнем.
Пльꙋjем	Попльꙋвам	Попльꙋjем, Пльꙋнем.
Сꙋjем	Сꙋвам, Засꙋвам	Засꙋнем, Сꙋнем.

ОВАТИ: от ȣЈЕМ, ȣЈȣ.

	Кȣ̄јем	Окâвам, Кâвам.	Окȣ́јем
	Снȣ̄јем	Оснâвам	Оснȣ̄јем.
	Трȣ̄јем	Отрâвам	Отрȣ̄јем.
Пода:	Дарȣ́јем, или Дарîм	Дарîвам, Разда: Обдáрјам	Раздаоȣ́јем, Дарȣ́јем. Обдарîм.
	Остâлније сего мíста ричíни нимáјȣт Бножекрáтного облîчја. Кáкот,		
	Банȣ́јем	————	Отбанȣ́јем.
	Баснȣ́јем		Ȣбаснȣ́јем.
	Бесíдȣнјем, или		Побесȣ́дȣјем.
	Бесíдим.	Пребесîджам	Пребесíдим.
	Бидȣ́јем		Пребидȣ́јем.
	Бисȣ́јем се,		Возбисȣ́јем се.
	Бîсим се.	Возбîшамсе	Возбîсим се.
Лéшск:	Благȣ́јем		Разблагȣ́јем се.
Сéрбс:	Блазнȣ́јем, Шȣ́тим	————	Возблазнȣ́јем.
	Бледȣ́јем, Блēдем		
	Блȣдȣ́јем, или	————	Проблȣдȣ́јем.
	Блȣ̂дим.		
Стáро	Бодрȣ́јем	————	Пребодрȣ́јем.
	Вéрȣјем, или		Поверȣ́јем, Возвéрȣјемсе.
	Вéрим	Повéрјам,	Повéрим, Возвéримсе.
	Веснȣ́јем		Превеснȣ́јем.
	Викȣ́јем	————	Непревикȣ́јем.
	Винȣ́јем, или		Обвинȣ́јем.
	Винîм	Повîньам, Обв:	Обвинîм, Повинîм.
	Волнȣ́јем се, или		Зволнȣ́јем се.
	Волнîм се,	Возволньâм се	Возволнîм се.
	Волхвȣ́јем, или		
	Волхвîм		
	Ворȣ́јем	————	Сворȣ́јем.
	Враждȣ́јем се		Возвраждȣ́јемсе.
	Враждîмсе	Совраждjам се	Совраждîм се.
	Гладȣ́јем		Поегладȣ́јем.
	Глȣпȣ́јем	————	Возглȣпȣ́јем.
	Годȣ́јем		Прегодȣ́јем.

Господу́јем, или	———	Обгосподу́јем.
Господа̂рим	Обгоспода̂рјам	Обгоспода̂рим.
Госту́јем, Гости̂м	———	Угосту́јем, Угости̂м.
Двору́јем		Подвору́јем.
Десетку́јем, или		Обдесетку́јем.
па́че Десети́ним	Обдесети̂њам	Обдесети́ним.
Диву́јем се, или		Воздиву́јем се.
паче Диви̂мсе.	Воздивљам се	Воздиви̂м се.
Дуру́јем, или		Содуру́јем.
Дури̂м	———	Содури̂м, Возд:
Жа́лујем, или		Пожа́лујем.
Жа́лим, се.	Возжа̂љам се	Возжа́лимсе, Ужа́:
Запа́сујем се		Узапа́сујем се.
Зиму́јем		Презиму́јем.
Злову́јем	Гледи́ Назло́в:	
Знамену́јем		Познамену́јем.
Знамена̂м	Ознамена̂вам	Назнамена̂м.
Јару́јем, или		Возјару́јем, Разја: се.
Увијам. Ја́римсе		Разја́рим се.
Јесену́јем	———	Прејесену́јем.
Јмену́јем		Преимену́јем.
Камену́јем: ка́менјем		Укамену́јем.
Увитам. Камени̂м:	Ка́менјем мости̂м.	
	Покаме̂њам	Покамени̂м.
Каменѣјем	Окаменѣвам	Окаменѣјем.
Кнезу́јем, или		Обкнезу́јем.
Кнежи̂м	Обкне̂жам,	Обкнежи̂м.
Кори́стујем, или		Укори́стујем.
Кори́стимсе	Окори́штам се	Укори́стим се.
Красу́јем се		Украсу́јем се.
Краси̂мсе	Укра̂шам се	Украси̂м се.
Куку́јем	———	Закуку́јем.
Лакоту́јем		Прелакоту́јем.
Лику́јем си	———	Улику́јем си.
Ли́тујем		Прели́тујем.
Лихвујем, Нимечко:		

Льꙋтꙋјем	Лешско	Возльꙋтꙋјем.
Льꙋтимсе	Возльꙋщам се	Ꙋльꙋтимсе.
Маненꙋјем	—	Возманенꙋјем.
Махнитꙋјем	Сербско	
Милꙋјем	—	Помилꙋјем. Омилꙋјем се
Милим се	Неꙋживано	Возмилим се.
Миркꙋјем се	Лешско	Ꙋмиркꙋјем се.
Мирꙋјем	—	Возмирꙋјем.
Мудрꙋјем	—	Ꙋмꙋдрꙋјем.
Накитꙋјем		
Назловꙋјем		
Напастꙋјем		
Напридкꙋјем		
Насторꙋјем		
Недꙋгꙋјем		
Обидꙋјем	—	Отобидꙋјем.
Обилꙋјем		Возобилꙋјем.
Образꙋјем		Вобразꙋјем.
Образим	Воображам	Вобразим.
Опетꙋјем		Поопетꙋјем.
Опетим	Неꙋживано. Поопещам,	Поопетим.
Пестꙋјем	Лешско	Возпестꙋјем.
Печалꙋјем се		
Печалим се	—	Попечалим се.
Пирꙋјем	—	Препирꙋјем.
Ползꙋјем		Ꙋползим.
Ползим	Приполжам	Наползим.
Повинꙋјем се	С. Повиньам се,	Повиним се, отвиним.
Покормꙋјем	Лешско	
Поминкꙋјем се	—	Напоминкꙋјем се.
Попасꙋјем		
Попикꙋјем се	—	Попикнем се.
Посилакꙋјем	С. Посильам	Посилим, отсилим
Послꙋгꙋјем	С. Послꙋжам	Послꙋжим.
Послꙋјем		
Поспихꙋјем	С. Поспишам	Поспишим се.

Потакѹ́јем		Потака̂м.
Потрибѹ́јем	————	Спотри́бѹјем. Возпотр.
Почтѹ́јем	————	Ѹпочтѹ́јем.
Чести̂м	Почѐшщам	Почести̂м.
	————	Ѹчести̂м.
Празнѹ́јем		
Празѹ́јем.	————	Препразѹ́јем.
Преблѹдѹ́јем	————	Преблѹ̂дим.
Прельѹбѹ́јем.		
Преторгѹ́јемсе		
Придкѹ́јем		
Проликѹ́јем	————	Ѹпроликѹ́јем, проличи̂м.
Пророкѹ́јем	————	Ѹпророкѹ́јем.
Псѹ́јем (ричми срамоти̂м)	————	Опсѹ́јем.
Пѹстѹ́јем		
Пѹтѹ́јем		
Ра́дѹјемсе	————	Возра́дѹјем се.
Ра́тѹјемсе		Возра́тѹјем се.
Ра́тим се.	————	Возра́тим се.
Ребнѹ́јем	————	Возребнѹ́јем.
Ребни̂мъ		Возребним се.
Редкѹ́јем	————	Поредкѹ́јем.
Рокѹ́јем, Ле́шко.		Ѹрокѹ́јем.
Рѹкѹ́јемсе	————	Ѹрѹкѹ́јем се.
Светкѹ́јем		
Сви́тѹјем	————	Ѹсви́тѹјем.
Сове̂тѹјем.	————	Ѹсове̂тѹјем.
Си́лѹјем	————	Обси́лѹјем.
Си́лим.	Обси̂љам	Обси́лим.
Си́тѹјем	————	Поси́тѹјем.
Сквознѹ́јем		Пресквознѹ́јем.
Слидѹ́јем	————	Вслидѹ́јем.
Сли́дим.	Насли́джам	Насли̂дим.

Наслѝдуєм, послѝдуєм.	————	Послѝдим.
Собо́руєм		Усобо́руєм.
Соjму́єм	————	Усоjмуєм.
Опо́руємсе		
Опо́римсе,	Оспо́рjам	Оспо́рим что̀.
Стану́єм сам		Престану́єм.
Ста̂ним кого̀,	Наста̂ньам,	Наста̂ним.
Страху́єм		Встраху́єм.
Стра̂шим	Остра̂шам	Постра̂шим.
Толку́єм, Кмѐтско		
Толма́чим,	Нимѐчско	
Торгу́єм		Оторгу́єм.
То̂ржим	————	Прито̂ржим.
Тору́єм	————	Утору́єм.
Триву́єм, то́ж, что потриву́єм.		
Тугу́єм.		
Ту̂жим се,	Возту̂жамсе	Проту̂жим.
Упу́єм	Нимѐчско	
Уповаjем	Оказно	
Надѣjе́мсе	Надѣ̂jамсе	Возна̂дѣjемсе.
Хаму́єм се	————	Ухаму́єм, возха:
Ха̂мим, неуж҇ивано	Прехамльамсе	Прехамимсе.
Хитру́єм		Охитру́єм.
Хитрим	Прехитрам	Прехитрим.
Хору́єм, Лѐшско		Захору́єм.
Ца́руєм, Лати̂нско	————	Возцару́єм.
Ца́рим, Лат.	Овца̄рjам	Овцарим
Цвиткуєм		Нацвиткуєм.
Целу́єм	————	Поцелу́єм.
Чару́єм, Лѐшско.		Овчару́єм.
Ча̂рам, Херв.	————	Овча̂рам.
Честу́єм, Лѐшско		Учесту́єм.
Чести̂м, и	————	Учести̂м.
Почту́єм, Херв.		Упочту́єм.

И чтијем.	————	Учтујем.
Шщетујем		
Шщетим се.	————	Ошщетим се.

Кончина ОТВУЈЕМ јест некористна, и сказна какот, Бујствујем, жидовствујем, царствујем, чествујем. Реци:

Бујам	————	Возбујам.
Бубим		Разбубим се.

Жидовство хвалим. Царујем, почтујем, чтујем.

ВЕАТИ от УЈЕМ, УЛУ.

Бичујем		
Бојујем		
Вищујем	————	Отвищујем, возвищујем
вищам.		Отвищам, возвищам.
Војујем, се	————	Звојујем, Завојујем се,
Дневујем.	Дньујем	Покојујем.
Кочујем		
Краљујем	————	Обкраљујем, возкраљујем.
Краљим.		Обкраљим.
Крижујем, Леш.	————	Укрижујем, Накрест
Крижим, жам.		разпнем.
Непщујем	————	Прекрижим.
Непщим.	Понепщам	Возпепщујем
Нощујем	————	Возпепщим.
Общујем, Лешко.		Пренощујем.
Общим се	Приобщамсе	Приобщим се.
Пијанчујем		Препијанчијем.
Пољујем, Леш.	Лешко	
Пращујем,	Хрв.	Упращујемсе.
Ручујем,		

ГАТИ, от ГАМ, жем. Гају, жу.

Бла̑гам, Ле́шк.	Увлагу́јем	Увла̑гам
Ти́шим.	Ути̑шам	Ути́шим.
Де́ргам, неужи́в:	Задергу́јем	Заде́ргнем, Де́ргнем.
Жгѐм, Жга́ти, Херватскѝ	Же́щи Ру́ски.	
	Зажи̑гам	Зажге́м.
Ла́жем, ло́жем		Сла́жем, сло́жем.
Логу̀, Лошѐш	Прели̑гамсе	Солгу̀, Солжѐш.
Ре̑нгам	Наренга̑вам	Прере̑нгам.
Ри́гам	Вригу́јем	Ври́гам, Ри́гнем, отри́гнем.
Ру̑гамсе	Наругу́јемсе	Нару̑гамсе.
Ру̑жим	Возру̑жам	Возру̑жим.
Стру̑жем, гам:	Пострyгу́јем	Јзстру̑жем.
	Те̑жем, Сл. тежи̑м	
Те́ргам, то́ргам	Разтергу́јем	Разте́ргам, Разте́ргнем

ДАТИ, от Дам, Джем: Дају, Джу.

Вла̑дам	Завладу́јем	Обла̑дам.
Влади́јем, Руск.	Завлади̑вам.	Облади́јем.
Вузда̑м	Обвузда̑вам.	Обвузда̑м.
Га̑дам	Прегаду́јем с	Уга̑дам, Уга́днем.
Гле́дам	Пригле̑ду́јем	Пригле́дам.
Гледи̑м	Возгле̑дам, приг.	Возгледи̑м, Погледи̑м.
Глада̑м, о́джем	Оглоду́јем	Оглада̑м.
	Да́јем, да̑вам	Дадем, да̑м
	Возда̄јем	Возда̑м.
Гу̑ндам, Гу̑дам	Погунду́јем	Возгу̑ндам.
Жа̑дам, Ле́шско	Возжаду́јем	Возжа̑дам.
Жеди̑м	Же̑дам, Же̑дјам	Возжеди̑м.
Жельи̑м	Пожельи̑вам	Возжельи̑м.
Жуди̑м, Примо̑рско	Некор: Жела́ју	Ле́шско некори́стно.
Ждѐм, жду̀	Ожи́дам	Дождѐм.

Зиджем, дам.	Обзидујем	Созиджем.
Кидам	Накидујем	Накидам, Накинем.
	Окидамсе	Окиднемсе.
Ландам, Стран.		
Правдамсе	Оправдујем	Оправдам.
Правдим		Оправдим.
Ридам	Возридујем	Возридам.
Страдам, ажем	Пострадујем	Пострадам.

ЖАТИ от жим, жу.

Вижим	Вигам, привигам.	Звижим, повигнем.
Бризджьим	Бризгам, зджем	Бризгнем, обри:
Вижим	Визам	Визнем.
Движим	Двигам, Двизам	Двигнем, Воздвижим.
	Движем, воздвижем	Воздвигнем.
Држим	Воздержам, авам	Воздержим.
Дрожим: гледи	Дерхщем	Воздрожим.
Ержим	Поерзујем, Ерзам	Ерзнем, заержим.
Звизджьим	Звиздам, гам	Звизднем, Зазвиджим, Звизгнем.
	Позвиздујем,	Зазвиздам, гам.
Лежим	Лигам, полигам	Лежем, Легнем, полежим.
Мижим	Мигам, намигам	Мегнем, Намегнем.
	Намигујем	Замижим.
Прежим, неужик.	Презам	Напрезнем, егнем.
Режим, се	Јзрежам зуби.	Врежим зуби.
Ржим	Ризам, Ерзам	Ерзнем, Заржим.
Тежим.	Тезам, возтезам	Возтегнем, Протегнем.
	Тегам, возтегам	Стежим, притежим.
	Тежем, возтежем	
Ружимсе, неужицано	Ругамсе	Наружимсе кому.
	Наругамсе	Наружимкою, иначе
		Наружим, возружим,
Ружим, ружити:	Наружам, возружам	жити.

ЗАТИ от Зам, Жем: Зају, Жу.

Бу́зам, жем	Обузу́јемсе	Бу́знем, Обу́знем, обу́зам.
Вежем	Привезу́јем	Овежем.
Дерза̂м	Дерза̂вам	Де́рзнем, Подерза̂м.
Ка́жем	Казу́јем, указу́јем	Јзка̂жем.
Ли́жем	Облизу́јем	Поли̂жем, Ли̂знем, Ла̂знем.
Ма́жем	Мазу́јем, Помазу́јем	У́мажем.
Ни̂жем	Нанизу́јем	Нани̂жем.
Ри̂жем	Заразу́јем	Прери́жем, Ри́знем.
Сли̂зам се	Послизу́јемсе	Посли̂знемсе, и̂кати.
Слижи́м се	Сли̂замсе, Посли̂замсе	Посли̂знемсе.

ЈАТИ, от Јам, Јем; Јају, Ју̀.

Ба́јем	Ова̂јам, овавам	Наба́јем, зба́јем.
Бле̄јем	Побле̂јам	Возблејем.
Бу̂јам, гледи́	Буьи̂м	Пробу́јам.
Ва́јем		Јзва́јем.
Ви́јем	Возви̂вам	Преви́јем, возви́нем.
Гри́јем	Нагри̂вам	Огри́јем.
Дивја̂мсе	Здивја́вамсе	Воздивја̂мсе.
Дијѐм	Доди̂јам	Додијѐм.
Дејѐм, неужи̂вано.	Ди̂вам, нади̂вам	Де́нем, оде́нем.
	Возди̂вам, приди̂вам	Возде́нем, приде́нем.
Дим, ди̂ш, ди̂.	Дја̂хи: Дја̂л сем:	И не́веше.
Же̂вам, Херватскѝ:	Гледи́ же̂дам	
Зија̂м	Зи̂вам, Раззи̂вам	Зи́нем, позија̂м.
Зри́јем	Дозри̂вам	Возри́јем.
Ка́јемсе	Возка̂јамсе	Пока́јемсе.
Ку̂јамсе		Оку̂јамсе
Лајем.	Обла̂јам	Пола́јем.
Лијѐм	Ли̂вам, Поли̂вам.	Пролијѐм, Ли̂нем.

Ма̄јем	Пома̂вам, ајам	Возмајем.
Прија̂м, при́јем	Возприја̂вам	Возприја̂м.
	Возпри̂јам	Возпри́јем.
Сија̂м	Си̂вам, проси̂вам	Возсија̂м, Сине̂м.
Сми́је́м се	Насми́вамсе	Осмијѐм, Просмије́мсе.
Си́јем	Наси̂вам	Обси́јем.
Стру̂јамсе, гледи́	Стру́вимсе	Утру̂јамсе.
Та́јем	Разта̂вам, а̂јам	Разта́јем.
Ти́јем	Зати̂вам	Зати́јем, Сти́јем.
Ха̄јем, неха̄јем	Занехва̄ам	Занеха̄јем, Зане̂хам поне:
		Пронеха̄јем, пронеха̂м.
Хви́јемсе	Прехви́вамсе, и̂јамсе	Похви́јемсе.
Ча̄јем	Поча́вам, а̂јам	Поча̄јем.
Нача̄је́мсе	Нача̂вамсе, а̂јамсе:	Возначāјемсе.

ЈАТИ от ЬИ̂М, Ју̀.

Боьи̂м се	Поба̂јамсе	Возбоьи̂мсе
	Оба̂вамсе, Ле́ш:	Убоьи̂мсе.
Буьи̂м	Бу̂јам, разбу̂јамсе	Пробуьи̂м, разбуьи̂мсе:
		Возбу̂нем, Ба̂нем.
Стоьи̂м	Ста́јем, поста̂јем	Обстоьи̂м.
	Возста́јем	Ста́нем, поста́нем.
	Оста́јем, обста́јем	Оста́нем, обста́нем.

КАТИ от Кам, Чем, Щем: Кају, Чу, Щу.

		Лачем, Взалку́јем, вза́лчем.
		Пра́во рецѝ:
		Ла́чем, возлаку́јем, возла́чем.
Бурка̂м, се, Стран:	Возбурка̂вам	Збурка̂м, се.
Јщем	Взиску́јем	Взи́щем.
Ко́сткам се	Прекостку́јем	Префко́сткам.
Ла́скамсе	Приласку́јемсе.	Прила́скамсе.

Ла́чем, Ло́чем	Ізлоку́јем	Ізлочем, Плочем,
Ми̂шка̂м, Ле́ш:	Помишко̂вам	Помишка̂м: Некор.
Ни̂кам	Ваникујем	Уни̂кам.
Ну̂кам	Понуку́јем	Прону́кам.
Пла̂ка́м, Пло́кам,	Ле́ш. Гледи Пла̂хам,	
Пла́чем се	Оплаку́јем	Возпла́чем.
Пу̂ком, Пу̂чем	Іспуку́јем	Впу̂кам, Чеш. Впу̂кнем.
Така̂м се	Потаку́јем.	Отака̂м се.
Тка̂м Леш: некор:	Зати̂кам: гледи́	Тичи̂м.
Ткѐм	Претка̂вам	Откѐм.
Че́кам	Очеку́јем, ки́вам	Доче́кам.
Че̂ркам	Начерку́јем.	Поче̂ркам, Наче̂ркам.

ЛАТИ, от Лам, Лⷭем; Лају, Льу.

Витла̂м	Завитла̂вам	Развитла̂м.
Вола̂м, Ле́шко	Некори́стно	
Вузла̂м	Завузла̂вам	Развузла̂м.
Гу̂льам	Прогу̂льавам	Загу̂льам се.
Ди́лам, Де́лам	Преди́лујем	Разди́лам се.
Ка́шльем	Покашльу́јем, аху́јем:	Ізка́шльем се, Ка́хнем.
Козла̂м, Некор.		
Ко́льем	Зака̂лам, Ва̂лам	Зако́льем.
Льу̂льам	Польульу́јем	Возльу́льам.
Пальѐм, Пльѐм	Пи̂лам, Опа́лам	Опльѐм.
	Пила́јет пла́мен	Іспельа̂м, Прип:
Пельа̂м	Запелька̂вам	
Петльа̂м	Запетльа̂вам	Разпетльа̂м.
Свитла̂м	Просвитла̂вам	Освитла̂м.
Седла̂м	Обседла̂вам	Оседла̂м.
Стельѐм	Насти̂лам	Настельѐм, Постельем.
Ша́льем, Шальѐм	Силам, Поси́лам	По́шльем.
Глагольѐм: Кметско Некори́стно		

МАТИ от Мам, Мльем: мају, мльу.

Бо́гмамсе		Забо́гмамсе.
Дри̂мльем	Задриму́јем	Задри̂мльем.

Дýмам	Предумýјем	Іздýмам, Задýмам.
Імáју		
Íмам, áјем, áјет	Імавам	
А нé Íмам, Íмат	А Јемаљèм от	Јáмем.
Нити Імѣју	Рýски, Імáју, от	Імèм.
Кимам	Покимýјем	Покимам.
Кламâм	Окламâвам	Окламâм.
Лâмаљем от	Лóмим	Разлâмаљем.
Тримâм Лéш:	Отримâвам	Возтримâм.
Хрâмаљем	Нахрамýјем	Прихрâмаљем кáмо.

НАТИ отъ Нам, Ньем: Нају, Нþу.

Бýвнам, вньим		Завŷвнам, Завŷвньим.
Воньâм	Завоньâвам	Завоньâм.
Женèм	Гâньам, згâньам	Проженèм, Оженèм.
Знâм, Знâдем	Познâвам	Узнâм.
Знаменâм	Назнаменâвам	Назнаменâм.
Жèркнам		
Једнâм	Соједнâвам	Поједнâм.
Јýжинам		Отјýжинам.
Конâм, Глед:	Кончûм се, сконâвам	Доконâм.
Пеньâм, Некор:	Изъ Латинскаго	Пена.
Петнâм	Напетнâвам	Напетнâм.
Равнâм	Поравнâвам	Поравнâм.
Рехнâм	Нарехнâвам	Нарехнâм.
Стенâм	Возстенâвам	Возстенâм.
Тнûм, Тнâм, Тнáх,	Претûнам	Претнûм.
Лéхом Тнèм, Тјал, Тјâти	Претûнам	Претнèм.

ПАТИ, от Пам, Пльем: Пају, Пльу.

Дрâпам, Пльем	Раздрапýјем	Удрâпим, раздрâпльем.
Кáпам, âпльем	Накапýјем	Ізкапльем, Кáпнем, Кáнем.
Кéрпам	Покерпýјем	Закéрпам.

Клепâм, Клéпльем	Поклепýјем	Поклéпльем, клéпнем.
Кóпам, Копльем	Закâпам	Закôпам.
Кýпам		Окýпам.
Пúпам, Пúпльем	Опипујем	Опúпам.
Сúпльем	Просипýјем	Просúпльем.
Спûм	Сúпам, Спâвам	Ýспûм, ýспнем.
Стрâпам, пльем	Пострапýјем	Отстрâпам се.
Трéпльем	Потрепýјем	Потрéпльем.
Шщијûпльем	Ошщипýјем	Пошщûпльем, шщûпнем.

А некорúстни ричáни јесýт: Клôпам, Колýпам, Лôпам, Лýпам, Рôпам, Трôпам, Трýпам, Цýпам.

РАТИ: от Рам, Рем: Рају, Ру.

Берèм	Побûрам, Бûрам	Разберèм.
Вечéрам		Отвечéрам.
Врèм, за Лáжем		Соврèм.
Дерéм се, за Бú-јем се	Дûрамсе, Задûрам	Ýдерèм, Ýдрал, За́драл, Дéрнем.
Жебрèм, рâм, Лéш.	Нажебрýјем	Јзжебрèм.
Јгрâм се	Преигрâвам се	Прегрâм се, разиг:
Кâрам, се		Покâрам когò, скâрам се.
Марâм Руско:	Замарâвам	Ýмарâм.
Мермрâм, рèм	Отмермрâвам	Возмемрâм.
Мôрам, Херкâт.	Примâрјам, âрам	Примôрам когò.
Орèм	Преâрам	Преорèм.
Перèм	Препûрам	Оперèм.
Стáрамсе, Леш:	Гледú Стáрим се.	
Терâм, Рýско:	Потерâвам	Јзтерâм.
Тúрам, тирâти, âл:		Затúрам Затирâм.
Чáрам	Обчарýјем	Обчâрам.
Шáрам, Гле: Шâрим		Ýшâрам.
Бербâм, некорúстно		
Пâрам	Опарýјем	Опâрам.

САТИ, от Сам, Шем: Сају, Шу.

Бри́шем	Обрису́јем	Обри́шем.
Бро̂сам, Бро́шем, Рус:	Гледи́ Броси̂м	
Гла̂сам, Гледѝ	Гла̂сим	
Де́рсам се	Подерсу́јем се	Поде́рсам се, подерснем се.
Ка́шем, ка́сати	Покасу́јем	Прикашем.
Кљу́сам		Прикљу́сам.
Ки́сам, Ки́шем	Прекису́јем	Ўки́сам, Јзки́сам.
Коли́шем, Леш:	Поколису́јем	Ўколи́шем.
Кре́шем	Окресу́јем	Возкре́шем.
Ку́сам, Ку̂шем		Поку̂сам, у́шем.
Па́шем	Припасу́јем	Опа́шем.
Пи́шем	Писи̂вам, попису́јем	Попи̂шем.
Пла́сам		Пла̂нем, возпла̂нем се.
Пле̂шем	Поплесу́јем	Возпле̂шем.
Осѐм, сиса̂м	Поси̂сам, Јзсису́јем	Посѐм, посиса̀м
Те́шем	Обтесу́јем	Јзте́шем.
Че́шем	Обчесу́јем	Разче́шем.
Чи̂шем, Чи̂хам, Сам.	Обчиху́јем	Обчи̂хам, обчи̂хнем.

ТАТИ, от Там, Щем: тају, щу.

Верста̂м	Приверста̂вам	Соверста̂м
Ве́ртам	Наверту́јем	Приве́ртам.
Ви́там	Привиту́јем	Приви́там.
Де́рхщем	Воздерхту́јем	Возде́рхщем.
Же́гщем	Пожегту́јем	Поже́гщем.
Копи́там	Откопиту́јем	Копи́тнем.
Кре̂нјем	Накрету́јем	Кре̂нем, Накре̂нем, Накре̂щем, Кернем, Кре̂тнем, Накре́тнем.
Мечта̂м		
Ме́щем	Зами̂щем и́там Мітам, замету̂јем	Заме́щем, поме́щем

Пе̂нтам	Напенту̂јем	Јзпе̂нтам.
Печа́там	Напеча́ту́јем	Напеча́там.
Пи̂там	Јзпиту́јем	Јзпитам.
Пи́там	Напи́ту́јем	Напи́там.
Пре́щем	Попрету́јем	Спре́щем.
Пу́там	Спу́тујем	Разпу́там.
Клепе́щем		Возклепе́щем.
Клопо́щем		Поклопо́щемъ.
Клеве́щем	Оклевету́јем	Оклеве́щем.
Рабо́щем, работа̂м	Отработу́јемсе Работа́ти, ота́л	Отрабо́щем се.
Рака́щем, ракета́ти	Наракату́јем	Нарака́щем.
Реге́щем, регета́ти	Порегету́јем	Возреге́щем.
Ри̂стам		
Ри̂там	Отриту́јем	Ри̂тнем.
Ро́пщем, Ропта̂м	Возропту́јем	Возро́пщем.
Сва́там се,	Посва́тујем се	Посва́там се.
Свиго́щем	Посвиготу́јем	Засвиго́щем Пол.
Скерги́щем	Поскергату́јем	Заскерги́щем.
Ски̂там се	Прескиту́јем се	Проскитамсе.
Скробо́щем	Поскроботу́јем	Поскробо́щем.
Та́пщем	Затапту́јем	Пота́пщем.
Трепе́щем	Возтрепету́јем	Возтрепе́щем.
Хкаста̂м се	Похкасто̂вам се	Похкаста̂мсе.
Хвата̂м, Ру́ски	Захвата̂вам Хва̂там Херв:	Схвата̂м. Хва̂тим, ухва̂тим.

Али па́че ова́ ричи́на јест двојзна́чна, состо̂јна и вножекра́тна: кт. Хва́там, Хви̂там: Хва́там, Хви̂там, Хва́тим, Хвати̂м, хви́тим.

	Захва̂там, Захви̂там,	Ухви́тим Захва́тим. Захвити̂м. Захви́тим.
Хи́там	Јзхиту́јем	Јзхи́тим, хи́тим.
Ху̂нтам	Нахунту́јем	Заху̂нтам.
Че́ртам	Начерту́јем	Наче́ртам.

Шатâм се,	Пошатâвам се	Возшатâм се.
Ше́пщем	Подшепту́јем	Поше́пщем.
Шêщем се	Прешету́јем се	Прошêщем се.

Плахоу́мни пак ричи́ни јесу́т ови́:

Борбо́щем	Поборвоту́јем	Заборво́щем.
Грохо́щем, âтам		Возгрохо́щем.
Креке́щем		Закреке́щем.
Леге́щем, êтам	Полегету́јем	Возлеге́щем.
Ломо́щем, мâтам		Возломо́щем.
Лопо́щем, пâтам		Возлопо́щем.
Праско́щем		Запраско́щем.
Ропо́щем		Поропо́щем.
Триско́щем		Потриско́щем.
Цмо́кщем, ктâм		Цмо́кнем.

А ови́	јесу́т	Лёшки:
Кола́щем, âтам	Колату́јем.	Закола́щем, âтам, âтнем.
Ку́там	Закуту́јем	Обку́там.
Ла́там	Залату́јем	Зала́там.
Пласта́м	Разпласту́јем	Разпластâм.
Простâм	Упросту́јем	Упростâм.
Чи́там	Начи́тујем	Пречи́там.

ХАТИ, от Хам, Шем: Хају, Шу.

Бре́шем	Побреху́јем	Побре́шем, Забр., Бре́хнем.
Бу́хам		Јзбу́хам.
Ду́хам	Задуху́јем	Поду́хам, не њу́хам.
	Грôхам	Гро́нем: Грôхнем.
Ди́хам, шем	Воздиху́јем, Воздîхамъ	Јзди́хам, Јзда́хнем:
Зи́хам, йшем	Позиху́јем.	Зîхнем.
Ја́шем	Прејаху́јем се	Возја́шем.
Керхам, êршем	Окерху́јем	Окêрхам, Кêрхнем, Укêрхнем.

Крŷхâм, ŷшем	Окрŷхýjем	Окрŷхам, Укрŷхнем. Окрŷшим, Укрŷшим
Кӣхам, Кӣшем	Покихýjем	Кӣхнем, Ізкӣшем.
Кохâм се, Лéшско	Разкохýjем се, шуjемсе	Разкохâм се.
Мâшем	Помахýjем	Мâхнем, Замâхнем, Помâшем.
Кýхам, Нимéчко	Рецú вáрим	
Нишем	Пренихýjем	Понӣшем, Нúхнем.
Пахâм, пáшем	Опахýjем	Опахâм.
Пахâм, Пâшем, Рýс.	Запахýjем	Пâхнем, Запâхнем.
Пахâм (Херб. Пáхам) Попахýjем		Пéхнем, Попехнемъ, Попихамъ.
Пшѐм (от Лéшского Пхâм) Опихам		Опшѐм: рецú тôлчем.
Паâхам, âшем	Поплахýjем	Поплâнем.
Пŷхам, Пŷшем	Подпухýjем	Пŷхнем, Напŷхнем, Напŷшем.
Рýхам	Порухýjем	Порŷхам.
Рýшам	Рŷшам, Порŷшам	Рŷшим, Порýшим, Возрýшим,
Слýхам, послýшам	Послухýjем, ŷшам	Послŷхнем.

(Слúхам, гл. Слúшим).

Чӣхам, Чӣшем	Обчихýjем	Обчӣхам, Учӣхнем.

ЦАТИ, от Цам: Цаjу.

Мâцам	Помацýjем	Умâцам.
Jéцам	Заjекýjем се	Заjéцам.
Клúчем, úцам	Окликýjем, цýjем	Кликнем, возклúчем, úкнем.
Мúчем, кам, цам	Обмикýjем лéн	Обмúкам лêн.
Смӣчем се, Смӣцам се	Осмикýjем се	Осмӣкнем се.
Смӳчем се, смӳцам се	Пресмӣкам се, пресмӣцам се	
Хвéрцам,	Похверцýjем	Хвêрнем.

Хли́цам	Захлику́јемсе	- ли̂кнем.
Шшу́цам	Пошшуцу́јем	Шшу́кнем.

Алити је́цам, кли́чем, ми́цам, сми̂цам, хве̂рцам, хли́цам, шшу́цам, јесу́т па́че вножекра́тније ри́чини. О́вще же и си́цам, бре̂нцам, кле̂цам, кора̂цам, ле̂цам, пу́цам, ри̂цам, нари̂цам, ти̂цам: ко́вих гледи́ на њи́хових ми́стех.

ЧАТИ, от Чи̂м: Чу́, Ча̂м: Чају.

Бечи̂м	Бе̂кам, Бе̂чем,	Бе̂кнем, Забечи̂м.
Бренчи̂м	Бре̂нкам, Бре̂нцам,	Бре̂нкнем.
Бречи̂м	Бре́кам, Бре́цам,	Бре̂кнем, Забречи̂м.
Бучи̂м,	Бу̂кам	Бу̂кнем, Возбучи̂м.
Венча̂м	Венча̂вам	Обвенча̂м, Пов.
Вичи̂м, неужи̂вано	Ви̂кам, Ви̂чем, Подерку́јем	Ви̂кнем, Возви̂кнем.
Гучи̂м	Гу̂кам	Гу̂кнем, Загучи̂м.
Дерчи̂м	Де̂ркам, Де̂рчем,	Јздерчи̂м.
Е̂рчи̂м,	Е̂ркам:	Е̂ркнем, Заерчи̂м.
Жмичи̂м, неужи̂в:	Жми̂кам	Ожми̂кнем, Ожми̂кам.
Зерчи̂м, кме́тско	Зе̂рцам	Зе̂ркнем.
Јавчи̂м, неужи̂в:	Ја̂вчем	Ја̂бкнем, Заја̂вчим.
Јечи̂м	Је̂кам, Је̂цам, Зајекујемсе	Је̂кнем, Зајечи̂м, Заје̂кам.
Јухучи̂м, неуж.	Јуху́кам	Јуху́кнем.
Јчи̂м	Ј̂кам, Ј̂чем	Ј̂кнем, Зајчи̂м.
Кичи̂м	Ки̂чем, Ки̂кам	Возкичи́м, возки̂кнем.
	Кво̂кам, чем,	Кво́кнем.
Клечи̂м	Кле̂кам, Кле̂цам, Накле̂цим, Поклеку́јем	Кле́кнем, Покле́кнем. Поклечи̂м, склечи̂м коле́на.
Кличи̂м, неужи̂в:	Кли̂кам, Кли́чем, Возклику́јем, Кокода̂чем: отъ неужи̂ваного	Кли́кнем. Возкличи̂м. Кокода́чим.
Кончи̂м, конча́ти	Дока̂нчам	Докончи̂м, а́ти. Ле́хом: Кончи́ти.

Кончам,	Докончавам,	Докончам.
	Кракам, Крачем,	Кракнем: от неуж. Крачим.
Кричим,	Возкрикам, кујем,	Крикнем, Возкричим
	Лелекам: от неужив.	Лелечим.
	Поликам	Поликнем, Рус. Полкнем, от неуж. Личим.
Мерчим, Меркнем,	Померкам, Смеркам се,	Померчим, Померкнем, Смеркнемсе.
Молчим,	Умолкам,	Умолкнем, Замолчим.
Мучим,	Мукам, Мучем,	Мукнем, Возмукнем.
Мичим, Рус. Мчим,	Микам, Мичем, ицам	Мекнем, Помекнем, Херва: Макнем, Зломкнем.
	Помикам, Помичем,	Помичим, Возмичим.
Ничим, Никнем,	Преникам, чем,	Возникнем, Преничим.
Ничим, неужив.	Никам, Заникујем,	Заникам, Заникнем.
Пивчим,	Пивкам, чем,	Пикнем, Запикчим.
	Пикам,	Пикнем, Пичнм.
Пучим, неуж.	Пукам, Пуцам.	Пукнем.
Ричим,	Рикам,	Рикнем.
Рчим, Врчим,	Вркам,	Вркнем.
Сверчим,	Сверкам, чем,	Сверкнем мечем.
Серчим, неужив.	Серкам, чем.	Серкнемъ.
Сквичим,	Сквикам, Сковикам,	Сквикнем, Сковикнем.
Скучим,	Скукам, Скуцам,	Скукнем.
Смерчим, неуж.		
Смеркам,		Усмеркнем се.
Смичим се,	Пресмикам се, чем,	Осмикнем се.
Смучим се,	Смукам, чем, цам, се	Осмукнем се.
Стерчим, Хер., Торчим, Руски.	Настеркам се, цам, чем се	Обстерчим, Стеркнем. Наторчим се.
Старчим, Леш.		Досторчим.
Сучим, неуж.	Сучем, кам,	Засукнем, засучем.
Счим,	Сицам, кам,	Сикнем.

Тачи̂м, Тача̂ти, и	Та̂кам, чем,	Заточи́м, та̂кнем.
То́чим, Точи́ти,	Ната̂кам, чем,	Зато́чим.
Терчи̂м, неуж.	Те́ркам,	Те́ркнем, Те́рнем, Тре́нем, То́ркнем, Т́рнем, Тро́нем.
Тичи̂м,	Ти̂кам, чим, цам,	Те́кнем, се, То́кнем, Та́кнем.
Хверчи̂м, Херчи̂м,	Хве̂ркам, чем, цам, Хе̂ркам, чем, цам.	Хве̂ркнем, Хе̂ркнем.
Хличи̂м	Хли̂кам, цам,	Хли̂кнем.
Храчи̂м	Хра̂кам, чем,	Хра̂кнем.
Хучи̂м	Ху̂кам,	Ху̂кнем, Кричи̂м.
Хучи̂м,	Ху̂кам,	Ху̂кнем, Дмѐм.
Цверчи̂м,	Цве̂ркам,	Цве̂ркнем.
Цвичи̂м,	Цви̂кам,	Цви̂кнем.

ШАТИ, от Ши̂м: Шу.

Диши̂м	Ди́хам, Ди́шем, Да́хнем,	До́хнем.
Зиши̂м, неужи.	Зи̂хам, Зи̂шем, Зи̂хнем,	Задиши̂м.
Паши̂м, неуж.	Па̂хим, Па̂шем,	Па̂хнем.
Въ место обсто̂јного Па̂шем,	Паши̂м зло́ Ле́хи веле̂т	Па̂хнем: пра́вније реци́.
Ку́шам, Ку́шати,	Јзкушу́јем,	Јзку́шам, Поку́шам.
Ми́шам, Ми̂ша́ти	Размишу́јем	Рази́шам, Поми́шам
Перши̂м,	Пе̂рхам, шем,	Пе̂рхнем.
Серши̂м,	Насе́рхам се,	Насерши̂м се, Насе́рхнем се.
Слиши̂м, ша́ти,	Неуживано.	Сада́ говори̂м:
Сли́шим, Сли́шати,	Сли̂хам, Усли̂хам, Не досли̂хам	Усли́шим audio Посли́шим.
Слу́хам, Слу́шам, Послу́шам.	Слу̂шам, Послу̂шам, Послухује́м,	Послу̂хнем auscullo. Послу́хам, Јзслу́хам.

ЩАТИ, от Щам: Щу, Кам, Там, Кају, Тају.

Блишщам,	Блискам,	Блиснем, Блискнем.
Вишщам,	Вискам,	Виснем, Вискнем.
Вришщам,	Вриcкам,	Вриснем, Врискнем.
Лашщам се,	Ласкам се,	Ласнем, Ласкнем се.
Млашщам, неуж.	Младкам,	Младнем, Младкнем.
Першщам,	Перскам,	Перснем, Перскнем.
Пишщам,	Пискам,	Писнем, Пискнем.
Плешщам, неужив.	Плескам,	Плеснем, Плескнем.
Плишщам,	Плискам,	Плиснем, Плискнем.
Пљушщам,	Пљускам,	Пљуснем, Пљускнем.
Прашщам,	Праскам,	Праснем, Праскнем.
Пришщам,	Прискам,	Приснем, Прискнем.
Тишщам,	Отискам,	Отиснем, Отискнем.
Трашщам,	Траскам,	Траснем, Траскнем.
Трешщам,	Трескам,	Треснем, Трескнем.
Тришщам,	Трискам,	Триснем, Трискнем.
Бушщам: рич	плахоумна.	
Клешщам, тоже	Клескам,	Клеснем, Клескнем.

Право јест изреченје на снем, али правије и липље јест полно изреченје на скнем, и на стнем. Блискнем, Овистнем.

Тешщам се, тешщатим се	Потешщам се,	Тешщанје.
Јли паче реци: тешщам се,	Потешщам се, Потешщам се,	Тешщенје.
Вешщам,	Овешщујем,	Овешщам.
	Овитованје,	Овешщанје.
Дриштам		снем, стнем.
Овишщам,	Овистам,	Овиснем, Овистнем.
Хрешщам,	Хрестам,	Хреснем, Хрестнем.
Хрушщам,	Хрустам,	Хруснем, Хрустнем.
Хлишщам,	Хлистам,	Хлиснем, Хлистнем, плахоумно.
Хвишщам,	Хвистам,	Хвиснем, тоже Хвистнем.

От обстојних рѣчѝн, јдущих на чим, шим, щим, јдут вножекратније на кам, цам, хам, скам, и јмајут двојакознаменовање: вножекратно, и обстојно, какот: кѝкам, может стојат за кичим: и возкикам, за возкичим.

Зарад того, ако хощем да јмајут становито вножекратно знаменовање, можем је изрещ и на ујем, какот: возкикујем, завекујем, побренкујем, возвикујем, воздихујем, окерхујем. Гледи под надписком хати и цати.

ПРЕТВОР 2.

Вем: Ву.

Гревем,	Огревам, ивам,	Загревем.
Долвем,	Предолвам,	Јздолвем.
Зебет ме, зевем,	Озевам, Обзевам	Озевем.
Скревем,	Оскревам, ивам,	Оскревем.
Скубем,	Оскубам,	Оскубем.
Шибем,	Зашибам,	Ушибем.

Вем: Ву.

Живем,	Уживам,	Уживем.
Пливем,	Преплывам,	Опливем.
Пловем,	Опливам,	Возпловем, Возплинем.
Словем,	Прославам,	Прословем, Слинем, Прослинем.

Жем: Гу.

Брижем,	Обригам,	Обрижем.
Мещем,	Замицем,	Вержем, Провержем, Возвержем.

Жгѐм,	Зажи̂гам,	Пожгѐм.
Лежи̂м,	Ли̂гам, Поли̂гам,	Ле́жем, Поле́жем, Сле́-жем се.
Мо́жем,	Сма̂гам, Према̂гам,	Возмо́жем.
Прēжем	Запре̂гам,	Впрѐжем.
Стрēжем,	Престре̂гам,	Престрēжем.
Стрӣжем,	Пострӣгам,	Пострӣжем.
	Сега̂м Се̂зам,	Се̂жем, Посēжем.
	Посе̂гам, е̂зам,	Се̂гнем, Посе̂гнем.

ДѢМ: ДУ.

Блēдем,	Завле̂дам,	Возвле̂дам.
Бльӯдем,	Обльӯдам,	Собльӯдем.
Бодѐм,	Ва̂дам, Обва̂дам,	Обводѐм, Бо́днем.
Брēдем,	Пребре̂дам,	Пребрēдем.
Јесѐм,	Бӣвам, Преба̂вам,	Бу́дем, Забу́дем бу̂м.
Ведѐм,		Возведѐм.
Вӣдем, Вӣм,	Провӣдам,	Провӣдем, Про̂вим.
Грēдем, Гре̂м,		
Гӯдем,	Гӯдам, Погӯдам,	Загӯдем.
	Да́јем, Да̂вам,	Да́дем, Да̂м.
Знāдем, Зна̂м,	Позна̂вам,	Позна̂м.
Ј́дем,		Взӣдем, Про̂јдем.
Вӣдем, Вӣм,	Вӣдам,	Свӣдем, Свӣм.
Клāдем,	Покла̂дам,	Доклāдем.
Крāдем,	Прикра̂дам се,	Укрāдем.
	Па̂дам, Опа̂дам,	Пāдем, Пропāдем.
Прēдем,	Напре̂дам,	Упрēдем.
Сиди̂м,	Сӣдам, Возсӣдам,	Се́дем, Возсе́дем.

ЗѢМ: ЗУ.

Везѐм,		Привезѐм.
Вēрзем,	Заве̂рзам,	Повēрзем.
Грӣзем,	Обгри̂зам,	Прогрӣзем, Угри́знем.

Ли́зем,	Ла́зим, Прела́зим,	Возли́зем.
Би́јем,	Разви̂јам,	Проби́јем.
Брѝјем,	Подбри̂вам,	Обри́јем.
Вијѐм,	Сви̂јам,	Свијѐм, Сви̂нем, За-ви̂нем,
Вопијѐм, Вопи̂м,		Возвопијѐм, пи̂м.
Гнѝјем,	Нагни̂вам,	Согнѝјем.
Гри́јем,	Пригри̂вам,	Согри́јем.
	Зу̂вам, Обу̂вам,	Ізу́јем, Обу́јем.
Клѝје́мсе,	Откли̂вамсе,	Оклѝје́м се.
Кри́јем,	Покри̂вам,	Скри́јем.
Лијѐм, ли́ти,	Ли̂вам, Проли̂вам,	Пролијѐм, ли̂нем.
Ми́јем,	Ми̂вам, Поми̂вам,	Поми́јем, Уми́јем.
Мијѐм, неуж.	Ми̂јам, Омми̂јам,	Ми̂нем, Омми̂нем,
Пијѐм,	Пи̂јам, Припи̂јам,	Припијѐм,
Појѐм,	Пи̂вам, Возпи̂вам,	Возпојѐм.
При́јем,	Упри̂вам,	Упри́јем.
Рѝјем,	Ізри̂вам,	Ізрѝјем.
Спи́јем, неуж.	Поспи̂вам,	Поспи́јем.
Су́јем,	Провувам, Разсу̂рам,	Просу́јем, Разсу́јем.
Тѝјем,	Ути̂вам,	Утѝјем
Тли́јем, Тли́м,	Втли̂вам,	Ізтли́јем, Ізтли̂м.
Трујем, тру́ти,	Отру̂вам, а̂вам,	Отру́јем.
Уми́јем, Уми̂м,	Разуми̂вам,	Уразуми́јем, ми̂м.
Уни́јем,	Ізуни̂вам,	Ізуни́јем.
Чи́јем, неуж.	Почи̂вам,	Почи́јем, Почи́нем.
Чу́јем,	Чу̂вам, Пречу̂вам,	Учу́јем.
Ши́јем,	Ши̂вам, Приши̂вам,	Заши́јем.

ЧЕМ : КУ.

Ви́чем, неуж.	Ови̂кам,	Ови́кнем.
Влѝчем	Вла̂чим, Обла̂чим, За-обли̂кам,	Облѝчем.
Во̄лчем,	Обо̂лкам,	Обо̄лчем.

Ле̄чем,	Ле̂кам, цам, Нале̂цам,	Нале̄чем, Ле̂кнем се, Зле̂кнем се.
Печѐм,	Опи̂кам,	Упечѐм.
	Ри̂кам, ри̂цам, Обри̂кам,	Речѐм, Обречѐм.
	Ри̂чем, Нари̂чем,	Наречѐм.
Се̄чем, неуж.	Обсе̂кам,	Обсе̄чем, Обсе̄кнем.
Сӣчем,	Обси̂кам,	Обсӣчем, си́кнем.
Течѐм,	Отти̂кам, и̂чем,	Возтечѐм, Оттечѐм.
То̄лчем,	Отто́лкам, цам,	Отто̄лчем, Сто̄лчем.
Тӯчем,	Сту̂кам, Ту̂кам,	Стӯчем, Ту́кнем, Сту́кнем.
Ме́льем,	Нами̂лам,	Сме́льем.

МЕ: МУ.

Дмѐм	Ди́мам, На́димам, и́мльем,	На́дмем, Ду́нем, Наду́нем.
Жмѐм	Обжи̂мам,	Обо́жмем. Ожмем.
Херк:	Јемльѐм, Зајемльѐм,	Ја́мем, За̂јмем, Взи́мем.
Руски	Ьи́мам, Заьи́мам, мльем,	Јмѐм, За̂јмѐм, Во́змем.

НЕМ: НУ.

Жньѐм, Жа́ньем,	Нажи̂нам,	Нажньѐм.
Ко̄лнем Кленѐм,	Прокли̂нам,	Проко̄лнем.
Мнѐм, Ма́нем.	Преми̂нам,	Премнѐм.
Пнѐм,	Напи̂нам,	Ра́зпнем.
Чнѐм, неуж.	Начи̂нам,	На́чнем.
Тнѐм, те̂ти,	Прети̂нам,	Претнѐм.
Тни̂м, тна́ти,	Прети̂нам,	Претнѐм.
Бри̂днем,	Обри̂дам,	Обри́днем.
Ве̂знем,	Уве̂зам,	Уве̂знем.

Венем,	Увенам (уведам),	Увенем, Уведнем.
Викнем,	Обикам,	Обикнем.
Владнем, Леш.	Овладујем,	Овладам.
Волгнем,	Отволгам,	Отволгнем.
Гаснем,	Угасам,	Угаснем.
Гивнем, Гинем,	Погибам,	Згинем, Згибнем.
Гливнем,	Углибам,	Углибнем.
Гнем,	Нагинам, Нагибам,	Нагнем, Пре́гнем.
Горкнем,	Згоркам,	Згоркнем.
Грезнем,	Угрезам,	Угрезнем.
Дахнем, зло, реци:		
Дишим,	Задихам,	Задишим, Задахнем.
Женем, гнати,	јест перкого претвора.	
Жолкнем,	Ужолкам,	Ужолкнем.
Зебнем,	Озебам,	Озебем, Озебнем.
Кваснем, Киснем,	Кисам, Укисам,	Укиснем, Укваснем.
Крипнем,	Окрипам,	Окрипнем.
Лакнем, Лачем,		Облакнем.
Лгнем, Лагнем, или		Угнем, улагнем.
паче Влагнем,	Увлагам,	Увлагнем.
Липнем,	Прилипам,	Прилипнем.
Мекнем,	Умекам,	Умекнем.
Мизгнем,	Промизгам,	Промизгнем.
Мерзнем,	Замерзам,	Замерзнем.
Меркнем,	Померкам,	Померкнем.
Мокнем,	Премокам,	Премокнем.
Низнем,	Внизам,	Вонзох, плахоумно.
Никнем,	Вникам,	Вникнем.
Ползнем,		
Пахнем, Лехом	Оползам,	Оползнем.
Прагнем, Лех.	Пахам, Запахам,	Запахнем.
Пухнем, Лехом.	Опухам,	Опухнем.
Сахнем, Сохнем,	Усихам,	Усахнем, Усохнем.
Сладнем,	Усладам,	Усладнем.
Стиднем,	Остидам,	Остиднем, инем.
	Обстидам,	Обстиднем, инем.
Студнем,	Остудам,	Остуднем.

Тве́рднем, Тверпем,	Утве̂рдам,	Утве́рднем.
Ти́хнем,	Ути̂хам,	Ути́хнем.
То́нем, То́пнем,	Ута̂пам,	Уто́нем, Уто́пнем.
Шще́знем,	Ошще̂зам,	Ошще́знем.
Ричини без обстојних.	на НЕМ, једнокра́тни.	
		Бри̂нем се.
	Бу́хам,	Бу́хнем.
	Поби̂јам,	Поби̂нем.
	Наби̂кам,	Наби́кнем.
	Ги̂бам,	Га́нем.
от Гнем,	Преги̂нам и преги̂бам,	Пре́гнем.
	Заге̂рнам,	Ге́рнем, Зге́рнем.
	Гла̂сам,	Гла̂снем.
	Ди̂бам,	Де́нем.
	Задергам,	Заде́ргнем.
	Де̂рсам се,	Поде́рснем се.
	Возкре̂сам,	Возкре́снем.
	Ки̂кам,	Ки̂внем.
	Ки̂дам,	Ки́нем, Ки́днем.
		Ма̂нем се.
	Опоми̂нам,	Опоме̂нем.
	Зами̂шем, ме́шем,	Ме́тнем.
	Ми̂јам,	Ми̂нем.
		Нискни, Нискнем.
	Прио̂ньам,	Прио́нем.
	Па̂дам,	Па́днем.
	Па̂рам,	Па̂рнем.
	Пи́кам,	Пи́кнем.
	Пла̂сам,	Пла̂нем.
	Пу́кам,	Пу́кнем.
	Сви́там,	Сва́нем.
	Те́ркам,	Те́ркнем, Терпем, Тре́нем.

	Це́ркам,	Це́ркнем.
	Чѐркам,	Чѐркнем.
	Чи̂хам, шам,	Че̂снем, Уче̂снем.

Је́ст и ȋних ве́ще једнокра́тних ричи̂нъ на НЕ̂М, ко́ьих гледи́ на разни́х ми́стех, при ньи́ховах обсто̂јних, ка́кот јесу̀т:

Бодѐм,	Ба̂дам,	Бо́днем.
Стоьи̂м,	Ста́јем,	Ста́нем, и ȋније.

Пем: Пу.

Сопем̀,	Са̂пам,	Обсопем̀.
Тепем̀,	Обти̂пам,	Обтепем̀.
Хлопем̀,	Хла̂пам,	Нахлопем̀.
Хропем̀,	Хра̂пам,	Захропем̀.

Рем: Ру.

Брем̀,	Јзви̂рам,	Возврем̀.
Дрем̀, Дерем̀,	Разди̂рам,	Раздерем̀.
Жрем̀, Жерем̀,	Пожи̂рам,	Пожерем̀.
Мрем̀,	Уми̂рам,	Умрем̀.
Прем,	Упи̂рам,	Упрем̀.
Стрем̀,	Прости̂рам,	Прострем̀.
Трем, Та́рем,	Зати̂рам,	Затрем̀.
Цврем̀,	Прецви̂рам,	Прецврем̀.

Сем: Су.

Јесем,	Бивам,	Будем.
Несем,		Вознесем.
Пасем,	Опасам се,	Опасем.
Тресем,	Претресам,	Отресем.

Тем: Ту.

Гньетем,	Погньитам,	Прогньетем.
Метем,	Помитам,	Пометем.
Метем,	Возметам,	Возметем.
Плетем,	Уплитам,	Оплетем.
Растем,	Порастам,	Возрастем.
	Обритам, тају,	Обретем, ту, не обрѧщу.
	Ритам, тају,	Ретем, ту, не встрещају.
Цветем,	Процвитам,	Процветем.
Чтем, чести, и чтати,	Почитам,	Почтем, Прочтем.
	Читам, Лешско.	

Ричини ведем, гдем, везем, вопијем, женем, несем, нимају вножекратних, но възајем је јемльут от јних ричин.

Ведем,	Водим, ваджам,	Поведем.
Јдем,	Ходим, хаджам,	Појдем.
Везем,	Возим, важам,	Повезем.
Женем,	Гоним, ганьам,	Поженем.
Несем,	Носим, нашам,	Понесем
Вопијем,	Возкликам,	Возвопијем.

ПРЕТВОР 3.

Вим: Вльу.

Ва̂вим,	Прива́вльам,	Зва̂вим.
Ге́рви̂м,	Поге̂рвльам се,	Поге́рвим се.
Глови̂м,	Огла̂вльам,	Огłови̂м.
Глуви̂м се, неуж.	Вглу̂вльам се,	Вглуви̂м се.
Гра́вим,	Огра̂вльам,	Огра́вим.
Гру̂вим,	Погру̂вльам,	Погру̂вим.
Гуви̂м,	Погу̂вльам,	Погуви̂м.
Дро̂вим,	Раздра̂вльам,	Раздрови̂м.
Злови̂м се,	Озла̂вльам се,	Озлови̂м се.
Кови̂м,	Ука̂вльам,	Укови̂м.
Коливи̂м,	Коли̂вам се,	Поколиви̂м, Возко.
Льу̂вим,	Возльу̂вльам,	Польу̂вим.
	Поса̂вльам,	Посови̂м.
Ра̂вим,	Пора̂вльам,	Пора́вим.
Рови̂м,	Пора̂вльам,	Порови̂м.
Ру̂вим,	Зару̂вльам,	Пору̂вим.
Серви̂м,	Посервльа̂јем,	Посерви̂м.
Скорви̂м се,	Ско̂рвльам,	Оскорви̂м.
Сла̂вим,	Осла̂вльам,	Осла̂вим.
Сну̂вим,	Насну̂вльам,	Насну̂вим.
Сподо̂вим се,	Усподâвльам се,	Усподо́вим се.
Сугу́вим,	Усугу̂вльам,	Усугу́вим.
Три̂вим,	Отри̂вльам,	Јзтри̂вим.
Тру̂вим,	Потру̂вльам,	Возтру̂вим.
Турови̂м,	Утуро̂вльам,	Утурови̂м.
Хави̂м,	Поха̂вльам,	Похави̂м.
Хи̂вим, Ле́шск.	Похи̂вльам,	Ухи̂вим.
Шще́рвим,	Ушщервлям,	Ушщервим.

Вим: Вљу.

Ба́вим,	Забâвљам,	Заба́вим.
	Благослâвљам,	Благословим.
Бора́вим,	Заборâвљам,	Забора́вим.
Верви̑м,	Совêрвљам се,	Соверви̑м се.
Гњâвим,	Пригњâвљам,	Загњâвим.
Гњи́вим,	Разгњи̑вљам,	Разгњи́вим.
Гови̑м, ије́м,	Загôвљам,	Загови̑м.
Гото́вим,	Приготâвљам,	Пригото́вим.
Дâвим,	Придâвљам,	Удâвим.
Дерви̑м, Ле́ш.	Одêрвљам,	Подерви̑м.
Дешеви̑м,	Подешêвљам,	Здешеви̑м.
Диви̑м се,	Задѝвљам се,	Задиви̑м се.
Дѝравим,	Здирâвљам,	Здѝравим.
Жѝвим,	Ожѝвљам,	Пожѝвим се.
Здрâвим,	Поздрâвљам,	Поздрâвим.
	Ĵâвљам, Обjâв.	Јави̑м, Објави̑м.
Ја́звим,	Обjâзвљам,	Ујазвим.
Јалови́м,	Обjалâвљам,	Зјалови̑м.
Јарави̑м се,	Возjарâвљам се,	Возјарави̑м се.
Ки́лавим,	Окилâвљам,	Оки́лавим.
Корвâвим,	Окорвâвљам,	Окорвâвим.
Криви̑м,	Окрѝвљам,	Окриви̑м.
Крѝвим,	Накрѝвљам,	Скрѝвим.
Лови̑м,	Јзлâвљам,	Јзлови̑м.
Ложи̑вим,	Обложѝвљам,	Обложѝвим.
Ме́рвам,	Размêрвљам,	Разме́рвим.
Мертви̑м,	Умêртвљам,	Умертви̑м.
Ме̑рхавим,	Омерхâвљам,	Омêрхавим.
Мо́вим,	Промâвљам,	Промо́вим, Ле́шско.
Мо́лвим,	Возмâлвљам,	Возмо́лвим.
Нарави̑м,	Понарâвљам,	Понарави̑м.
Нови̑м,	Вознâвљам,	Вознови̑м.
Пастви̑м се, Ле́ш.		Возпаствим се.
Пла́вам,	Преплâвљам,	Препла́вим.

Плу́гавим, Леш.	Заплуга̂вльам,	Оплу́гавим.
Полови̂м, неуж.	Препола̂вльам,	Преполови̂м.
Пра́вим,	Опра̂вльам,	Опра́вим.
Проти́вим се,	Возпроти̂вльам се,	Возпроти́вим се.
Ри́звим,	Ури́звльам се,	Ури́звим се.
Са́жавим,	Посажа̂вльам,	Уса́жавим.
Си̂вим,	Поси̂вльам,	Поси̂вим.
Сла́вим,	Просла̂вльам,	Просла́вим.
Ста́вим,	Ста̂вльам, Возс.	Возста̂вам.
Станови̂м,	Постана̂вльам,	Постанови̂м.
Тови̂м,	Ута̂вльам,	Утови̂м.
Тра̂вим,	Отра̂вльам,	Отра̂вим.
Тра́вим,	Отра̂вльам,	Отра́вим.
Черстви̂м,	Учѐрствльам,	Учерстви̂м.

Дим: Джу.

Еди̂м, еди́ју, еди̂ш, еди̂т,	Преедавам,	Преедим
Беси́дам,	Пребеси́джам,	Пребеси́дим.
Би̂дим,	Поби̂джам,	Поби̂дим.
Блу̂дим,	Поблу̂джам,	Заблу̂дим.
Бра̂здим,	Набра̂зджам,	Забра̂здим.
Бри̂дим,	Обри̂джам,	Возбри̂дим се.
Броди̂м,	Пребра̂джам,	Преброди̂м.
Буди̂м,	Пробу̂джам,	Возбуди̂м.
Ва́дим,	Пова̂джам се,	Нава̂дим.
Ви́дим,	Ви̂джам, Пров.	Уви́дим.
Влади̂м,	Завла̂джам,	Завлади̂м.
Во́дим,	Ва̂джам, Прова:	Проведе̂м.
Води̂м,	Нава̂джам,	Наводи̂м.
Вражди̂м се,	Побра̂жджам се,	Возвражди̂м се.
Ври̂дим,	Возври̂джам,	Возври̂дим, Увр.
Вуди̂м,	Прову̂джам,	Превуди̂м.

Гадим,	Возграджам,	Возгадим.
Гвоздим,	Пригвазджам,	Загвоздим.
Гердим,	Возгерджам,	Возгердим.
Гниздим се,	Возгнизжам се	Возгниздим се.
Гладим,	Загладжам,	Загладим.
Гладим,	Јзглаџам,	Јзгладим.
Гледим,	Возгледам,	Прогледим, гледнем.
Гньиздим се,	Нагнизджам се,	Угньиздим се.
Годим,	Угаджам,	Угодим.
Градим,	Заграджам,	Оградим.
Гроздим се,	Ограджам се,	Огроздим се.
Громадим,	Возгромаджам се,	Згромаздим, Лешско.
	Досаджам,	Досадим.
Жедим, неуж.	Возжедам,	Возжедим.
Зледим се,	Озледжем се,	Озледим се.
Јадим се,	Разјаджам се,	Разјадим се.
Јездим,	Отјезджам,	Отјездим.
Кадим,	Накаджам,	Возкадим се.
Кривдим, Леш.	Окривджам,	Окривдим.
Лагодим,	Улагаджам,	Улагодим.
Ладим,	Уладжам,	Уладим, Зладим.
Лудим,	Облуджам,	Облудим.
Медим,	Помеджам,	Помедим.
Мидим,	Помиджам,	Помидим.
Младим,	Помладжам,	Помладим.
Надим,	Обнаджам,	Обнадим.
Нудим,	Понуджам,	Понудим.
Онодим,	Поонаджам,	Поонодим.
Пез., Пер.	джам, дам,	
Плодим се,	Разпладжам се,	Разплодим се.
Правдим, дам,	Оправдујем,	Оправдим.
Придим, неуж.	Поприджам,	Упридим.
Прудим,	Запруджам,	Запрудим.
Пудим,	Пуджам,	Пропудим.
Радим, неуж.	Возраджам се,	Возрадим се.
Редим, редим,	Нареджам,	Наредим, наредим.

Ри́дим,	Ури̂джам,	Уридим.
Родим̀,	Ра̂джам, Пора̂джам,	Уроди̂м, роди̂м.
Ру̂дим,	Нару̂джам,	Нару̂дим.
Садим̀,	Са̂джам,	Насади̂м.
Свуди̂м,	Пресву̂джам,	Освуди̂м Осмуди̂м.
Се̂рдим,	Разсе̂рджам,	Разсе̂рдим.
Сиди̂м,	Си̂дам, Заси̂дам,	Се̂дем, Засе̂дем.
Скареди̂м,	Оскаре̂джам,	Оскареди̂м.
Скуди̂м,	Оску̂джам,	Оскуди̂м.
Слади̂м,	Насладжам се,	Наслади̂м се.
Сли̂дим,	Посли̂джам,	Посли̂дим,
Слободи̂м,	Ослоба̂джам,	Ослободи̂м.
Смерди̂м,	Засмерджам,	Усмерди̂м се.
Смра̂дим,	Осмра̂джам,	Осмра̂дим.
Смуди̂м,	Осму̂джам,	Осмуди̂м.
Снабди̂м,	Оснабди̂вам,	Оснабди̂м.
Сти̂дим,	Засти̂джам,	Пости̂дим.
Студи̂м,	Просту̂джам,	Простуди̂м.
Су̂дим,	Обсу̂джам, Прос.	Обсу̂дим, Прос.
Тве̂рдим,	Утве̂рджам,	Утве̂рдим.
Тру̂дим,	Тру̂джам се, у̂т.	Утру̂дим.
Хладим,	Прохла̂джам,	Прохлади̂м.
Хо́дим,	Ха̂джам, Прохо́дим, Проха́джам.	Поjдем.
Ху̂дим,	Поху̂джам,	Поху̂дим.
Циди̂м,	Преци̂джам,	Прециди̂м.
Ча́дим,	Зача̂джам,	Зача́ди̂м.
Чри̂дим се,	Очри̂джам се,	Очри̂дим се.
Чу̂дим се,	Возчу̂джам се,	Прочу̂дим се.
Шщеди̂м,	Ошще̂дам,	Пощеди̂м.

Жим: Жу.

Били́жим,	Завили́жам,	Побили́жим.
Бла̂жим,	Возбла̂жам,	Побла̂жим.

Божи̂м се	Забѐжам се.	Побожи̂м се.
Вла́жим,	Провла̂жам,	Провла́жим.
Вножи̂м,	Возвна̂жам,	Возвножи̂м.
Вражи́м, Рус. и Леш.	Укра̂жам,	Укражим.
Дождьи̂м,	Нада̂ждьам,	Надождьи̂м.
Должи̂м,	Задо̂лжам,	Задолжи̂м.
До́лжим,	Продо̂лжам,	Продо̂лжим.
Дра̂жим,	Раздра̂жам,	Раздра̂жим.
Дражи̂м,	Воздра̂жам,	Воздражи̂м.
Дроздьи̂м,	Удро̂здьам,	Удроздьи̂м.
Дружи̂м,	Содру̂жам,	Содружи̂м.
Ду́жим, неужив.	Зду́жам,	Зду́жим, Рус. и Ле́ш.
Кнежи̂м, езу́јем,	Окне̂жам,	Окнежи̂м.
Кри̂жим,	Прекри̂жам,	Прекри̂жим.
Кру̂жим,	Окру́жам,	Окру̂жим.
Ку́жим, неуж.	Наку̂жам,	Оку̂жим.
Лажи̂м,	Обла̂жам,	Облажи̂м, Оболжи̂м.
Ложи̂м,	Пола̂гам, а́жем,	Положи̂м.
Мездьи̂м, Мазд.	Зме̂згам, дьам,	Змездьа̂м
Межи̂м, Меджи̂м,	Обме̂жам,	Обмежи̂м.
Ми̂здьим се,	Зми̂згам се,	Змиздьим се.
		Проми̂згнем.
Множи̂м, гледи̂	Вножи̂м,	
Мужи̂м,	Ому́жам,	Омужи̂м, плахоу́мно, реци́ уда̂м.
На̂жим,	Обна̂жам,	Обна̂жим.
Ничи̂жим.	Возничи̂жам,	Уничи̂жим.
Ну̂жим,	Обну̂жам,	Обну̂жим.
Оружи̂м	Обору̂жам,	Оборужи̂м, Плу́жим, Нимшти́на.
Пра́жим,	Напра̂жам,	Упра́жим.
Пру́жим,	Опру́жам,	Опру́жим.
Пу̂ржим,	Напу̂ржам,	Спу̂ржим.
Ру̂жим,	Возру̂жам	Возру̂жим.
	Ру̂гам се, Нару̂гам се,	Нару́жим.
Са́жим,	Обса̂жам,	Уса́жим се.

Ока̂ржим се, Ле́ш.	Оска̂ржам,	Оска̂ржим.
Слу̂жим,	Послу̂жам, Послугу̂јем,	Послу̂жим, Зас.
Сма́жим, Леш.	Усма̂жам,	Усма́жим.
Снижи̂м,	Насни̂жам,	Насниҗи̂м.
Срожи̂м се, Ле́ш.	Усро̂жам се,	Усрожи̂м се.
Стра̂жим,	Постра̂жам.	Престра̂жим.
Сувражи̂м,	Обсувра̂жам,	Обсуврвжи̂м.
Терко́жим, Ле́ш.	Затеркв̂жам,	Отерво́жим се.
Те̂ржим, гу́јем,	Прите́ржам,	Оте̂ржим, гу́јем.
Тра̂жим,	Натра̂жам,	Натра̂жим.
Ту́жим, Ру́с., Ле́ш.	Уту̂жам,	Уту́жим, ту́го учи̂ним.
Ту̂жим се,	Возтужам.	Проту̂жим.
Туджи̂м,	Оттуджа̂м,	Оттуджи̂м.
Убо́жим, неуж.	Обубо́жам,	Обубо́жим.
Хи́жим,	Ниме́чко,	Щере̂жим, Буге́рско.

ЗИМ: ЖУ.

Бе̂рзим.	Убе̂ржам,	Убе̂рзим.
Бли̂зим,	Прибли̂жам се,	Прибли̂зим.
Во́зим.	Ва̂жам, Приво́зим,	Привезѐм.
Вузѝм,	Збу̂жам,	Превузи̂м.
Ву̂зим,		Јзву̂зим.
Га́зим,	Прега̂жам,	Јзга́зим.
Гмази̂м,	Возгма̂жам,	Возгмази̂м.
Грези̂м,	Нагре̂жам,	Угрези̂м.
Грози̂м се,	Погра̂жам се,	Загрози̂м.
Грузи̂м, Ру́ско,	Нагру̂жам,	Нагрузи̂м.
Гру́зим,	Погру̂жам,	Погру̂зим.
Дерзи̂м,		Удерзи̂м, обд: се.
Јези̂м,	Зајѐжам,	Зајези̂м.
Кази̂м,	Ока̂жам, Нака̂жам,	Оказим., Накази̂м.

	Ла́зим, Возла́зим,	Возли́зем.
Лези̂м, Лзи̂м,	Поле̂жам,	Полези̂м, Улзи̂м.
Лози̂м се,	Ул̂жам се,	Уло̂зим се.
Мерзи̂м,	Оме̂ржам,	Омерзи̂м.
Мра́зим,	Омра̂жам,	Омра́зим, Замра́зим, Намра́зим, Отмра́з.
Му̂зим, Лат.	Пому̂жам,	Пому̂зим.
Ни̂зим,	Пони̂жам,	Уни̂зим.
Нози̂м, некор.		Занози̂м.
Обра́зим,	Преобра̂жам,	Јзобра̂зим.
Па́зим,	Опа̂жам,	Опа́зим.
Пла́зим,	Припла̂жам,	Припла́зим.
Ползи̂м,	Припо̂лжам,	Приползи̂м.
По́лзим,	Упо̂лжам,	Напо́лзи̂м.
Пузи̂м,	Прину̂жам,	Припузи̂м.
Рази̂м, Ражам,	Ра̂жам, Зара̂жам,	Порази̂м, а̂жам.
Со́лзим,	Усо̂лжам,	Усо́лзим.
Стези̂м,	Усте̂жам,	Устези̂м.
Твезе̂м,	Натве̂жам,	Натвези̂м.

ЂИМ: ЈУ.

Брођи̂м,	Пребра̂јам,	Врођи̂м.
Буђи̂м, ђати, и обуја́ти,	Бујам,	Возбуђи́м се.
		Бу̂нем, Возбу̂нем.
Га̂ђим,	Зага̂јам,	Зага̂ђим.
Гнођи̂м,	Погна̂јам,	Погнођи̂м.
Гођи̂м,	Зага̂јам,	Загођи̂м.
Двођи̂м,	Воздва̂јам,	Воздвођа̂м.
Дођи̂м,	Прида̂јам,	Придођи̂м.
Знођи̂м,	Узна̂јам,	Узнођи̂м.
Клеђи̂м,	Прикле̂јам,	Приклеђи̂м.
Кођи̂м,	Ука̂јам,	Укођи̂м.

Кра́ьим,	Окра̂јам,	Окра́ьам.
Кроьи̂м, кра̂јам,	Кра̂јам,	Покроьи̂м, покра̂јам
Лоьи̂м,	Пола̂јам,	Полоьи̂м.
Поьи̂м,	Напа̂јам,	Напоьи̂м.
По́ьи̂м,	Опа̂јам,	Опоьи̂м.
Поко́ьим,	Упока̂јам,	Упоко́ьим.
Рои̂м се,	Обра̂јам се,	Оброьи̂м се.
Своьи̂м,	Посва̂јам,	Посвои̂ьм.
Отроьи̂м,	Устра́јам,	Устроьи̂м.
Таьи̂м,	Прита̂јам,	Утаьи̂м.
Троьи̂м,	Разтра̂јам,	Разтроьи̂м.
Туьи̂м, Хер.	Оттӯјам,	Оттуьи̂м, туджи̂м.

ЛИМ: ЛЬУ.

Би̂лим,	Поби̂льам,	Поби̂лим.
Били̂м се,	Заби̂льам се,	Забили̂м се.
Боли̂м,	Побольа̂јем,	Заболи̂м, Пребсли̂м.
Бо́льим,	Поба̂льам,	Побо̂льим.
Вали̂м,	Ва̂льам, Разва̂.	Обали̂м, Возв., Пров.
Вели̂м,	Вели̂вам, Пов.	Повели̂м.
Ве́лим, Ру́ск.	Уве̂льам,	Уве́лим.
Весели̂м,	Возвесе̂льам,	Обесели̂м.
Во́лим,		Уво́лим.
Во́льим, неуж.	Возва̂льам,	Јзво́льим.
Вӯтлим,	Превӯтльам,	Превӯтлам.
Го̂рлим, некор.	Обге̂рльам,	Обге́рлим.
Голи̂м,	Обга̂льам,	Обголи̂м.
Гӯльим,	Обгӯльам,	Обгӯльим.
Дальи̂м,	Прода̂льам,	Продальи̂м.
Девели̂м,	Удебе̂льам,	Удебели̂м.
Днли̂м,	Разди̂льам,	Предили̂м.
Дльи̂м,	Проли̂льам,	Про́дльи̂м.
Доли̂м, ѣје́м,	Ода̂льам,	Одоли̂м.
	Одоливам,	Одольуем.

Дрехли̂м, некор.	Удре̂хльам,	Удрехли̂м.
Доброво́льим,	Удоброва̂льам,	Удоброво́льам.
Жа́лим се,	Разжа̂льам,	Разжа́лим се.
Жельи̂м,	Возже̂льам,	Возжельи̂м.
Жельи́јем,	Возжельи̂вам,	Возжельи́јем.
Жу̂льим,	Обжу̂льам,	Обжу̂льим.
Злово́льим,	Озлова̂льам,	Узлово́льим.
Кали̂м,	Ка̂льам,	Закали̂м.
Кели̂м,	Проке̂льам,	Окельи̂м.
Кисели̂м,	Обкисе́льам,	Обкисели̂м.
Коли̂м,	Нака̂льам,	Наколи̂м.
Кольи̂м,	Ка̂лам,	Разкольи̂м.
Кра̂льим, у́јем,	Обкра̂лам,	Обкральу́јем.
Крамоли̂м се,	Окрама̂льам се,	Окрамоли́м се.
Кри̂лим, льим се,	Разкри̂льам се,	Разкри̂льим се.
Ма́лим,	Ума̂льам,	Ума́лим.
Ма́слим,	Пома̂сльам,	Пома́слим.
Мегли̂м се,	Заме̂гльам се,	Замегли̂м се.
Медли̂м,	Уме̂дльам,	Умедли̂м.
Ми́лим, неуж.	Уми̂льам се,	Оми́лим се.
Ми̂лим, Ле́ш.	Оми̂льам,	Оми̂лим.
Ми́слим,	Проми̂шльам,	Проми́слим.
Мо́лим,	Ума̂льам,	Умо̂лим.
Му̂лим,	Заму̂льам,	Заму̂лим.
Му̂льим,	Пому̂льам,	Пому̂льим, плахоум.
На̂глим се,	Прена̂гльам,	Уна̂глим.
Нево́льим,	Обнева̂льам,	Обнево́льим.
Обли̂м,	Јзо̂бльам,	Јзобли̂м.
Окру̂глим,	Јзокру̂гльам,	Јзокру̂глим.
Охо́лим се,	Взохо̂льам се,	Взохо́лим се.
Па̂лим,	Возпа̂льам,	Опа̂лим.
Пепели̂м,	Упепе̂льам,	Упепели̂м.
Печа̂лим се,	Возпеча̂льам се,	Попеча̂лим се.
Пра̂солим,	Опраса̂льам,	Опра́солим.
Ра́лим,	Пора̂льам,	Пора́лим.

Са́лим,	Наса̂љам,	Наса́лим.
Свитлѝм, неуж.	Просвѝтљам,	
Свитла̂м,		Просвитла̂м.
Селѝм се,	Несе̂љам се,	Насели́м.
Си́лим, ујем,	Посѝљам,	Поси́лим.
Ска́лим,	Оска̂љам,	Оска́лим.
Ско̂бљим,	Оска̂бљам,	Оско̂бљим.
Сми́лим се,	Осмѝљам се,	Осми́лим се.
Смолѝм,	Посма̂љам,	Посмолѝм.
Солѝм,	Преса̂љам,	Осолѝм.
Сулѝм,	Пресу̂љам,	Посулѝм.
Та́лим,	Разта̂љам,	Разта́лим.
Тѝлим се,	Утѝљам се,	Утѝлим се.
Тлѝм,	Ізтла̂вам,	Ізтлѝм.
Толѝм,	Ута̂љам,	Утолѝм.
Топлѝм,	Зата̂пљам,	Стоплѝм се. Не топѝм.
Тру̂хлим се,	Струхљам се,	Стру̂хлим се.
Ту̂љим,	Ту̂љам се, ст.	Поту̂љим се.
Увѝлим,	Ізувѝљам,	Ізувѝлим.
Хва̂лим,	Возхва̂љам,	Ухва̂лим.
Хе́рлим,	Ухе̂рљам се,	Ухе̂рлим.
Хѝлим,	Нахѝљам,	Похѝлим.
Хмељѝм,	Похме́љам,	Похмељѝм.
Ху̂лим,	Поху̂љам,	Похулѝм.
Цвѝљам,	Разцвѝљам,	Разцвѝљим.
Цѝлим,	Зацѝљам,	Зацѝлим.
Ша̂лим се,	Обша̂љам,	Обша̂љим.
Шевелѝм се,	Возшеве̂љам,	Пошевелѝм се.
Шу̂плим,	Ізшу̂пљам,	Ізшу̂плим.
Шћелѝм се,	Рашће̂љам се,	Разшћелѝм се.

МИМ : МЉУ.

Гермѝм,	Погермља́јем,	Возгермѝм.
Глумим се,	Проглу̂мљам се,	Проглумим се.

Големи̂м,	Уголе̂мльам,	Уголеми̂м.
Гоми̂м,	Возга̂мльам,	Загоми̂м, плахоу̂мно.
Громи̂м,	Погра̂мльам,	Погро́ми̂м.
Ди́мим,	Зади̂мльам,	Зади́мим.
Дра́мим,	Возпра́мльам,	Продра̂мим.
Зи̂мим.	Нази̂мльам,	Нази̂мим.
Ке̂рмим,	Возке̂рмльам,	Преке̂рмим, Ко̂рмим.
Лакоми̂м се,	Пола́камльам се,	Полакомим се.
Ло́мим,	Ла̂мам, ла̂мльем,	Уло́мим, Разло́мим
Ма̂мим,	Возма̂мльам,	Возма̂мим.
Ни̂мим, неуж.	Зани̂мльам,	Зани̂мим.
Питоми̂м,	Упита̂мльам,	Упитоми̂м.
Пре́мим,	Упре̂мльам,	Упре́мим.
Разуми̂м,	Уразу̂мльам,	Уразуми̂м.
Скоми̂м,	Возска̂мльам,	Оскоми̂м се.
Скроми̂м,	Оскра̂мльам,	Оскроми̂м.
Сла́мам,	Насла̂мльам,	Насла́мим.
Сра̂мим се,	Посра̂мльам,	Посра̂мим.
Стермим се,	Устремльам се,	Устерми̂м се.
Оу́тєрмим, некор.	Засуте̂рмльам,	Возсу́термим.
Такми̂м, Токми̂м,	Притакми̂вам,	Отакми̂м се.
Те́мим, тамају,	Возте̂мльам,	Возте́мим.
Ру́с...		
Тми̂м се, Темљу се,	Затми̂вам се,	Затми̂м се.
То́мим,	Ута̂мльам,	Уто́мим, То́лмим,
		Лехом Нище.
Ха̂мим,	Преха̂мльем се.	Заха̂мим.
Хроми̂м,	Охра̂мльам,	Охроми̂м.
Чами̂т,	Почамља́јет,	Зачами̂т.
Шуми̂м,	Возшу̂мльам,	Прошуми̂м.

НИМ: НЬУ.

Бла̂зним,	Обла̂жньам,	Обла̂зним.
Бра̂ним,	Возбра̂ньам,	Обра̂ним.

Бримени̂м,	Обриме́ньам,	Обримени̂м.
Бу̂бньим, нам,	Побубньу́јем,	Забу̂бньим.
Васни̂м, Ле́ш.	Возва̂сньам,	Возвасни̂м.
Вини̂м,	Обви̂ньам,	Обвини̂м, Пров.
	Повину́јем се,	Пови̂нем се,
		Повини̂м се.
Водени̂м, Водни̂м,	Поводе̂ньам,	Поводени̂м.
Во̂лньим, Ле́ш.	Уво̂льньам,	Уво̂льним.
Во́лним се,	Возво̂лньам се,	Возво́льним се.
Гадни̂м,	Ога̂дивам,	Огадни̂м.
Гла̂дним,	Јзгла̂дньам,	Јзгла̂дним.
Годни̂м се,	Уга̂дньам се,	Угодни̂м се.
Го́ним,	Га́ньам, Прога́ньам, Прого́ним,	Проженѐм.
Грозни̂м се,	Возгро̂жньам се,	Возгрозни́м се.
Дити́ним,		Здити́ним.
Дни̂м,	Задни̂вам,	Задни̂м.
Дни̂т се,	Проднива́јет се,	Продни̂т се, Зад.
Же́ним,	Оже́ньам,	Оже́ним.
Зако́ним, неуж.	Узака̂ньам,	Узако́ним.
Звони̂м,	Позва̂ньам,	Зазвони̂м.
Зелени̂м се,	Воззеле̂ньам се,	Воззелени̂м се.
Јасни̂м се,	Обја̂сньам,	Возјасни̂м се.
Јединим,	Соједи̂ньам,	Соједи̂ним, Ујед.
Једре̂ни̂м,	Уједре̂ньам,	Уједрени̂м.
Казни̂м,	Ока̂жньам,	Оказни̂м.
Камени̂м се,	Окаме́ньам се,	Окамени̂м се.
Клони̂м, Кло́ним,	Кла̂ньам се,	Поклони̂м се, о́ним се.
Копни̂м, ни́јем.	Окопни̂вам,	Окопни̂м, ни́јем.
Корени̂м се,	Закоре̂ньам се,	Закорени̂м се.
Косни̂м се,	Зака̂шньам,	Закосни̂м.
Кручи́ним,	Разкручи̂ньам,	Покручи́ним.
Лагодни̂м,	Улага̂дньам,	Улагодни̂м.
Ледени̂м,	Уледе̂ньам,	Уледени̂м.
Ли̂ним се,	Ли̂ньам се,	Ули̂ним се.
Мани̂м,	Обма̂ньам,	Обмани̂м

Медвенѝм,	Помедвêньам,	Умедвенѝм.
Ме́ньим, êньшим,	Умêньам,	Уме́ньим.
Мѝним се,	Помѝнам се.	
Мѝним,	Намѝньам,	Намѝним.
Млêдним,	Умлêдньам,	Умлêдним.
Мнѝм,	Мнѝвам;	Возмнѝм.
	Мѝньам, Пре́мин.	Минѝм, Преминѝм.
Певнѝм, Ле́ш.	Упêвньам,	Упевнѝм.
Пи́ним се,	Запѝньам се,	Возпи́ним се.
Пишнѝм се, Ле́ш.	Опѝшньам се,	Опишнѝм се.
Пла́менѝм се,	Упламêньам се,	Упламенѝм се.
Плâним се,	Возплâньам се,	Оплâним се.
Плинѝм,	Плѝньам,	Оплинѝм.
Пога́ним,	Запогâньам,	Опога́ним.
Позднѝм се,	Запôздньам се,	Запозднѝм се.
Полâдним, тоже,	Полâдньам,	Преполâдним.
Пла́дним,	а не Пла́ндим.	
Су́мньим се,	Возсумньам се,	Возсу́мньим се.
	Осу́мньам се,	Осу́мньим се.
	Поусумньам се.	Поусу́мньим се.
	Подсумньам се,	Подсумньим се.

---

* От Мнѝм и́дет возмнѝм, помнѝм, премнѝм се, возмнѝвам, помнѝвам, премнѝвам се, сумнѝм се, сумнѝвам се. А от јмêн пôмньа, су́мньа и́дет пôмньим, су́мньим се. Помѝнам, возпомѝнам, запомѝнам, јзпомѝнам, напомѝнам, спомѝнам, припомѝнам, упомѝнам се. Поми́нок и поминâнје, возпомѝнок, возпоминâнје, запоми́нок, запоминâнје и остâлно. Помêнем, возпомêнем, запомêнем, јзпомêнем, напомêнем, и остâлно, или возпôмньим, запôмньим, јзпôмньим, напôмньим, опôмньим, припôмньим, спомньим, упôмньим се.

По́лним,	Напо̂лньам,	Напо́лним.
По̂мньим,	Возпо̂мньам,	Возпо̂мньим.
	Возпоми̂нам,	Возпоме̂нем.
Пра̂зним,	Јзпра̂жньам,	Јзпра̂зним.
Пријазни̂м се,	Опријажньам се,	Опријазни̂м се.
Простра́ним,	Разпростра̂ньам,	Разпростра́ним.
Разни̂м се,	Пора̂зньам се,	Поразни̂м се.
Ра́ним,	Подра̂ньам,	Подра́ним.
	Обра́ньам,	Ра́ним, Јзра́ним.
Ревни̂м се, неуж.	Возре̂вньам се,	Возревни̂м се.
Ромони̂м,	Порома̂ньам,	Возромони̂м.
Рони̂м,	Пора̂ньам,	Урони̂м.
Румни̂м се,	Заруме̂ньам се,	Заруменим се.
Са̂дним,	Оса̂дньам,	Оса̂дним.
Сви̂ним се, некор.	Осви̂ньам се,	Осви̂ним се.
Сини̂м,	Поси̂ньам,	Посини̂м.
Си̂ньим,	Поси̂ньам,	Поси̂ньим.
Си̂ним,	Обси̂ньам,	Обсини̂м, Обси̂нем, от сија̂м.
Скве̂рним,	Оскве̂рньам,	Оскве̂рним
Сли́ним,	Насли̂ньам,	Насли́ним.
Слони̂м,	Насла̂ньам,	Наслони̂м.
Слимени̂м,	Послиме̂ньам,	Послимени̂м.
Сни̂т се,	Присниваје̂т се,	Присни̂т се.
Ста̂ним,	Наста̂ньам,	Наста̂ним.
Стра̂ним се, неуж.	Устра̂ньам се,	Устра̂ним се.
Студени̂м,	Насту̂деньам,	Настудени̂м.
Су̂мньам се,	Возсу̂мньам се,	Посу̂мньим.
Темни̂м,	Поте̂мньам,	Потемни̂м.
Тескни̂м,	некори́стно.	
Тисним,	Оти̂шньам,	Оти̂сним.
Три̂зним се,	Утри̂жньам се,	Утри̂зрим се.
Халованьим,	плахоу̂мно.	
Хи̂ним,	Прехи̂ньам,	Прехи̂ним.
Хра̂ним,	Охра̂ньам,	Охра̂ним.
Цини̂м,	Прецѝньам,	Прецини̂м.

	Оцни̂кам се,	Оцним се, плахоу̂мно.
Черльени̂м,	Почерльêньам,	Почерльени̂м.
Чини̂м,	Начи̂ньам,	Начиним.

Нескиі: мнѣ јест невидомо, от какова начала јдет ова рич: от скни̂м иличи от скнѐм.

Пим: Пльѵ.

Вапи̂м, Вопи̂м,		Возвапи̂м, Возвоп.
Глу̂пим, неуж.	Оглу̂пльам,	Оглу̂пим.
(Дра̂пльем)		Удра̂пим.
Капим,	Нака̂пльам,	Нака̂пим.
Квапи̂м се, Леш.	некор.	
Ке́рпим, Ке́рпам,	Покерпу́јем,	Заке́рпам.
Кипи̂м,	Возки̂пльам,	Возкипи̂м,
Кла́пим,	Покла̂пльам,	Покла́пим.
Клопи̂м,	Закли̂пам,	Заклопи̂м.
Ко́пим, некор.	Гледи́, Ку́пим.	
Копѝм,	Јзка̂пльам.	Јзкопи̂м.
Кри̂пим,	Покри̂пльам,	Покри̂пим.
Кропи̂м,	Покри̂пльам,	Покри̂пим.
Кру̂пим,	Покру̂пльам,	Окру̂пим.
Ку́пим,	Совку̂пльам,	Совку̂пим.
	Поку̂пам, Купу́јем;	Ку́пим, Поку̂пим.
	Ла̂пам,	Ла́пим, Ула́пим, плахоум.
Ли̂пим,	Поли̂пльам,	Поли̂пим.
Липи̂м,	Прили̂пльам,	Прилипи̂м.
	Лу̂пам,	Лу́пим, плах.
Лу̂пим.	Облу̂пльам,	Облу̂пим.
	Ро̂пам,	Ро́пим, плах.

Окрѝпим се,	Усверѝпльам се,	Усверѝпим се.
Оклепи̑м, Леш.	Посклѐпаьам,	Посклепи̑м.
Окору̑пим се,	Поскорупльам се,	Поскору̑пим се.
Окрипи̑м, Окрѝпльем,		Заскрипи̑м.
Оку̑пим се,	Оску̑пльам се,	Оску̑пим се.
Олѝпим,	Ослѝпльам,	Ослѝпим.
Отропи̑м,	Пострȃпльам,	Постропи̑м.
	Оту̑пам, Посту̑пам,	Оту̑пим, Посту̑пим.
Терпи̑м,	Отѐрпльам,	Претерпи̑м.
Топи̑м,	Затȃпльам,	Утопи̑м.
Торопи̑м се, Рус.		Потороппи̑м се.
Трȃпим,	Утрáпльам,	Утрȃпим.
	Тру́пам,	Тру́пим, плах.
Ту̑пим,	Зату̑пльам,	Зату̑пим.
	Хȃпам, Ле́ш. плах,	Ха́пим, Уха́пим.
Хлȃпим,	Прохлȃпльам,	Прохлȃпим.
Хлепи̑м,	Похлѐпльам,	Похлепи̑м.
Хрипи̑м, Хрѝпам,	Похрипу́јем,	Захрипи̑м, Хрѝпнем.
Хрупи̑м,	Захру̑пльам,	Захрупи̑м.
Цѝпим, Цѝпам,	Разцѝпльам,	Разцѝпим.
	Цу̑пам,	Цу̑пим, плах.
Це́пим,	Зачѐпам	Заче́пим, плах.
Чепи̑м,	Почѐпам,	Почепи̑м, Почѐпем.
Че́рпим,	Зачѐрпам,	Заче́рпим.
Че́рпам,	Зачерпу́јем,	Наче́рпам.
Шупим,	плахоумно.	
Шшȃпим,	Ошшȃпльам,	Ошшȃпим.

Рим: Ру, Рју.

Бѝрим,	Пробѝрам,	Јзвѝрим.
Бистри̑м,	Пребистрȃм,	Разбистри̑м.

Бори̂м се,	Пова̂рјам,	Побори̂м.
Буга́рим,		Забуга́рим.
Бу́рим се,	Возбу̂рјам се,	Збу́рим се.
Ва́рим,	Ва̂рјам, Према̂рјам,	Ува́рим.
Вари̂м,	Предварјам,	Предвари̂м.
Ведри̂м се,	Проведрам се,	Уведри̂м се.
Ве́рим,	Уве̂рјам,	Уве́рим, Пов.
Вечери̂т се,	Звечера̂ет се,	Звечери̂т се.
	Преви̂трам,	Преви̂трим.
Вихри̂м,	Прови̂храм,	Провихри̂м.
Влада̂рим,		Доклада̂рим.
	—	
	Внутрам се,	Вну̂трим се.
Втори̂м, неуж.	Повта̂рјам,	Покгори̂м.
Говори̂м,	Прегова̂рјам се, рам,	Прогобори̂м.
Гори̂м,	Дога́рјам, рам,	Возгори̂м се.
Господа̂рим,	Огоспода̂рјам,	Огоспода̂рим.
Дари̂м,	Обда̂рјам,	Надари̂м.
Двори̂м,	Подва̂рјам,	Подвери̂м.
Добри̂м,	Ода̂брам,	Одобри̂м.
Дури̂м, ру́јем,	Обду̂рјам,	Оду́рим, Зду̂рим, Здуру́јем.
Жа̂рим,	Разжа̂рјам,	Ужа̂рим.
Жубери̂м,	Пожуберјам,	Возжубери̂м.
Жури̂т се,	Дожурјајет се,	Возжури̂т се.
Зори̂т се,	Воззарја́јет се,	Узорило се јест.
Зри̂м,	Воззи̂рам,	Позри̂м.
Ја́дрим се,	Ује̂адрам се,	Уја́дрим се.
Ја́рим се,	Разја̂рјам се,	Возја́рим се.
Ј́скрим се,	Взи̂скрам се,	Взи́скрим се.
Кори̂м,	Ука̂рјам,	Укори̂м
Ко́рим се,	Ока̂рјам се,	Око́рим се.
Корчма̂рим,		Прекорчма̂рим.
Кра̂ко̂рим,		
Ку̂рим,	Преку̂рјам,	Возку̂рим се.
Лихва̂рим,	Нимшти́на,	
Ма̂рим,	Занема̂рјам.	Занема̂рим.

Меса̂рим,		Размеса̂рим.
Ми́рим, Ме́рим,	Рамми̂рам,	Размѝрим.
Ми́рим, неуж.	Зами̂рам,	Зами́рим.
Мири̂м,	Поми̂рјам, се,	Помири̂м се.
Мита̂рим се,		Премита̂рим се.
Модри̂м,	Пома̂драм,	Помодри̂м.
Мори̂м,	Ума̂рјам,	Умори̂м.
Му̂дрим, неуж.	Уму̂драм,	Уму̂дрим.
Нури̂м,	Прену̂рјам,	Пренури̂м.
	Раза̂рјам,	Разори̂м.
Остри̂м,	Зао̂страм,	Заостри̂м.
Па́рим,	Запа̂рјам,	Запа́рим.
Пари̂м, некор.	Отпа̂рјам,	Отпари̂м.
Патри̂м, Леш. нек.	Опа̂трам,	Опатри̂м.
Пепри̂м,	Опе̂прам,	Опепри̂м.
Пери̂м,	Опе̂рјам,	Опери̂м.
Пестри̂м,	Упе̂страм,	Упестри̂м.
Позо́рим,	Опоза̂рјам,	Опозо́рим.
Поко́рим се,	Упока̂рајм се.	Упоко́рим се.
Пори̂м, Па̂рам,	Разпару́јем,	Разпори̂м.
Прикри̂м се, Ле́ш. нек.		
При̂м се,	Препи̂рам се,	Препри̂м, Попри̂м.
Скари̂м се,	Посва̂рјам се,	Посва̂рим се.
Сви̂рим,	Посви̂рјам,	Засви̂рим.
Си̂рим,	Поси̂рјам,	Поси̂рим.
Си́рим се,	Соси̂рјам се,	Уси́рим се.
Скча́рим, Ле́ш. некор.		
Скори̂м,	Поска̂рјам,	Поскори̂м.
Смотри̂м,	Просма̂трам,	Осмотри̂м.
Со́ри̂м,	Сса̂рјам се,	Ссо́рим се.
Сори̂м језу, Гре́ччина,	Смети̂м.	
Спо́рим,	Оспа̂рјам,	Оспо́рим.
Спо́рим се,	Спо́рујем се,	Поспо́рим се.
Спори̂м се,	Поспа̂рјам се,	Поспори̂м се.
Сребри̂м,	Посре̂брам,	Посребри̂м.
Ста́рим се,	Поста̂рјам се,	Поста́рим се.

Творим,	Отварјам, Сотв.	Отворим, Соткорим.
Товарим,	Обтоварјам,	Обтоварим.
	Ударјам (Удирам),	Ударим, Удерем.
Хитрим, рујем,	Ухитрам се,	Ухитрим се.
Храбрим се,	Ухрабрам се.	Ухрабрим се.
Хуторим,	Плахоумно,	
Царим, Латинско,	Обцарјам,	Обцарим.
Цирим се,	Обцирам се,	Оцирим се.
Цурим,	Прецурјам,	Јзцурим.
Чепирим се,	Разчепирјам се,	Разчепирим се.
Четверим,	Разчетверјам,	Разчетверим.
Шарим,	Пошарјам,	Пошарим, реци Пестрим.
Шемерим се,	Пошемерјам се,	Пошемерим се, реци Шевелим се.
Ширим,	Разширјам,	Разширим.
	Ушпедрам се,	Ушпедрим се.

Оим: Шу.

Бисим,	Возбишам,	Возбисим.
	Бросам,	Бросим, проста ричь.
Брусим,	Јзбрушам,	Набрусим.
Висим,	Вишам, Обвишам,	Обисим.
Висим,	Возвишам,	Возвисим.
Гасим,	Угашам,	Угасим.
Гласим,	Возглашам,	Возгласим.
Гньусим,	Огноушам,	Огньусим.
Дусим се,	Раздушам,	Подусим.
Жасим се, неуж.	Жасам се, Ужасам се,	Ужасим се, Ужаснем се,
Квасим,	Заквашам,	Заквасим
Кльусим, Клоусам.	Прикльусам,	Прикльусим.
Косим,	Накашам,	Накосим.

Красим ,	Украшам ,	Украсим.
	Возкрешам ,	Возкресим.
Крисим ,	Разкришам ,	Разкрисим.
Кусим , Кушам ,	Јзкушам ,	Покусим , Окусим.
Кусам , Кушем ,		Покушам , Покушем
Кудесим , плахоумно ,		
Мерсим ,	Омершам ,	Омерсим , Пом.
Мисим , Мишам ,	Замишам ,	Замишам.
Носим ,	Нашам , Понашам ,	Вознесем.
	Возносим ,	
Поносим ,	Опонашам ,	Опоносим.
Просим , Прашам ,	Запрашам ,	Возпросим.
Прусим ,		Допрусим.
Псим се ,	Сопсибам се ,	Сопсим се.
Росим ,	Нарашам ,	Наросим.
Русим ,	Порушам ,	Порусим.
Терсим се ,	Потершам се ,	Потерсим се.
Трусим ,	Разтрушам ,	Разтрусам.

Тим : Щу.

Баламутим ,		Збаламутим, припроста ричь.
Блатим ,	Ублащам ,	Ублатим.
Богатим ,	Обогащам ,	Обогатим.
Братим се ,	Побращам се ,	Побратим се.
Вертим ,	Вращам ,	Вратим.
	Обращам ,	Обратим.
Виноватим ,	Повиноващам ,	Повиноватим , Греци : Виним.
Властим ,	Повлащам ,	Повластим.
	Возпещам ,	Возпетим.

Вистӣм,	Обвӣшщам,	Обвистӣм.
Га̂тӣм,	Зага̂щам,	Загатӣм.
Голтӣм,	Го̂лтам, Пого̂лтам,	Поголтӣм, Го̂лнем, Пого̂лнем.
Гостӣм,	Разга̂шщам се,	Разгостӣм се, Уго стӣм.
Грустӣт се,	Дозгрушща́јет се,	Возгрустит се,
Густӣм,	Згу̂шщам,	Згустӣм.
Жалостӣм,	Обжало̂шщам,	Ужалостӣм.
Жестӣм,	Обже̂шщам,	Обжестӣм.
Жо̂лтим,	Пожо̂лщам,	Пожо̂лтим.
Златӣм,	Позла̂щам,	Позлатӣм.
Ј́етим се,	Зӣшщам се,	Зи́стим се.
Керстӣм,	Оке̂ршщам,	Окерстӣм.
Ки́тим,	Накӣщам,	Наки́тим.
Кла̂тим се,	Закла̂щам се,	Прокла̂тим се.
Кме́тим,	Покме̂щам,	Покме́тим.
Кньастӣм,	Окнька̂шщам,	Окньастӣм.
Коптӣм, Ле́ш.	Зако̂пщам,	Закоптӣм.
Кори́стам,	Накорӣшщам,	Накори́стим.
Котӣм,	Ка̂там, Ка̂щам,	Покотӣм, Пока̂там.
Котӣм се,	Ока̂щам се,	Окотӣм се.
Кра̂тим,	Возкра̂щам,	Возкратӣм.
Кратӣм,	Окра̂щам,	Ократӣм.
Крестӣм,	Кре̂шщам,	Окрестӣм.
Кротӣм,	Укра̂щам,	Укротӣм.
Кру̂тим,	Окру̂щам,	Окру̂тим.
Леготӣм,		Улеготӣм.
Лестӣм,	Преле́шщам,	Прелестӣм.
Летӣм,	Лӣтам, Отлӣтам,	Пролетӣм.
Лехко̂тим,		Ізлехко́тим.
Льу̂тим се,	Возльу̂щам се,	Возльу̂тим се.
	Ла̂там се,	Лотӣм, Улотӣм.
Мастӣм,	Пома̂шщам,	Помастӣм.
Местӣм се,	Поме̂шщам се,	Поместӣм се.

Ми̂тим,	Прими̂щам,	Поми̂тим, Поме̂тим.
Ме́тим,	Приме̂щам,	
Ми̂тим,	Подми̂щам,	Подми̂тим.
Ми́стим,	Нами̂щам,	Надоми́стим.
Мла̂тим,	Намла̂щам,	Промла̂тим.
Мости̂м,	Помо̂щам,	Примости̂м.
Мри̂стим се.		
Му̂тим,	Возму̂щам,	Возму̂тим.
Ни̂тим,	Возни̂щам,	Возни̂тим.
	По Опе̂щам,	По Опе̂тим.
Ости̂м,	Обо̂щам,	Обости̂м.
	При Охо̂щам,	При Охо́тим.
Пако́стим,	Некори́стно,	Непра́вилно.
Па́метим,	Возпа́метујем,	Возпаметим, Па́метам, Леш. зло́.
Пе̂ртим се,	Опе̂рщам,	Опе́ртим.
	Упе̂щам,	Упети̂м.
Печа́тим,	Запеча̂щам,	Запеча́тим.
Пла̂тим,	Опла̂щам,	Опла̂тим.
(Ру́ски, платим	Пла̂щам, Попл.	Плати̂м, Попла̂ти̂м.
обсто̂јно),		Оплемени́тим.
Племени́тим,		Опо́ртим.
По́ртим, Ру́ско,	Опо̂рщам,	Запо́стим.
По́стим се,	Запо̂щам,	Нимщи́на.
		Опоти̂м се.
Поти̂м се,	Запо̂щам се,	Препра́тим.
Пра́тим,	Препра̂щам се,	Прости̂м.
	Пра̂щам, Опра̂.	Опрости̂м.
Прити̂м,	Запри̂щам,	Заприти̂м.
	Пу̂щам, Опущ.	Пусти̂м, Опусти̂м.
Пу̂стим,	Опу̂щам,	О̂пу̂стим.
Пу́тим, Пу́там,	Опу́там,	Опу́тим, Опу́там.
Пу̂тим,	Напу̂там.	Напу́тим.
Расти̂м,	Уращам, Возра̂щам се,	Урасти̂м.
Ра́тим се,		Зара́тим се.
Роти̂м се,	Ра̂щам се,	Заро̂ти̂м се.

Руготи̂м,		Обруготи̂м.
	Зару̂щам,	Ру́тим.
		Зару́тим, Леш. некор.
Свасти̂м,	Посва̂сщам,	Посвасти̂м.
Сва́тим се,	Посва̂щам се,	Посва́тим се.
Свети̂м,	Посве̂щам,	Посвети̂м.
Сви̂тим,	Просви̂щам,	Просви̂тим.
Си̂тим, Се̂тим,	Поси̂щам,	Поси̂тим.
Си̂тим,	Преси̂щам,	Преси̂тим.
Си́тим,	Наси̂щам,	Наси́тим.
Слати̂м,	Усла̂щам,	Усласти̂м.
Смети̂м,	Засме̂щам,	Засмети̂м.
Срамоти̂м,	Осрамо̂щам,	Осрамоти̂м.
	Ори̂щам: иначе Ори́там,	Орити́м: иначе Оритѐм, Оретѐм.
Станови́тим,	Установи̂щам,	Установи́тим.
Страсти̂м,	Остра̂сщам,	Острасти̂м.
	Отре̂щам, Зло̀,	Отре̂тим, Зло̀.
	Оузпе̂щам,	Оузпе̂тим.
Тегати̂м,	Отего̂щам,	Отеготи̂м.
То̂лстим,	Уто̂лсщам,	Уто̂лстим.
Тра́тим,	Утра̂щам,	Утра́тим.
Устим,	Нау̂щам,	Нау́стим.
	Хва̂там,	Хва́тим, Ухва́тим.
	Хва̂там, Захви.	Хви́тим, Ухви́тим.
	Хи̂там Пре̂хитам,	Хи́тим, Прехи́тим.
Хити̂м,	Прехи̂щам се,	Прехити̂м се.
Хласти̂м,	Похла̂щам,	Похласти̂м.
Хощу̀,	Возхоти̂вам,	Возхощу̀.
Ху́стим,	Поху̂сщам,	Поху́стим, плахоум.
Части̂м,	Уча̂сщам,	Участи̂м.
Чверети̂м,	Учве̂рсщам,	Учверсти̂м.
Черти̂м,	Оче̂рщам,	Очерти̂м.
Чести̂м,	Уче̂сщам,	Учести̂м.
Чи́стим,	Очи̂щам,	Очи́стим.
Чти̂м,	Почти̂вам,	Почти̂м.

Шу́тим,	Овшу̂щам,	Овщу́тим.
Шще́тим,	Ошще̂щам,	Ошщетим.
Шщи̂тим,	Зашщи̂щам,	Зашщи̂тим.
Щу̂тим,	Ощу̂щам,	Пощу̂тим.

Чим: Чу.

Ба̂чим, Леш., некор.	Прева̂чам.	Оба̂чим.
Безпечи̂м, Ле́ш.	Увезпе̂чам,	Увезпечи̂м.
Бу́чим,	Возбу̂чам,	Возбу́чим, Побу́чим се.
Вели́чим,	Возвели̂чам, а̂ји, а не́ Велича́ју,	Возвели́чим.
Вла̂чим,	Вла̂чим, Завла̂чим,	Завла̂чим.
Вра̂чим,	Изврâчам,	Јзвра̂чим.
Горчи̂м,	Ога̂рчам,	Огорчи̂м.
Две́чим,	Предве̂чам,	Предве̂чим.
Двоја̂чим,	Раздвоја̂чам,	Раздвоја̂чим.
Жесточи̂м,	Ужесто̂чам,	Ужесточи̂м.
Жидчи̂м,	Ужи̂дчам,	Ужидчи̂м.
Жи́чим, Леш.	Пожи̂чам,	Пожи́чим.
Жолчи̂м,	Обжо̂лчам,	Обжолчи̂м.
Зна̂чим, Ле́ш.	Озна̂чам,	Озна̂чим.
Зра̂чим,	Озра̂чам,	Озра̂чим.
Ја̂чим,	Уја̂чам,	Уја̂чим.
Једна̂чим,	Поједна̂чам,	Поједна̂чим.
Јначи̂м,	Преина̂чам,	Преина̂чим.
Ква́чим,	Заква̂чам,	Заква̂чим.
Ке́рчим се,	Оке̂рчам се,	Оке́рчим се.
Ке̂рчим,	Јзке̂рчам,	Јзке́рчим.
Кльу̂чим,	Закльу̂чам,	Окльу́чим.
Кова̂чим,		Окова̂чим.
Кончи̂м, Кончи́ти,	Ле́шко.	

Кончи̑м, Конча́ти,		Гледи́ Ча́ти.
пра́во.	Кора̑цам, а̑чам,	Кора̑чим, Прекора̑чим.
	Закру̑чам,	Закру̑чим, плах.
Кру̑чим, неуж.	Прику̑чам,	Праку̑чим, плах.
Ку̑чим, неуж.	Доку̑чам,	Доку́чим.
Ку́чим, толче̏м,		Припро́сто.
	Обле̑гчам,	Облегчи̑м.
Легчи̑м,	Обли̑чам,	Обли̑чим.
Ли́чим,	Јзли̑чам,	Јзли̑чим.
	Разлу̑чам,	Разлу̑чим.
Лу̑чим,	Лу̑чам се, Улу̑чам,	Лу̑чим се, Улу̑чим.
	Залу̑чам,	Залу̑чим.
	Полу̑чам се,	Полу̑чим се. е
		Лу́чи поста́јм.
Мекчи̑м,	Уме̑кчам,	Умекчи̑м.
Мелчи̑м,	Уме̑лчам,	Умелчи̑м.
Мла̑чим,	Размла̑чам,	Размла̑чим.
Мли̑чим се,	Замли̑чам се,	Замли̑чим.
Мо́чим,	Ма̑кам, Ма̑чем,	Намо́чим.
	Нама̑кам, а̑чем,	Умо́чим.
Мра̑чам,	Помра̑чам,	Помра̑чим.
Му́чим,	Заму̑чам,	Заму́чим.
Му̑чим се.	Уму̑чам,	Уму̑чим.
Областни̑чим,		Дообластни̑чим.
Облачим се,	Пообла̑чам се,	Пооблачи̑м се.
Она̑чим, Леш.	Гледи́ Оно́дим,	
Опа̑чим,	Преопа̑чам,	Јзопа̑чим.
Полчи̑м се, некор.	Опо̑лчам се,	Ополчи̑м се.
	Зо̑чам се,	Зочи̑м се.
Па̑чим,	Запа̑чам,	Запа̑чим.
		Јзпа̑чим.
Пи́кам,	Пи̑кам, Запи̑кам,	Пи́чим, Пи̑кнем.
	Запику́јем,	
При̑чим,	При̑чам се,	Запри̑чим.
При̑чам се,	Запри̑чам,	Јзпри̑чам се.
Проводни̑чим.		

Проро́чим,		Чу́лнемо
Про́чим кому́,	Про̑чам,	Возпро̑чам.
Ра̑чим се,	Ура̑чам се,	Ура̑чит ми се.
Ру̑чи̑м се,	Ру̑чам се, Пору̑чам се,	Пору̑чи̑м се.
	Ури̑дчам,	Ури̑дчим.
Освидочи̑м,	Освидо̑чам,	Освидочи̑м.
Ока̑кам, чем,	Ока̑кам, Ока̑чем,	Око́чим.
	Доскаку́јем,	Доско́чим.
	Доска̑чем,	Доска̑чем.
Оро́чим,	Отро̑чам,	Отро́чим.
Отрочи̑м,	Настро̑чам,	Настрочи̑м.
Тежчи̑м,	Обте̑жчам,	Обтежчи̑м.
Терпчи̑м,	Оте̑рпчам,	Отерпчи̑м.
Тла̑чим,	Оттла̑чам се,	Оттла̑чим се.
Тла́чим,	Затла̑чам,	Затла́чим.
Толмачим, Ним.	Претолма̑чам,	Претолма́чим.
Тончи̑м,	Ута̑нчам,	Утончи̑м.
То́чим, Та̑кам,	Та̑кам, Тачем,	Нато́чим.
Та̑чем,	Ната́кам, Ната́чем,	Уто́чим.
Ту̑рчим се,	Поту̑рчам се,	Поту̑рчим се.
Тучи̑м,	Уту̑чам,	Утучи̑м.
Уви̑тчим,	Јзуви̑тчам,	Јзуви̑тчим.
Уве́чим,	Јзуве̑чам,	Јзуве́чим.
Учи̑м,	Обу̑чам, Нау̑чам,	Обучи̑м, Научи̑м.

Ш и м: Ш у.

Бо́льшим,	Поба̑льшам,	Побо̑льшим.
Бу̑хам,	Бу̑хам,	Бу́шим.
Векши̑м,	Уве̑кшам,	Увекши̑м.
Верши̑м,	Заве̑ршам,	Јзверши̑м.
Ветши̑м се, Лат.	Обве̑тшам се,	Обветши̑м се.

Глушим,	Заглушам,	Оглушим
Горшим се,	Згоршам се,	Згоршим се.
Гришим,	Согришам,	Погришим, Прог.
Душим,	Задушам,	Задушим.
Кершим, Керхам,	Окершам,	Окершим, Окерхам.
Крушим, Крухам,	Окрушам,	Окрушим, Окрухам.
Липшим,	Полипшам,	Полипшим.
	Лишам се, Улишам,	Лишим се, Улишим.
Меньшим,	Уменьшам,	Уменьшим.
Мешим, Машим,	Замешам,	Замешим.
Перушим,	Заперушам,	Заперушим.
Плашим,	Поплашам,	Проплашим.
Прашим,	Напрашам,	Напрашим.
Прокшим,	Упрокшам,	Упрокшим.
		Спрокшим се.
Пустошим, Леш.	Опустошам,	Опустошим.
		Опустошим.
Пушим, Леш.	Опушам,	Опушим.
Решим,	Нарешам, ехам,	Нарешим.
Ришим,	Ришам, Отришам,	Отришим.
	Разришам,	Разришим, не раздришим.
Рухам,	Рухам, Возрухам,	Рушим, Порушим.
Рушам,	Рушам, Возрушам,	Порухам, Порушам.
Слишим,	Слишати: и слишити,	Слишил.
Слишим,	Слихам, Услихам,	Услишим.
	Слишам, Услишам,	Услихам.
Слушам, Послушам,	Слушам, Послушам,	Послухнем,
		Услухам, Јзслухам.
Слухам,	Послухујем, Прислу:	Послухам, Прислухам се.
Смишим,	Усмихам, ишам,	Усмишим.
Спишим се,	Поспишам,	Поспишим.
Страшим,	Пострашам,	Пострашим.

Осушим,	Пресушам,	Посушим.
Тишим,	Утишам,	Утишим.
Товарушим се,	Вугершина.	
Трошим,	Отрашам се.	Отрошим се,
		Строшим.
Тушим,	Лешко, некористно.	

Щ и м: Щ у.

Вещим,	Увещам,	Увещим.
Внищим,		Увнищим.
Вощим,	Поващам,	Повощим.
Лащам се,	Прилащам се,	Прилащим се.
Ласкам се,	Прилаекуjем се,	Прилаекам се,
Лущим,	Jзлущам,	Облущам,
Мощим,	Возмащам,	Умощим.
Непщим,	Вознепщам,	Понепщим.
Нощит се,		Занощим се.
Нищим,	Jзнищам,	Обнищим.
Общим се,	Приобщам се,	Взобщим се.
Пещим се, Леш	Опещам се,	Опещим се.
Плащим, неуж.	Оплащам.	Оплащим, Окриjем.
Площим се,	Разплащам,	Разплащим.
		Плоско Учиним.
или Плащим,	Пласко,	Плоско, Плоснато чиним.
Прищим се,	Оприщам се,	Jзприщим се.
Влачем, Тащим, Рус.	Jзтащам,	Jзтащим, Затащ.
Тещечиним, Тещим,	Jзтещам,	Jзтещим.
Тощим, тоже,	Jзтощам,	Jзтощим.
Херв. Тащим,	Jзтащам.	Jзтащим.

ПРОЧИНАЛНИЈЕ РИЧИНИ.

Ијем: Ђју.

Билијем,	Обиливам,	Обилијем.
Блидијем,	Облидивам,	Проблидијем.
Богатијем,	Обогатйвам,	Обогатијем.

Брадатајем, и от йних сицевих ричйн по тому ж се творет Вножекратније, и Једнократније, како то:

Овдовијем,	Глупијем,	Горчијем.
Ветшијем, Лат.	Глушијем,	Грубијем.
Извитријем,	Гњуснијем,	Густијем.
Гердијем,	Гордијем,	Дебелијем.
Дерзијем,	Лисијем,	Пулнијем.
Дешевијем,	Лиснијем,	Пустијем.
Дивљијем,	Љутијем,	Радијем.
Должнијем,	Лошијем,	Зридчијем.
	Лудијем.	
Дражијем,	Лудим се,	Зризвијем.
Дуријем,	Маненијем,	Оврогатијем.
Дурнијем.	Медлијем,	Руменијем.
Врдријем,	Мекчијем,	Оверипијем
Врдрйм се рдети се. Зло.		
Вржавијем,	Мерзијем,	Сидијем.
Жидчијем,	Младијем,	Сињијем.
Жолтијем,	Малахавијем,	Осирийем.
		Осиротијем.

Здра́вијем,	Млачни́јем,	Отсирови́јем.
Зелени́јем,	Модри́јем,	Слави́јем.
Ја́рнијем,	Ними́јем,	Слади́јем.
Јасни́јем,	Нищи́јем,	Срожи́јем.
Каменни́јем,	Нови́јем,	Ста́ријем.
Квасни́јем,	Общи́јем,	Тверди́јем.
Кисели́јем,	Остри́јем,	Тежчи́јем.
Коли́јем,	Охоли́јем,	Тимни́јем
Копни́јем,	Питоми́јем,	Терпчи́јем.
Копти́јем, Ле́ш.	Пламени́јем,	Тещи́јем.
Корени́јем,	Плани́јем,	Тиши́јем.
Космати́јем,	Плаши́јем,	Толсти́јем.
Крипени́јем,	Пли́снививијем,	Тончи́јем.
Кро́тијем, тчи- јем,	Пли́шивијем,	Топли́јем.
Легчи́јем,	Потни́јем, Ле́ш.	Трухли́јем.
Линни́јем, реци:	Пота̂м се,	Тупи́јем.
Убо́жијем.	Охромијем,	Сочверсти́јем, Херва.
Хори́јем,	Обхудијем,	Очерстви́јем, Ле́хомъ.
Охраври́јем,	Цили́јем,	Черлени́јем.
	Зацили́јем,	Черни́јем.

Наслидују́т о̂није ричи́ни на ѣјем: се́ јест о̂бщего, а не́ почина́лного знаменова́нја.

Влади́јем, и́јеш,	Завлади̂вам,	Завлади̂јем.
Влади̂м,	Завла̂дам,	Завлади̂м.
Вла́дам,	Завладу́јем,	Завла̂дам.
Вла́днем,	Ле́шко,	Не́кори́стно.

Вопи́ју, не́ вопѣју: от вопи̂м, вопи̂ш, вопи̂т, а не́ вопи́јеш, вопи́јет.

Гови́јем, Гове́ју,	Загови̂вам,	Загови́јем.
Гови̂м, и̂ш,	Зага̂вљам,	Загови̂м.
Доли́јем, неуж.	Одоли̂вам,	Одоли́јем.
	Ода́љам,	Одо́лим.
Ра́дијем,	Возради́вам,	Возра́дијем.
Оскуди́јем, неуж.	Оскуди̂вам,	Оскуди́јем.
Уми́јем, Разуми́јем	Разуми́вам,	Уразуми́јем.
Уни́јем,	Јзуни́вам,	Јзуни́јем.

Ово заносй къ разделу Д.

Об худих кончинах јмен овстојних.

Во многих јменех оврита́јетсе худо, се јест странско, јли јним блудом скажено творење, како ти:

1. Ка, въ ричинних јменех, се јест въ дијанних, како то: питка, стојка, посилка, привавка, отписка. Реци: питање, послање, привава, стојање, отписок, и отпис, побудка, р. побуда и побуджење.

2. Лъа, въ дијанних же, како то: куплъа, торговлъа. Реци: торговање, торговство.

3. Изна, како то: главизна, р. поглавје и главина; кралъевшщизна, р. кралъевшщина, укоризна, укорење.

4. Шщина, говорешщ об особах: како то: једна мушщина, једна женшщина. Реци: једен муж, једна жена, или једна мужска глава, једна женска глава, или особа.

5. Инъа, от придивних, како то: гординъа, пустинъа, светинъа, милостинъа. Реци: возгарджање, возгорда, пустина, светина, милостина.

6. Иjа, прегнъусно ники полујезичники из Греческа велет: банија за банство, пишадија за пихота, мужадија за хлапство, лъудство, охолија за охолост, и сице јна мерзко творет на ија.

7. Ца, въ мужских: премерзко бо у Лехов мужска имена творет се на Ца, кт: пијаница, убица, возница, државца, обранца, потварца, злочинца. Реци: пијанец, убојец, или људоморец, возник, државник, бранитель или бранник, потварник, злочинец. Онце доброчинец, самовладец, самодержец, и ина: а не самодержца, доброчинца

Он чловекоубица бысть. Іоан. въ и гл. Реци: Он чловикоубојец (или људоморец) бјаше.

8. Оща и Ошща, кт: тежкоща, жухкоща, милошща. Реци: тежкост, жухкост, милост.

9. Иха, въ женских особних: кт: Новачиха, Іваниха, волчиха. Реци: Новаковица Івановица, волковица, и Новаковка, Івановка, волковка, Івановишка, волковишка.

10. Ствје, кт: царствје, пришествје, умортвје, величествје. Реци: царство, пришестје, умертје, величество.

11. Ије-се, Лешско окончанје: кт: ученје-се, сельенје-се. Реци: учениje, сельенијe.

12. И въ женских: церкви, љуби, крви, свекри, корв, свекорва. Реци: церков, љубов.

13. Ини, Лешско окончанје: Господиньи, гординьи, светиньи, пустиньи. Реци: господиньа, гордина, или гордост, светина, светост, пустина. Кнегиньа, не кнегиньи.

14. Ајаь: поминајаь, дајаь, хотјаь, оставльајаь. Реци: поминајуш, дајуш, хотјаш, оставлјајуш.

15. Таљ : ходатаљ, прелагатаљ. Реци: упросник, прелагатељ, опричратаљ, јеже јест добро.

16. Ајшиљ: височајшиљ, тишајшиљ. Реци: високиљ, тихољ, или превисокиљ, претихиљ, или највишиљ, најтишиљ.

17. Аљ: Љешко окончање. Гораљ, коваљ, губаљ. Реци: горшшак, ковач, губач.

18. Ик: мужик, коњик, крољик, четверик. Реци: Мужиш, коњиц, краљиц, четвертник.

19. Чик: преводчик, звозчик, поручик. Реци: преводник, звозник, поручник.

20. Енок: добренок, маленок. Реци: добрахен, маљахен.

21. Тин, Гречско окончање: Ѳесвитин, Сухитин, Јзраилтин, Москвитин. Реци: Ѳезвинец, Сушанин, Јзраилец, Московец, и Московљанин.

22. Енко, отчено: мужиченко, батенко. Реци: отечко, мужичко, башко. Сице: синко, шашко, човичок, ичко.

23. Ишко-Ишок: дворишко, женишко, дитишки, људишки. Реци: дворић, женица, дитчица, људци.

24. Ство, от придивних: качество, количество, разнство, лакомство. Реци: каковост, куликост, разност, лакомост. Добро, величество, и великост.

25. Ир: богатир, мишир, козир, колнир. Реци: богатец, липир, ожерелје и огорлина. Добро, косир, пастир, липир.

26. Ит, вь обстојних: волокит, најмит. Реци: клатеж, или скитавец, најемник.

27. Шщик, вь Граджанских: Московщик, Краковщик. Реци: Московец, Краковец, и Московльанин, Краковльанин.

28. Об превратних медольеньих гледи више.

29. Чив: појемчив, разкипчив. Реци: појемльив, разкипльив.

30. Телен, Телнь. Смотрицкиь пишет Јменителен, Родителен: Јменителнь, и много сицевих.

Али ово окончанје јест по обезјанску из Греческого утворено. Како во у Греков, от Геннитис јдет Геннитикос, тако Стотрицкиь от Родитель творит Родительнь, где би реш Роднь. Ни отньуд во у Словинцев нист слишано таково говоренје, но от Тель, обично јдет Тельев, и Тельскиь, кт: пријательев, пријательскиь, Родительев, родительскиь, не пријательен, родительен.

31. Вь нашем језику јмена придивна не стојет вь мисто обстојних. Ј за то, где Лехи велет: обчарньа, пекарньа, липльe би реш: овчарница, пекарница. Али вед дльа ради завзетого закона может се добро реш и пекарньа, поварньа, товарньа, коньушньа, обидньа, вечерньа, всенощньа, јутерньа: и вечерница, всенощница, јутерница. Человитна и человитньа липльe, него человитница. Учильньа, мильньа, брањньа, блудильньа. Сице ли дворскиь, дворечскиь, околничнь, страпчнь, ловчнь, подданчнь? могут се сија терпит, какот и казначеь, хотја туджe, вь мисто дворник, околник, страпник, ловец, поддјак, казенник.

А вь мисто Лешских: подча́шнь, подска̂рбнь, поко́јовѣнь, рецѝ: ча́шник, скарбни̂к, комо̂рник, поко̂јник, комна̂тник, по́стельник. От та́јен, рецѝ та̂јност: а та̂јна ни́како же ниет сте́рпно. Вь ниједи̂нском пле́мену ни́која придѝвна мо́гут стоја́т за обсто̂јна, ка́кот: кули́ко, тули́ко, и проч.